

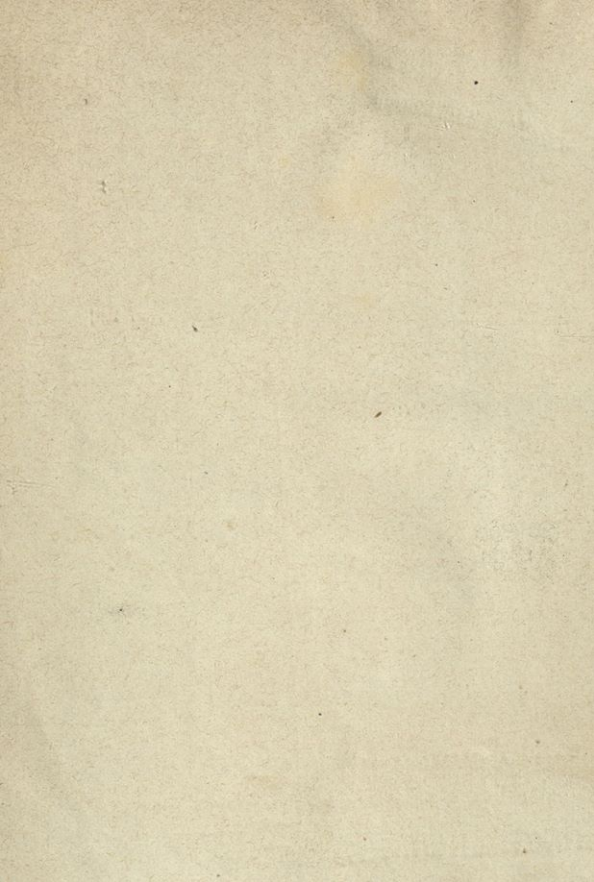
I
148
F

31348, II, B. g.

83

Peto paglany.

Prižigalec.

Roman.

V angleškem spisala

Miss M. Cummins.

Poslovenil

J. Jesenko.

Drugi del.

V Ljubljani.

Natisnila „Národna tiskarna“. — Založil J. Jesenko.

1877.

Prižigalec.

ROMAN.

V angleškem spisala
Miss M. Cummins.

Poslovenil
J. Jesenko.

Drugi del.

V LJUBLJANI.

Tiskala „Narodna tiskarna“. — Založil J. Jesenko.

1877.

07810030

Prvo poglavje.

Mar ta je svet, po katerem hrepeni oko?

Mar ta so bitja, ktera zvana vljudna so?

Pol ure pred kosilom so sedeli gospa Grahamova in njeni sestranki, gospod Brus, njegova sestra Francika in lajtnant Osborne v veliki sobani, ter so bili jako radovedni, kaj je povod velikemu veselju, ki je vladalo v Emilijinej sobi. Res nij bila šumeča, toda jako posebna radost. Jeričin glasen smeh je bil prav lahko razločiti, in celo Emilija se je sedaj pa sedaj močno zasmijala, toda morala je biti še neka tretja osoba v družbi, ker se je prilično zaslišaval še nek tuj in jako čuden glas.

Katinka je parkrat letela k vratom poslušat in če mogoče poizvedet, čemu se tako smejejo. Nazadnje se je vrnila in poročila, da gre Jerica s kraljico čarovnic po stopnjicah.

Jerica je isti trenotek odprla duri, ko jih je bila Katinka zaprla za soboj, ter je vpeljala gospico Marto Pačevo. Ta je počasi in drobno stopaje šla k gospo Grahamovej, obstala je pred njo in se je globoko priklonila pripogibaje kolena.

„Kako se počutite, častitljiva gospa?“ rekla je gospa Grahamova, ki bi bila skoro mislila, da se Jerica šali ž njo.

„Ta je najbrže gospodinja,“ rekla je gospica Marta.

Gospa Grahamova je priznala, da se tako kliče.

„Jako visoka gospa!“ rekla je gospica Marta Jerici glasno šepetaje ter vsak zlog izgovarjaje s posebnim, njej lastnim naglasom. Potem se je obrnila k Beli, ki je bila zbežala za neko zagrinjalo; približavši se jej je začudena vzdignila roke, ter vskliknila:

„Gospica Izabela, pri mojej veri! in bliščeča kot zora! Bog blagoslovi mojo dušo! Kako se je razvila vaša mlada krasota!“

Bela je bila precej izpoznala gospico Pačevo, ko hitro je ta stopila v sobo; toda pr svojej neumnej prevzetnosti se je sramovala, da pozna tako čudovito osebo, ter bi se bila še zmirom delala, da je ne pozna, ko bi Katinka ne bila stopila pred njo, ter vskliknila:

„Za Boga! gospica Pačeva, od kodi pa pridete?“

„Gospica Katinka,“ rekla je gospica Pačeva, zgrabivši jo za roke vsa radostna in začudena, vi me tedaj poznate? Bog naj blagoslovi vaš spomin za staro prijateljico!“

„Da, precej sem vas izpoznala. Vas ne bode nikdo tako lahko pozabil, to moram reči. Bela! kaj se ne spominjaš gospice Pačeve? Videla sem jo pogostem pri vas.“

„O, ali je ona?“ rekla je Bela ter bi bila rada zakrila, da je uže prej poznala to osebo, ki je bila pogostem v hiši njenega očeta in katero so starši njeni močno čislali.

„Bojim se,“ rekla je gospica Pačeva glasno šepetaje, „da v prsih nosi jako preširno srce.“ Potem nikakor se zmenivši za gospoda za njo

stoječa je pristavila: „Ljubimca, kot vidim, gospica Katarina! Mlada ljubimca! Čegava? Vaša ali gospice Izabele?“

Katinka se je smijala, ker je videla, da sta jo mlada gospoda slišala ter se jako radovala; odvrnila je brez premisleka: „O moja sta, gospica Marta! moja in sicer oba!“

Gospica Marta se je ozrla po sobi; ker je pogrešala gospoda Grahama, šla je k njegovej ženi, rekoč: „Gospa, kje pa je ženin?“

Gospa Grahamova je odvrnila nekoliko zmotena, da bode kmalu prišel, ter je povabila gospico Pačevo, naj se vsede.

„Ne, gospa! hvala vam. Jaz sem jako radovednega duha in bodem z vašim dovoljenjem ogledala sobo. Rada vse vidim, milostljiva gospa.“

Potem je počela opazovati slike ob stenah; a nij še bila prišla daleč, ko se je obrnila k Jerici, ter jo vprašala še dovolj glasno, da so jo lahko slišali:

„Jerica draga! kaj pa ste storili z drugo ženo?“

Jerica jo je začudena pogledala in gospica Marta se je sama popravila rekoč: „O, menim posnetek; izvirna podoba, kolikor vem, je uže davnaj umrla; kje pa je podoba druge gospe Grahamove? Visela je zmirom tu-le, če me spomin ne moti.“

Jerica jej je šepetaje odgovorila in gospica Pačeva je na to govorila sama soboj tako-le: „Pod streho! prav dobro; to je tek sveta. Novo izbriše celo spomin na staro.“

Sedaj se je prišla Jerice za roke ter jo je vodila okrog ogledovaje sobo. Nazadnje je obstala pred mladimi ljudmi, ki so jo vsi kaj radostno opazovali; pozdravila je gospoda Brusa, kot starega prijatelja ter je prosila, naj bi jo predstavil članu vojnega ministerstva, kot je imenovala lajtnanta Ozborna. Katinka jo je predstavila po vseh oblikah in šegah ter je tudi lajtnanta seznanila z Jerico, česar teta nij nikakor odobraval. Primaknili so jej stol; gospica Marta se je vsedla k njim ter se je zabavala do kosila; Jerica pa se je zopet vrnila k Emiliji.

Pri mizi je Jerica sedela pri Emiliji, katerej je vedno stregla in pri gospici Marti ter nij imela časa gledati na druge. To je močno jezilo gospoda Brusa, ki je premočno želel, da bi bila zapazila, kako se udaja Katiniki, katere lasje so bili olišpani s stolistnicami, lica pa s smehljaji največje sreče.

Tudi Bela je bila srečna, ker jo je očitno čislal mladi častnik; nikdo nij mislil zapreke delati obema popolnem srečnima devojkama. Prilično je kaka opomba gospice Pačeve nehotoma na se obračala pozornost vse družbe ter je uzročila ali smeh, katerega je hotela vzbuditi, ali pa občno radost, ki se, če prav morebiti na neprimernem mestu nij dala zatreti.

Gospod Graham je jako pazno ravnal z gospico Marto; tudi gospa Grahamova, ki je bila jako uljudna, kadar je hotela in ki se je rada zabavala, trudila se je na vso moč, da bi prebudila prijetno in kratkočasno zgovornost stare gospe. Prepričala se je, da je gospica Marta poznala vse ljudi in je kaj

primerne in šaljivega opazila o vsakem, o katerem so se ravno pogovarjali. Gospod Graham jo je nazadnje napravil, da je pripovedovala o sebi in svojem samotarskem življenji; Francika Brusova, poleg nje sedeča, pa jo je vprašala naravnost, zakaj se nij omožila.

„Oh, mlada moja gospica!“ odvrnila je, „počakajmo še malo in izbrala si bodem tovariša za življenje.“

„To pač naj bi storili,“ rekel je gospod Graham. „Gospica Pace, vi imate lepo posestvo in bi je pač imeli deliti z lepim varčnim možem.“ Gospod Graham je poznal njene slabosti.

„Imam le majheno posvetno premoženje,“ odvrnila je gospica Paceva, „in nijsem več tako mlada, kot sem bila nekdanj; a kljubu temu si lahko izberem tovariša. Jaz čislam zakonsko življenje ter sem uže nekoliko zapazovala nekega mladega moža.“

„Mladega moža!“ vskliknila je Francika Brusova smeje se.

„Kaj pa da, gospica Francika!“ rekla je gospica Pace. „Jaz občudujem mladost in vse, kar je po novejši šegi. Ljubim življenje, da, ljubim življenje.“

„Gotovo,“ opazila je gospa Grahamova, „mora gospica Marta dobiti moža, ki je mlajši od nje, moža, kateremu lahko zapusti vse svoje premoženje, če bi jo preživel.“

„Da, da,“ rekel je gospod Graham, „sedaj bi ne vedeli, kako narediti oporoko, ko bi ne hoteli svojih denarjev zapustiti Jerici. Dozdeva se mi, da bi jih jako dobro obrnili.“

„To bodem vsakakor dobro premislila,“ rekla je gospica Paceva. „Strahovito bi mi bilo misliti, da bi kdo zapravil moje privarovane denarje. Dobro vem, da je dovolj ubožcev, ki bi se veselili vsakega volila; a ne mislim, določiti jim volil. Devet desetink teh revežev bode zmirom revnih. Ne, ne, čestiti gospodine! takim ljudem bi ne dala ničesar. Ne, ne! jaz imam vse druge namene.“

„Gospica Paceva,“ vprašal je gospod Graham, — „kaj pa je z rodbino generala Paceta?“

„Vsi so mrtvi!“ odvrnila je gospica Marta nagloma. „Vsi so mrtvi; potovala sem k gomili te veje naše rodbine. Bilo je žalostno in ginljivo,“ nadaljevala je resnobno in slovesno. „Kos zemlje, zarasene s travo je bil ograjen z železnimi kolci; sredi je stal lep spomenik iz belega marmora, v katerem so bili vsi pokopani. Bil je čist kot alabaster in na njem so bile besede:

„P A C E K“

„Katere besede so bile?“ vprašala je gospa Grahamova, misleča, da nij vse dobro slišala.

„Pace, gospa! Pace; in nič družega.“

Kolikor zelo resnoben je bil predmet vendar so se hihitali vsi krog in krog; ko je gospa Grahamova zapazila, da bi se bili Katinke in Francika kmalu na vso moč zakrohotali, nasvetovala je družbi, da bi šla od mize.

Gospodom nij bilo mari, da bi dalje sedeli skup in sledili so gospojam v prostorno vežo, katere hladna sapa jih je vabila, da so o dnevni vročini mudili se tam. Gospica Marta

in Francika Brusova ste prisilili Jerico, da je zoper svojo voljo ostala pri zbranej družbi; jedina gospa Grabamova je otšla, ker nij hotela zamuditi popoldanskega spanca. Gospica Marta je vse zanimala tako, da so prenehali vsi osebni pogovori ter pozornost obračali le nad predmete, o katerih je govorila stara gospa.

Bela je še vedno gledala precej zasramljivo ter je skušala govor lajtnanta Ozborna napeljati na drugo stran. Katinka pa se je tako močno veselila čudovite gospice Paceve, da nij mislila na nič drugega ter je bila popolnem zadovoljna, da je poleg sebe imela gospoda Brusa, ki se je enako dobro zabaval.

Sedaj ste prišli na vrsto šega in noša, predmeta, o katerih je gospica Marta najrajše govorila. Ko je razložila svojo ljubezen do lepega, katero je v obleki in lišpu kazala, vstala je počasi ter je šla k Beli, edinej v vsej družbi, ki bi se je bila rada ogibala. Počela je ogledovati blago njenega krila ter jo je nazadnje prosila, naj bi vstala in jej pustila

natanko pogledati, kako je narejeno. Pristavila je, da bi bil popis tako novošegnega in dovršenega mojsterskega dela krojaške umetnosti prava sla sta ušesom nekaterih mlajših njenih prijateljic.

Bela je bila razdražena ter se je branila izpolniti jej prošnjo; otresla je roko stare gospe, kot da bi jo njena dotika oskrunila. — „Bela, vstani vendar,“ rekla je Katinka na tihem, „ne bodi tako svojeglavna!“

„Zakaj pa ti sama ne vstaneš,“ rekla je Bela, „ter jej ne pokažeš svoje obleke na korist njenim nizkim znankam?“

„Prosila me nij za to,“ odvrnila je Katinka, „a storim to z največjim veseljem, če jo blagovoli pogledati. Gospica Paceva,“ nadaljevala je radostno ter se je ustopila pred radovedno gospico, „občudujte mojo obleko prav polagoma in pomerite si kroj, če vam je drago. Ponosna bi bila na to čast.“

Čudno, da je bilo krilo Katinkino zares lepo in vredno pogleda. Gospica Marta je marsikaj opazila, zlasti o repu, kot je imenovala

njegovo nepotrebno in nepripravno dolgost. Ko je ustregla svojei radovednosti, jela se je zopet umikati na mesto, s katerega je prišla. Najprej je namreč pogledala nazaj, ali je še prazno, potem pa se je ritinsko grede približavala njemu ter se neprestano priklanjala upogibaje kolena.

Francika Brus je poleg stala ter zapazila, da je popolnem prav preračunila, kolikokrat mora stopiti, da bode dospela do svojega sedeža. Kar je deklica prišla za naslonilo stolovo, kot bi ga hotela jej umakniti. Ker jo je Izabela izpodbujala z očmi in smehljaji, umaknila je res stol nekoliko, vendar dovolj, da bi bila staro gospo pripravila v nevarnost.

Ko se je gospica Paceva hotela vsesti, opotekla se je ter bi bila padla, ko bi Jerica, zapazivši namero Francikino, ne bila priskočila o pravem času, da jo je v roke ujela in varno posadila na stol. Jerica je očitaje pogledala Franciko, ki se je obrnila proč, da bi ne srečala njenih očíj; pri tem pa je slučajno

stopila gospodu Grahamu na protinaste prste, da je bolečine zakričal.

„Francika,“ rekel je gospod Brus samo zadnje opazivši, „želel bi, da bi se naučila obnašati nekoliko uljudnejše.“

„Od katerega pa se naj učim?“ vprašala je Francika jezično. „Ali od tebe?“

Ben je bil razdražen in je molčal; gospica Paceva pa se je zopet zavedela ter je rekla:

„Uljudnost! Oh, ljubeznjiva a redka krepost, ki je vendar preočitno razvita v obnašanji moje prijateljice Jerice; podala bi se dobro celo vsakej kneginji.“

Bela je ganila z ustni in se je smehljala zasramljivo. „Lajtenant Osborne,“ rekla je, „kaj ne mislite, da se gospica Devereuxova lepo obnaša?“

„Sprelepo,“ odvrnil je lajtenant. „Kakor na sprejemni dan sprejema obiskovalce, to je ljubkost sama.“

„O kom pa govorite?“ vprašala je Katinka „o gospodu Henriku Nobelu?“

„Govorila sva o gospici Devereuxovi,“ rekla je Bela, „a tudi gospod Nobel je jako košat?“

„Jaz tudi mislim,“ rekel je gospod Brus, „Ali slišiš, Francika? Našli smo ti izgled; ravnaj se po gospodu Nobelu.“

„Jaz ničesar ne vem o gospodu Nobelu,“ odvrnila je Francika. „Rajše se bom ravnala po gospici Flintovej. Gospica Jerica!“ rekla je tako resnobnega glasa, da je Jerica po pravici mislila, da izrazuje njeno kesanje o ravno storjenej neuljudnosti, „kako naj se učim uljudnosti?“

„Ali se spominjaš,“ vprašala jo je Jerica tihoma in jo pomenljivo pogledala, „kaj ti je rekel učitelj godbe? Učiti se moraš svirati z občutkom. Isto ti bi jaz svetovala, da bi se zboljšala v uljudnosti.“

Francika je močno zarudela.

„Kaj pa je to?“ vprašal je gospod Graham. „Francika! povej nam, kako načelo o uljudnosti ti je Jerica postavila?“

„Rekla mi je,“ odvrnila je Francika, „da za njo velja isto načelo, katero mi je zadnje zimo postavil učitelj godbe.“

„Kaj pa je rekel?“ vprašal je njen brat radovedno.

„Vprašala sem gospoda Hermana,“ rekla je Francika, „kako naj igram z občutkom? Odgovoril mi je: „Gospica Brusova, vi morate oblažiti svoje srce, oblažiti morate svoje srce.“

Ta novi navod, vspeti se do visokega svrha, sprejeli so s tako različnimi čuti, kolikor različnimi značaji so bili mej Francikinimi poslušalci. Gospod Graham se je grizel v ustna, ter je odšel, kajti njegova uljudnost nij imela take podlage in vedel je, da se je Jerica ravnala po onem načelu. Bela je kazala ošabno zaničevanje. Gospod Brus in gospica Katinka sta bila nekoliko v zadregi, nekoliko sta se pa radovala, lajtenant Osborne pa nij bil popolnem neobčuten za resnico, ter je Jerico pogledoval z občudovanjem in sočutjem. Jeričin obraz pa je kazal, da se popolnem

vjema z resnico nehotoma izrečeno, in gospica Marta je brez obotavljanja izrekla svojo pohvalo.

„Opomba gospice Jerice je nemotljivo resnična,“ rekla je; „edina udanost, katerej se lahko zaupa, je prostovoljni dar srca. Morebiti bi prijazna družba gospej in gospodov hotela poslušati staro gospo, ko bi pripovedovala o redkem izgledu prave uljudnosti in njenem plačilu.“

Vsi so siloma zahtevali, naj jim gospica Marta pove povest. In ta je začela:

„Neki zimski dan pred nekimi leti je šla stara žena vsa slabotna in potoglava, a bistrih oči in obdarjena z obilim delom posvetne modrosti, po imenu gospica Marta Pačeva na posebno povabilo k častitljivemu gosposdu Esq. Klintonu, čislanemu očetu gospice Izabele, one le krasne mlade gospice. Pole dica je pokrivala vsa pota v lepem našem mestu, da so se bolj bliščala nego žlahtni kameni v jamah Galkondskih; tlak ulični je bil prava zanjka nogam starih in neprevidnih ljudi.“

„Opotekla sem se in padla. Dve blagi srci ste me vzdignili ter me peljali v prodajalnico bližnjega lekarja; storili ste mi, da sem se zopet zavedala ter ste mi ponudili dobrodišeče krepčilo. Odpotila sem se s slabimi nadami; težko bi bila dospela do hiše z zdravimi udi, ko bi me ne bil dohitel vitez s cvetočim licem; položil je mojo staro roko v močnejšo in mlajšo svojo roko in je vodil in varoval moje stopinje do konca mojega pota. Častite gospice mlade! plemenitemu mojemu spremljevalcu je trebalo ne male pogumnosti, da je srečno izvršil svoje početje. Naslikajte si v svojej domišljiji mladeniča, živega in krasnega ko solnčni žarki, tenkega in gibčnega kot pušica, zares pravega Apolona, sklenenega z nizkim potlačenim životom uboge gospice Marte Pačeve. Častite mlade gospice! ne bodem si prizanašala samej sebi; kajti ko bi me bile videle onikrat, zdela se bi vam sedanja moja podoba kot zelo popravljena izdaja. Zobe sem bila vtaknila v torbico, svitek iz las se mi je bil pri padu izmuznil z glave

in naočniki, še oni mojega očeta, so zakrivali mi obraz ter obračali pozornost na me in izbujali radovednost. A mladenič je šel nemotljen svojo pot; in kljubu zapeljivim mikavnim očem premnogih mladih devojk, katere vsa srečala, in kljubu marsikateremu posmehljanju mladeničev njegovih let podpiral je moje slabotno telo tako skrbno, kot bi bila sama cesarica, in zmanjšal je nagle svoje stopinje po počasnih stopinjah nabogljivega mojega života. Oh! kako skladnega duha je bil moj vitez s cvetočimi lici! Ko bi ga bili videli, vi gospica Katinka, ali pa vi gospica Francika, vaše bijoče srce bi bilo izgubljeno za vekomaj! Bil je zares pravi uzor.“

„Kam pa je šel, ne vem povedati, ker hodil je z menoj isto pot, ter me nij zapustil prej, dokler nijsem bila prišla do stanovališča gospoda Klintona. Komaj smem misliti, da bi bil hrepenil po starem mojem srci, a meni se dozdeva časih, da je moje srce mu sledilo, kajti še zmirom mislim pogostem na njega.“

„Oh, to je tedaj bilo njegovo plačilo!“
vskliknila je Katinka.

„Gospica Katinka! to ne; ugibajte še enkrat.“

„Gospa Marta, ne morem si misliti ničesar tako zaželenega.“

„Sreča svojega življenja! veste gospica Katinka, bila je njegovo plačilo. Morebiti, da še ne more ceniti popolne vrednosti svojega plačila.“

„Kako to?“ vskliknila je Francika.

„Ob kratkem bom povedala konec. Gospa Klintonova me je zmirom naganjala, naj jej mnogo pripovedujem. Poznala je moj okus, rada mi je vse dovolila in jaz sem se veselila njene milosti. Povedala sem jej to povest ter sem obširno govorila o zaslugah plemenitega svojega mladeniča in njegovega z menoj tako čudovito skladnega duha. Esquire Klinton, gospod, ki zna čislati uljudnost, sedel je poleg, ter je poslušal. Ko sem priporočala svojega viteza z vso zgovornostjo, ki sem jo imela, veselil se je, zanimal se zanj in se smijal. Obljubil mi je, da bode dečka enkrat poklical k sebi in storil je to. Plemenito obličje je govorilo samo

zase, ter mu je pridobilo službo kupčijskega pomagalca; od te se je pomagal zmirom više in sedaj je sodružnik in poverjen zastopnik poštene in bogate trgovske hiše. Gospica Izabela! v srce bi me veselilo, ko bi izvedela zadnja poročila o gospodu Viljemu Sullivanu.“

„Zdrav je, mislim,“ rekla je Izabela čmerno. „Druzega ne vem o njem.“

„O, Jerica to ve,“ rekla je Francika. „Jerica ve vse, kar se tiče gospoda Sullivana; ona vam bode povedala.“

Vsi so se obrnili k Jerici, ter so jo pogledovali, kako je z gorečim licem in bliščecimi očmi bila naslonena na stol Emilijin, ter je silno zanimljivo poslušala povest gospice Marte. Gospica Marta jo je nagovorila ter je bila vsa začudena, da pozna njenega mnogo-občudovanega mladega spremljevalca, katerega se je še prav dobro spominjala. Jerica se jej je približala ter je odgovarjala na vsa vprašanja brez obotavljanja in brez zadrege, pa tako tiho, da so se drugi jeli pogovarjati o drugem, ker jih Viljem po večem tako zanimal.

nij. Tako ste se pogovarjali Jerica in gospica Marta o vzajemnem prijatelji.“

Jerica je gospici Pačevej povedala s kratka, kako so se Viljem in njegovi sorodniki čudili, kdo bi bil pravi začetnik njegovej sreči. Stara gospa se je pa jako veselila, da so pri sprejemu nenadne ponudbe od gospoda Klintona tako ugibali in različno si domišljevali in da so nazadnje pripisovali vse svetemu Miklavžu. Smijala se je skoro tako glasno in razločno, ravno tako prisrčno, kot se je smijala mlada družba pred vrati, katerej ste Katinka in Francika vzbujali nenavadno veselost.

Gospica Pačeva je Jerici ravno naročala brezkončna pozdravila in zahvalila, ki naj je v prvem listu Viljemu poroči; kar je vstopila gospa Grahamova, ki je izdramivši se oblekla drugo obleko, ter si obraz z nova namazala. Vsi so se obrnili v njo, ko je po svoje surovi navadi glasno vskliknila: „No, ali ste še vsi tu? Mislila sem, da ste šli izprehajat se v gozd. Katinka! kaj je s tvojim priljubljenim načrtom, da bi šli na gorico Solnčni zahod?“

„Tetka! hotela sem uže pred eno uro toda Bela je rekla, da je prevroče. Zdi se mi, sapa je ravno prava za sprehod.“

„Kmalu bode hladno,“ rekel je gospod Graham, „in dozdeva se mi, da bi bilo dobro, da odidete. Precej daleč je, če greste skozi gozd.“

„Kdo pozna pot?“ vprašala je Katinka.

Vsi so molčali in posamezno vprašani so vsi priznali, da pota nič ne poznajo. Jerica se je močno čudila, misleča, da je gospodu Brusu znan vsak del gozda in onostranskega brdja. Toda čakala nij, kako so se dalje pogovarjali o svojih načrtih, ker Emilija je počela tožiti, da je utrujena in da jo glava boli. Jerica, to zapazivši je zahtevala, naj gre v sobo počit se, ter jo je izpremila tje. Ravno ste zapirali duri, ko je Francika gori po stopnicah zaklicala: „Gospica Jerica, kaj bode te šli z nami?“

„Ne,“ odgovorila je Jerica, „denes ne pojdem.“

„Potem tudi jaz ne grem,“ rekla je Francika. „Gospica Jerica! zakaj pa nečete iti ž njimi?“

„Kmalu bodem šla sprehajati se z gospico Emilijo, ko jej bode dobro. Ti lahko naji spremljaš, če ti je drago; toda zdi se mi, da se bodeš dosta bolj radovala, če greš na gorico Solnčni zahod.“

Mej tem so pa doli šeptali in se posve-tovali; in nekdo je omenil, da Jerica prav dobro pozna pot skozi gozd, po katerej je družba hotela iti. Bela pa ni hotela, da bi jo povabili, naj jih izpremlja; Katinka je oma-hovala med ljubeznijo do Jerice in svojo bo-jaznijo za gospod Brusa; lajtenant Osborne se je ogibal ziniti besedice, ki bi se ne do-padala Beli; gospod Brus je molčal, nadejaje se, da bode nazadnje vendar treba, da jo po-vabijo za voditeljico, ker je sam nalašč zamol-čal, da bi jih lahko vodil. Sila je bila tako zelo očitna, da so, kot se je nadejal, nazadnje poslali Katinko k Jerici, naj jo povabi v imenu družbe, da bi jo spremljala.

Drugo poglavje.

So noge prevzetne, katere prehodile
Svet bi na zatilnikih ljudij ponižnih.

Jerica bi bila odbila in s službo pri Emiliji se izgovorila, a Emilija sama misleča, da bode sprehod Jerici dobro del, je posredovala ter jo prosila, naj sprejme Katinkino, na videz kaj srčno ponudbo; ker je ta nazadnje rekla, da bi morali drugače izprehod odložiti, privolila je iti v družbo. Trpelo je le malo minut, da je izzula čevljičke za dom ter obula močnejše; potem je nekaj minut iskala brez vspeha svoj širok slamnik, ki je bil izginil iz omare, kjer je navadno visel.

„Kaj pa iščeš?“ vprašala je Emilija, slišavši, da je Jerica parkrat odprla in zaprla veliko omaro konci predsobe.

„Slamnik svoj, a ne najdem ga. Zdi se mi, da si bodem morala zopet vašega izposoditi.“ In vzela je bel slamnik, ravno istega, katerega je zjutraj imela; ležal je na postelji.

„Prav rada ti ga posodim, draga moja!“ rekla je Emilija.

„Kmalu bodem počela misliti, da je moj,“ rekla je Jerica radostno odhajaje. „Nosim ga bolj, nego vi.“

Francika jo je čakala; drugi so bili uže otšli in bili so uže precej daleč gori na cesti, tako, da ste jih komaj videli.

Emilija je zaklicala iz okna: „Jerica, dete drago! ali imaš močne črevlje? Zmirom je zelo mokro na travniku onostran Tornto-nove pristave.“

Jerica jo je umirila, rekoč, da jih ima. Ker se pa je bala, da drugi niso mislili na to, vprašala je gospo Grahamovo, ali ste Bela in Katinka zavarovani pred mokroto in blatom, ko bi ju naleteli.

Gospa Grahamova je odvrnila, da nista preobuli čevljev, ter je bila v velikej zadregi, kaj naj bi storila; ker onih nij bilo več videti in jezilo bi jih, ko bi se morali vrniti.

„Jaz imam jako lahke črevlje iz gume, rekla je Jerica, „vzela jih bodem soboj; in Francika in jaz jih bove še lahko dotekle o

pravem času ter jih opozorile, predno pridejo do onega mesta.“

Lehko ste dotekli Belo in lajtenanta, ki sta hodila zelo počasi ter bi blezo bila rada ostala zadaj. Teško pa je bilo doteči gospod Brusa in Katinko, ki sta blezo nalašč naglo hodila. Katinka se je ponaglila, da bi nikdo ne motil jej prijetni tête-à-tête; Benjamin pa se je skušal tako obnašati, da bi Jerica zapazila, kako zelo se sam zanima za Katinko; in tej se je sedaj še bolj dobrikal, da bi približajoči se Jerici vzbudil ljubosumnost.

Bila sta uže onostran Torntonove pristave in le ena njiva jih je ločila od travnika, ki je bil s travo zarasen in na videz zelo lep, pri vsem tem pa je bil sredi popolnem močvirnat; še v najboljših črevljih je prišel prek njega le oni, ki se je držal zida in je kraj polja hodil. Jerica in Francika ste bili nekoliko zadaj in skoro brez sape, ker ste tako hiteli za onima. Grede mimo pristave zagledali ste gospo Torntonovo. Jerica videvši, da se bode nekoliko minut mudila, prosila je

Franciko, naj gre naprej, ter naj pove Katinki, kakšna zemlja da je tam; reče naj jej, da tam počaka druge družbe. Francika je vendar prišla prepozno, če ravno je toliko hitela; ona dva sta bila že sredi travnika, ko je sama prišla komaj do njega. Šla sta prav varno naprej. Gospod Brus je peljal Katinko po eneje hodneje poti tik zida, ter je dokazal Jerici, ki je bila dotekla Franciko, da mu je kraj prav dobro znan. Prišedši sredi pota sta blezo naletela na oviro, kajti Katinka se je na eni nogi zibala ter se držala za zid, gospod Brus pa jej je položil nekaj prestopnih kamenov na pot. Pomagal jej je cez in šla sta dalje, da sta kmalu izginila v gaji onostran travnika.

Izabela in lajtenant sta se tako počasi približevala, da je Francika vsa nepotrpnost silila Jerico, naj jih prepusti njijnej osodi. Nazadnje sta se zavila krog ogla lepe pristave ter sta se približevala; a Bela je stopala počasi, če prav je lahko videla, da je drugi čakajo.

„Kaj ste hromi, gospica Klintonova?“ vskliknila je Francika, ko hitro jo je mogla slišati.

„Hroma?“ rekla je Bela, „kaj hočeš reči s tem?“

„No, ker hodite tako počasi,“ rekla je Francika. „Mislila sem, da se je vašim nogam kaj pripetilo.“

Bela je menila, da jej ne dopušča dostojnost, da bi na to odgovorila; majala je glavo ter je pristrčno se pogovarjaje stopila s svojim čestiteljem na travnik in Jerice še pogledala nij. Ta se je delala, kot bi še ne bila opazila njenega napuha, prišla je Franciko za roko in krenivši na stran jej je z najveselejšo mirnostjo in uljudnostjo rekla: „Gospica Klintonova, po tej le poti, če vam je drago. Čakali sve vas, da bi vas peljali prek močvirnatega travnika.“

„Ali je močvirnat?“ vprašala je Bela nemirno pogledavši na svoje lahke čevlje. In nekoliko razdražena je pristavila: „Mislila bi

bila, da bolje poznate pot, pa nas peljete čez to močvirje. Jaz ne grem črez.“

„Potem pa se vrnite,“ rekla je jezična Francika. „To ne bode nikomu dosta mari.“

„Saj nijsem jaz nasvetovala te poti,“ odvrnila je Jerica milo, če prav nekoliko zarudela v lice. „Upam pa, da vam lahko pomagam iz zadrege. Gospa Grahamova se je bala, da imate tenke čevlje in prinesla sem vam par črevljev iz gume.“

Bela jih je vzela ter je nikakor se zahvalivši vprašala, ko jih je iz papirja jemala:

„Čegavi so pa?“

„Moji,“ odvrnila je Jerica.

„Ne mislim, da bi mi ostali na nogah,“ mrmrala je Bela. „Prej ko ne bodo strahoviti veliki.“

„Dovolite,“ rekel je lajtenant; vzel je en čevelj, pripognil se, da bi ga jej nataknil, a videl je, da bode šlo težko, ker je premajhen. Bela to zapazivši je hotela sama si natakiniti črevelj ter ravnala z Jeričino lastnino tako silovito, da je odtrgala zgornji tenki jermen in

še potem je le deloma stlačila nogo v majhen črevelj.

Dalje gredé je Francika zapazila jako okusen širokorobnat slámnik, ki ga je Bela drzno nosila malo v stran, ter ga je izpoznala, da je Jeričin. Bilo je nekoliko fantastično pokrivalo, katero si je Jerica bila težko sama kupila; izbral in kupil jej ga je bil minolo poletje gospod Graham, da bi jo odškodoval za navadni slamnik, katerega jej je bil po naključbi pokvaril. Ker je bil priprost in vendar okusen, nosila ga je često na sprehodih in ga je potem navadno obešala v omaro v predsobi, tu ga je dobila Bela ter se ga polastila. Francika pa ga je videla v Jeričinej sobi pri gospe Varenovej. Dovolila ga jej je bila pokriti pri nekej priliki, ko je pomagala predstavljati zastavico v slovkah; zato nikakor nij dvomila, da je ravno tisti. Ker je slišala, da je Jerica omenila Emiliji, da pogreša slamnik, čudila se je, da se je Bela z njim nališpala. Stoječa za Belo, kazala je Jerici nanj, pogledala jo je debelo, zavila je lice

ter se je kretala, da bi izrazila svoj namen da ga bi gospici Klintonovi iztrgala raz glavo ter ga pokrila pravej lastnici.

Jerica se je komaj zdržala resno. Majala je z glavo, pretila je Franciki s prstom, da jala jej je znamenja, da naj to opusti. Veliki beli slamnik je zakrival nje smeh, ko je zgrabila Jerico za roko ter ž njo tekla doli po poti. Bela in njen spremljevalec sta zopet sama hodila.

„Francika,“ rekla je, „ne smeš me siliti k smehu. Ko bi bila videla naju gospica Klintonova, čutila bi se bila jako razžaljeno.“ — „Naj pa nikar ne nosi vašega slamnika,“ rekla je Francika; „naj ga ne nosi.“

„Da, naj ga le nosi,“ odvrnila je Jerica. „Tako zala se vidi v njem. Veseli me, da ga nosi; ne smeš jej omeniti, da je moj.“

Francika jej nij hotela obljubiti tega in njene oči so gledale tako zvito, da se je bilo bati nezgode.

Sprehod skozi gozd je bil jako prijeten. Jerica in njena mlada spremljevalka ste uživaje

mirno naravo, skoro izpozabili, da ste bili pri družbi, kar nenadoma zagledati gospoda Brusa in Katinko. Sedela sta pri deblu starega hrasta. Katinka je hitela narejati venec iz hrastovega listja, ki ga je potem pripenjala svojemu spremljevalcu na klobuk; ta pa neskriben in nemisleč je slonel na drevo, ko ga je Jerica zapazila. Komaj jo je zagledal, pripognil se je, ogledoval Katinkino delo in ko je Jerica se toliko približala, da ga je lahko slišala, jel jo je čez mero hvaliti. Zarudela smehljajoča Katinka ga je kaj radostna poslušala. To njeno veselje se je pomnožilo, ko je videla, da jej Jerica nij mogla odtegniti njegove pozornosti, temveč, da je pustil, da se je njena soljubnica vsedla precej daleč od njih, sam pa jej je neprenehoma šepetal na uho nepomenljive prijetne besedice. Uboga, neprevidna, prostosrčna Katinka! Držala ga je za poštenjaka, on pa je kupoval njeno srce s ponarejenim denarjem.

„Gospica Jerica,“ rekla je, „rada bi, da bi prišli v kako jelovje, kjer bi dobila nekoliko

jelčnih češarkov; iz njih bi si rada naredila
cajnic in omaric.

„V to mer je le mnogo jelk,“ rekla je
Jerica ter jej je s prstom pokazala.

„Zakaj bi pa ne šli tja iskat češarkov?“
vprašala je Francika. „Vrnili se bi, predno
bode Bela Klintonova tu.“

Jerica jej je privolila ter je šla ž njo, ko
sta še svoja slamnika obesili na bližnje drevo.
Mudili sta se le malo časa, kajti Francika je
nabrala mnogo češarkov ter je bila v velikej
zadregi, kako bi jih nesla domov.

„Mislila sem si,“ rekla je nazadnje. „Le-
teti čem nazaj in izposoditi si rutico od Be-
njamina; ko bi mi je pa ne hotel dati, vzela
bodem slamnik, ter ga napolnila.“

„Jerica je obljubila počakati jo; in Fran-
cika je zletela. Približavši se mestu, kjer je
bila zapustila Katinko in brata, zaslišala je
več glasov in glasen smeh. Bela in lajtenant
sta bila došla, ter sta se z nekom močno šalila.
Bela je držala bel slamnik v roki. Vpregnila
ga je bila popolnem, da je bil podoben slamniku

kake stare babe; spredaj ga je olišpala z marjeticami in regradom in pripela mu je rutico za pajčolan. Nataknila ga je na palico lajtnantovo, ter je vzklicavala, kdo več da za nevestin slamnik gospice Flintove.

Francika je razdražena poslušala malo trenotkov, potem pa je storila, kot bi prišla iz gozda. Katinka jo je zgrabila za krilo ter je vskliknila:

„Kaj Francika, ti si tu? Kje pa je Jerica?”

„O, tam v jelovji je,“ odvrnila je Francika, „ter me je poslala po svoj slamnik. Solnce jako pripeka tam, kjer sve medve.“

„Ne, to nij nje čepica, ta je Emilijina. Ta-le je njen slamnik,“ in zgrabila je slamnik, o katerem sta gospoda prejšnji hip trdila, da se Beli posebno dobro podaje, ter ga jej je vzela raz glavo.

Beli so oči plamteli razdraženosti. „Kaj češ reči s tem, ti mala neumna žival? Daj mi slamnik nazaj!“ in stegnila je roko, da bi ga jej vzela.

„Tega ne bodem storila,“ odgovorila je Francika, „slamnik je Jeričin. Iskala ga je denes po polu dne, a menila je, da je ukraden ali pa založen, in izposodila si je čepico pri gospici Emiliji; a veselilo jo bode, da se je zopet našel, in jaz ga jej bodem prinesla. Mislim,“ rekla je, ko je odtekla in se še enkrat ozrla, „mislim, da gospica Emilija se ne bode hudovala, če pokrijete njeno pokrivalo do doma, če ga bode varovali in ga ne pripogibali.“

Nekoliko časa se je Bela jezila, Katinka in gospod Brus sta se smijala, lajtenant Osborne pa se je na skrivnem veselil; kar je prihitela Jerica iz gozda s slamnikom v roki, Franciko pa za soboj, ki je za njenim hrbtom ponavljala Belino pretenje in jo oponašala.

„Gospica Klintonova!“ rekla je Jerica, položivši jej slamnik v naročje, „žal mi je, če je bila Francika v mojem imenu neuljudna. Jaz je nijsem poslala niti po slamnik niti po čepico; veselilo me bode, če bode nosili klobuk, kadar se vam bode ljubilo.“

„Ne potrebujem ga,“ rekla je Bela zaničljivo, še mislila nijsem, da je vaš.“

„Gotovo, verujem vam,“ rekla je Jerica, „a nadejam se, da to vas ne bode zadrževalo, nositi ga vsaj denes.“ Dalje nij govorila o tem, ampak je nasvetovala, naj bi nemudoma hiteli na gorico Solnčni zahod, če ne, prišli ne bodo pred solnčnim zahajanjem tja. Precej se je obrnila ter korakala naprej; Francika jo je spremljala in mej potjo je odtrgavala lišp, katerega je bila Bela nataknila na tako zasramovano čepico Emilijino. Bela je ovila okrog glave vezano rutico, gospod Brus pa je pobral zapuščeni slamnik ter ga je na roci bingljal.

Bela se je ves večer držala čmerno in kislo, drugi pa so bili jako zadovoljni z izletom; mračilo se je uže precej, ko so vrnivši se, dospeli do pristave Torntonove. Tu jih je zapustila Jerica, rekši Franciki, da bode obiskala Jovanko Torntonovo, svojo nedeljsko učenko, ki jo mrzlica trese. Ostati, rekla jej je, pri njej ne sme, ker bi njena mati ne

imela rada, da bi prišla v hišo, kjer leži več bolnikov.

Ko je črez eno uro hitela Jerica domov, naletela je blizu hiše Grahamove na gospoda Brusa, ki jo je čakal z njenim slamnikom na roci. Ustrašila se je nenadne prikazni, kajti bilo je uže tako temno, da ga nij precej izpoznala in je mislila, da je kak tujec.“

„Gospica Jerica!“ rekel je, „nadejam se, pa vas nijsem ustrašil.“

„O ne,“ rekla je umirjena po njegovem glasu. „Vedela nijsem, kdo je.“

Ponudil jej je roko in oprijela se ga je, kajti njegova denašnja uljudnost proti Katinki jo je nekoliko rešila straha, da bi uljudnost proti njej kaj pomenila. Ker je vedela, da rad dvori vsakej, nij se mu nikakor branila, da bi jo izpremил domov.

„Prav prijetno je bilo na izprehodu denes večer,“ rekel je, „vsaj za me. Gospica Katinka je jako zabavna tovaršica.“

„Rada verujem,“ odvrnila je Jerica. „Meni se močno dopada njena odkritosrčnost in živost.“

„Bojim se, da vi ste bili s Franciko jako nezadovoljni. Prilično bi bil prišel k vam, a skoro mi nij bilo mogoče popustiti gospico Katinko, tako zelo naji je zanimal najini pogovor.“

„Francika in jaz sve privajeni druga druge in sve bili jako veseli,“ rekla je Jerica — „Kaj veste, da sva se za jutri zgovorila za krasno vožnjo.“

„Ne, ničesar ne vem o tem.“

„Dozdeva se mi, da gospica Rajeva pričakuje, da bi jo povabil. A, gospica Jerica! postaviva, da bi dal vam prednost ter bi vas povabil, kaj bi vi rekli k temu?“

„Da bi bila vam jako hvaležna, a da sem se uže zmenila z Emilijo,“ odvrnila je Jerica nagloma.

„Tako!“ rekel je z začudenim in razdraženim glasom. „Mislil sem, da bi bilo vam jako všeč. A gospica Katinka bode sprejela moje povabilo, nad tem ne dvomim. Šel bom noter ter jo vprašal (dospela sta bila do hiše), tu je vaš slamnik.“

„Hvala vam!“ rekla je Jerica ter ga je hotela vzeti, toda Benjamin ga je še zmirom držal za trak in je rekel:

„Gospica Jerica! vi se tedaj nočete peljati z nama?“

„Dogovora z gospico Emilijo ne morem zanemariti na noben način,“ odvrnila je Jerica ter se jej je zdelo jako dobro, da je imela tako izvrsten razlog odtegniti se.

„Neumna bedarija!“ rekel je gospod Brus, „vi se lahko peljete z menoj, če hočete; in če vi nočete, povabim gotovo gospodično Katinko?“

Da je to pretenje posebno poudarjal, temu se je čudila Jerica. „Kaj je mogoče,“ mislila si je, „da me namerava mučiti s tem?“ in je odgovorila:

„Srečno se bodem čutila, če bode moja odpoved Katinki napravila prijeten izlet. Ona ljubi izpremembe in ima kaj malo prilike za-dostovati svojemu okusu.“

Stopila sta v hišo. Gospod Brus je poiskal Katinko v predoknišči. Jerica je ostala le

malo časa v sobi, ker Emilije nij bilo noter, vendar dolgo dovolj, da je opazovala gospod Brusovo pretirano uljudnost proti Katinki; zapazili so jo pa tudi drugi. Katinka mu je obljubila, da ga bode drugi dan izpremljala; in izpremljala ga je tudi. Gospa Grahamova, gospa Brusova in lajtenant Osborne so se peljali na drugem vozu; Emilija in Jerica sta po svojem prvotnem načrtu krenili v drugo stran in peljaji se z vrancem na starikastem vozu, veselili ste se svoje mirne neodvisnosti.

Tretje poglavje.

Nalašč se šaliti, nalašč igrati se

S svetinjo resno, — ki človeško je srce.

Minolo je mnogo dni in celo tednov, da se nij dogodilo nič posebnega pri Grahamovih. Vročina je strahovito pritiskala in nijso se več niti izprehajali niti vozarili. Lajtenant je zapustil bližnje mesto, v katerem o tem času nij bilo skoro nič prijateljev gospe Grahamove in njenih sestransk. Izabela, ki nij mogla trpeti niti vročine niti pomanjkanja

družbe, prihajala je vedno bolj občutljiva in nevsečna.

Katinki pa so bili ti poletni dnevi jako zanimljivi. Gospod Brus je ostal v soseski, prihajal je redoma v hišo ter je močno vplival na njeno vnanje obnašanje in njeno srečo; ta je bila izpremenljiva in opotakljiva ter se je ravnala prav potem, ali jej je preobilo dvoril ali jo pa popolnoma zanemarjal. Nij čuda, da je uboga devojka bila v velikej zadregi, da bi razumela moža, čegar obnašanja nij mogel nikdo razumeti, ki nij natanko poznal njegovih razlogov. Misleč, da bode Jerica s časom pripravljena, ter se bode potegovala zanj, ogibal se je naklanjati Katinki tako zelo, da bi to resno vznemirjalo srce ubogej varovanki Grahamovej, ki se je drznila zavrniti njegove ponudbe. Ker je ravnal le z ozirom na Jerico, zanimal se je močno za Katinko le vpričo Jerice ali v takih razmerah, kadar je bil preverjen, da bode izvedela za to. Njegovo obnašanje je bilo po takem silno neenako toplosrčna Katinka je sedaj se

nadejala, da jej je udan kot pris rčni ljubimec sedaj pa se je bala, da ga je nevedoma njena odkritosrčna veselost ali pa njen govor ranil ali pa razžalil. K nesreči jo je gospa Grahamova pri vsakej priliki dražila z njeno zmago in jej voščila srečo ter je s tem prostosrčni dekavki le pomnožila zaupanje na odkritosrčnost gospoda Brusa.

Tudi nijsta bila gospod Brus in Katinka edina v skrbah zaradi te zadeve. Jerica je kmalu izprevidela vse ter se je močno bala za Katinko, za katere srčni mir in blagost se je zmirom zelo zanimala. Kmalu se jej je dovoljno poverilo, kar je s prva le sumila o gospod Brusovem obnašanji pri ravno omenjenih prizorih; kajti ko se je Katinki na videz nekoliko sladkal, dozdevalo se mu je sedaj pa sedaj primerno, da se je jel Jerici nekoliko naklanjati. Pri takih prilikah jej je pokazal prav očitno, da ima moč, Katinko popolnoma izpodriniti iz njegovega srca.

Jerica mu je omenila pri vsakej priliki resnico, da bi se njej ne mogel bolj zameriti,

kakor da rabi tako grda sredstva, da bi jo razžalil. A njene tople besede pripisovaje ravno ljubosumnosti, katero bi bil rad vzbudil, držal se je sebični mladi gospod nespametnega in zanikernega postopanja. Ker jej je samo dvoril in jej nij ponudil srca in roke, Jerica kratko in malo nij upala njegovim besedam; mislila je, da ž njimi samo nameruje izpodriti jo če mogoče z njenega trdnega in ravnega stališča, da bi tako ugajal svojej samoljubnosti. Jasno je videla, kako lehkomiselni in nečimurni so njegovi nagibi z ozirom na njo, a videla je tudi, da so še dosta bolj gledé na Katinko; in bolelo jo je globoko v srce, da uboga devojka tega blezo še slutila nij.

Katinka je, čudno dovolj, bila popolnem pozabila, da je pred nekoliko tedni imela Jerico za soljubnico, sedaj pa jo je izvolia za prisrčno, najbolj zaupljivo prijateljico. Njena teta je bila preveč neolikana in surova, Bela preveč sebična in napušna, da bi jima zaupala svoje srčne zadeve. Če ravno pa Katinka nij mislila, da bi jej priznala svojo udanost k

gospodu Brusu, bila je vendar tako jasnega in prezornega značaja, da je izdala Jerici svojo skrivnost in še celo vedela nij, da je to storila. Če prav razen Jerice blezo nikdo nij zapazil, vendar se je bila Katinka čudovito izpremenila. Poprej radostna, zmirom se smehljajoča, neskrbna Katinka je bila sedaj vsa zamišljena. Njeno solnčno lice je bilo pogostem zakrito z oblaki in je izgubilo vso ogrevajočo veselost. Sedaj je bila nenavadno divja in živa, sedaj pa nenavadno zamišljena; na skrivnem se je ozirala in polna skrbi gledala gospodu Brusu v lice, kot bi ugibala in presojala njegove čuti in misli. Kadar je videla Jerico v vrtu se izprehajati ali pa samo sedeti v njenej sobi, približala se jej je, objela jo, oprla se na njeno ramo ter je govorila o priljubljenem svojem predmetu. Pripovedovala jej je nekoliko prostosrčno, nekoliko pa bedasto o uljudnosti gospoda Brusa proti njej; govorila je celo uro o njem in je vprašala, kaj Jerica misli o njegovih dobrih lastnostih in odkritosrčnosti njegovega naklonjevanja.

Omenila je napako, katero je na njem zapazila, toda ta je bila v njenih očeh skoro krepost. Kadar jej je pritegnila Jerica, ter obžalovala ono očitno napako, napela je vso svojo moč in bistrournost, da bi jej dokazala, da sta se obe motili, ker sta mu pripisavali ono napako; in če ima kako napako, ta je zares le tej naravnost nasprotna. Povpraševala je, ali Jerica zares misli, da gospod Brus vse misli in čuti, kar govori, in pristavljala je, da ona sama se ve da tega ne veruje, — vse je le neumna bedarija. Tako priliko je navadno porabljevala Jerica ter je izrazovala iste misli in trdila, da nij dobro zaupavati njegovemu mnogo obetajočemu prilizovanju. Uboga Katinka pa je bila vsa potrta, ter je naštevala svoje razloge, zakaj se jej časih dozdeva, da pošteno misli, ker tako odkritosrčno in resnobno govori.

Nič nij pomoglo opominjati jo in svariti. Katinka je bila vsa občarana. Nazadnje se je zdelo gospodu Brusu primerno, da je Jeričino stanovitnost poskusil s tem, da jej je ponudil

dragocen prstan. Močno se čudé njegovej predrznosti, zavrnila ga je brez obotavljanja in ovinkov, in drugi dan ga je videla na prstu Katinkinem, katerej se je močno mudilo povedati jej o darilu.

„In vi ste ga sprejeli?“ vprašala je Jerica tako začudena, da jo je zapazila Katinka in da ne bi očitno priznala, da ga je sprejela, rekla je vsa zarudela, da ga bode nosila le malo časa.

„Jaz bi tega ne storila,“ rekla je Jerica.

„Zakaj ne?“

„Prvič zdi se mi nespodobno sprejemati bogata darila od gospodov; in potem če vas vidiijo tujci, delali bodo vam neprijetne pomenljive opombe.“

„Kaj bi vi storili ž njim?“ vprašala je Katinka.

„Vrnili bi mu ga.“

Katinka je bila nedoločena; a po dolgem premišljevanji je sklenila, ponuditi ga gospodu Brusu ter mu povedati, kar je rekla Jerica. Storila je to. Ker pa gospod Brus nij znal

ceniti Jeričinih razlogov in je le mislil, da bi rada nemir sejala med njim in Katinko, sklepal je, da je njeno srce vendar le pridobil in da jo bode kmalu popolnem zmagal. A nada njegova ga je močno prevarila, ko je pri prvi priliki ž njim ravnala z mrzlo uljudnostjo, kot je to zadnji čas zmirom storila; celo dozdevalo se mu je, da bi bila še manj marala za njegove prednosti, nego poprej. Ker je nagloma zapustil hišo, žalovala je Katinka močno po njem ter je ves dan le premišljevala, kaj je storila in govorila in kaj bi ga bilo morebiti razžalilo. Gospod Brus je poiskal staro priljubljeno mu mesto pod hruško ter je neprestano premišljeval jako važno vprašanje.

Ben Brus se je čutil le redkokrat primoranega, da bi bil kako stvar opazoval z resnobnega stališča. Le redkoma je bil vaje napenjati svoje duševne moči ter kako reč ogledavati od obeh stranij. Ker svoje žive dni nij poznal višjega namena, kot da je pospeševal svojo sebično veselje, bil je navajen porabiti vsako priliko, da se je zabaval ter

pomagati si celo z nizkimi zvijačami, da bi izvršil svoje namere. Ker je bil kljubu svoje kratke pameti vendar precej prekanjen, kot se po gostem sliši, bil je le redkoma prevaran ali v svojih pravicah prikračen. Poznal je veljavo svojega denarja in svojega položaja ter se nikdar nij žrtvoval namenom onih, ki so se nadejali pomoči se ž njim. Žrtvovanja samega sebe tudi nij poznal ter nij imel nikakega sočutja za to pri drugih. Sedaj pa je bil nastopil oni trenotek, ko so se njegove koristi in njegove želje križale in razhajale, ko ga je sila silila, eno izmed obeh žrtvovati drugemu in se med njima določiti. To je bilo treba dobro pretehtati; prvikrat v svojem življenji je celi popoldan resnobno premišljeval ter natanko primerjal naskrižne si moči; storil pa je to, ker se je imel določiti o najvažnejšem vprašanji, ki je kedaj pretresalo njegovo srce.

„Kaj se naj določim,“ mislil si je, „da bi to ubogo devojkó vzel za ženo? Kaj naj se jaz z lepim premoženjem in še lepšimi

nadami odpovem, da ne bi se bogato oženil? Kaj, naj se ponižam ter naj svoje bogastvo in svojo veljavo v družbi delim s to rejenko Grahamovo, ki mi kljubu svojej revščini ne privošči še smehljaja, razen če se tvegam vseh svojih posestev? Ko bi bila le manj prijetna, prevaril bi vendar njene nade! Rad bi vedel, kaj bi rekla, ko bi se poročil s Katinko. Res da bi ne imel nikdar veselja to izvedeti, kajti tako ponosna je, da bi prišla na mojo svatbo, da bi vitki vrat pripognila tako prijetno kot zmirom in da bi tako uljudno in mirno, kot sedaj vselej, kadar odhajam domov, rekla: „Dober večer, gospodine Brus!“ Jezi me kadar vidim, da se revna devojka tako obnaša; ko pa bi bila gospa Brusova, bil bi ponosen na tako obnašanje. Rad bi vedel, kako sem se zaljubil vanjo. Tega zares ne vem. Zala nij, vsaj mati misli, da zala nij, in ravno tako misli Bela Klintonova. Lajtenant Osborne pa jo je hipoma zapazil, ko je stopila v sobano; in Francika navdušeno govori o njenej lepoti. Zdi se mi,

da me je očarala, tako da ne morem jasno soditi; a če prav nij krasotica, ima pa nekaj boljšega nego je gola telesna lepota.“

Tako je govoril sam s soboj; vsakrat, ko je o tem premišljeval, počel je pretehtavati neizmerno žrtvo, ki bi jo moral žrtvovati, ter je nehal s premišljevanjem Jeričine mičnosti. Lehko se po takem mislimo, da je nazadnje zaključil, da bi trpel manj škode, ko bi jej svoje premoženje položil k nogam, nego ko bi skušal brez nje uživati to premoženje. Nekaj dni potem, ko se je bil o tem določil, nij imel nobene prilike govoriti z Jerico. Ta se ga je sedaj še bolj skrbno ogibala ter je skoro celi dan bivala v gorenjem nadstropji, le časih je peljala Emilijo na njeno prošnjo za malo časa v družbinsko sobo in tudi v tem slučaju je skušala s tem ali onim izgovorom ostati blizu svoje slepe prijateljice.

V tem času ste bili povabljeni gospa Grahamova in gospa Brusova z njunima rodbinama na ženitvanje, ki bode pri nekej znanki okolo osem kilometrov od Grahamovega

posestva v D. Omožila se je neka sošolka in prijateljica Izabelina, in ta in Katinka ste želeli biti pri svatbi. Gospa Brusova je imela pokrito kočijo ter je povabila sestrični, naj bi šli z njo; ker je voz gospoda Grahama zaprt imel le dovolj prostora zanj in za njegovo ženo, sprejeli ste radostni ponudbo.

Nada na veselo družbo in na priliko pokazati se, oživila je Izabeli potrto srce. Izlekla je ven vsa svoja večerna oblačila, da bi izbrala najprimernejše. Stala je pred zrcalom ter je nataknila sedaj ta, sedaj oni venec ter je bila v obeh tako krasna, da je bilo težavno izbrati ali tega ali onega. Poleg nje je stala Katinka ter jo je prosila za svet, katera noša in katera barva se bi njej najbolje podala; nazadnje je vsa obupna letela Jerico vprašat.

Našla jo je čitajočo v sobi. Ko pa je Katinka nenadoma vstopila, položila je knjigo na stran ter se je kaj pozorno razgovarjala z njo.

„Jerica!“ rekla je Katinka, „kaj pa naj oblečem denes večer? Prosila sem Belo, naj mi pove; a ne spregovori besedice in ne sliši

ničesar, kar jo vprašam, kadar misli na lastno obleko. Pravim, strahovito sebična je.“

„Kdo pa njej svetuje?“ — vprašala je Jerica.

„Nikdo. Vselej določi sama za-se. A Bela ima premnogo okusa, jaz pa najmanj ne. Zato, Jerica! mi povejte, kako naj se oblečem denes večer.“

„Katinka jaz sem zadnja, ki naj bi jo vprašali. Svoje žive dni še nisem bila v nobeni veliki družbi.“

„To nič ne de. Preverjena sem, da, ko bi vi šli v družbo, bi bili lepše in okusneje oblečeni, nego me dve. Nikakor se ne obotavljam ravnati se po vašem nasvetu; kajti svoje žive dni še nisem videla, da bi vi bili nosili kako oblačilo, ki se vam ne bi dobro podajalo, celo vaše jutranje krilo iz gingana je prav po najnovejšem kroji.“

„Pst! pst! Katinka! vi segate predaleč. Ne prestopajte mej, če hočete, da vam bodem verovala.“

„No ! po takem,“ rekla je Katinka, „ne bodem več govorila o vas, ker vem, da ste vzvišeni nad vsako priliznjeno besedo, kot mi je nekdo rekel. Kdo pa gospici Emiliji pre-skrbi obleko? Kdo jej izbira oblačila?“

„Zadnji čas sem jaz to storila, a —“

„Mislila sem si, mislila sem si,“ ustavila jo je Katinka. „Vedela sem, da se nesrečna gospica Emilija ima vam zahvaliti, da je zmirom tako zalo in nežno oblečena.“

„Ne, zares ne, Katinka, v tem se motite. Nikdar nijsem videla Emilije bolje oblečene, kot je bila oblečena, ko sem jo prvičrat videla. Emilija si ne izposojuje svoje krasote pri umetnosti ; njej lastna je popolnem.“

„O, vem, da je ljubeznjiva in da jo vsak občuduje. A nikdo ne more misliti, da bi se trudila nositi tako lepo obleko in zmirom biti tako nežna, le da bi dopadala sama sebi.“

„Ne zgodi se tudi le za to, da bi dopadala sama sebi. Emilija se je s prva trudila, da bi bila okusno in zalo oblečena svojemu očetu na ljubo. Slišala sem, da se nekaj časa

prav nič nij zmenila za obleko, ko je bila oslepela. Ko pa je prilično opazila, da je tudi to očeta žalilo, trudila se je in znala s pomočjo gospe Ellisove tako se oblačiti, da mu je zmirom dopadala se. A Katinka! vi vidite, da nema nikdar nič posebnega in gizdavega na sebi.

„Nikdar ne, to je res in dopada se mi. A Jerica, ali je bila zmirom slepa?“

„Ne. Do šestnajstega leta je imela tako lepe oči ter je tako dobro videla, kot vi.

„Kaj jo je pa doletelo? — Kako je pa oslepila?“

„Tega ne vem.“

„Kaj niste nikdar vprašali za to?“

„Nikdar ne.“

„Zakaj pa ne? kako čudno!“

„Slišala sem, da ne govori rada o tem.“

„A vam bi bila to povedala. Saj vas skoro obožuje.“

„Ko bi bila hotela, da bi vedela zato, povedala bi mi bila, če bi jo tudi ne bila povprašala.“

Katinka je debelo gledala Jerico; čudila se je nad njeno nenavadno občutljivo nežno ozirnostjo ter je po natornem nagonu občudovala zdržnost, katere bi sama ne bila zmožna, kot je dobro vedela.

„A vaša toaleta!“ rekla je Jerica, smehljaje se nad Katinkino razmišljenostjo.

„Oh, da skoro bi bila pozabila, zakaj sem prišla sem,“ rekla je Katinka. „Kako tedaj naj se oblečem? Modro ali belo? Debelo ali tenko?“

„Kaj si je izbrala Izabela?“

„Modro. Oblekla je močno krilo iz modre svilenine; ta barva jej je bila najbolj priljubljena; a meni se ne podaje dobro.“

„Ne; tudi meni se to dozdeva,“ rekla je Jerica. „A Katinka, pojdiva v vašo sobo pogledat vaše obleke. Potem vam bodem povedala svojo misel.“

„Pregledali ste vsa oblačila; Jerica se je odločila za neko tenko prezorno blago, ki se jej je zlasti za sedanji poletni čas najprimernejše zdelo. Izbrali ste tenko oblačilo iz

belega krepa. Sedaj pa je nastala nova težava; med vsemi lišpi za glavo nij se jej dopadal nobeden. Vsi so bili bolj ali manj pokvarjeni in nobeden se nij mogel meriti z novim, kaj okusnim, ki ga je Izabela si pripela na glavo.

„Natakiniti ne morem nobenega,“ rekla je Katinka. „Vsi se mi mimo Izabelinega venca zdé tako vsednji. A oh!“ vzdihnila je, pogledavši v škatljo na toaletni mizi stoječo, „ta-le bi se mi močno dopadal. O Izabela, kje si pa dobila te lepe nageljne poltne barve?“ In segla je po nekatere cvetlice, ki so zares naravo izvrstno posnemale, in pokazivši jih Jerici pristavila je, da jej ravno taci manjka.

„Oh Katinka!“ rekla je Izabela ježno, ki je obrnivši se pred zrcalom zapazila, kaj je imela Jerica v roki, „pusti moje cvetlice, pokvarila jih bodeš.“ Vzemši jej jih iz roke, položila jih je zopet v škatljo, odprla je predel svoje omare, jih položila noter ter jo zaklenila in ključek vtaknila v žep. Jerica jo je gledala vsa začudena in precej razsrjena.

„Katinka!“ rekla je, „če vam je ljubo, spletla vam bodem venec iz pravih cvetlic.“

„Kaj hočete to?“ vprašala je razžaljena in v svojih nadah prevarjena Katinka. „O to bi bilo lepo; to bi se mi najbolje dopadalo. In Izabela, ti svojeglavna stara skopuha! le obdrži za se vse svoje vence! Le škoda, da ne moreš h kratu imeti dveh!“

Kakor je obljubila, spletla je Jerica Katinki venec iz najlepših cvetlic na vrtu in ga jako okusno jej nataknila na glavo. Ko je Izabela videla, da je Jerica tako skrbno in ljubeznjivo napravila njeno sestričino, zavidala je, kljubu svojej ponosnej zavesti večje lepote Katinko in se jezila nad Jerico.

Izabela nikdar nij mogla prenašati, da bi kdo presegal njeno bliščobo. Zato jo zadnji čas nij malo jezilo, da je gospod Brus toliko odlikoval Katinko, njo pa je popolnem preziral. Res, posebno priljubljen jej nij bil gospod, kateremu bi bila Katinka tako rada dopadala; a veljava, katero je njegovo občudovanje dajalo sestričini, veljavo, katero jej je

to vzbujalo pri njenej teti, in pomenljivi pogledi gospe Brusove so uzročili, da je čutila svojo manjšo podredjeno veljavo, ter so jo bolj nego kedaj naganjali, da bi v velikej družbi prekosivala razmerno ponižno Katinko. Ko je gospa Grahamova Katinki čestitala zaradi njene nenavadno mične obleke, ter je rekla, da bode denes nekemu bolj kot kedaj dopadala, zategnila je Izabela zasmehljivo in ošabno ustne, zarudela Katinka pa je k Jerici se obrnivši jej pošepetala na uho:

„Gospod Brus vidi rad belo. Rekel mi je to oni dan, ko ste vi v obleki iz mušljina šli skozi sobo.“

Četrto poglavje.

Vedite tedaj, da sem podpiral svoje namere na vaše srce tako, kot se je najbolje skladalo z mojim značajem.

Emilija se ta večer nij počutila dobro. Zadnji čas jo je pogostem bolela glava, bila je nenavadno trudna, ter se je močno bala šuma in vesele družbe; zato je bivala po

večjem v svojej sobi, ter je časih rano šla v posteljo. Ko so gospa Grahamova in njene sestranske odšle doli čakati gospoda Grahama in gospo Brusovo, vrnila se je Jerica k Emiliji, ki jo je bila pred kratkim zapustila in jo je sedaj našla bolehnjšo nego poprej. Lehko jo je pregovorila, da je rabila edino zanesljivo zdravilo — spanje. Jerica je sedela pri njej postelji ter močila in hladila jej čelo, dokler nij mirno zadremala. Ko se je gospa Brusova pripeljala in odpeljala, jo je ropot voza nekoliko motil, a čez malo minut je zaspala tako trdno, da je nij nikakor motilo ko sta se gospod Graham in njegova gospa odpeljala in je zadnja še ukazovala nekemu služabniku. Jerica je sedela še nekoliko časa, potem je tihoma vstala, pripravila je vse za noč kot je Emiliji ljubo bilo, ter je tihoma duri zaprla in odšla. Vzela je v svojej sobi knjigo, šla je v hladno družbinsko sobano ter se je vsedla k mizi, kjer je zopet uživala tako redki mir in pokoj. A njene misli so jo bolj zanimala nego knjiga, ki jo je v rokah držala, ali

tembolj nagajale so jej muhe, katere je svetla luč privabljala, ali pa jo je mikal krasni večer, s kratka, zapustila je kmalu stol pri mizi, šla k odprtim steklenim durim, vsedla se je blizu njih, glavo vprla na roko, ter je jela pre-mišljevati.

Nij še dolgo tako sedela, slišala je stopati po sobani in obrnivši se je zagledala gospoda Brusa stati poleg sebe. Zganila se je ter vskliknila:

„Gospodine Brus! Ali je mogoče? Mislila sem, da ste se peljali na ženitovanje.“

„Ne; bolj me je mikalo ostati doma. Gospica Jerica, ka bi mogli misliti, da bi se veselil v družbi, kjer vas nij?“

„Gotovo bi ne bila tako preširna, da bi mislila nasprotno,“ odvrnila je Jerica.

„Želel bi, gospica Jerica! da bi bili malo bolj ošabni, morebiti bi potem časih verovali, kar vam pravim.“

„Veseli me, gospodine Brus! da očitno priznate, da bi brez te lastnosti bilo nemogoče verovati vašim sladkim besedam.“

„Tega ne priznavam. Pravim vam le, kar bi vsaka druga devojka razen vas prav rada verovala. Kako pa naj bi vas prepričal, da mislim resno in da bi rad, da bi me tako razumeli? Kako naj bi vas pregovoril, da bi prostosrčno občevali z menoj in ne več se ogibali moje družbe?“

„S tem, da govorite z menoj prostosrčno in resnično ter se ogibate vseh besed in uljudnosti, katerih jaz poslušati ne morem in ki so vam nepristojne; to sem vam uže skusila dokazati?“

„A gospica Jerica! za mene so pomenljive, jako pomenljive. Uže več dni sem iskal prilike, da bi vam povedal svoj sklep; in sedaj me morate poslušati;“ zapazil je namreč, kako je barvo izpreminjala in bojazljivo in nemirno okrog se ozirala. „Morate mi odgovoriti in sicer nadejam se, odgovoriti ugodno mojim željam. Vam je ljub odkritosrčen govor in odkritosrčen vam čem biti dovolj, ko sem se enkrat odločil. Moji prijatelji in sorodniki naj govoré in se čudijo kolikor jim drago, da si

izvolim ženo, ki se niti ne more ponašati z imenitno krvjo, niti nema premoženja. A sklenil sem kljubovati njim vsem ter vam se brez obotavljanja ponudim, da delite moje nade z menoj. Zakaj pa je denar, če ne daje možu one neodvisnosti, da stori, kar mu je drago? In kar zadeva družbe, vem le, da lahko nosite glavo ravno tako po konci kot katera si bodi. Če nimate ničesar ugovarjati, ne igrayva več skrivne igre, ter stvar naj bode dognana za naji;" in skušal je prijeti jo za roko.

Jerica pa se je umaknila. Njena lica so gorela in njene oči so se svetile, ko jih je obrnila na njega z izrazom začudenja in ponosa.

Mirni ostri pogled teh črnih oči izražoval je toliko, kot cele knjige; in gospod Brus je odgovoril njenemu pogledu rekoč: „Nadejam se, da vendar niste za zlo vzeli moje odkritosrčnosti.“

„Vaša odkritosrčnost?“ rekla je Jerica mirno; „ne tega ravno nikdar ne jemljem za zlo. Kaj pa sem nevedoma storila, da bi vam

bilo dajalo toliko zaupanje, da vi hočete kljubovati željam vaših prijateljev in sorodnikov, mene bi pa komaj poslušali le?“

„Nič,“ rekel je Brus s prosečim glasom; „a zdelo se mi je, da mislite, da se le šalim z vašim srcem, in da ste se me zato tako ogibali, kar bi gotovo ne bili storili, vedevši, kako resnobno sem nameraval. A verujte mi, da vas občudujem tembolj, da ste se obnašali tako spoštljivo; če sem tedaj se nadejal, da bi mi bili naklonjeni, zameriti mi tega nikarte. Presrečen bodem, če mi ugodno odgovorite“.

Izraz razžaljenega ponosa izginil je raz Jeričinega lica. „Milostljiva moram biti njegovej ošabnosti in nevednosti, ter ga obžalovati, da se je tako prevaral v svojih nadah.“

Da se nij mogel več slepiti, povedala mu je res tako odločno, da mu nij najmanj udana, ter da se zanj le toliko zanima, kot za starega znanca, kateremu odkritosrčno želi vse dobro. Pri vsem tem pa je ponudbo zavrnila z najmehkejšimi besedami, da ne bi ga razžalila in ponižala. Čutila je, kar bi vsaka

nežna in poštena devojka v takih razmerah čutiti morala, da ima možu, kolikor malo ga bi tudi čislala, biti hvaležna, ter mora ga spoštovati, ker jej je izkazal največjo čast. Mislé na Katinko in na čudovito obnašanje gospoda Brusa, katero jej je bilo sedaj še bolj nerazumljivo, zmanjšala je nekoliko svoje obžalovanje, a kljubu tej misli je njeno vedenje kazalo le spoštljivo devojko, ki si ne krati sama sebi časti; kazalo temveč je tudi njeno pristrčnost, katera, če mora koga žaliti obžaluje silo, ki jo sili k temu.

A dozdevalo se jej je skoro, da se ne zmeni za njeno ozirnost na njegove čuti, ko je videla, kako je razumeval njen zanikavni odgovor.

„Jerica!“ rekel je, „vi se šalite ali z menoj ali s samo soboj. Če bi me rada le spogledovala, prosim pomislite, da me ne bode več volja dalje siliti v vas. Če pa nasproti tako zelo pozabite na lastne koristi, da s premislekom zavračate premoženje, kot je moje, obžalujem vas, da nimate prijatelja, ki bi vam

dobro svetoval. Taka sreča ne pride vsak dan, zlasti pa ne ubogim učiteljicam; če ste res tako nespametni, da jo odbijete, lahko vam rečem, da taka ponudba se vam ne bode več ponujala.“

Pri teh razžaljivih besedah oživili so se Jerici stari čuti in vrelo je v razdraženem njenem srci, kar se jej je celo kazalo konci prstov; kajti tresli so se jej na mizi, na katero jih je naslonila, vstavši, ko je govoril gospod Brus. Res nenaden in nenavaden je bil ta upor starega sovražnika, a predolgo je uže trdo brzdala svoje čuti, kot da bi bila onemogla pri tem tako nepričakovanem napadu; in odgovorila je res nekoliko krepko, a vendar ne razdražljivo:

„Gospodine Brus! postaviva, da bi se tako izpozabila, vendar vas bi nikdar toliko ne razžalila, da bi vas vzela zarad vašega premoženja. Jaz ne zaničujem bogastva, ker dobro poznam blagost, ki izvira iz njega, a svojega srca ne prodajem za denarje; to rekši šla je proti durim.

„Stojte!“ rekel je gospod Brus, primš^š jo za roko, „poslušajte me le še trenotek; naj vas vprašam le še eno reč. Kaj ste ljubosumna zaradi onidanje moje uljudnosti proti drugej?“

„Ne,“ odvrnila je Jerica, „a priznavam, da nijsem razumela vaših nagibov.“

„Kaj ste mislili,“ vprašal je nagloma, „da mi je kaj mari za to bedasto Katinko? Ali mislite le za hip, da sem želel kaj družega, kot da bi vam pokazal, da bi druga precej sprejela mojo ponudbo? Ne, na mojo besedo, nikdar jej nijsem bil najmenj udan. Srce moje je bilo vaše in njej sem se le uklanjal, nadejaje se, da bi me vi enkrat vsaj pogledali, ljubosumna pogledali, ko bi bilo mogoče. Kolikokrat sem želel, da bi vas le za četrti del toliko veselila moja družba, kolikor je veselila Katinko, da bi zarudevali in se smehljali kot ona, da bi žalovali, kadar sem jaz žaloval, in se smijali, kader sem se jaz smijal. Tako se bi bil nadejal, da sem pridobil vaše srce, kot sem se nadejal tega od

nje. A ljubiti Katinko — — pa! kužek gospe Grahamove bi bil ravno tako lahko vaš soljubimec, kot ta mila —“

„Stojte! stojte!“ vskliknila je Jerica, „zarad mene, če nečete uže zarad vas! O, kako —“ nij mogla dalje govoriti, ampak padla je na bližnji stol, zajokala se je in skrivši obraz v roke, kot je navadno storila v otročjih letih, jokala je neprenehoma.

Gospod Brus je stal poleg nje ves začuden. Nazadnje se jej je približal ter jo je tihoma vprašal: „Kaj je vam? Kaj sem vam storil?“

Še le črez nekoliko minut je mogla mu odgovoriti. Vzdignila je glavo, dejala lase s čela nazaj, kazala je obličje, ki je izrazovalo najglobokejšo žalost in boleost ter je rekla s pretrganim glasom:

„Kaj ste mi storili? Oh, kako morete še vprašati? Katinka je dobre rodovine, ljubeznjiva in polna ljubezni. Ljubi vsakega in veruje vsakemu. Prevarili ste jo, in jaz sem

tega kriva! Oh, kako, kako ste mogli vse to storiti!“

Benjamin je bil pri njenih besedah v silno velikej zadregi in jezik mu je odpovedoval, ko je rekel:

„To bode uže prestala.“

„Prestala! kaj?“ vprašala je Jerica. — „Svojo ljubezen do vas? Morebiti. Ne vem ravno, kako vkoreninjena je, a pomislite na njeno veselo, zaupljivo naravo in kako je bila goljufana? Pomislite, kako je verovala vašim priliznjenim besedam in kako prazne so vendar bile! Pomislite, kako ste zlo rabili njeno zaupanje! Pomislite, kako hudo ste učili nezaupnost te sirote brez očeta in matere, ki jo je lahko miloval celi svet!“

„Nijsem mislil, da bode to tako razumela,“ rekel je Benjamin.

„Kako bi bila jaz mogla to razumevati drugače?“ vprašala je Jerica. „Ali ste se smeli nadejati, da bodem pri takem obnašanju vas čislala?“

„Vi, Jerica, jemljete vse kaj resnobno. Tako ljubkovanje je kaj navadnega.“

„Žal mi je, da slišim to,“ rekla je Jerica. „Po mojih mislih, in ker ne poznam mišljenja in vedenja občne družbe, je strahovito, igrati se tako s človeškim srcem. Ali vas Katinka ljubi, o tem nečem govoriti, a kaj si bode mislila o vaši odkrisosrčnosti.“

„Zdi se mi, gospica Jerica, da ste jako ostri; a pomislite, da me je k temu navajala ljubezen do vas.“

„Morebiti sem ostra,“ rekla je Jerica. „pravice nimam grajati, govorim le po nagibu svojega srca. Naravno je le, da sirota toplo brani siroto. Morebiti se bode zdela njej stvar nepomenljiva in ne bode potrebovala nobenega branitelja; a gospodine Brus! ne mislite tako nizko o mojem spolu, da bi se srce ene ženske pridobilo s tem, da se druga ženska preslepari. Kdor bi imel tako malo čuta pravice in poštenja, bil bi slabejši, nego ženska.“

„Prevariti! Bedarija! Vi pretiravate!“

„Gospodine Brus, pred pol ure bi se bila lahko jokala, da ste se vnemali ljubezni k osebi, ki vas ne ljubi; sedaj se jočem za njo, katere ušesa so poslušala krive prisege in katere srčni mir je zaradi mene, najmilejše rečeno, v nevarnosti. Potem lahko sodite, da mojega srca še nij izsrkala dotika s svetom.“

Na to sta malo molčala. Benjamin je stopil par stopinj k durim, potem je postal in vrnivši se, rekel:

„Jerica Flintova! po vsem tem se nadejam, da bode prišel čas, ko bodo vaše misli manj čudovite in pretirane in ko bode, spomnivši se tega večera, želeli, da bi bili drugače ravnali. S časom se bodete prepričali, da je svet tak, da mora vsak skrbeti za-se.“

Precej po teh besedah je zapustil sobo, in Jerica ga je slišala, kako je duri silno zalučil.

Trenotek pozneje je prenehala tihota po malem šumu, ki se je slišal iz podoknišča. Jerica se je zganila in vstala ter približavši se mestu je slišala očitno zatrto vzdihovanje.

Odzdignila je zagrinjalo in tu na široki polici pod oknom je sedela ali tembolj čepela uboga Katinka Rajeva. Glavo je imela naprej nagneno in v blazino zakopano in majheni vitki život čudovito pripognen, kot ga vidimo pri jokajočem otroku. Razmečkane gube belega krepovega krila, njen zveli venec, ki jej je bil padel na pol raz glavo ter je mahal jej po ramah, razpuščeni lasje in majhena roka, ki si je ovijala debelo vrčo pri zagrinjalu, to vse je pomnoževalo nje izvenredno nesrečno prikazen.

„Katinka!“ rekla je Jerica, precej jo izpoznavši, če prav je zakrivala obraz.

Pri njenem glasu je čepeča Katinka precej skočila iz svojega mesta ter se je zagnala Jerici v naročje. Položila je glavo na njeno glavo in če prav nij jokala se, nij mogla jokati se, tresla se je krčevite razdraženosti, katere nij mogla zatreti. Roka njena, s katero je držala Jerico, bila je strahovito hladna. Njene oči so srpo gledale; in sedaj in sedaj je v primernih prenehljajih vznemirjalo ono vzdihovanje, ki jo je v skrivališči izdalo, njeno

mlado braniteljico, katere se je oprijemala, kot bi jo nenadni strah preganjal. Jerica jo je peljala na stol in stisnivši vitki život na svoja prsa je ogrevala jej mrzle roke, poljubovala otrpna ustna in nazadnje se jej je posrečilo, da se je Katinka zopet nekoliko zavedala. Celo uro je ležala tako ter se je očitno rada pustila božati od Jerice, potem jo je sama jela poljubovati krčevito, a izpregovorila nij besedice; še zinila nij. Razsodna Jerica je nij ničesar vprašala ter tudi nij omenila pogovora, katerega je očitno poslušala in razumela, temveč čakala je potrpežljivo, da bi se Katinka bolj umirila; dala jej je neko olajševalno pijačo. Ko je videla jo potrto na duhu in telesu, ovila je roko krog njenega života, peljala jo je gori in jo brez vprašanja vzela k sebi v sobo, kjer se bi jej, ko bi čuvala, ne čudila Izabela niti jo izpraševala. Neprestano se je oprijemala Jerice ter je vzdihovala in nazadnje se jokala, dokler nij zaspala. Vse nje britkosti so za nekaj časa bile pokopane v onej pozabljivosti, v katerej otroci in

mladeniči navadno nahajajo začasni pokoj in ozdravilno hladilo zoper svoje bolečine.

Drugače je bilo pri Jerici. Res je bila istih let kot Katinka, a videla je preveč bolečin in izkusila preveč težav in skrbi, kot da bi za časa nemira uživala predpravo mladine ter lahko zaspala. Čutila se je tudi primorano buditi, dokler se ne vrne Izabela, da bi jej povedala, kaj se je zgodilo Katinki, katero bi gotovo pogrešala v sobi njunej. Vsedla se je k oknu, da bi pričakala Izabele. Žalostna je opazovala, kako nemirno se je Katinka po postelji prevračala in je prilično tudi nekaj govorila v spanji, kot bi je bile mučile nemirne sanje. Minola je bila polnoč, ko sta gospa Grahamova in njena sestranka prišli domov; Jerica je šla nemudoma k njima ter je povedala Izabeli, da njena sestričina spi v njenej sobi. A ropotanje voza je vzbudilo spečo Katinko, ki si je drgnila oči ter zbirala svoje misli, ko se je vrnila Jerica. Kar se je spomenila dogodkov zadnjega večera in globoko vzdihnivši je vskliknila:

„O draga Jerica! Sanjalo se mi je o gospodu Brusu. Ali bi bili vi mislili, da bode tako ravnal z menoj?“

„Ne,“ odvrnila je Jerica, „tega bi ne bila mislila; a draga Katinka! jaz bi ne sanjala več o njem in tudi ne mislila več o njem. Obedve hočevi zaspati in ga pozabiti.“

„Za vas je druga,“ rekla je Katinka prostosrčno. „On vas ljubi, vi pa ne marate nič zanj, a jaz — jaz —“, tu so jo premagali razdraženi čuti in lice je zakopala v zglavje.

Jerica se jej je približala, položila je roko prijazno na glavo ubogi devojki in je za njo izgovorila stavek:

„Vi, Katinka imate tako veliko srce, da se je morebiti ukradel vanj; a preblago je vaše srce, da bi ga izročili grdim in hudobnim ljudem. Ne mislite več nanj, tega še vreden nij.“

„Ne morem si pomoči,“ rekla je Katinka. „Tako bedasta sem, kot je rekel.“

„Ne, to pač niste,“ rekla je Jerica osrčevaje jo, „in pokazati mu morate to.“

„Kako?“

„Pokažite mu, da je Katinka Rajeva sicer mehkega in milega srca, vendar dovolj močna, in krepka, da ne veruje več njegovemu prilizovanju, ter njegove besede toliko čisla, kolikor zaslužijo.“

„Ali mi bodete pomagali, Jerica? Vi ste se potegnili za me ter ste mu povedali, kako hudoben je bil proti meni. Ali me bodete vi tolažili, če ne bodem preverila njega, teto in Izabelo, da sem prav srečna?“

Jerica jo je ljubeznjivo objela, ter jej je tako najbolje zagotovila svojo udanost in svoje sočutje.

„Črez malo tednov bodete tako veseli in srečni kot nekdej,“ rekla je. Kmalu bodete nehali misliti na moža, katerega več ne morete čislati.“

Katinka je zanikavala, da bi še kedaj bila srečna.

Jerica je sicer le malo poznala človeško srce, vendar se je nadejala boljšega. Videla je, da je Katinkino vzdihovanje in jokanje

podobno bolečini otroškej, in je upala, da vihar
nij zadel in poškodoval globoko njenega srca.

Vendar se jej je globoko smilila; bala
se je, da ne bi bila dovolj krepkega duha, da
bi se v bodoče občujé z gospodom Brusom,
vedla špoštljivo in ponosno, kot je ženski do-
stojno; bala se je, da bi se izročila zasmeho-
vanju Izabelinemu in zaničevanju tetinemu, ko
bi njeno lice ali njeno vedenje izdalo poniže-
valno izkušnjo.

K sreči bila jej je prihranjena prva skušnja.
Gospoda Brusa nij bilo več k hiši in čez
nekaj dnij je za to poletje zapustil domačijo.
Ker nij vedela niti Grahamova niti Brusova
rodbina, zakaj je nenadoma odpotoval, bila
je vnanja nje izkušnja le ta, da sta jo teta
in sestričina neprestano povpraševali, ali je
Katinka količkaj kriva te hipne in nenadne
dogodbe. Ali ga nij hotela? Ali se je ž njim
razprla in zakaj?

Katinka je tajila oboje, a verovali jej
nijsta; in vsa zadeva je ostala čudovita in za-
nimljiva skrivnost.

Gospa Grahamova in Izabela sta vedeli, da se je Katinka zadnji trenotek branila iti na ženitovanje, ker je ravno, ko se je voz pripeljal, slučajno izvedela, da gospoda Brusa ne bode v družbi. Ker je prisiljena priznala, da je bil oni večer nekoliko v hiši, sklepali sta prav naravno, da sta se ljubeča nekako razprla.

Izabela je predobro poznala Katinko, da bi bila verovala, da bi bila prostovoljno popustila čestitelja, ki jo je očitno kaj močno čislal; tudi je zapazila, da je občutljiva devojka skrbno se ogibala omeniti nezvestega mladeniča. Mislili bi tedaj, da bi je navadna ljubezen in rahločutnost bili učili, da bi nikdar ne omenila bolestnega predmeta. A to se nij zgodilo. Skoro vsak dan je Izabela govorila o gospodu Brusu in njegovem čudovitem odpotovanji in pri najmanjšem razporu mej soboj in Katinko je ugnala zadnjo z zbadljivim zasmehovanjem njene ljubezni. Katinka je v takih primerljajih pribežavala k Jerici, pripovedavala jej je svoje težave, ter je iskala njenega sočutja. In ta

nij le prijazno poslušala njenih bridkosti, ampak jo je tolažila, vkrepovala in razveseljevala; tako se je imela res tej zahvaliti, da se je polagoma upokojilo njeno srce. Jerica je odkritosrčno milovala devojko, ki je bila zaradi nje tako grozovito prevarana; nje otožnost in in žalostno lice ste ginljivo pripovedovali o notranjih njenih bolečinah. Jerica jej je neutrujena prigovarjala, naj misli na druge reči ter se naj poprime opravi, katera so njej samej pomogla zoper grizečo žalost in boleost.

Največ časa je Jerica prebila pri svojej najdražjej in najboljsej prijateljici Emiliji, a Emilija nij imela na sebi nič izključljivega. Kadar nij telesno trpela, kar pa se je čisto godilo, srčno je sprejela vsacega obiskovalca, ki se je veselil njene družbe ali pa se učil v njej. Celo divja in razmišljena Francika se v Emilijinej sobi nikdar nij čutila kot vsiljenko; tako sladko je bilo smehljanje, s katerim jo je pozdravljala, tako velika prizanesljivost, katero je nahajala njena lehkomišljenost. Tako se je lahko vsak nadejal, da bode Katinko z

veseljem sprejela; zlasti pa ko je bila Emilijina zares čudovita bistrournost zapazila, da Katinka nij več tako živa in srečna kakor nek-daj, in ima tedaj večjo pravico do njene do-brotljivosti.

Ko je Izabela časih Katinko tako mučila in dražila, da nij mogla več prenašati, pri-kazala se je majhena osoba pred na polu od-prtimi durmi gospice Grahamove in (če Jerice nikjer nij bilo) oglasili so se gotovo sladki glasovi: „Katinka! slišim te; pridi k meni dete drago! veselili se bovi tvoje družbe.“ In kadar je bila tu in sedé poleg Jerice se od te učila kakega majhenega ličnega dela, ali je poslušala čitati, ali je poslušala Emilijine še prijetnejše glasove, takrat je preživela Ka-tinka nepozabljive ure, tako mirne, tako lepe, tako vesele, tako popolnem nepodobne onim, katero je drugod preživela. Nehotoma so tudi močno vplivale na njo ter jej blažile duh in srce.

Nikdo nij mogel prijateljsko občevati z Emilijo, poslušati njene besede, gledati svit

nebeškega njenega smehljanja in sopsti čednostno sapo, ki je obdajala vse njeno bitje, da ne bi se bil navzel ljubezni h kreposti in svetosti, če prav ne njih bitja. Bila je tako malo sebična, tako potrpežljiva kljubu vsem težavam svojim, da bi se bila sramovala Katinka tožiti vpričo nje; v njenej sobi je vedno vladala tako nalezljiva veselost, da se je Katinka kljubu njenej onidanjej nesreči često izpozabila ter zopet kazala svojo naravno veselo živahnost. Minol je teden za tednom in njena bridkost in žalost, ki sta sprva bili tako siloviti in močni, sta nagloma pojemali, kot se pri takih viharnih britkostih navadno godi: tihoma in nevedoma se jej je celila srčna rana. A o istem času je bistveno napredovala tudi v drugej reči, ki jej je bila ravno tako koristna in imenitna. Ker je neprestano občevala s čistim srcem in izobraženim duhom Emilijinim in še prisrčnejše in zaupljivejše z devojkco, ki je nekda sedela pri njenih nogah in se od nje učila, vzviševalo se je Katinkino mišljenje, ter se je obrnilo k resnim namenom,

ki so poprej bili popolnem neznani njenemu značaju.

Nespameten otrok, čegar srce je bilo prilizovanje gospoda Brusa omrežilo, se je sedaj učil nekoliko po vzgledih in naukih svojih novih svetovalk in prijateljic, nekoliko pa po lastni bridki izkušnji izpoznavati nečimurnost in pustobo hrane, katere je dosedaj dobival njen duh. Odločila se je prvikrat v svojem življenji, da če razvijati in gojiti neumrjoče svoje moči. Vzbudila in gojila je prve kali boljšega svojega bitja, ki so se v poznejših letih in po drugem vplivu razvijale in razširjale ter veselega, nečimernega in vetrastega otroka novošegnega promenile v koristno, spoštljivo in ljubeznjivo gospo.

Peto poglavje.

Nečislanje, nemar morda brez črta,
V številu, kar po teži ne, storita.
Bridkosti te in tisoč majhenih taci,
Prijetnost razjedo, naš mir končajo.

Jerica je nesebično prizadevala se pospeševati blagost in srečo Katinke, ki se je

zaupala njenej ljubezni in dobrotljivosti; še mislila nij, da drugim to vzbuja toliko zavidnost in odločno nevoljo. Izabela nij nikdar mogla trpeti Jerice, katere vrlo življenje in počenje jej je neprenehoma očitalo njeno nečimurnost in sebičnost. Izabela jej je štela za zločinstvo, da je bila izvoljena prijateljica mladenci, na čegar deška leta je še sama mislila z nekako nežno čutnostjo srca, ter je radostna porabila prvo priliko, da bi jo gospe Grahamovej začrnila in pristudila. Kmalu je zapazila, kako prijateljsko in zaupno občujeti Jerica in Katinka. Spomnila se je, da je sestrčna ono noč, ko se je najbrže bila razprla z gospodom Brusom, zapustila svojo sobo ter spala v Jeričinej. Njena jeza se je močno še pomnožila po rastočem prijateljstvu, ki je njeno lastno mrzloto in neprijaznost proti Katinki le vtrdila in povelicala. Zato se jej je tako mudilo naznaniti gospe Grahamovej sumničenje, da je Jerica sama vzročila napetost med gospodom Brusom in Katinko, razpor gojila in razširjala in nazadnje dosegla, da se je zaveza popolnem razdrla.

Gospa Grahamova je rada poslušala njene besede.

„Katinka,“ rekla je, „je slabe glave in gotovo premočno vpliva na njo gospica Flintova. Bela, ne čudila se bi, ko bi ti imela pravo.“

Tako med soboj zavezani ste skušali Katinko preхватiti ter jo pregovoriti, da bi jim povedala, česa se je poslužila Jerica, da jej je izneverila ljubimca, ter jo samo tako prekanila. Katinka pa je tajila nevoljna, da bi jo bila Jerica tako razžalila, ter se je stanovitno branila razjasniti jima dogodbe onega osodepolnega večera. Bila je prva skrivnost, ki jo je ohranila Katinka; a ker je bil s to spleten njen ženski ponos, ohranila jo je tako skrbno kot so je le osobna poštenost in previdnost naganjali.

Gospa Grahamova in Bela sta bili res razdraženi. Pogovarjali sta se na skrivnem o tej zadevi, brezvspešno sta mislili sedaj na to, sedaj na ono. Ker sta bili od dne do dne bolj razsrdjeni na Jerico, kazali ste tudi to v svojem vedenji.

Jerica je kmalu zapazila, kako neuljudno ste neprestano ravnali ž njo. Če ravno je bila popolnem neodvisna od njune prijaznosti, vendar nij mogla ž njima živeti pod isto streho, da ne bi imeli večkrat prilike Jerico razžaliti s svojo neotesanostjo. Njuna neotesanost je bila kmalu tako očitna, da bi je ne bila prenašala druga, katere srce bi bilo manj korenito izurjeno, kot je bile Jeričino srce.

Jerica je vendar s čudovito potrpnostjo ohranila svojo mirnost. Nikdar se nij nadejala, da bi jej gospa Grahamova in Izabela naklanjali svojo dobrotljivost in pozornost. Uže začetkom je videla, da med njo in njima more biti le malo sočutja. Ko ste pa sedaj jej kazali očitno nevoljo, prizadevala si je na vso moč, da bi sama ohranila ne le mirnost in oblast nad svojim srcem, ampak tudi duha krščanske ljubezni. Sreča je bila, da nij onemogla pri tej razmerno lahkejši izkušnji svoje potrpežljivosti; kajti čakal je je nov, nenaden in dosta močnejši napad. Zlobni njeni sovražniki sta bili še hujše razjarjeni, da je bila

neprestano mirna in potrpana ter njenemu enostranskemu in napačnemu vojevanju nij pridala najmanjše koristi. Napadali sta jo sedaj na drugej strani; Emilija, ta dobra, ljubeznjiva, nedolžna Emilija je bila sedaj tarča, v katero ste namerjevali svoje pušice nemilosti in zlobnosti.

Jerica je lahko trpela razžalitve, krivice in celo ostre in hude besede, če so zadevale samo njo; a kri jej je vrela v žilah, ko je jela opazovati, da njeno ljubljeno Emilijo tako grdo zanemarjate in žalite. S krotko, blago Emilijo drugače govoriti kot s krotkimi, blagimi besedami, bilo je skoro nemogoče; enako težavno je bilo količkaj grajati njeno vedenje ker je njeno življenje bilo tako blago in lepo; precej osamljeno življenje, katero je vsled svoje slepote živel, branilo je vsakemu, mešati se v njene zadeve. A gospa Grahamova je bila surova godrnjavka, Izabela pa sebična in brezsrčna. Dolgo predno je slepa gospica celo slutila neprijazne njune namere, zavrela in uprla se je Jerici kri, ko je izvedela besede

in dejanja, ki so popolnem namerjala, da bi nežno in občutno srce razžalila in potlačila. Jerica je odvrnila marsikateri mahljaj, popravila marsikatero zanemarjenje, predno jih je občutila Emilija. Stanovitna in trdna Jerica je izvršila marsikatero skoro spodkopano namero, za katero se je Emilija posebno zanimala; nekaj tednov Emilija celo dobro vedela nij, da jej je Jerica sedaj storila marsikatero ljubav, katero jej je prej opravljala dekla. Jerica jej nij povedala, da je Brigita dobila ukaze od gospodinje, ki so popolnem nasprotovali njenim navadnim delom, ki je je pri gospici Grahamovej opravljala.

Gospoda Grahama tedaj nij bilo doma. Zelo imenitna kupčijska zadeva ga je poklicala v Novi Jork, o času, ko se je navadno zneboval vseh skrbij, ter rad v miru živel. Ko bi bil on doma, zaviralo bi bilo to močno njegovo ženo, ki je predobro poznala njegovo srčno ljubezen do hčere, ter je dobro vedela, da želi, naj se pred vsem preskrbi, kar ugaja njenemu zdravju in njenej prijetnosti. Da

njegova ljubezen in skrb za Emilijo in prevelika, skoro sanjarska udanost, ki jej je vsa rodbina naklanjala, uzročile so že davno, da jo je gospa Grahamova zavidala in pisano gledala; zato bi bila že davno prav rada jo napadala. Pri njej in Izabeli je bil le malo pomenljiv razlog nezaupnosti in nevolje, da je Katinka odbila tako dobro ponudbo.

Ta razpor z gospodom Brusom in njuno nepošteno sumničenje, da ga je Jerica uzročila, Emilija pa podpirala in pospeševala, ju je na videz vendar navajal, da sta pokazali svojo srditost in hoteli ste jo gnati do zadnjega.

Malo pred dohodom gospoda Grahama sta sedeli gospa Grahamova in gospica Izabela skup, ter sta dolgočasne ure soparnega popoldneva v mesecu avgustu preganjali s tem, da sta neizmerno opravljali in psovali drugo rodbino. Kar je dobila gospa Grahamova list od svojega moža. Pregledavši ga, opazila je zadovoljnega lica: „Izabela! tu so dobra poročila za nas; lahko se nadejamo, da bomo potovali za kratek čas;“ in čitala jej je glasno

sledeče vrstice: „Neprijetno opravilo, ki me je bilo sem prignalo, skoro je izvršeno in sicer izvršeno mojim željam in nameram jako ugodno. Sedaj ne vidim nobene ovire več, da bi drugo polovico bodočega meseca odjadrili v Evropo. Devojke naj se tedaj pripravijo. Povej tudi Emiliji, naj ne gleda na nikakoršne stroške, da bi sebe in Jerico z vsem popolnem oskrbela.“

„Govori o Jerici,“ rekla je Izabela zabavljivo, „kot bi bila član rodovine. Zares se mi ne dozdeva nikakor posebno prijetno, da bi po Evropi potovala s slepo žensko in njenim zoprnim obiskom. Ne morem si misliti, zakaj jo gospod Graham če vzeti soboj.“

„Želela bi, da bi jo pustil doma,“ odvrnila je gospa Grahamova; „to bi bila huda kazen za Jerico. A za Boga; enako rad bi potoval brez svoje desnice kot brez Emilije.“

„Če se jaz kedaj omožim, nadejam se,“ vzkliknila je Izabela, „vzela ne bodem moža, ki bi imel slepo hči! vrh tega še tako strahovito blago osobo, ki jo mora vsak čislati, občudovati in jej streči.“

„Streči jej mi nij treba,“ rekla je gospa Grahamova; „to je dolžnost Jeričina, zato potuje z nami.“

„To ravno je hudo. Slepa potrebuje postrežnice, postrežnica pa je imenitna gospa, katere vest nikakor ne peče, da vašima strankama izneverja ljubimce, ter jima samima krade njuno mejsobojno ljubezen.“

„No, Bela, kaj pa naj storim? Jaz gotovo Jerice nemam rajša nego ti; a ne previdam, kako bi se je iznebila.“

„Zdi se mi, da bi vi povedali gospodu Grahamu, kake zmešnjave in sleparije je nam uže naredila. Če imate le količkaj vpliva nanj, bodele lahko ubranili, da ne bode potovala z nami.“

„To bi tudi prav zaslužila,“ rekla je gospa Grahamova zamišljena; „bodem mu tudi omenila nekoliko o njenem vedenji. Strmel bode dovolj, ko bode slišal o nenadnem begu gospoda Brusa. Vem, da je mislil, da se bodeta vzela on in Katinka.“

Kar so poklicali Izabelo in jej povedali, da so prišli obiskovalci. Potlačenega srca je zapustila teto.

Ko je šla Izabela tja doli po stopnicah, da bi smehljaje sprejela goste, ki jih je ta vroči popoldan želela onostran sveta, prišla je Jerica iz kuhinje ter je hitela skozi prehod v svojo sobo. Na roki je nesla oblačilo iz tenkega mušlina in mnogo vezanih ovratnikov, rokavčkov in nabornic pa drugih reči, ki so najbrž prišle ravno izpod likavnika. Nje lice je gorelo, bila je utrujena in prišedši v sobo odložila jih je varno na posteljo ter je globoko zasopla, kot da bi bila vsa utrujena; vsedši se k oknu poravnala si je lase raz čela in je odprla zatvornice, da bi, če mogoče, dobila vsaj nekoliko hladne sape. Ravno ta trenotek je pogledala kuharica Prime skozi na pol odprte duri; ker je videla Jerico samo, stopila je v sobo, a obstala je vsa začudena ko je zapazila na njenem lici znamenja njenega trudapolnega dela. Potem se je za hip ozrla na izdelke njene pridnosti, ter je vsa razsrjena rekla:

„A za Boga, gospica Jerica! dozdeva se mi, da ste vse sami zlikali!“

Jerica se je smehljala, a odgovorila nij ničesar.

„Ne, ne! to pa je uže preveč!“ rekla je prijazna in dobrosrčna žena. „Vi se mučite v vročej kuhinji, me druge pa navadno vse počivamo o dnevnej vročini. Prišežem, da če bi vedela to Emilija, ne bi oblekla tega belega krila.“

„Komaj dovolj dobro je za njo,“ odvrnila je Jerica. „Nijsem posebno vajena gladiti perila ter sem se močno pokorila s tem. Ena stran se mi je posušila, predno sem zlikala drugo stran.“

„Gospica Jerica! kaj lepo je, a rada bi vedela, zakaj vi opravljate delo Brigitino?“

„Brigita ima zmirom mnogo dela,“ rekla je Jerica, ogibaje se pravemu odgovoru, „in dobro je za me, da se nekoliko privadim. Spretnost nikdar ne škoduje, kot veste, kuharica Primova.“

„Tak popoludan nij ugoden takim vajam in dozdeva se mi, da bi vi tega ne bili storili, ko bi se ne bili bali, da bi gospica Emilija potrebovala perila, ter bi lahko zapazila, da še nij pripravljeno. Razmere v tej hiši so se močno izpremenile, če hči gospod Grahama, ki je drugikrat bila povsod prva, mora biti zadaj za drugimi ljudmi. Brigita naj bi delala drugače, ne pa se ravnala po teh povišankih, če jej pravite, kot sem včeraj slišala gospo Grahamovo, naj le na strani pusti to mušlinasto šaro, ter naj kaj potrebnjega dela. No Katra bi vedela bolje, a Brigita je novinka kot vse druge. Si mislim sama za se, kaj bi porekla Jerica, ko bi vedela, kako nameravate zanemarjati gospico Emilijo. A povedala bodem gospici Emiliji, kako so stvari, povedala jej bodem, kot gotovo se kličem Primova. Vam, gospica Jerica! ne smejo več zarudeti lica od likanja. Če se njeno perilo, katero tako rada nosi, in vaše ne more več pripraviti doma, naj pa dajo prat iz hiše. Denarja je tu dovolj, in nekaj naj se potrosi

tudi za potrebe gospe. Iz srca bi želela, naj bi se ta Izabela spravila malo na delo. Dobro bi jej delo. A gospica Jerica! srce mi teži, ko vidim, vse nadloge in sitnosti, katere moram sedaj doživeti. Ta trenotek čem iti gospici Emiliji povedat, kako se godi.“

„Kuharica Primova! tega pač ne bodele storili,“ rekla je Jerica jej prigovarjaje, „če vas jaz prosim zato. Vi pozabite, kako nesrečna bi bila, ko bi vedela, da jo gospa Grahamova tako močno prezira. Jaz sama bi vsak dan rajša perilo zlikavala, ali kar koli bodi delala za gospico Emilijo, kot da bi jo pustila le slutiti, da bi bil jej kdo nalašč neprijazen.“

Kubrica je omahovala. „Gospica Jerica!“ rekla je, „mislila sem, da ljubim našo mlado gospo tako močno kot kateri bodi; a zdi se mi, vi jo ljubite še bolj, da si zaradi nje napravljate toliko sitnosti in skrbi; ne rekla bi ničesar, ko bi ne mislila tudi na vas. Vi ste bili zmirom tu od svojih otročjih let in vsi vas močno čislamo; jaz ne morem mirno

gledati, če ti ljudje nameravajo vas zatirati, kar res hočejo, kot dobro vem.“

„Vem, kuharica, da me ljubite in da tudi Emilijo ljubite; zarad naji nikar ne zinite nobenemu besedice, kako so se razmere v rodbini promenile. Storivi rajši vse, kar le morevi, da bi Emilija ne bila razžaljena; za naji pa bodivi brez vseh skrbi. Ko bi me vsi ne ljubili toliko in me ne gladili, kot sem vajena, bilo bi najboljše, da bi se še ne zmenili za to; ne natikajte zmirom svojih očal, da ne bodete videli le žalosti in skrbi.“

„Gospica Jerica! Bog naj blagoslovi vaše srce. Srečni so ti ljudje, da imajo opraviti z vami. Vsak bi ne izhajal ž njimi. Hvala mojej osodi, da mi ne zahajajo dosta v pot! Pokažem uže naprej gospe Grahamovej, da ne pustim nobenega v svoj delokrog. Kuharica ima predpravico, da se sme držati svojih pravic, in nagloma sem jo pregnala iz svoje oblasti, verujte mi to! Težko mi je, kadar vidim našo mlado gospo zanemarjeno; a gospica Jerica! ker mi pravite, da naj molčim,

molčala bodem, kolikor časa bodem mogla. A pri vsem tem je nesramno, to vam rečem.“ In kuharica Prime je odšla govoreča sama s soboj.

Uro pozneje je stala Jerica pred zrcalom in se je spleatala. Nekdo potrka tihoma na duri in gospa Ellisova stopi noter.

„Oh, Jerica, ne bila bi mislila, da bode prišlo tako daleč.“

„No, kaj pa je vendar?“ vprašala je Jerica skrbno.“

„Podoba je, da bodo nas vse izpodrinili iz naših sob.“

„Katerega?“

„Mene, in potem vas, kolikor vem.“

Jerica je izpreminjala barvo, izpregovorila pa nij. Gospa Ellisova jej je na to povedala, da so jej ukazali, naj pripravi Jeričino sobo za obiskovalce, katere pričakujejo drugi dan. Strmela je, slišavši, da Jerice za to še vprašali nijso. Gospa Grahamova je tako neskrbno govorila o tem, ter se je delala, kot bi bilo obema jako prijetno, če bi Emilija k

sebi vzela svojo mlado prijateljico, da je gospa Ellisova sklepala, da stvar je dogovorjena.

Globoko ranjena in razžaljena zaradi sebe in zaradi Emilije, stala je Jerica za trenotek molčeča in nedoločena. Potem je vprašala gospo Ellisovo, ali je že govorila z Emilijo o tem. Tega še nij bila storila. Jerica jo je prosila, naj jej ničesar ne omeni o tem.

„Trpeti ne morem,“ rekla je, „da bi izvedela Emilija, da mi tako naravnost vzamejo malo svetišče, katero je tako skrbno za me opravila. Prespim, kot veste, čez polovico svojega časa v njenej sobi, a zmirom jej je drago, če imenujem to sobo svojo, da imam prostor, kjer sama za-se lahko čitam in delam. Gospa Ellisova ! če mi dovolite, da svojo pisno mizo postavim v vašo sobo in tam časi spim na sofi, treba nama nij Emiliji o tem ničesar povedati.“

Gospa Ellisova je privolila v to. Zadnje mesece je postala tako ponižna, krotka in postrežljiva, in Jerica je popolnem si pridobila njeno udanost, s prva z zmernostjo, zadnji čas

pa je premnogokrat pomagala z delom preobloženej oskrbnici. Tako jo je rada vzela k sebi v sobo, ter se je celo ponudila, da jej bi pomagala spravljati njeno obleko, njeno mizo in njene knjige. Krotka in potrpežljiva in previdna je bila proti Jerici, katero je z Emilijo, kuharico Primovo in samo soboj prištevala k zatiranej in razžaljenej stranki, vendar besede ne morejo popisati, kako razdraženo se je čutila po vedenji gospe Grahamove in Izabele. To se popolnem sklada z njunim drugim vedenjem, rekla je. Časih hvalim skoro Boga, da je Emilija slepa. Bolelo bi jo globoko v srci, ko bi videla, kako se godi. Lehko bi bila klofutala Izabelo, ko je tako nesramno včeraj zasedla vaš prostor pri mizi in potem nij mislila na to, da bi Emiliji kaj pripravila. In tu je sedela Emilija, dobra kot angelj in nij nikakor slutila njenega nesramnega vedenja, ter jo je tako prijazno prosila malo surovega masla, kot bi bilo le slučajno, da so vas pregnali od mize in njo prepustili samej sebi. In pri tem vsi ti tujci! Videla sem to iz

sobice za porcelanovino. In potem Emilijina krila in drobno perilo! Tu je ležalo vse v košari, da sem mislila, da bode splesnilo. Veseli me, da je Brigita smela vendar vse zlikati; kajti bala sem se uže, da te vroče dneve Emilija ne bode imela več nobenega čistega oblačila. A kaj pomaga govoriti o tem. Iz srca želim, da bi kmalu odpotovali v Evropo ter nas vse tu pustili. Jerica! vi vendar ne bodeste potovali ž njimi?“

„Da, če bode potovala Emilija.“

„No, vi ste blažji od mene. Jaz bi se ne dala tako mučiti, celo zarad nje ne.“

Odveč bi bilo pripovedovati, kako grdo sta gospa Grahamova in Izabela Jerico vsak dan dražili; nagajali sta jej zlasti po dohodu pričakovanih gostov, kaj pustih in brezmiselnih gizdalinov in gizdalink, katerim sta jo popisali kot nesramno vsiljenko, Emilijo pa kot jako nadležno osobo. Kljub vsemu prizadevanju je Emilija vendar kmalu izpoznala, kako zelo prezirajo njo in Jerico. Katinka je bila razdražena zarad neuljudnosti

svoje tete in sestričine, za obiskovalce pa nij dosta marala, katerih neumnost in nepremišljenost je sedaj nekoliko izpoznala; nij se nikakor obotavljala izreči svoje misli, kako sta žalili Emilijo in Jerico, ter jima izraziti željo, da bi jih rada zagovarjala. A Katinke se nijsta dosta bali gospa Grahamova in Bela; kajti bila je otožna in se je neprestano bala zbadljivih besed svoje sestričine. Vsled tega jej je vpadlo srce in nij se drznila več, kot bi bila storila drugikrat, nasprotovati njunim naklepom, ter se postaviti mej nju in svoji prijateljici, da bi ju branila nesramnega ravnanja.

A gospa Grahamova, kaj brezmiselna žena je segala predaleč, ter se je nazadnje zamotala v zadrege, katere si je sama pripravila. Njen mož se je vrnil in treba je bilo, da je omejila lastno nesramnost, in kar je bilo še težavnejše, nesramnost Izabelino. Gospa Grahamova je bila precej previdna. Dobro je vedela, koliko daleč sega potrpežljivost njenega moža; namreč ravno tako daleč, kot mu je

mogla oči zaslepiti. Imela je tudi dovolj moči črez samo sebe, da je ustavila svoje početje, kadar bi se lahko križalo z njegovo samovlastno voljo. Ko pa njega nij bilo doma, ravnala je brezozirno; Beli je dovolila, hišo napolniti z mladimi prijateljicami, ter se nij zmenila, da so se ti mladi ljudje očitno vedli jako neuljudno proti hčeri nenazočnega gospodarja in proti njenej mladej prijateljici in tovarišici. Sedaj je bilo treba omejiti to nespametno počenjanje. K nesreči se je vrnil gospodar nenadoma in v razmerah, pri katerih nij bilo mogoče ničesar pripraviti in posvariti. Prišel je ravno o mraku, ker se je zoper svojo navado v omnibusu pripeljal.

Bil je hladen večer; okna in vrata so bila zaprta, soba za družbe pa je bila tako svitlo razsvitljena, da je precej slutil, da je tu velika družba. Jezilo ga je, ker bilo je soboto večer in po starej šegi v Novi Angliji je gospod Graham rad videl, da je ta večer v hiši bil mir. Razen tega bolela ga je močno glava in ogibavši se sobe za družbo, šel je v čitalnico

in potem v obednico. Obe sobi sta bili mrzli in prazni. Na to je šel gori po stopnicah, tekel je skozi več sob, ter je bil ves razsrjen, da jih je našel vse v neredu in nesnagi — kajti snažnost je izredno ljubil — in nazadnje je prišel v sobo Emilijino. Tiho je odprl duri ter je noter pogledal.

V levej je gorel svitel ogenj, poleg nje je stal naslonjač, v katerem je sedela Emilija, na drugej strani pa je bil gugalni stol Jeričini. Ogenj je razsvitljeval bela zagrinjala, prijetni duh je puhtel iz pleteničice s cveticami na mizi, vse v sobi je bilo snažno in lepo urejeno, krotko miroljubno lice Emilijino, bliščeče veselje na Jeričinem obrazu, ko se je ozrla in zagledala očeta in branitelja svoje slepe prijateljice, ki jo je zadovoljno gledal: to vse je delalo tako mično nasprotje prozoru v drugem delu hiše, da se je stari mož bolj kot navadno zveselil obeh prebivalk v sobi in je začuden hčer pozdravil s prisrčnim očetovskim poljubom. Ko je enako ljubeznjivo pozdravil tudi Jerico, vzkliknil je vsedši se na stol z

ročaji, katerega mu je bila Jerica primaknila k levej:

„No, draga deklica, to je nežno domače. Kaj za Boga pa se godi zdolaj? Zakaj je vse po konci?“

Emilija je odgovorila, da je družba v hiši.

„Družba!“ godrnjal je gospod Graham nejevoljen. „Mislil sem si! Po sobah je kot bi bil cunjar v hiši!“

Jerica ga je vprašala, ali je uže pil čaj. Zanikal je, ter rekel, da bi jej bil hvaležen, ko bi ga preskrbela. Truden je. Šla je tja doli, da bi mu storila željo.

„Ne povej nikomur, Jerica, da sem se vrnil,“ zaklical je za njo, ko je šla iz sobe. „Denes večer vsaj čem imeti mir.“

Ko je bila Jerica doli, vprašal je gospod Graham Emilijo o pripravah za pot v Evropo. Začuden je izvedel, da še ničesar nij slišala, kar je v listu svoje ženi poročal, in ničesar o njegovih načrtih vedela. Bil je toliko začuden kot razdražen, a za ta trenotek je zatrl svojo vročo nevoljo. Priznati nij hotel samemu

sebi, še manj pa svoje hčeri, da je žena njegova prezirala njegove ukaze. Bil je vendar ves zamišljen.

Ko je použil dobro malico, pri katerej mu je Jerica bila za družbo, vrnila sta se oba k Emiliji; sedaj je gospod Graham najprej povprašal po svojih novinah „Večernem časniku“.

„Grem ponj,“ rekla je Jerica vstavši.

„Pozvončkaj!“ ukazal jej je odločno gospod Graham. Zapazil je bil pri čaji, da se nikdo nij zmenil za Jeričino zvončkanje, ter bi bil rad izvedel uzrok tej očitnej nemarnosti. Jerica je pozvonila večkrat, a nikdo se nij prikazal. Nazadnje je slišala Brigito hoditi po predsobi in odprši duri jej je rekla: „Brigita! ali ne bi hoteli iti po „časnik“ ter ga prnesti sem k Emiliji!“

Brigita se je kmalu vrnila, poročivši, da ga čita gospica Izabela, ter ga neče dati.

Gospodu Grahamu se je nabiral na čelu vihar.

„To se predrzne reči mojej hčeri!“
vzkliknil je. „Jerica, pojdi sama in reci nesramnej devojki, da jaz čem imeti časnik. Kako vedenje!“ godrnjal je.

Jerica je popolnem mirna stopila v sobo za družbo. Zbrana družba jo je strmo gledala ter se čudila; ona pa je na tihem rekla nekaj besed Beli, ki jej je precej izročila časnik ter vsa zarudela in bila v največjej zadregi. Bela se je bala gospoda Grahama; ko pa je teti povedala, da se je vrnil, prišla je sedaj ta v največjo zadrego. Za gotovo je bila mislila, da bode prej videla moža, kot bode govoril z Emilijo. Vedela je, kako važno je, da napelje takega moža, kot je gospod Graham, najprej na zaželeno mer.

A sedaj je bilo prepozno. Iskati ga nij hotela. Čakati je morala ter zaupati svojej sreči. Bila je vendar tako previdna, da je svoje prijateljice prej ko je bilo mogoče, odpravila. Gospoda Grahama je dobila v obednici, kjer je tabak kadil. Bil je silno slabe volje in svojeglaven kot medved, kot je poslej

rekla svojej sestranki. A vedela je ravnati tako, da je bil bolj umirjen, nego razdražen; ogibala se je vsega prepira in je drugi dan svojim prijateljicam predstavila na videz kaj prijaznega in uljudnega gospodarja.

Jasno nebo na njegovem lici pa se je pomrenilo, predno je minola nedelja. Ko je pred jutranjo službo božjo šel z Emilijo, ki se je držala njegove roke, po svojej navadi doli po prehodu, zamračilo se mu je čelo: zagledal je, da je Izabela samoljubna sedela v kotu starega stola, kjer se je, kot je vedela vsa rodbina, uže leta in leta vsedala njegova slepa hči. Gospa Grahamova, ki je Izabelo izpremljala, jej je namignila, a sestranka njena je bila kaj kratke pameti ter je morala trpeti ponižanje, da je gospod Graham mirno jo prijel za roko ter jo peljal s sedeža proč in Emilijo tja posadil. Pregnanka, ki je bila tako surova, da je zadnje tri nedelje gospici Grahamovej nalašč kratila to staro pravico do sedeža, je morala med službo božjo sedeti na edinem praznem sedeži zraven gospoda Grahama; hrbet je

imela obrnen k prižnici ter je morala razjarjena gledati, da so se jej premnogi na bližnjih stolih zasramljivo posmehovali; zlasti jo je grizlo, da se je Francika Brusova, sedeča v bližnjem stolu, skoro glasno hihitala.

Emilijo bi bilo bolelo, ko bi bila le količkaj vedela, kako jo je nevedoma zmagala. A njeno srce in njene misli so bile obrnene v nebesa; in kot je prej nij razžalila Izabelina prevzetna predrznost, tako sedaj tudi nij slutila najmanjšega veselja, le da se jej je na starem svojem sedeži vsled navade zdelo prijetnejše.

Gospod Graham nij bil še teden dnij doma, ko je očitno izpoznal čuti in misli svoje žene in njene sestranske Izabele in kako ste vplivali na srečo njegove družine. Videl je, da je bila Emilija prevzvišena, da bi bila tožila. Vedel je, da nikdar v svojem življenji nij tožila; izpoznal je tudi Jeričino požrtvalno ljubezen k svojemu močno ljubljenu otroku in to mu je navdajalo spoštovanje, katerega jej nikdo nij mogel izpodkopati. Ko je

gospa Grahamova jela jako premišljeno kriviti jo in kaj zvijačno in brezmerno dolžiti njegove mlade varovanke, čudno nij bilo, da se gospod Graham nij zmenil za to, ter je to krivičenje zasmehljivo zavrnil.

Poznal je Jerico od otročjih let. Bila je vzvišenega mišljenja; časih jo je držal za svojeglavno, nikdar pa ne za hudobno ali go-ljufno. Bil je sam za se zadovoljen, da se je vse razdrlo mej Katinko in Brusom, ker Ben je bil jako len človek in bi ne bil nikdar dober gospodar. Kar pa se tiče Katinke, zdi se mu, da se je zadnji čas zelo poboljšala; če se ima za to zahvaliti Jerici, tem bolje je, čim večkrat se vidite.

Gospa Grahamova je bila vsa obupna. „Vse je dogovorjeno,“ rekla je Izabeli. Nič ne pomaga, prepirati se o tem. Gospod Graham je trden kot skala, in kot gotovo mi potujemo v Evropo, potovali bosta tudi Emilija in Jerica.“

Zato se je skoro prestrašila prevelike sreče, ko je malo dni pozneje izvedela, da obe,

ki bi jih tako nerada videla v potujočej družbi, zares ostaneti doma in sicer na posebno prošnjo gospice Grahamove. Ko je Emilija izvedela, da bi tako priljubljena jej Jerica še več trpela v družbi, s katero bi potovala, obotavljala se nij več povedati svojemu očetu, kako malo veselja se nadeja od tega potovanja.

Če prav je bila Emilija slepa, slišala in razumela je skoro vse, kar se je godilo krog nje. Obdarjena z naglo razumnostjo in tenkim sluhom, ki je vsled slepote slišal dvakrat boljše, nego drugi, poznala je dogodbe v tem poletji morebiti bolje kot katerikoli član družine. Slutila je razmero med Brusom in Jerico, če ravno zadnja nikdar nij ž njo govorila o njej; mislila si je, kako je Katinka vpletena v reč; in to nij bilo kaj težko razumeti, ker je blagosrčna devojka jo imela za zaupno prijateljico nevedoma sicer, a vendar neprestano, ko hitro je z njo občevala.

Ko se je zmirom očitnejše in odločnejše kazalo, kako napačno sta rabili gospa

Grahamova in Izabela svojo oblast, mislili sta oskrbnica Ellisova in kuharica Primova, da nij treba več ozirati se na navzočo gospico Grahamovo in da lahko odkritosrčno govorite. In vse britkosti, katere jej je napravljala zavest, da so jo zanemarjali, jej je odškodovala zvesta udanost in postrežljivost svoje pohčerjenke, kot je Jerico rada imenovala.

In mirna in brez obotavljanja kot brez strasti se je določila nastopiti pot, ki bi Jerico h kratu osvobodil požrtvovalnih opravil. Da jej je oče mnogo se upiral, lahko si mislimo. A predobro je vedel, da se nikakor ne more veseliti potovanja, na katerem bi jo ob enem tlačili srčna žalost in vnanje zanemarjanje, ter nij dalje silil v njo, naj bi spremljala družbo. Ker je nazadnje izprevidel, da bi po edinej tej poti spravil nasprotujoče si koristi in da je Emilijin predlog morebiti najboljši, ki ga v teh razmerah lahko sprejme, sklenil je ločiti se za dolgo od svoje hčere ter jej dovoliti, naj živi po svoje srečna. Minolo zimo je v južnih krajih videl, kako nepripravna je

slepa Emilija za potovanje, zlasti če je ne nadzoruje skrbna Jerica. Seda j je izprevidel, kako njej različnega okusa in vedenja so njegova žena in njuni sestranci. Ker se nij dal prepričati o nespametnej in prena gljenej svojej volitvi in o razporih, ki bodo iz tega izvirali, vdal se je Emilijinemu modremu predlogu; čutil se je olajšanega, da je izvolil pot, ki bode po volji obema strankama.

Šesto poglavje.

Vrsta dnij, srečni meseci.

Snažno in lepo rejenišnico gospe Varenove je izbrala Emilija za zimsko bivališče sebi in Jerici. In mesec dnij po odhodu gospoda Grahama iz Novega Jorka so zaprli njegovo pristavo. Gospa Grahamova, Izabela in Katinka in gospod sam so bili na potu v Havre; gospa Ellisova je potovala proti zahodu, da bi se pri sorodnikih nekoliko opočila, kuharica Primova pa je prišla kuhat k gospe Varenovej, kjer je celi do polu dan mrmrala čez svoje pomnoženo delo, celi večer pa hvalila

svojo srečo, da biva pod isto streho s svojima ljubeznjivima mladima gospicama.

Če prav je gospod Graham vse preskrbel in tudi obema gospicama popolnem dovolj odkazal, da sta se lahko s tem zdržavali, vendar bi bila Jerica rada počela kaj koristnega ter je prevzela zopet nekaj ur v gospod V. šoli. Kolikor rada jo je Emilija imela pri sebi, vendar jej je tudi rada pustila nekoliko ur; veselila se je krepkega njenega duha, ki jo je naganjal k delu, ter jej je prigovarjala in jo hvalila. Tako sta nemoteni uživali mejso-bojno veselje ter občevali z nemnogimi, a duhovitimi prijatelji in preživeli svoj čas v sladkem miru. Čitali sta, sprehajali se, ter se radovali kot o davno minolem času; skup sta obiskavali javna čitanja, koncerte in razstave in zbirke umetnih izdelkov. Postajali sta pred izdelki mojsterskih umetnikov, naj so bili izsekani iz mramora ali pa slikani na platnu. Emilija je pazno poslušala, kako jej je Jerica gorečih očíj in navdušenega bliščečega obraza prenatanko popisovala predstavljeni

predmet, kako je umetnik v svojem izdelku izrazil prvotno misel svojega duha, kako je razstavil podobe, kako izrazil lica, kako naslikal pokrajine in kak vtis na njeno srce in njen duh so storile misli, katere jej je umetniški izdelek vzbudil. V tem slučaju je bila zgovornost ene in napeta pazljivost druge tako velika, da so ju drugi zopet opazovali, kako sta vse krog sebe izpozabivši, tu stali kot čudovito nasprotni podobi; če nijsta ravno zanimali umetnika, zanimali sta pa gotovo opavalca človeške narave, kako se je predstavljala v novih podobah brez najmanjše prisiljenosti in brez posvetnih namenov.

Sedaj pa sedaj je Jerica pri vsakdanjih sprehodih ali pa o krasnem zimskem večeru radostna občudovala delo mogočnega stavitelja sveta: popisovala je navdušeno krasoto solčnega zahoda na jasnem nebu, ali pa je opazovala o sladkem mraku prihod lepe noči in vžiganje nebeških svetilnic. Pri takih prilikah je izrekala Emilija iz skrivnostnih virov svojega močno razsvitljenega bitja take resnice o

duševnem življenji, kot bi bila ona sama obdarovana s pravo svitlobo in kot bi vsi drugi ljudje zdravih očíj tavalí v temi.

Lepa in blagovita je bila zima, ki sta jo skup preživeli. Živeli nista samo za-se: ubožci so ju blagoslavljali, potlačeni siromaki so prihajali k njima iskat okrepčila in neizmerna je bila ljubezen, ki ste jo vzbujali rodbinam. Jerica se je pozneje pogostem spominjala tega časa, katerega sta Emilija in ona bili preživeli v posebno lepem svetu. Spomlad se je približala ter je minola in še sta bivali tam; žal jima je bilo zapustiti kraj, kjer sta bili tako srečni. Da je zapustila mesto, napotila jo je nenadna bolezen Emilijina in pa doktor Jeremijeva zapoved, naj gresta na kmete, ker čista sapa jej bo najbolj pomogla.

Jerico je skrbelo za Emilijo, vznemirjalo jo je močno tudi dolgo molčanje Viljema Sullivana. Dva ali tri mesece jej uže nij pisal. Viljem je gotovo nij mogel pozabiti. To je bilo popolnem nemogoče. A kako bi razjasnila to čudovito prenehanje njegovih listov?

Vendar se je na vso moč silila, da bi je to ne vznemirjalo, ter je preskrbno skrbela za Emilijo, ki je bila res močno oslabela.

Šli sta za nekaj tednov v morsko kopališče, a čista, čutnice krepčajoča sapa nij nikakor okrepila oslabljenega života slepe devojke. Opustiti je morala svoje vsakdanje sprehode. Neprestana utrujenost je vzela njenim nogam prejšnjo gibčnost in navadna enakomerna nje veselost se je bila umaknila nenavadnej otožnosti, čutnice njene so pa bile tako občutne in razdražljive, da je bilo treba največje skrbi, da jih nij nič razdražilo.

Blagi doktor je po gostem prihajal obiskavat priljubljeno svojo bolnico. Ko pa je po vsakem pohodu videl, da jej je bilo zmirom slabejše, ukazal je nazadnje, naj se vrneti zopet v mesto; rekel je, da je sprednja soba pri gospe Jeremijevi tako hladna in prijetna, kot majhene in prenapolnene sobe v rejenišnici v Nahantu; tu naj se ustanovite ona in Jerica vsaj za devet ali štirinajst dnij. Ko bi se v tem času Emiliji še ne zboljšalo

zdravje, nadejal se je, da bode imel dovolj prostega časa, da bi ž njim potuje si iskala zdravja.

Emilija je mislila, da se počuti prav dobro, kjer je, ter se je bala, da bi gospo Jeremijevo nadlegovala.

„Emilija! ne govorite mi od nadležnosti. Mene in gospo Jeremijevo bi pa vendar lahko bolje poznali. Pridite le jutri, prišel vam bom na železnično postajo naproti. Z Bogom!“ In vzel je klobuk ter otšel.

Jerica je šla za njim. „Vidim, čestiti gospod doktor, vi mislite, da Emiliji tukaj nij po volji.“

„Ne, kako bi bilo tudi drugače? Na enej strani šumenje morja, na drugej pa kričeči otroci gospe Kraljeve; to zadostuje, da bi jej uničilo moči. Tega nočem imeti. Ta kraj nij za Emilijo in za to jo jutri pripeljite k meni.“

„Otroci navadno ne kriče tako zelo, kot denes,“ odgovorila je Jerica smehljaje, „kar pa se tiče morja, posluša Emilija prerada šumenje valov. Poseda in posluša jih večkrat cele ure.“

„To sem vedel,“ rekel je doktor, „in tega ne sme. To nij za njo, dela jo žalostno, in ona celo ne ve, zakaj. Pripeljite jo v Boston, kot vam rečem.“

Še le črez cele tri tedne po dohodu svojih gostov se je mogel priljubljeni zdravnik odkrižati svojih bolnikov, da bi se nekaj tednov na potovanji razveseljeval. Zarad samega sebe bi bil se komaj zmislil na kaj tako nenavadnega, kot je bilo potovanje; tudi njegova žena je mnogo rajše imela svoje ognjišče, nego druge kraje, tako da jo je bolelo, ko je morala odpotovati v tuje kraje. A oba sta precej dovolila žrtvovati svoje stare navade in šege blagosti svojih mladih prijateljic.

Emilija se je počutila očitno bolje, tako, da se je radovala, da bodo obiskali Zahodni ert, Mačjo smrt in Saratogo; ko pa je pomislila, kako zelo bode ta izlet najbrže veselil Jerico, čutila se je za pot močno okrepčano. Jerici je bilo treba te premembe in tega notranjega veselja skoro ravno toliko, kot Emiliji. Pri izrednej vročini zadnjih tednov in

neprestanem bivanji pri bolnici so obleдела njena rudeča lica, skrbi in težave so pa tlačile njeno srce. Ko se je pa Emiliji zadnjič nekoliko zboljšalo in je tako rada sprejela načrte doktorjeve, znebila se je Jerica svojega strahu. In ko je za prijateljico in za sebe pripravljala obleko, bile so njene noge zopet tako lahke in njen glas tako vesel, kot so njene roke bile pridne in gibčne.

Najprej so šli v Novi Jork; a vročina in prah v mestu sta bila skoro nestrpljiva. — Ostali so tu en sam dan in doktor Jeremija je bil edini v družbi, ki se je upal iz gostilne na ulico. Za malo časa sta šli tudi gospa Jeremijeva in Jerica ven, kupovat čepic, kajti prva je imela pri sebi le staro rumeno in pa lilo in rudečo ter se je bala, da ti bi ne bili primerni za Saratago.

Doktor pa blezo nij čutil niti vročine niti prahu ter je obiskaval nekatere zdravnike, katerih več mu je bilo na vseučilišči jako udanih in jih nij videl uže mnogo let. Ves dan je ponavljal staro znanje in prijateljstvo. Zvečer

je prišlo nekaj teh najdenih dobrih prijateljev v gostilno predstaviti se gospe Jeremi-jevej in njenima družicama. Pozno v noč so se živo pogovarjali ti bolj postarani gospodje, spominjali se minolosti in raznih dogodkov iz svoje mladosti. Podoba je bila, da jih je prešinila nekdanja veselost, tako živo so se smijali, ko hitro je kdo povedal kako dogodbico iz starih časov. Doktor Jeremija je bil svojim prijateljem močno priljubljen; skoro vsaka povest iz vseučilišnega časa (razen onih, ki jih je sam pripovedoval) se je nanašala na kako dogodbo, pri kateri je on sam imel veselo in častno nalogo; vse tri slušateljice, zlasti pa Jerica, ki je bila za doktorja vsa navdušena, so radostno poslušale te nove priče njegove vrednosti.

Pogovori pa niso bili taki, da bi bile gospe izključene iz njih. Jerica se je znala izvrstno vesti proti bolj postaranim gospodom in doktor jo je kaj rad vtikal v razgovor. In močno je spodbujala veselost in dobro voljo zbrane družbe, zlasti s svojimi šaljivimi napadi

in da je nagloma odgovarjala na zvita in časih zbadljiva vprašanja in šale starega, neoženjenega zdravnika, kateremu je od prvega trenutka posebno dopadala.

Emilija je radostna in pazljivo poslušala pogovore, ki so jo mikali od tako različnih strani; z Jerico jo občudovala prijatelje doktorjeve, ki vsi so močno obžalovali njeno nesrečo. Gospa Jeremijeva pa je bila ponosna, vesela in srečna in s soboj tako zadovoljna, ko je sede v mehkem naslonjači pazno poslušala, kako so hvalili mladost njenega moža, da jej je Jerica pred spanjem poslovivši se od nje rekla: „Zdi se mi, da se vam stara, rumena čepica izvrstno poda in da so bile nove vam popolnem odveč.“

Ko je doktor Gryseworth iz Filadelfije, ki je bil mnogo let učenec našega blagega doktorja, slišal, da misli družba drugo jutro odriniti gori po Hudsonu, izrazil jim je svoje veselje, da jih bode našel na parobrodu. Predstavil bode Jerici svoji hčeri, kateri če peljati v Saratogo k njunej stari materi, ki se je za poletje uže tam nastanovila.

Bilo je polnoči, predno se je Jerica umirila in svojo vedno živo domišljijo, ki so jo nade na veselje bodočega dneva močno razdražile, toliko utišila, da je mislila na potrebo, okrepčati se v spanji. Emilija je morala nazadnje omejiti njeno veselost in zgovornost ter se je odločno branila, da bi se še katerikrat zasmijala ali pa še eno besedo poslušala. Ko je videla se obsojeno k molčanju, zaspala je h kratu. Nikakor nij vedela da je Emilija, ki je navadno dobro spavala, takrat skrbela le za njo; sama namreč nij mogla nikakor zaspati; na jutro nij bila okrepčana, ker ponoči le zatisnila nij oči.

Jerica je trdno spala, dokler je nij vzbudila gospica Grahamova. Zastrmela je, ko jo je videla popolnem napravljeno stati tik svoje postelje; jako nenavadna prikazen, ki je prevrnila navadni red popolnem, ker Jeričini jutranji poljub je Emiliji navadno naznanjal, da se dani.

„Jerica! ura je šest, in ob sedmi se odpelje parobrod. Doktor je uže trkal na najine duri.“

„Kako trdno sem spala!“ vskliknila je Jerica. „Radovedna sem, ali je lep dan.“

„Lepo je,“ odvrnila je Emilija, „a zelo vroče. „Solnce je tako svitlo sijalo noter, da sem zarad vročine zaprla zatvornice.“

Jerica se je priganjala, da bi zamujeni čas prihitela. Nij še bila popolnem oblečena, ko so jo uže poklicali k zajutreku, ki je čakalo potnike. Imela je še zakleniti svoj kovčeg in Emilijin; zato jih je silila, naj gredo naprej k zajutreku, ona bode črez malo minut prišla za njimi.

Družba zbirajoča se o tej ranej uri je bila málá; razen družine gospoda Jeremija je štela še dve družini in nekaj gospodov, po večjem kupcev, ki so nagloma zajutrekovali in nemudoma odpotovali na razne strani. Prišedši k mizi je Jerica le enega mej njimi posebno opazovala one kratke minute, katere jej je doktor Jeremija odločil za zajutrek.

Bil je gospod, ki je sedel malo od nje in je zličico za čaj na robu čašice gibal in lovil. Pozajutrekoval je uže bil, a imel je dovolj

časa. Predno je Jerica prišla, opazoval je gospo Jeremijevo; podoba je bila, da bi bil rad družino ogledal bolj natanko, kot je tej bilo drago.

„Prosim,“ rekla je žena doktorju, „pošlji strežaja k gospodu prosit ga, naj sam kaj užije. Ne morem trpeti, če me kdo gleda, kadar jem.“

„Žena! saj ne gleda tebe. Emilija je, ki se mu toliko dopada. Draga Emilija! tam le vam nasproti sedi gospod, ki vas izredno občuduje.“

„Tako?“ odvrnila je Emilija smehljaje. „Jako sem mu zahvalna. Kaj ga lahko enako počastim?“

„Da, kaj lep mož je, če prav ga moja žena tu-le blezo ne more trpeti.“

Ta hip je prišla Jerica. Pozdravila je doktorja in njegovo ženo, ter se je prvemu opravičevala zarad svoje mudnosti. Ljubeznjivo sta stari mož in žena pogledovala tenko ru-dečico na njenih licih in bliščeči svit njenih velicnih črnih očij. Prej ko ne je tudi uzročila,

da je tujec obrnil svoje oči od ljubeznjivega in zanimljivega obličja Emilijinega ter pazljivo opazoval dosta mlajši, živejši in pomenljivejši obraz Jeričin.

Komaj se je vsedla, opazila je, koliko pozornost je vzbudila. Bila je skoro v zadregi, ter se je močno veselila, ko je gospod črez par trenotkov nagloma odložil žličico, ter šel ven. Ven gredočega je Jerica lahko opazovala, česar se nij drznila, dokler jej je sedel nasproti.

Bil je mož nad srednje velikosti, lepo rasten in prijetnega, spoštljivega vedenja. Njegovo lice je bilo precej ostro izrezano, a bilo je živo in pomenljivo in celo lepo. Njegove črne oči so ostro gledale in skoro prebadale, trdo zaprta ustna so pa izrazovala določnost in železno voljo.

Najbolj zanimljivi na njegovej prikazni so pa bili lasje, nekoliko sivkasti, nad senci pa skoro beli kot sneg. Ti so bili očitno naskriž mladostnemu ognju njegovih očij in lehkí hoji gibčnih nog, da nij bila podoba, da bi mu bili

osiveli od starosti. Naklanjali mu nijso častitljivosti, temveč le pomnoževali nasprotja njegove, po drugem mladostne in krepke prikazni.

„Kak čudovit mož!“ vskliknila je gospa Jeremijeva, ko je bil odšel.

„Kaj ličen mož, kaj ne?“ rekla je Jerica.

„Ličen?“ odvrnila je gospa Jeremijeva.

„Kako! s to sivo glavo?“

„Meni se zdi to lepo,“ rekla je Jerica.

„Želela bi le, da bi ne bil tako otožen. Postajam vsa žalostna, kadar ga pogledam.“

„Kaj mislite, koliko let pa ima?“ vprašal je doktor Jeremija.

„Imel bode okolo petdeset let,“ odgovorila je gospa Jeremijeva.

„Imel bode okolo trideset let,“ rekla je Jerica in sicer v istej sapi.

„Velik razloček!“ opozorila je Emilija.

„Doktor, vi morate o tem določiti.“

„Nemogoče! Ne drznil bi se, določiti starosti tega moža do deset let. Moja žena ga je storila zares dovolj starega. Popolnem

zagotovljen nijsem, a cenil bi mu leta kot Jerica. Starost mu nij posivela las, to je gotovo."

Naznanilo se je, naj se pripravijo vsi potniki, ki nameravajo odpotovati s parobrodom; in prenehalo se je vse premišljevanje o starosti tujega gospoda, — kaj nehasovito premišljevanje, ki se pogostem ponavlja ter prouzročuje brezkončne in brezvspešne prepire.

Sedmo poglavje.

Ponosno mu je lice, a pogled
Izdaja kaj močno srca nered:
Okó mu črno časih zaiskra
Svetlobe, čuda hipne, in pozna
Na lici in na čelu senca se
Skrivnosti nepokojne notranje, —
Pogled ognjen, napolnen z mislimi
Nedosegljivimi, izvrstnimi.

Večini prebivalcev v Zedinjenih državah se dozdeva izlet iz Bostona v Novi Jork kaj vsakdanjega, ki se komaj sme imenovati potovanje. A za doktorja Jeremija je bila imenitna dogodka, ki je blagega zdravnika odtrgala njegovim vsakdanjim pohodom. Zadnjih

dvajset let le enkrat nij zapustil Bostona za teden dnij. Ta dogodba ga je pahnila v vrtnec, v katerem se je naglo, nemirno in razdraženo vrtil. Ista nemirnost se zlasti po leti kaže na vseh obiskovanih potih, po katerih Amerikanci vsako leto potujejo za kratek čas.

Doktor je bil po krvi in navadi kaj dražljiv človek. Nikdar se nij odtegoval občevanju z drugimi ljudmi, temveč iskal je pri vsakej priliki njihovo društvo in se ga je radoval. Vedel je dobro ravnati z mladimi in starimi, z bogatinci in reveži ter je dobro poznal meščansko življenje v vseh krogih. Prav nič pa nij poznal umetnosti, kako naj se potuje, — umetnosti, katero si le po vaji prisvojimo. — Moral se je še le učiti, kako se spretno ravna z mnogimi prožinami, ki o pravem trenutku od spretne roke sprožene, omeče okamnelo srce gostilničarjev, izsilijo prijazno postrežbo strežnikov, uljudne delajo sprevodnike na železnicah in uradnike na parobrodih in prepirljive, razsajajoče kočijaže spreminjajo v mirne, ubogljive in ponižne postrežnike, ki vse radi

store. Doktorju Jeremiji je bila prevozna kočija najpoglavitnejši voz, s katerim se prijetno in hitro vozi. Kočijaž je bil uljuden dečko, vsak potovalec imenitna osoba in culja njegova važna stvar. Sedaj so se pa ljudje semtertje vozili v množinah. Posamezni človek nij imel nobenega vpliva, bil je le enota v velikej skupini in njegova močno cenjena culja se vidi nepomenljiva, ki jo semtertje sujejo in pahajo. Doktor Jeremija se je čudil tem neznanim mu razmeram in se nij mogel spraviti ž njimi. Novošegni podvzetnik se mu je zdel kot lastnik opravilnice, ki ponižno gleda v svoje knjige, da bi videl, ali more ponižnemu prosilcu preskrbeti službo ; tega pa tudi po gostem odpravi ponižanega in prevaranega. Strežniki, katerih pošteni in blagi doktor nij hotel podkupovati, bili so nesramni lenuhi, sprevodniki na železnicah in uradniki na parobrodih zapovedljivi samovoljneži, in kočijaži ali vozniki, roj lačnih, vršečih pikajočih osa, ki so se na pristajališčih in kolodvorih zaganjale na potovalce, da bi jih mučile. Tako je presojeval te imenitne članove

človeške družbe; glasno se je hudoval nad njimi, kadar je začetkom ali konci vsake vožnje bil ves zbežan in razdražen. Čuditi se mu je moral vsak, kako miren in zadovoljen je bil, kadar je bil na vozu ali pa na parobrodu ali kadar se mu je posrečilo dobiti dobro bivališče v gostilnici. H kratu je bil jako oziren; prijazen in družljiv izobražen mož, seznanil se je z vsakim, ki se mu je približal, in govoril je in se vedel tako brezskrbno, kot bi se bil onde naselil za vse žive dni in kot bi bil popolnem zadovoljen s svojo osodo.

Gospe so hvalile Boga, ko so bile na parobrodu; a tudi same sebi so si čestitale, ko so skladale svoje debele rute in druge posebne reči v kajuti v kot. Kar so zaslišale doktorja, ki jim je na drugem konci dolge sobane zaklical: „Pojdi, ženka! pojdi! Jerica! Emilija! kaj pa delate tam doli v natlačenem prostoru? Zamudile boste najlepši razgled!“ Prišedši jim nasproti, prijel je Jerico za roko ter je hotel otiti ž njo; gospa Jeremijeva in Emilija naj bi prišli za njima, kadar bi vse

opravili. A Jerica nij dovolila, da bi Emilijo kdo drugi peljal gori po stopnicah iz kajite; gospa Jeremijeva je precej zapletla doktorja v živahen razgovor.

„Ali bi ne bilo treba,“ rekla mu je, „da bi pokril slamnik;“ tega je bila skrbna žena vzela v roki od doma; rada bi bila videla, da bi ga bil pokril.“ Ko je bilo vprašanje rešeno, ogrnila je Emilija mesto tenkega letnega plašča bolj lehek plašč za potovanje. Jerica jo je pregovorila k temu, ker je na vodi vel precej živ veter. Ko je naša družina prišla na pokrov ladije ter se ozirala po sedežih, nij bilo nobene prazne klopi ali kaj enakega. Peljalo se je nenavadno veliko potovalcev in vsi so se bili zbrali na zadnjem delu pokrova. Doktor Jeremija je, zapustivši gospe iskal stolov.

„Nikar ne ostanimo tu,“ pošeptala je gospa Jeremijeva Jerici in Emiliji, „idimo rajši nazaj, predno pride doktor. Doli v kajiti so lepi gugalni stoli, na katerih nij žive duše; saj nam nij treba biti tu, da bi bila družba večja. Jaz

ne stojim rada tu, da bi me zijali ljudje, ki se šopirijo s tem, da dobro sede. Emilija! ali se vam ne zdi tudi?" Gospa Jeremijeva je pri vsakej priliki pozabila, da je gospica Emilija slepa.

Jerica pa tega nikdar nij izpozabila. Poleg nje stoječa je z roko mehko objela svojo prijateljico, da bi se vsled gibanja ladije ne prevrnila. Nij čuda, da sta pozornost vlekli na-se. Prva tako krasna, vsa ravna in kipečega zdravja, da se je videla prav primerna varoviteljica drugej, ki se je v svojej sladkej in prijetnej onemoglosti zaupljivo naslanjala nanjo.

„Zdi se mi, če se vsedemo tu v senco, bode nam hladnejše, nego doli,“ odgovorila je Emilija gospe Jeremijevej. „Vi vendar, kolikor vem, najrajše imate hladne kraje.“

„Gotovo najrajše, a zapazila sem, da je v kajiti za gospe kaj zračno, in —“

Tu je prenehala gospa, ker jih je srčno pozdravil doktor Gryseworth, ki je blizu tam strani obrnen sedel. Obrnil se je bil pri kot flavta prijetnem glasu Emilijinem, ki se je

neizbrisljivo vtisnil njegovemu spominu, ko ga je le enkrat slišal. Ko jih je pozdravil, vsilil je gospe Jeremijevej svoj sedež; isti trenotek je vstal drug gospod, katerega v gnječi prej niso zapazile, priklonil se je uljudno, ponudil je svoj stol Emiliji ter je počasi otšel. Bil je oni tujec, katerega so videli pri zajuterku. Jerica je izpoznala njegove črne, ostre oči, predno je še zagledala njegove posebne lase. Ko je zahvalivši se mu, peljala Emilijo na ponuden sedež, čutila je, kako je zarudela pred njegovimi bistrimi očmi. Doktor Gryseworth je obrnil njih pozornost precej na svoji hčeri, kateri jim je predstavil, in za trenotek nikdo nij mislil več na odhajajočega tujca.

Gospici Grysworthowe sta se videli jako razumni. Starejša je bila zadnjič v Evropi, kjer je s svojim očetom potovala, ter je veljala za kaj lično in izobraženo gospo. Jerica se je radovala nežne blagosrčnosti, s katero sta se obe ž njo seznanili; še bolj pa se je radovala, da sta svojo ljubeznjivost in sočutje naklanjali slepej Emiliji.

Ko se je doktor Jeremija vrnil s samonim stolom, zapazil je, da je Jerica po spret-nem doktorju Grysworthu uže dobila prijeten prostor. Tako se je sam lahko vsedel na stol ter je ves brezskrben na njem sedel, kar se je njegovemu veselemu, odkritosrčnemu zna-čaju posebno dobro podajalo.

Pred dohodom v West-Point, kjer so Je-remijeви hoteli iti na suho, pokazalo se je očitno, da so se Jerica in gospici Grysworthovi izvrstno razumele med soboj. Manjkalo jim je le časa, da bi bilo njihovo znanje dozorelo do trdnega prijateljstva.

Jerica se nij štela med deklice, ki vsako devojko svojih let v prvem hipu izbero za pri-jateljico. O tem je imela določene misli. Bila je sicer zmirom uljudna in spodobna, vendar le redkoma pripravljena, sprejeti nove članove v sveti krog svojih prijateljic. A nagloma je izpoznavala sorodnega duha; kadar je našla takega, prisvojila se ga je nje čudovita na-rava ter ga je kot nekaj sebi enakega obsegla s svojo ljubeznijo. Tudi te nagloma zategnene

vezi nij lahko razvezala ali raztrgala. Kogar je Jerica enkrat ljubila, ljubila ga je dolgo in srčno. Zvesto se je trudila pomagati onim, in pripravljena je zmirom bila, čutiti z onim, katerih koristi in srečo jej je prijateljstvo storilo tako ljubo, kot jej je bila njena.

Morebiti je slutila Helena Gryseworthova to lepo lastnost njenega značaja ter je vedela ceniti vrednost take stanovitnosti in zvestobe, kajti trudila se je močno, da bi je pridobila. Njen oče je slišal od doktorja Jeremija povest o Jerici ter se je dopadljivo smehljal, ko je videl, kako zelo se je njegova močno izobrazena in nekoliko boljarska hči prizadevala, da bi dopadala devojki, katera nij imela ničesar kar bi izpodbadalo njeno častihlepnost, in katere osobno mišljenje in vedenje edino jo je priporočalo. Bili sta skoro eno uro skup, ter ogledovali eno najlepših pokrajin na svetu, ko je Neta Grysworthova dotaknivši se roke svoje sestre in pogledavši na drugo stran parobroda rekla na tihem:

„Helena! pokliči vendar gospoda Filipsa nazaj in predstavi ga gospici Flintovi! — glej kako zapuščenega se čuti stari mož.“

Jerica se je ozrla, kamor je bila Neta pogledala ter je nekoliko proč zapazila tujca od jutra, kako je počasi, pa resnobnega in raztresenega lica hodil gori in doli.“

„Uže celo uro ga nij bilo pri meni,“ rekla je Helena. „Zdi se mi, da lovi muhe.“

„Nadejam se, da mi nijsmo pregnali vašega prijatelja?“ rekla je Jerica.

„O ne, nikakor ne,“ odvrnila je Helena. „Če prav je gospod Filips naš novi znanec, izprevidela sem, da je tako samostalen in časih tako muhast, da se nikakor ne čudim njegovemu obnašanju; tudi se ne čutim nikakor razžaljeno, da nas je hipoma zapustil. So nekateri ljudje, ki se dovolj opravičijo, če se pravi, taka je njih navada. Vendar bi rada, ko bi hotel se vrniti k nam; veste gospica Flintova! rada bi ga vam predstavila.“

„Gotovo bi vam nikakor ne dopadal,“ opazila je Neta.

„Neta! to pa nij lepo o tebi,“ vskliknila je sestra, „da skusaš gospico Flintovo uže naprej predobiti zoper mojega prijatelja. Ne dajte se predobiti,“ pristavila je k Jerici obrnena. „Sestra ga ne pozna na pol tako dolgo, kot jaz, in meni se dopada. Majhen preglasna moja sestra ne more trpeti čudovitih ljudi in priznati moram, da gospod Filips je nekoliko čudovit in prenapet. Mene pa ravno zato tembolj zanima, in za gotovo vem, da on in vi se skladata v mnogih mislih in čutih.“

„Helena, kako moreš to reči,“ rekla je Neta. „Zdi se mi, da sta mej soboj popolnem različna.“

„Gospica Flintova! Netino opazbo držite za veliko pohvalo,“ rekla je Helena dobrosrčno. „Na pol bi ne veljala, ko bi izvirala od mene.“

„A vi ste želeli seznaniti me s svojim čudnežem,“ opazila je Jerica Neti. „Bojim se, vi ravnate po načelu, da nas tolaži, če imamo tovariše v nesreči.“

Neta se je smijala. „Ne natanko,“ rekla je. Smilil se mi je in to me je navajalo. Nehotoma ga obžalujem, če mu je tako dolg čas po domu, in mislila sem, vaša družba bi ga razveselila in oživila.

„Oh, Neta! Neta!“ vskliknila je njena sestra, „smili se ti tedaj v srce. Črez malo dni se ne bi čudila, ko bi ga ti še bolj občudovala kot jaz. V tem slučaju pazi ti prezorna tenka žival, da ne bodeš izdala svoje nestanovitnosti.“ Potem je obrnivši se k Jerici rekla: „Neta je včeraj prvikrat videla gospoda Filipsa in nij jej blezo posebno dopadal. Oče in jaz sva potovala z istim parobrodom, s katerim je g. Filipš prišel pred malo tedni z Liverpoola. Zbolel je bil prvo polovico pota in oče se je kot zdravnik seznanil z njim. Začudila sem se bila, ko ga denes zagledam na parobrodu, ker včeraj nij zinil besedice o tem.

Jerica je mislila, da je zala mlada gospa sama uzrok temu potovanju, a izrekla tega nij. Prirojeno rahločutstvo in pa njeno kratko

le površno znanje jej nij dopustilo, da bi bila to omenila. Tudi so se kmalu jele razgovarjati o drugej stvari. Na gospoda Filipa niso več mislili, če prav je opazila Jerica pred dohodom v West-Point, da sta dr. Jeremija in dr. Grysworth zapustila njih družbo, ter šla k njemu, ter da je trojica živo se razgovarjala o reči, ki je vse tri enako zanimala.

V West-Pointu se je poslovila Jerica od novih prijateljic, ki sta izrekli nadejo, da se bodo v Saratogi zopet videli. Predno se je razšla gnječa ljudi, ki so prišli na suho in je Jerica na ozkem nasipu našla za-se in za Emilijo varno pribežališče, odplavala je bila ladija uže daleč tja gori po reki; in gospic Grysworthovih nij bilo več ločiti mej množico, ki je stala na pokrovu ladije.

Naši potniki so ostali le eno noč v West-Pointu. Vročina je hudo pritiskala. Ko je doktor Jeremija videl, da Emilija ne more lahko prenašati velike vročine, želel je še pred nedeljo, ki je bila uže precej blizu, dospeti v Catskill.

Mirni večer, razsvitljen od lune, je zadostoval, da je Jerica izpoznala lepote kraja. Prilike nij imela, izpoznavati ga na drobno, ogledala pa ga je po vrhu. A predstavljavši se njenim očem v sanjarskej prijaznosti poletne noči vtisnil je njenemu mehкому srcu nedoločen čut občudovanja in radosti o izvenredni njegovi prijetnosti. Bilo jej je, kot bi gledala in zrla v nebeški raj, ne pa v resnično pozemeljsko pozorišče, tako skladna je bila pokrajina, tako mirna, tako tiha, tako ljubeznjiva. „Draga Emilija!“ rekla je, ko sta skupaj stali v kmetskej lopi, iz katere se je prekrasno videlo na reko in bregove, „pokrajina je vam podobna; vi bi morali tu bivati in biti duhovnica takemu templju!“ In položivši roko v roko Emilijino, nasipala je pazljivo njeno uho s svetimi in vzvišenimi občutki, katere sta jej čas in kraj vzbujala. Kadar je razodevala svoje misli Emiliji, bilo je, kot bi bilo govorilo njeno lastno srce in ravno tako gotov je bil odgovor na te misli.

Tako je minol večer in rana jutranja ura je zopet našla plavajoče gori po reki. Izkušnja

prvega dne jo je prepričala, kako lahko se zamudi. Zato niso obotavljali se, ter precej posedli sedeže na pokrovu ladije, kajti parobrod je bil prenapolnen kot prejšnje jutro. Komaj so jim izginili bregovi West-Pointski izpred oči, zasledila je skrbna in pazljiva Jerica na Emilijinem lici dobro jej znane izraze utrujenosti in slabosti. Brez obotavljanja se je odpovedala srčnemu veselju, katero jej je pokrajina ob reki vzbujala, ter je nasvetovala, naj bi šli v kajito, kjer bi se gospica Grahama lahko prav mirno in prijetno opočila.

Emilija nij hotela ničesar slišati o predlogu, ne misliti, da bi Jerico odtegnila redkemu veselju, katero mora tu nahajati.

„Emilija! meni je sedaj izginil ves razgled,“ rekla je Jerica. „Sedaj vidim le vašo utrujenost. „Idite tja doli in vlezite se nekolkoliko, če tudi, da bi le meni storili to ljubav. Celo noč niste skoro zatisnili očij.“

„Gospica Emilija! kaj govorite, da bi šli tja doli?“ vskliknila je gospa Jeremijeva. „Jaz

sama bi bila tudi zadovoljna; tam je pripravnejše in skozi okno iz kajite vidimo lahko kar čemo, ali ne Emilija?“

„Kaj je vam res ljubše?“ vprašala jo je Emilija.

„Se ve da mi je ljubše,“ odvrnila je gospa Jeremijeva z naglasom, ki nij pustil dvomiti nad njeno odkritosrčnostjo.

„Če mi obljubiš, da bodeš ostala tu,“ rekla je Emilija, „pojdem z gospo Jeremi-jevo tja doli.“

Jerica je privolila, a zahtevala le, da jo hoče spremiti tja doli; poiskala jej bode prazno obešeno posteljo, ter jo tako ustanovila, da se bode lahko nadejala počitka.

Ker je bil odšel doktor Jeremija poizvedovat za kosilo, izvršile so nemudoma svoj sklep. Emilija je bila zares preslabotna, da bi prenašala ropot in gnječo na krovu ladije. Ko se je vlegla v mirni in skoro popolnem zapuščenih kajiti, prisedla je Jerica k njej, gladila jej je lase, ter je opazovala nje blede lice, dokler je nij Emilija obdolžila, da če prelomiti

pogodbo; nazadnje jo je pregnala živa in blagorčna žena doktorjeva, rekši, da prav lahko sama varuje Emilijo. „Glejte, da se vrnete,“ rekla je, „predno izgubite sedež in, Jerica! doktorja pa ne pustite nama preblizu; silil in mučil bi naji, da bi se vrnili, a midve še ne mislivi na to.“ Pri teh besedah si je gospa Jeremijeva odvezala slamnik, poljubila je svojo roko in jo podala Jerici, ter jej je rekla, naj odide.

Jerica je smehljaje se odtekla; lice se je še vedno smehljalo, ko je prišla po stopnicah tja gori. Ko je hitela z lehkimi nogami tja gori po stopnicah, stopil je dolg človek na stran, da bi je pustil mimo. Bil je gospod Filip. Priklonil se jej je; Jerica jo odzdravila ter je hitela na zapuščeni sedež in se je čudila, kako je to, da zopet potuje ž njimi. Gotovo ga nij bilo na krovu, predno sta gospica Emilija in sama odšli tja doli, drugače bi ga bila videla; izpoznala bi ga bila mej tisočerimi. Vstopiti je moral še le v Novem gradu, kjer je bil pristal parobrod, ko so bile one dve v kajiti.

To mislé vsedla se je na stol, stoječ na zadnjem delu krova in večina ljudij za hrbtom ozrla je po reki. Tako je sedela okolo pet minut ter je mislila nekoliko na lepo pokrajino, nekoliko pa na zanimljivo lice tujega gospoda. Kar je šinila senca mimo nje, ozrla se je nadejaje se, da je gospod doktor Jeremija katerega je hotela nagovoriti; a videla se je malo zmoteno, ko je srečala oči, katerih resni magnetični pogled jo je zamogel zbegati in zmesti. Obrnila se je malo, ko jej je rekel tujec:

„Dobro jutro, mlada gospica! Naša pota, kot vidim, peljejo še vedno v isto mer. Ali mi hočete nakloniti čast, ter porabiti moj kažipot?“

To rekši dal jej je knjižico z malim zemljekazom reke in obeh bregov. Jerica jo je vzela zahvalivši se mu. Ko je odprla mapo, vstopil se je nekoliko stopinj od nje in je slonil na držaji na videz ves razmišljen. Tudi nekoliko minut nij govoril ž njo. Potem se je hipoma obrnil k njej ter je rekel:

„To vse se vam močno dopada, kaj ne?“

„Kaj močno,“ odvrnila je Jerica.

„Vi še niste videli nič tako lepega v svojem življenji.“ Nij bila podoba, da bi bil vprašal, ampak govoril je, kot bi bil to vedel.

„Vam, dozdeva se mi, je to nekaj zna-nega starega,“ rekla je Jerica.

„Zakaj se vam to dozdeva?“ vprašal jo je smehljaje.

Jerica je bila v zadregi zaradi njegovih oči, še bolj pa zaradi njegovega smehljanja. Vse njegovo lice se je močno izpremenilo; videl se je sedaj tako lep in vendar tako oto-žen. Zarudela je ter nij mogla odgovoriti. Pri-kratil jej je trud.

„Kaj ne, to nij pošteno vprašanje? Vi najbrže mislite, da imate vi ravno tako prave razloge za svoje mnenje, kot jaz za svoje. A vi se vendar motite. Jaz še nijsem nikdar bil tukaj, a premnogo sem uže potoval, da bi svojo navdušenost kazal v očeh — tako kot vi,“ pristavil je za trenotek pomolče ter jo je bistro pogledal. Sedaj je blezo prvič zapazil,

v koliko zadrego jo je spravil s svojimi besedami. Obrnil se je proč in senca je preletela njegov lepi obraz, ter ga je za trenotek storila, da je izrazoval skup britkost in ljubezen. Zmedena Jerica mu vsled tega nij več zamerila, da se je sam predstavil ter jej tako govoril; pozabila je na vse, razen tega, da jo je čudoviti mož še bolj zanimal.

Vsedši se na prazen stol tik nje opozoril jo je na lepo pristavo na njenej desnici, govoril je o prejšnjem njenem lastniku, katerega je bil naletel v tuji deželi, ter jej je pripovedoval o nekaterih zanimljivih dogodbicah nekega čudovitega, skupnega potovanja. To ga je zopet napeljalo, da je govoril o drugih predmetih, zlasti o potovanji v deželah, ki so celo za te dobe geografičnih najdeb skoro neznanе. Tako obilo in raznovrstno je govoril tujec, tako živo je popisoval, tako goreča je bila njegova domišljija in tako v moči mu je bil jezik in dar svoje misli izrazovati in jih primerno povdarjati, da je njegova mlada navdušena poslušalka bila vsa začudena in radostna.

Nje močno izobraženi duh se je popolnem ujemal z navdušenostjo in poezijo njegovega duha, ki je kot njeni živo občutil vse veličastno in čudovito v naravi in umetnosti. Ko je oklenil njeno radovednost, videl je njeni mirni in pazljivi družnik kmalu radosten, da se mu je posrečilo razorožiti njeno nezaupnost in zadrego; kajti ko je poslušala njegove besede ter po priliki celo pogledala v njegove črne oči, njeno živo in bliščeče lice nij kazalo niti bojazni niti nezaupnosti.

Vendar nij porabil, da se je bila očitno tako izpozabila v njegovej družbi, ampak je dalje govoril o takih predmetih, ki so se mu ponudili sami od sebe. Ogibal se je, da bi motil njeno mirnost srčno ter je nij več pogledal tako bistro in pazljivo, vsled česar je bila s prva v tolikej zadregi. Ko je doktor Jeremija iskal in našel svojo mlado varovanko, razgovarjala sta se uže tako neprisiljeno in prostosrčno, da je doktor le debelo gledal, majal z ramami ter vskliknil: „To je kaj lepo, priznati moram!“

Jerica nij videla doktorja priti, ozrla pa se je, slišavši njegov glas. Ker si je lahko mislila njegovo začudenje, da jo je videl tako prijazno govoriti z neznanim gospodom, zarudela je precej zarad njegovih kratkih besed. Ko pa je videla, da njen tovariš nij bil nikakor v zadregi, ter se je k temu celo nasmehljal, čutila je tudi sama bolj veselje nego zadrego. Čudno dovolj, da nij čutila več najmanjše zadrege in je popolnem zaupala sopotniku; ta je vstal, doktorju Jeremiju, kateremu je bil uže prejšnji dan predstavljen, stisnil roko ter mu popolnem miren rekel: „Častiti gospodine! bodite tako dobri in predstavite me tej-le mladej dami. Pogovarjala sva se uže nekoliko časa mej soboj, toda ne veva še, kako bi se nagovarjala.“

Ko ju je predstavil doktor Jeremija, drugega drugemu, priklonil se je gospod Filip tako prijazno, ter je Jerico tako ljubko prav po očetovsko pogledal, da se nij obotavljala ter ga prijela za podano si roko. Za trenotek je držal njeno roko v svojej, ter je rekel:

„Ne bojte se me, kadar se zopet vidiva.“ Potem je odšel, ter hodil počasi po krovu gori in doli, dokler niso potnikov v Catskill poklicali h kosilu; na to je šel tja doli, kot tudi doktor Jeremija in Jerica.

Doktor je hotel Jerico malo dražiti z njenim sivoglavim čestiteljem, ter je opazil, da je še mlad in lep in da lahko pobarva svoje lase kakor jej je drago. A nij se mu posrečilo, da bi jo bil s tem jezil, ker zanimala se je zanj, česar nikakor nij tajila, vendar ne zarad njegove osobne prikazni.

Zmešnjava pri mizi in pri izstopu na breg v Catskillu je pregnala blagemu doktorju vse te misli iz glave; sedaj je mislil le na lastno varnost in na varnost svojih gospe in njenih culj, kar bi celo bolj izvedenemu potniku, kot je bil on, delalo dovolj skrbi. Parobrod je namreč le malo časa ostal pri pristajališči in zmešnjava je bila silno velika, ker so potniki šli v naglici na suho in so njihove culje metali za njimi. Parnik je pihal uže dalje, ko je majhena množica, zbrana na zasipu, sem ter

tja vrela, ter je bila bolj podobna čredi preplašenih ovac, kot človeškim bitjem s prosto voljo.

Emilija, katere čutnice so bile nekoliko razdražene, je tresoča oprijemala se Jerice, Jerica sama pa (vedela nij, kako se je pripetilo) se je držala roke gospoda Filipsa; ta je molčal ter varno spravil obe na suho. Gospa Jeremijeva je štelala kovčege, njen mož pa je nogo opiraje na kovčeg in potno torbo držaje v roki zabavljaj glasno, parobrodu, voditeljem in vsem Jankincem, ki so kot veter dalje vihrali.

Na bregu ste čakali dve prevozni kočiji, da bi peljali potnike gori v hrib; predno se je obrnil doktor Jeremija od reke, sedeli sta Emilija in Jerica uže v enej kočiji. To jima je preskrbel gospod Filip, ki jih niti vprašal nij, ali jim sme storiti to ljubav. Potem je šel k doktorju, ter mu je povedal, kje ju dobode. Kmalu sta se jima pridružila doktor in njegova žena. Drugi tujci so zaseli druge sedeže v kočiji in črez malo časa so se odpeljali.

Osmo poglavje.

Veruj v Boga, kot v solnce — in poglej!
 Mladosti nove jutra v srcu cvet,
 In kakor zemlja, tožno srce ti!
 Miruj, oblakov breme da zbeži.

Predno so prišli skozi prašno vas na cesto, ki je držala v pristavo na hribu, opazili so žalostni, kako velika razlika je mej toplino nad reko in nad notranjo suho zemljo. Tu nij bilo hlada, ki jih je na parobrodu okrepčeval in močno jih je mučila izvenredna vročina. Prve tri kilometre pota je Jerica radostna gledala zlasti na to, da bi Emilije in sebe varovala žarkov pripekajočega solnca, ki jima je na vozu sijalo ravno v lice. Močno se jima je olajšalo, ko so dospeli na strmo, a gladko in senčnato pot, ki je držala gori v hrib.

Ker je bilo ozračje popolnem čisto, videlo se je zmirom dalje čudovito lepo; Jeričina navdušenost je bila tolika, da je komaj prenašala silno silo prevozne kočije. Ko je bila

pot tako strma, da je kočijaž prosil gospode, naj bi izstopili in ugnanim konjem olajšali kočijo, sprejela je Jerica radostna predlog doktor Jeremijev, naj bi ž njim hodila par kilometrov.

Jerica je bila izvrstna peška in s krepkim doktorjem je kmalu pustila kočijo daleč za soboj. Pri nenadnem ovinku na poti sta postala, da bi ogledovala pred soboj razgrneno pokrajino.

Molče sta jo občudovala in tihoma vživala krasoto njeno, ko jih je prebudil glas, tik njih rekoč:

„Zares, lepa pokrajina!“

Ozrla sta se ter zagledala gospoda Filipsa, sedečega na skali z mahom zarasenej, na katero se je ta hip naslonila Jerica. Sedel je prav neprisiljeno in prijetno, njegov slamnik s širokimi okraji je ležal na tleh, kamor je bil padel, njegovi sivkasti, kodrasti in še vedno lepi lasje so bili počesani navzad od visokega in širokega čela. Kdor bi ga bil videl, kako leno in celo težko se je naslanjal na

svojo roko, mislil bi bil, da je tu posedal uže več ur, in da je na tem kraju popolnem domač. Vidivši, da sta ga opazila, vstal je, ter je stopil k doktor Jeremiju in Jerici.

„Častiti gospod! vi ste naju prehiteli,“ rekel je prvi.

„Da; šel sem peš od vasi sem, kar storim vsakrat, kadar so pota taka, da se z vozom ne prihiti nič časa.“

To rekši je Jerici vtaknil v roke šopek krasnega lovorjevega cvetja, ki ga je najbrž mej potom natrgal. Pri tem je še pogledal nij ali se vsaj delal, kot bi še ne vedel, kaj je storil. Zahvalila bi se mu bila rada, a bil je tako razmišljen, da se mu nij mogla zahvaliti, zlasti ne, ker je z doktorjem govoré dalje šel, kot bi nje poleg ne bilo.

Vsi trije so odšli dalje. Gospod Filips in doktor sta se živo pogovarjala mej soboj, Jerica pa ju je poslušala, ter kmalu opazila, da ona nij bila edina osoba, katerej se je znal tujec prikupiti. Doktor Jeremija je z njim govoril o različnih rečeh, a kazal se je v vseh

enako izvedenega. In Jerica se je smehljala, videvši, da je njen stari prijatelj po znanej navadi izražoval svoje veliko veselje, ter si več ko enkrat roke mel.

Sedaj je mislila Jerica, njen novi znanec mora biti izučen rastlinoznanec, tako natanko je poznal vse oddelke tega znanstva. Potem je zopet mislila, da se je najbolj učil geologije, tako natanko je blezo poznal mater zemljo; a ona to nij več mislila, ko je govoril o morji kot pomorščak, o kupčiji in kupčijskej pisarni kot pravi kupec, o Parizu pa kot pravi posvetnjak in mož po najnovejšej šegi.

Stopala je tik njega molčeča, a ne pozabljena in neopazena; kajti bližaje se strmecu, ponudil jej je roko, rekoč, da se boji, da se je uže utrudila. Zagotovila mu je, da se tega nikdar ne boji. Doktor Jeremija je rekel, da se mu zdi, da Jerica bolje hodi, kot ona oba; gospod Filips umirjen s tem, počel je nadaljevati govor o njunem predmetu, v katerega se je Jerica nevedoma kmalu zapletla.

Gospod Filipš je bil mož, ki je vzbujal spoštljivost in celo strah, kadar se mu je zdelo. Kadar se je godilo nasprotno, znal je jako sprtno pregnati one čute, pridobiti zaupnost in storiti, da so se tuji značaji razvijali pred njim. Jerici nij bil več tujec. Bil je sicer skrivnosten človek, a plašil je nij, da bi se ne upala mu približati se. Rada bi bila izvedela več o njem; izvedela bi bila rada povest njegovega življenja, ki je moralo biti jako čudovito, soditi po tem, kar jej je povedal. Posebno rado bi bilo njeno sočutno srce razjasnilo si vzrok njegove globoke otožnosti, ki je obsenčevala njegovo plemenito lice ter je celo z njegovim smehljanjem izrazovala nekaj britkega.

Doktor Jeremija je bil tudi nekako radoveden, kot Jerica, ter ga je od strani nekoliko povpraševal, nadejaje se, da bode našel nit, ki drži v minolo življenje novega prijatelja; a brez vspeha. Ustna gospoda Filipša so bila v tem oziru ali zapečateni, ali so se pa odprle, da so prekanila radovednost vprašalčevu.

Na zadnje je moral doktor priznati, da je popolnem ugnan; tega nij mogel več skrivati, niti sebi niti tovarišema, če prav bi bil rad. Vsedši se tik pota, čakali so voza.

Malo so pomolčali; na to pa je doktor rekel, Jerico pogledavši:

„Jerica! jutri ne bomo imeli božjega opravila.“

„Ne božjega opravila!“ vskliknila je Jerica spoštljivo okolo sebe oziraje se; „kako morete to reči?“

Gospod Filips jo je sočutno in bistro pogledal ter je rekel smehljaje se in posebno naglašaje:

„Gospica Flintova! Tu nij nedelje; ta ne sega tako visoko.“

Izgovoril je to nepremišljeno, prenemišljeno, mislila je Jerica, ter mu je odgovorila precej resno, a milo:

„Mnogokrat sem se veselila, da je nedelja bila poslana z nebes na zemljo; čim više se vzpnemo, tem bolj se približamo najbrže večnej nedelji.“

Gospod Filip se je grizel v ustna ter se obrnil proč, a odgovoril nij. Krog njegovih ust se je izraševalo nekaj, kar se Jerici nij dopadalo, a v svojem srci mu nij nikakor očitala nepremišljenega posmeha, ki ga je izrazilo bolj njegovo vedenje, nego njegove oči; ko je namreč par trenotkov strmo gledal v daljavo, kazalo je njegovo obličje toliko britkost, da ga je le milovala ter se mu čudila. Vozova sta došla; ko jo je posadil na njen sedež, izrazoval je njegov obraz zopet navadno veselost in prijaznost. Jerica je bila preverjena, da je njegovemu odkritosrčnemu, poštemu obrazu le pravična, če misli, da za njim nij skritega ničesar, kar bi ne častilo in lepšalo človeka.

Črez eno uro so dospeli na Pristavo na hribu. Močno so se veselili, ko so precej prišli v najlepše sobe, ki so bile v gostilni. Ko je Jerica stala pri oknu sobe, ki so jo bili njej in Emiliji odkazali, ter slišala glasno mrmranje nekaterih sopotnikov, ki so dobili jako slabo stanovanjšče, čudila se je nehotoma

nenavadnej sreči doktorja Jeremije, da so s toliko očitno pristranostjo ravnali ž njim.

Emilijo je težavni pot jako vpehal, tako, da je dala večerjo prinesiti si v sobo; ker je Jerica večerjala ž njo, nijsta želeli za ta večer druge družbe ter sta šli rano v posteljo.

Zadnje besede, ki jih je slišala Jerica, predno je zaspala, so bile doktor Jeremijeve, ki je grede mimo sobe rekel:

„Jerica! ne zamudite vstati rano, da bode videli solnce vzhajati.“

A vstala nij rano in ravno tako doktor ne. Oba nijsta premislila, da solnce tako rano vstane. Če prav je Jerica, misleča na njegove besede, skoro skočila s postelje, predno je dobro oči odprla, vendar se je uže razlivala močna svetloba noter skozi okno. Kazal se jej je prizor, ki je mahoma izpodrinil vse obžalovanje, da je bila zaspala solčno vzhajanje; zdelo se jej je, da nij nič krasnejšega in bolj veličanskega, nego kar je sedaj bilo zagrnjeno pred njenimi očmi.

Od skalnate višine, na katerej je stala hiša, do oddaljenega obzora se je videlo le morje oblakov belih ko sneg, ki je globokejšje ležečo zemljo popolnem zagrinjalo in očem zakrivalo. Velikanski so bili oblaki, gosti in popolnem beli ter so bili razprostrti na vse strani; nakopičeni v goščavo, v katerej nij bilo videti najmanjše razpoke, so narejali nepretrgano zagrinjalo, ki je ločilo nebo od zemlje.

Ko je bila večina sveta tako zakrita svetlej jutranjej svetlobi, veselil se je gorski vrh ne navadno bliščeče in krasne jutranje zarje, katere lepoto so poviševali še oblaki, zakrivajoči človeška bivališča doli. Čarovna ladija bi bila lahko plavala po valovih, ki so se kot ravno sneg svet bliščali in v nasprotji jasnemu modremu nebu delali posebno veličansko sliko. Listje hrastov in javorjev in igle jelk, rastočih po tej visokej pokrajini, so se bliščale v najbolj različnejših barvah in neboječi udomačeni ptički razne vrste so popevali po vejah. Jerica se je dolgo ozirala po tej krajini, potem pa je hitela se napravljati, da

bi šla na prosto goličavo. Hiša je bila popolnem mirna, nikdo še blezo nij budil; nekoliko časa je skoro brez sape stala polna spoštovanja in občudovanja. Nazadnje je slišala stopati; ko se je ozrla, zagledala je priti doktorja in gospo Jeremijevo. Prvi, ko navadno ves živ, za seboj pa je vlekel nevoljno zaspano ženo, katerej se je videlo, kako nerada je zamudila svoje jutranje spanje. Doktor je mel roke, ko je stopil k Jerici.

„Jerica, kaj krasno to! Še krasnejše, nego sem mislil.“

Jerica ga je pogledala z bliščečimi očmi, a izpregovorila nij. Zadovoljen z izrazom njenega lica, ki je brez besed kazalo, kako zelo je znala ceniti krasni prizor, stopil je doktor kraj ploščnate skale, na katerej je Jerica stala. Vtaknivši roko pod škric svoje suknje, je jel govoriti sam soboj; vsklikoval je ter vpletal vmes izreke, ki so izrazovali njegovo pohvalo in zadovoljnost; isto je potrjeval, da je nagloma in redoma z glavo prikimaval.

„Kaj ne, to je čudovito?“ rekla je gospa Jeremijeva, drgnivši si oči in ozirajoč se okrog; „a zdi se mi, da črez eno uro ali dve bi se bilo rayno tako videlo. Ne vem, zakaj me je doktor tako rano izgnal iz postelje.“ Potem je zapazila, kje je stal njen mož, stopila je par stopinj naprej ter je vzkliknila: „A doktor, za božjo milost, ne stoj tako na robu tega propada. Mož, ali si nor? Prestrašil si me za smrt. Padel boš naprej, in si zlomil vrat.“

Ker je videla, da je nij slišal, prišla ga je za suknjo ter ga potegnila nazaj. Na to se je obrnil in vprašal, kaj da je. Ko je videl nje strah, umaknil se je počasi par stopinj nazaj; a drugi trenotek je bil zopet na istem nevarnem mestu. Stari prozor se je ponovil. Ko se je kakih desetkrat žena prestrašila in zopet vmirila, nazadnje nij vedela, kaj bi počela. Jerico je milo pogledala in prosila, naj pelje doktorja z nevarnega mesta, kajti mož je tako predrzen, da bi se gotovo ubil.

„Kako pa bi bilo, ko bi šli gori po malej stezi na desni od hiše?“ nasvetovala je Jerica. „Tako mična se vidi.“

„To je tudi,“ rekla je gospa Jeremijeva, „lepa senčnata steza. Pojdi, doktor. Jerica in jaz hočevi iti tja gori.“

Doktor je pogledal v mer, v katero ste pokazali.

„Oh,“ rekel je, „to je steza, o katerej je govoril kletar. Drži v jelov gaj. Vsakakor hočemo tja gori pogledat, kakšen prostorček da je.“

Jerica je šla naprej, gospa Jeremijeva za njo, doktor pa je bil zadnji. Vsi so šli posamez, ker bila je le steza. Hodili so zelo v kreber ter še niso bili prišli daleč, ko je gospa Jeremijeva od vročine in hoje vsa upehana, obstala in rekla, da nikakor ne more priti gori. Ne bi bila mislila iti ž njima, ko bo bila vedela, na kako strahovito strmo goro bi morala plezati. Ker sta jej pomagala Jerica in njen mož, dala se je pregovoriti, ter je še enkrat poskusila iti dalje; kar je slišala Jerica, ki je bila ta trenotek par stopinj spredaj, da je gospa Jeremijeva lahko zakričala. Ozrla se je. Doktor se je srčno smehljaj svojej ženi,

ki je vsa preplašena skušala priti mimo njega in hotela doli po hribu; tudi je klicala Jerici, naj pride za njo.

„Kaj pa je?“ vprašala je Jerica.

„Kaj da je!“ vskliknila je gospa Jeremijeva. „Oj, ta hrib je poln strupenih kač klopotač, ki bodo nas vse za smrt pičile.“

„To nij res, Jerica!“ rekel je doktor še zmirom se smijaje. „Pripovedoval sem jej le, da so to poletje eno tukaj ubili in sedaj se s tem izgovarja, da bi se vrnila.“

„To je vse eno,“ rekla je blagosrčna žena malo se smijaje vrhu svojega strahu. „Če je ena bila tu, lahko je še druga, in jaz ne ostanem le minuto dalje tukaj. Uže prej se mi je zdel pot dovolj slab; sedaj pa naglejše grem doli, kot sem šla gori.“

Ko je videl doktor, da je to sklenila, hitel jo je spremljati. Jerici pa je zaklical, da nij nobene nevarnosti, ter jo je prosil, naj gre dalje, ter naj ga čaka gori na hribu. Prve stopinje se je pazljivo ozirala krog sebe, ter je mislila na klopotače; a steza je bila tako

shojena, da je bila preverjena, da mnogo po-
njej hodijo in da je prej ko ne popolnem varna.
Kmalu je krasota pokrajine zanimala vso njeno
pozornost. Ko je še nekoliko trenutkov krepko
plezala višje, dospela je na vrhunec ter bila
na visokej gozdnatej ravnici, s katere je kot
poprej gledala na nepretrgano morje oblakov.

Sedla je na korenino velikanske jelke
in snela slamnik, ker toplo jej je bilo vsled
trudapolnega pota. Uživaje okrepčalno sapo,
gorko zamislila se je z nova v misli, v ka-
terih jo je bil motil doktor Jeremija.

Komaj trenotek je sedela tako, kar jo je
prestrašil tih šum. Zmislila se je na klopotače
ter je skočila po konci. Ker pa je slišala ne-
kaj, kot tiho sopenje, ozrla se je na isto stran;
in le par stopinj od sebe je zapazila moža le-
žati, ki je najbrže spal. Previdno se mu je
bližala; predno ga je videla v lice, kazali
so jej njegovi dolgi sivkasti kodri in velik
slamnik, da je bil gospod Filips. Dremal je,
ali vsaj zdelo se jej je, da dremlje: njegova
glava je počivala na komolci, oči so bile

zaprte in vsa njegova postava je izrazovala popolni mir. Jerica je mirno stala, ter ga je gledala. Mej tem se je hipoma premenil njegov obraz. Mirnost se je umaknila onej otožnosti, ki je bila s prva izbudilo njeno sočutje. Ustna so se mu gibala in govoril ali tembolj klical je v sanjah: „Ne! ne! ne!“ in vsakrat, ko je ponovil to besedo, naglašal jo je močnejše in strastnejše. Potem je nagloma položil roko črez glavo, ter jo je polagoma pustil pasti na tla; ko je razdraženost izginila raz njegovega obraza, šeptal je gole besede: „O, ljuba!“ prav tako, kot bi to storil truden otrok, kadar položi glavo materi v naročje.

Jerica je bila globoko ginjena. Pozabila je, da je bil tujec, videla je le trpečega. Muha se je vsedla na njegovo lepo jasno čelo; Jerica se je pripognila in je zapodila mrčes; ko pa je to storila, padla je solza na njegovo lice.

Mirno se je probudil in le zganil ne. Pogledal je devojko, ki se je v zadregi prestrašila in hotela oditi, v lice in na komolec oprt

jo je prijel za roko, ter jo ustavil. Trenotek jo je gledal, toda spregovoril nij; potem pa je rekel resnobno: „Dete drago! ali se je ta solza zarad mene vam utrnila?“

Odgovorila je le z očmi, ki so se še vedno svetile rose pomilovanja.

„Zdi se mi,“ rekel je, „in iz celega srca se vam zahvaljujem za to! A nikdar več ne objokujte tujca; bridkosti bodele sami dovolj imeli, kadar bodele toliko stari, kot jaz.“

„Ko bi uže ne bila trpela bridkosti,“ rekla je Jerica, „ne vedela bi, kaj se pravi imeti z drugimi usmiljenje; ko bi ne bila uže tolikokrat objokovala samo sebe, ne bi sedaj objokovala vas.“

„Vi ste vendar srečni?“

„Da.“

„Nekateri lahko pozabijo minolost.“

„Jaz je nijsem pozabila.“

„Bridkosti otročje ne pomenijo dosta, in vi ste komaj starejši od otroka.“

„Jaz nijsem bila nikdar otrok,“ rekla je Jerica.

„Čudovita devojka!“ rekel je tujec sam za-se. „Kaj se nečete za trenotek vsesti k meni in govoriti z menoj?“

Jerica se je obotavljala.

„Ne odbite mi tega. Star mož sem in jako nedolžen. Vsedite se pod drevo in povejte mi, kaj mislite o razgledu.“

Jerica se je pri srci smehljala njegovim besedam, da je sam tako star mož in da jo je imenoval otroka. A star ali mlad, mikalo je nij, da bi se ga bala ali mu odbila prošnjo. Vsedla se je. Sam se je vsedel poleg nje, a za par trenotkov nij spregovoril niti o razgledu, niti o ničem drugem. Potem pa se je hipoma obrnil k njej rekoč:

„Vi tedaj še niste nikdar bili nesrečni svoje žive dni?“

„Nikdar?“ vskliknila je Jerica. „O, da; često.“

„A nikdar ne dolgo?“

„O da; spominjam se dolgih let, katere mi je bila sreča nekaj, o čemer se mi še sanjalo nij.“

„A nazadnje je prišla pomoč. Kaj pa vi mislite o onih, katerim ne pride nikdar pomoč?“

„Dovolj poznam britkosti, da jih pomilujem in želim, da bi jim mogla pomoči.“

„Kaj pa morete storiti za te?“

„Za nje upati, za nje moliti,“ rekla je Jerica vsa ginjena.

„A če ti ne upajo ničesar več? če molitev ne more nikakor vplivati na nje?“

„Takih ljudi nij na svetu,“ rekla je Jerica določno.

„Ali vidite,“ vprašal je gospod Filips, „to zagrinjalo oblakov, ki sedaj zakriva zemljo? Enako zakriva marsikatero srce taka neprehodna temota.“

„A solnce se blišči svitlo nad oblaki,“ rekla je Jerica.

„Nad oblaki, da, nad oblaki; a kaj to pomaga onim, ki ga ne vidiijo?“

„Časih je strma in trudapolna steza, ki pelje na gorski vrhunec; a potniku je obilo

povrnen ves trud, kajti pripelje ga nad oblake," odgovorila je Jerica vsa navdušena.

„Redki najdejo stezo, ki tako visoko drži," odvrnil jej je klaverni tovariš, „in kateri jo najdejo, ne morejo dolgo živeti v takih višavah. Spustiti se morajo z višave in zopet bivati mej veliko čredo, zopet se boriti z grdobijo, zlobo, hudobo, krvoločnostjo; gostejši oblaki zakrivajo njih glave, in zakopani so v dvakrat večjo temoto, ko poprej."

„A gledali so krasoto; sedaj vedo, da solnce gori sveti in upajo, da bode nazadnje prešinilo temoto. Glejte! glejte!" rekla je in oči so se jej bliščale navdušenosti, s katero je govorila, „ravno sedaj se dele najgostejši oblaki, kmalu bode solnce obsevalo vso dolino!"

Govoreča je kazala na širok pretrg, ki se je polagoma razširjal, ker so se dosedaj gosti oblaki na obeh straneh umikali; obrnila se je k tujcu, da bi videla, ali je zapazil spremembo. A mirni obraz se je smehljal, ter nij opazoval krasnega prizora prirode v daljavi, temveč

opazoval je prizor tik sebe. V srce ginjen je zrl v mlado in navdušeno čestiteljico vsega lepega in resničnega. Ko je opazoval njeno lice in jnegovo pomežkovanje, videl se je, kot bi se bil tako popolnem izpozabil samega sebe, da se je Jerica obrnila proč, ter črez malo prenehala govoriti, misleča, da ne posluša njenih besed, ampak je po svojej navadi zopet ves razmišljen in raztresen. Kar je rekel:

„Nadaljujte vendar, srečno dete! Učite me, če vam je mogoče, gledati svet v lepej pisanej obleki, ki jo nosi v vaših očeh; učite me ljubiti in milovati ubogo stvar, človek imenovano, kot jo ljubite in milujete vi. Povem vam naprej, da bode vaša naloga težavna, a podoba je, da ste polni zaupanja.“

„Kaj vi črtite svet?“ vprašala je Jerica naravnost in kratko.

„Skoro,“ odvrnil je gospod Filips.

„Tudi jaz sem ga črtila nekda,“ rekla je Jerica vsa zamišljena.

„In ga bodeite morebiti zopet črtili.“

„Ne to bi bilo nemogoče; predober rednik je bil svojeje zapuščenjej siroti; sedaj ga ljubim presrčno.“

„Kaj so vam bili dobri?“ vprašal je nagloma. „Ali so brezsrčni tujci zaslužili ljubezen katero blezo čutite za nje?“

„Brezsrčni tujci!“ vskliknila je Jerica in solze so jej zalile oči. „O, častiti gospodine! želela bi, da bi bili poznali mojega strijca Truemana, da bi poznali Emilijo, blago slepo Emilijo! Zarad njih bi vi boljše sodili o ljudeh.“

„Povejte mi o njima,“ rekel je tihega trepečega glasa ter je strmo gledal doli v prepad, ki je zijal pred njegovimi nogami.

Nemam dosta povedati, razen tega, da je bil eden star in ubog, druga pa je popolnem slepa; in vendar sta naredila meni, ubogemu, zapuščenemu, strahovanemu otroku, vse tako bogato, krasno in lepo.

„Z vami so grdo ravnali! Po takem priznate, da ste se prej borili s krivico?“

„Jaz!“ vskliknila je Jerica. „Iz prvih let se spominjam le na pomanjkanje, trpljenje in veliko neprijaznost.“

„In ona prijatelja sta se potegnila za vas?“

„Da. Prvi mi je bil pozemeljski oče, druga pa me je učila, kje najdem nebeškega očeta.“

„In od tega časa ste bili zmirom prosti in lahki kot šupa ter niste imeli nobene želje in skrbi na svetu?“

„Ne, zares ne; tega nijsem rekla; tako me niste smeli razumeti. Videla sem strijca Truemana umreti, morala sem videti, kako so se drugi dragi mi prijatelji ločili od mene za mnogo let, nekateri celo za zmirom. Pretrpela sem marsikatero težko izkušnjo, marsikatero britko uro, in še celo sedaj me straši in plaši marsikatera stvar.“

„Kako pa morete po takem biti tako veseli in srečni?“ vprašal je gospod Filips.

Jerica je bila vstala, ker zagledala je doktorja Jeremijo priti, ter je stala oprta z roko na skalo, v katere senci je bila sedela. Vsa zamišljena se je smehljala vprašanju Filipsovemu; ko je trenotek gledala doli v globoko dolino, ozrla se je nanj s srečnim

pogledom ter je rekla tihoma in toplo: „Vidim prepad zijati pred seboj, a naslanjam se na večno skalo.“

Jerica je govorila resnico rekši, da jo tlači več, nego ena sama skrb in bojazen. Bala se je namreč bolj od dne do dne, da se približuje nagloma čas, katerega bi jej bila Emilija vzeta. Pred kratkim se je tej bojazni pridružila druga strašilna misel, da je Viljem Sullivan, po katerem je njeno srce z večjo, nego sestersko ljubeznijo hrepenelo, nagloma pozabil prijateljico svojih otročjih let ali vsaj je nehal udan biti z ljubeznijo in milosrčnostjo prejšnjih let. Uže je minulo nekaj mesecev, odkar nij dobila nobenega lista več od njega; zadnji je bil kratek ter v naglici pisan, kar je Viljem opravičeval s kupčijskimi skrbmi in z mnogim delom. Jerica je morala nehotoma priznati, da so po smrti njegove matere in njegovega starega očeta vidno odjenjale vezi, ki so pregnanca vezale z domovino.

Nič bi je ne bilo napravilo, da bi bila celo Emiliji izrekla sum, da jo Viljem

zanemarja. Nič bi je ne bilo bolj razdražilo, kot ko bi mu bil kdo očital to zanemarjenje. Vendar se je časih čudila v globočini svojega srca, da je toliko časa molčal in da je tako čudovito pojenjalo dopisovanje med njima. Čeravno nij nekaj tednov dobila nobenega odgovora, pisala mu je vendar kot navadno ter je vedela, da so ti opomini mu morali doiti z vsako pošto. Kaj bi ga razen bolezní ali mrzlosti opravičilo, da njenim listom nikdar nij odgovoril? Često je skušala iz svojega srca pregnati vsakatero vprašanje o predmetu zakritem v nevednost; vendar jo je časih obšla otožnost, katero je le odganjala, da je kvišku obračala svoje misli z zaupljivo vero in nado, ki sta tolikokrat okrepili njeno omahujoče srce; in iz take sanjarije se je obrnila s sočutnimi milimi besedami in očmi k trpečemu tovarišu, ki je sam v svojih sanjah bridko tožil.

Ko je došel doktor Jeremija, pozdravila sta se srčno med soboj. Doktor je počel po svojej navadi prav živo govoriti ter se je

presrčne radosti razširjal o krasoti in mirnosti tega prekrasnega nedeljskega jutra na hribu. Gospod Filips se je silil gospodovati samemu sebi, da bi zakril otožnost, katere se nij mogel iznebiti; govoril je miren in celo radosten, tako, da je strmela Jerica ter molče se vrnivši k hiši, čudila se temu čudovitemu in nestanovitnemu možu. Pri zajuterku ga nij videla in pri kosilu se je vsedel nekoliko proč od doktor Jeremijeve družbe ter je svoje znanje izrazil le s prijaznim pozdravom, ko je Jerica zapustila obednico.

Pozno po polu dne se je nenadoma prikazal v širokej veži, kjer ste sedeli Emilija in Jerica, in kjer so po navadi dve očesi domišljiji obeh naslikovali pokrajino. Bila je huda ura; ko pa je solnce zahajalo in je minola huda ura, prepenjala je bliščeča mavrica nebeška, sè skoro ravno tako bliščečim odsevom obzorje, na videz globoko pod višino gorskega stožka. Prekrasna in močno bliščeča je bila svetloba in senca, ki ste igrali po dolini in njeni lesketajoči reki. Jerica se je

nadejala, da se bode gospod Filips pridružil njima. Vedela je, da bi se Emilija veselila njegovega raznovrstnega pogovora; nagonoma je tudi upala, da bi sladki glasovi njenih tolažljivih besed, ki jih je toliko ljubilo in blagoslovljalo, tudi njegovemu srcu rekali besedo miru. A nadejala se je brez uspeha. Ko jih je zagledal, odšel je nagloma; in kmalu je zapazila Jerica, da je lezel tja gori na strmo višino, katera je zjutraj oba toliko zanimala; tudi se ta večer nij vrnil zopet v gostilnico.

Jeremijevi so ostali še dva dni v Pristavi na brihu. Okrepčavna sapa je dobro dela Emiliji, videla se je krepkejša kot je bila mnogo tednov; in sedaj pa sedaj se je celo lahko sprehajala v obližji pristave.

Jerica se nij naveličala krasnega razgleda, temveč opazovala ga je z zmirom večo radostjo. Z doktorjem je šla v gorsko debro, kjer je skakljajl ozek potok sedemdeset metrov globoko doli v dolino; to jej je dajalo gradivo za marsikateri navdušen popis, katerega se je tudi Emilija nekoliko radovala. Videla

nij več novega svojega znanca; izginil je bil, da nij ničesar o njem vedela. Doktor je vprašal krčmarja po njem, ter je izvedel, da je odšel v ponedeljek zjutraj, ter se podal peš na pot v gore.

Doktor se je čutil prevaranega v svojih nadah, kajti imel je gospoda Filipa izvenredno rad; povprašuje ga natanko o namerjenem potu se je nadejal, da se bode morebiti rad pridružil njegovej družbi.

„Nič ne dé, Jerica,“ rekel je šaljivo žalujočega glasa; „preverjen, sem da ga bomo zopet naleteli, kadar se ga bomo najmenj nadejali.“

Deveto poglavje.

Po rajskej lepoti je dopadala,
Odlikovati se nikdar nij skušala.

Iz Catskilla je potoval doktor Jeremija naravnost v Saratogo. Mesto je bilo o tej dobi prenapolneno gostov; neprevidni potnik je bil pozabil preskrbeti si sobe, ter nij mogel dobiti bivališča.

„Kje se pa bodeite ustavili?“ vprašal je doktorja znanec, ki jih je slučajno naletel na železnici.

„V kongresnem dvoru,“ odgovoril mu je. „Za nas stare ljudi bode to kaj miren kraj, zlasti pa za gospico Grahamovo, ki se ne počuti dobro, bode to prijetnejše, kot kaka druga hiša.“

„Najbrž vas čakajo?“

„Čakajo? Ne. Kdo naj bi nas čakal?“

„Gostilničar. Če niste naročili sob, go-dilo se vam bode hudo, ker vse gostilne so polne do vrha.“

„Potem se moramo udati svoje osodi,“ rekel je doktor z nekako mirnostjo, ki pa ga je popolnem zapustila, ko je prisedši v mesto izkusil, da so besede njegovega prijatelja bile popolnem utrjene.

„Ne vem, kaj hočemo storiti,“ rekel je vrnivši se k gospojam, ki jih je bil nekoliko minut zapustil, da je povpraševal. „Pravijo, da so vse hiše polne; če je to res, storimo najboljše, da se vsedemo na prvi železnični

vlak ter se odpeljemo, ker na ulici vendar ne moremo spati.“

„Voz, čestiti gospodine?“ klical je kočijaž, ki je nekoliko stopinj od njih na ograji slonel ter doktorju na vso moč migal; drugi kočijaž se mu je še bolj usiljeval, trkal mu na rame ter jako glasno isto ponujal.

„Voz!“ ponavljal je doktor nevoljen; „za kaj? Za božjo voljo, kam pa nas hočete peljati? V celem vašem mestu nij dobiti izbice pod streho, niti za denar, niti za dobre besede.“

„To je sicer res, čestiti gospodine!“ rekel je zadnji, nekaki pristav omnibusa odkrivši se in čelo si brisavši z raztrgano umazano rutico; gostilnice so sicer polne, a morebiti se lahko nastanite zunaj hiše.“

„Zunaj hiše?“ rekel je doktor še zmirom jako nevoljnega glasa. „Zunaj hiše mislim smo uže. Jaz bi se pa rad nastanil v kakej hiši. Kam vozite navadno s svojim vozom?“

„H kongresnemu dvoru.“

„No pripeljite voz in naložite nas; če pa nas ne sprejmejo na kongresnem dvoru, naj

bi nas imeli vsaj toliko časa, da dobimo boljše bivališče.“

Gospa Jeremijeva, Emilija in Jerica ste stopile v mali omnibus k petim ali šestim gospem in otrokom, ki so utrujeni, prašni in v skrbah vedli se potrpežljivo, ter se mej soboj tolažili z nadami. Doktor se je vsedel zunaj na voz. Komaj se je voz ustavil, šel je nagloma k gostilničarju. Kot se je bal, res nij bilo praznega kota v hiši. Ker ga pa nadstrežaj nij rad pustil oditi, rekel mu je, da bode morebiti mogoče preskrbeti mu do večera sobo v hiši bližnje ulice.“

„Eno sobo v bližnji ulici!“ vskliknil je doktor. „O! to se tedaj pravi ustanoviti se zunaj hiše. Ne, gospodine! to nij za me; moram imeti sobo, kjer gospe precej ustanovim. A za Boga! zakaj pa nemate dovelj gostilnic za svoje gostove?“

„Dospeli smo na vrhunec letne dobe, čestiti gospodine! in —“

„Oh, doktor Jeremija!“ vskliknil je mladi glas Nete Grysworthove, ko je s staro materjo

šla prek dvorišča. „Gospodine! kako se počutite? Ali sta gospica Grahamova in gospica Flintova pri vas? Kaj se hočete tu vstaviti?“

Predno je doktor odgovoril in se priklonil gospe Grysworthovi, kaj častitljivej starej dami, ki jo je uže pred tridesetimi leti poznal, nagovoril ga je gostilničar.

„Doktor Jeremija?“ vprašal je. „Ne zamerite, da vas nijsem poznal. Doktor Jeremija iz Bostona.“

„Ravno isti,“ rekel je doktor odklonivši se.

„O! tako je vse v redu. Sobe so naročene za vas in bodo v malo minutah pripravljene. Pred dvema dnevi so bile izpraznene in od tega časa ne več oddane.“

„Kaj je to?“ vskliknil je pošteni doktor, „jaz nijsem naročil nikakoršnih sob.“

„Potem, čestiti gospodine! jih je za vas naročil prijatelj; zmirom srečno, zlasti pa, ker imate gospe pri sebi. Saratoga je v tej letnej dobi močno obiskovana. Včeraj je bilo sedem-tisoč tujcev v mestu.“

Doktor je hvalil svojo osodo in svojega neznanega prijatelja ter je povedal gospem nenadno srečo.

„Ali smo srečni!“ rekla je gospa Jeremijeva, ko se je ogledala v prijetnej, sebi odkazanej sobi in potem tudi pogledala Emilijino in Jeričino sobo onostran prehoda. „Vrh tega še po vsem tem, kar so ljudje blebetali o množici tujcev, ki se tukaj trgajo za stanovališča.“

Doktor je spodaj čakal ter vse potrebno naročil zaradi prateži; prišedši gori je slišal na durih še ravno zadnje besede svoje žene in drže prst na ustih in na videz jako skrivnostnega lica vstopivši, rekel je na pol glasno: „Pst, pst! ne govori toliko o tem. Nam hasne krasna zmota našega gostilničarja. Te sobe so bile naročene za nekoga, a ne za nas. Sedaj pa tako ne morejo storiti družega, kot danas vržejo na ulico, kader pridejo pravi; do tje pa, kakor vidim, nadejamo se prav dobrih sob.“

Če pa Jeremijevi niso bili pravi, pravih tudi nij bilo. V enem tednu je naša družba

pozabila ne le na negotovo stanje v hiši, ampak se je celo drznila za Emilijo nasvetovati zamenjo. Res so bili tako srečni in dobili sobo pri tleh ravno tik družbinske sobane; tako nij bilo več treba Emiliji po čisto prenapolnenih stopnicah hoditi gori in doli.

Dne njih dohoda približal se je bil ravno čas, da bi šli pit čaj; Emilija in Jerica sta se ravno bili napravili, ko je nekdo tihoma potrkal na duri.

Jerica je skočila odpreti; bila je Hela Grysworthova, ki je pozdravivši jih z toplo prisrčnostjo obstala na pragu, rekoč:

„Bojim se, da me bodele imeli za nadležnico; a Neta mi je povedala, da ste došli; ker sem po naključji slišala od hišine, da bivate v bližnji sobi, opustiti nijsem mogla, da bi mimogrede ne vstopila ter vam povedala, kako me veseli, da vaju zopet vidim.

Jerica in Emilija ste tudi izrazili svoje veselje, da ste se našli, ter ste se jej zahvalili, da se nij obotavljala. Prosili sta jo, naj vstopi in ostane pri njima, dokler ju zvonec

ne pokliče k čaju. Sprejela je povabilo, vsedla se na bližji kovčeg, povpraševala je po njih potovanji in po zdravji Emilijinem, odkar so se ločile v West-Pointu.

Med drugimi dogodbami je pripovedovala Jerica, da so bili zopet našli gospoda Filipsa.

„Tako!“ rekla je gospica Grysworthova. „On je blezo povsodi in nikjer. Pred dvema dnevi je bil tu v Saratogi ter je pri kosilu sedel meni nasproti; od tega časa ga nijsem več videla. Gospica Grahamova, ali ste se seznanili z njim?“

„Žal mi je, da moram zanikati,“ odvrnila je Emilija. Potem je smehljaje ozrla se v Jerico ter je rekla:

„Jerica je toliko želela prilike, da bi mi ga predstavila; zato mi je bilo res žal, da jo je nada prevarala.“

„Vam se je tedaj dopadal?“ rekla je gospica Grysworthova, obrnivši se k Jerici in toplo govorivši: „Uže naprej sem to vedela.“

„Zanimal me je močno,“ odgovorila je Jerica. „On je jako prijeten, jako poseben in meni precej nerazumljiv mož.“

„Nadejam se,“ rekla je gospica Grysworthova, „da se bodete privadili ga in lepo izhajali z njim; tega pa ne morem trditi o sebi. Kadar sem v njegovej družbi, uže zasledim kako novo in nenadno lastnost njegovega značaja. Oni dan, ko smo v Novem Jorku skup kosili, razjezil se je tako nad strežnikom, da sem se zares bala. Zdi se mi pa, da je moj strah bil brez podloge, kajti on je preolikan človek, da bi se jel prepirati s kakim nižjim človekom; če prav so se mu oči svetile kot živo oglje, vendar očitno nij pokazal svoje jeze. Da mu storim pravico, moram reči, da nij bil razsrjen zaradi samega sebe, ampak srdil se je, ker je strežnik nerad in slabo stregel mladima devojkama s kmetov, ki se nijsta zmislili, da bi mu dali kaj za vino; zato namreč nijsta dobili ničesar jesti, dokler nijso vsi drugi odjedli, ter sta ves čas tam sedeli tako osramoteni, kot bi bili ravno prišli iz državnega zapora.“

„Pregrdo!“ vzkliknila je Jerica močno. „Ne čudim se, da se je gospod Filips čutil razžaljenega od podkupljivega človeka. To se mi dopada o njem.“

„Bilo je tudi pregrdo,“ rekla je gospica Grysworthova. Jaz sama sem ju morala milovati. Ena izmed njih, mlada devojka, brdka kot iz škatljice vzeta, je imela na sebi najboljše svoje belo oblačilo, da bi se pokazala v mestu, a tedaj se je držala, kot bi hotela jokati se.“

„Zdi se mi, da taki primerljaji zanemarjenja niso gosti,“ rekla je Jerica, „drugače bi morali medve, jaz in Emilija jokati se; ker doktor Jeremija ne bode nikdar strežniku dal naprej denarja za vino. Pravi namreč, da to spričuje grdo srce in da sam ne bode nikdar s tem kupoval prijazne postrežbe.“

„O, tega se vam nij treba bati,“ rekla je gospica Grysworthova. „Kdor je le nekoliko vaje življenja v gostilnicah, zanaša se zmirom lahko na primerno dobro postrežbo, zlasti pa v tako dobri gostilnici, kot je ta. Stara

mama misli kot doktor ter nikdar naprej ne daje darov, a vendar nikdo ne zapazi, da bi nas zanemarjali. Oni primerljaj v Novem Jorku je neki poseben izgled pristranosti, katere se je občinstvo nekoliko zakrivilo. Postrežnik lahko vidi, kdo se pusti voditi za nos; in oparjena obraza onih devojk s kmetov, za kateri se je gospod Filips tako strastno potegnil, sta zadostovala, da so ju bolj kot je mogoče prezirali.“

Zopet je nekdo trkal na duri; takrat je bila Neta Grysworthova, ki je vstopivši vzkliknila:

„Slišala sem Heleno govoriti; mislila sem iti noter. Jezim se,“ pristavila je, poljubivši Emiliji roko, Jerici pa jo neprisiljeno in živostisnivši, kar je pričalo nekoliko njeno deklisko priprostost, nekoliko pa dobro razvito samostalno značajnost; „jezi me, da sem vaji pol ure čakala v družbinske dvorani; hotela sem vaji precej videti, ko bi vstopili, a Helena sedi tu na kovčegu, se srčno raduje vajine družbe ter je vama povedala uže vse novice.“

„Neta! le ene same ne,“ rekla je Helena.
 „Pustila sem tebi še različnih.“

„Kaj si gospici Flintovej povedala o Forenovih in Koksonovih, ki so bili včeraj tu? Da, gospica Flintova?“

„Le besedice ne,“ odgovorila je gospica Jerica.

„Tudi ne o strahu, katerega smo doživeli na parobrodu?“

„Ne.“

„Tudi ne, da je gospod Filips tukaj?“

„O, da, to nama je povedala.“

„Oh, to je tedaj povedala,“ vzkliknila je Neta, postrani pogledavši sestro, tako da je ta zarudela. „In je vama tudi povedala, da je bival v tej sobi, da smo ga slišale skozi tenko steno, kako je celo noč hodil gori in doli, da nijsem mogla spavati ter me je ves dan strahovito bolela glava.“

„Ne, tega nama nij povedala,“ rekla je Jerica.

„Vidve vsaj celo noč ne hodite gori in doli po sobi?“ vprašala je Neta.

„Ne pogostem.“

„Oh, kako hvaležne moramo biti, da stam sosedi,“ odvrnila je Neta. „Ko bi bil ta strašni mož ostal tu in bi bil tako redoma stopal gori in doli, potem bi se bil črez malo noči kateri samega sebe umoril ali v njegovej sobi ali pa v našej.“

„Kaj mislite, da je bil bolan?“ vprašala je Jerica.

„Ne, to ne,“ odvrnila je Helena. „Bilo nij nič posebnega, — vsaj ne za njega. — Posebne so vse njegove navade. A Neto je to dražilo eno uro ali dve ter jo je delalo nemirno.“

„Eno uro, ali dve, Helena?“ vzkliknila je Neta. „Bilo je celo noč.“

„Draga sestra,“ rekla je Helena, „ti ne veš, kaj je celo noč! Ti tega še ne veš.“

Lehko bi se bil vnel mali sesterski prepir o dolgosti časa, katerega je gospod Filipš hodil gori in doli in Neta nij mogla spavati; k sreči pa je zazvonil zvonček in Neta je le-

tela v svojo sobo, da bi si pred čajem okrtala podvlasnik.

Saratoga je čudovito mesto. V cvetji letne dobe so tu zastopane vse naše pokrajine in premnoge inostranske dežele. Lestvica najnovejše šege se prestavi sem in napolnjeni so vsi njeni cveki. Lepota, krasota, ošabnost in neumnost so dobro zastopane in ravno tako dobro tudi pamet, razsodnost, veleum in učenost. Boginja lenobe kraljiči in nikdo, celo ne najdelavnejši in najbolj obrtni državljani naše kaj delavne dežele se ne drzne, da bi jej v tej dedinskej in jej vlastnej pokrajini katerikrat spodkopaval oblast. Vsi stanovi, vsi poklici in celo vsi opravilniki občujejo tukaj prav prijazno mej soboj. Priznana krasotica nove šege, nositelj plemeniškega imena, posestnik obilo napolnene mošnje, sloveči učenjak, umetnik ali pesnik, ti vsi imajo svoje kroge, v katerih se odlikujejo. Je pa tudi dosta napačnega, ponarejenega. Ljudje brez veljave doma se nadejajo, da bodo tu nekaj veljali; in prvi veljaki iz kakega oddaljenega mesta, ki so

vajeni sebe nekoliko čislati, sede v kotih in se kujajo, če vidijo, da niso nič. Vsi pa prihajajo z istim namenom: vsi iščejo veselja, počitka in miru po delu.

Ker vsi hrepene le po veselji, vlada med njimi po večjem prijaznost in dobrovoljnost. Vse se giblje in kreta. Množine dobro oblečenih ljudij, ki se peš, na konji in vozu sem ter tja prehajajo, in živi, veseli družniki, ki posedajo v predvežah gostilničnih, delajo kaj živi in praznični prizor; in kdor rad opazuje človeško naravo, opazuje in premišluje tu lahko njene najživejše oblike.

Jerici je bila to prav nova prikazen. Če prav je v razmerno odločenem in samotnem kongresnem dvoru opazovala le odsvit življenja saratoškega in je slišala le jek in odmev njegovega oddaljenega šumenja, bilo je vendar dovolj novega in mičnega, da se je dobro zabavala in čudila devojka, ki je bila popolna novinka sredi tako novošegnega življenja. V jako izobraženem in prebrisanem krogu, ki ga je gospa Grysworthova zbirala krog sebe

in katerega se je precej oklenila družina doktor Jeremijeva, našla je Jerica mnogo, kar je ugajalo njenemu olikanemu in po vzvišenem hrepenečemu okusu; in ona sama je bila kmalu čislana in občudovana kot je zaslužila. Gospa, Grysworthova je bila dama stare šole. Vse svoje žive dni je bila vajena najboljše družbe ter se je kljubu svoje precejšnje starosti nje veselila in se v njej odlikovala. Bila je še vedno brdka gospa lepe postave; če prav nekoliko prevzetna in proti tujcem malo skrita in mrzla, znala se je vendar kmalu prikupiti ljudem različne starosti. Prve dneve svojega znanja se je je močne bala gospa Jeremijeva, ter se blizu nje nij počutila dobro. Ti občutki so se pa izgubili čudovito naglo, in debela, nizka žena doktorjeva je bila kmalu izvenredno prijazna in zgovorna proti visoko rasenej gospe. Ko so Jeremijevi bili uže teden dni v Saratogi in ste neki večer Emilija in Jerica šli ravno od čaja, pristopila je k njima Neta Grysworthova in prijemši Jerico za roko je vskliknila po svojej navadi radostna:

„Jerica! kmalu se bodem z vami prepirala.“

„Tako!“ rekla je Jerica; „zakaj pa?“

„Iz ljubosumnosti.“

Jerica je malo zarudela.

„O, le nikar tako ne zarudite. To nij zarad nekega sivoglavega gospoda, ki pri kosilu od drugega konca zmirom vas gleda. Ne, to mi nij prav nič mari. Helena in vi se prepirajte za naklanjanje gospod Filipsovo, jaz pa sem ljubosumna zarad neke druge osebe.“

„Nadejam se, da Jerica vaše sreči nij nikakor na poti,“ rekla je Emilija smehljaje.

„Vendar,“ odvrnila je Neta, „mojej sreči mojemu ponosu, mojemu zdravju. Izpodkopava mi vse. Gospica Grahamova! vi bi se gotovo ne drznili tako potegniti se za njo, ko bi mogli videti njeno vedenje.“

„Povejte mi vendar,“ rekla je Emilija ljubkavo, „in obljubim vam, da se bodem potegnila za vas.“

„O tem dvomim,“ rekla je Neta. „Preverjena sem, da jej vi pomagata pri tem.

Vendar vam čem povedati svojo pritožbo. Li ne veste, kako popolnem na se obrača pozornost neke jako imenitne osebe? Kaj ne opazujete, da Peter nema za nobenega drugega več očij? Jaz za svojo osobo ne morem dobiti ničesar jesti in piti, dokler nij preskrbljena gospica Flintova; in sklenila sem prositi očeta, naj bi premenjala sedeže. Nij mi toliko za jed, a razžaljena sem, — moj ponos je pobit. Še pred nekimi dnevi me je Peter močno odlikoval in vse meni posebno priljubljene jedi postavljal je gotovo ravno pred me. A sedaj poje drugo pesen; še denes večer sem ga videla, da je pred Jerico postavil robidnice, katere, kar ta človek ve, jaz tako rada jem, meni pa je primaknil skledico višnjevih jagod, kot bi bil hotel reči: „Višnjeve jagode so dovolj dobre za vas, gospica!“

„Opazila sem, da so strežaji nama jako postrežljivi,“ rekla je Emilija. „Kaj mislite, da jih je Jerica na skrivnem podkupila?“

„Pravi da ne,“ odgovorila je Neta. „Jerica! kaj mi niste enako rekli, ko sem enako

primerjala njegovo uljudnost proti meni in proti vam? Kaj mi niste rekli, da niti doktor niti nobeden izmeji vas nij nikdar kaj dal?"

„Gotovo,“ odvrnila je Jerica, „nama tako zelo streže iz lastnega nagiba in brez dobička; mislim pa, da vpliva nanj le Emilija in nje-gova želja, da bi jej postregel.“

„To ne more biti,“ rekla je Neta, ter je svoje besede povdarjala skrivnostno majaje glavo. „Začaran je. Vi, Jerica ste ga zača-rali in še denes bom posvarila Petra.“

Tako govorivši so prišle v kot družbine dvorane, kjer ste stari gospe Grysworthova in Jeremijeva sedeli na naslonjači, ter se živo mej soboj pogovarjali. Helena pa je bila ravno z očetom se vrnila s sprehoda ter se pogovarjala ž njim in nekim gospodom Petran-courtom, ki je bil ta večer došel iz Novega Jorka.

Gospe na zofi ste se umaknili in Emilija in Jerica ste se vsedli k njima. Sedaj pa sedaj je gospa Grysworthova nevoljno ozirala se na kup otrok na drugej strani dvorane, ki

so s svojim kričanjem motili njen govor in jej tudi nijso dopuščali razumeti svojih sosed. Tudi Jerica se je nazadnje tako močno zanimala za otroke, da nij več slišala polovice bistroumnih šal in vsega blebetanja, s katerim je Neta kratkočasila družbo.

„Idite, Jerica! idite tja in igrajte z otroci,“ rekla je Neta nazadnje. „Vem, da bi radi.“

„Rada bi storila konec njihovej igri!“ odgovorila je Jerica. Na videz zlovoljna beseda, katero moramo razjasniti. Pet ali šest pisano in čudovito oblečenih otrok, katerih matere so v predvežji sem ter tja posedale in katerih strežnice so kosile, bilo se je zbralo krog ravno došle deklice, ter so jej na vso moč nagajali. Njena oblačilca, če ravno iz dragega blaga, so se jej kaj slabo podajala ter so bila blezo od potovanja nekoliko poškodovana. Njeno krilo iz črne svilenine (otrok je nosil obleko žalovanja) bilo je prekratko, dosta krajše od njenih spodnjih kikelj; in vsa nje prikazen je pričala, da so jo močno zanemarjali ali njeni

starši ali njeni varuhi. Ko je Jerica vsled nevolje gospe Grysworthove prvikrat ozrla se na kup otrok, stala je ta mala deklica sredi njih ter je vsa v zadregi gledala krog sebe, kot da bi rada utekla. To pa so jej branili otroci ter so jo neprestano mučili z vprašanji, katerih vsako je vzbudilo glasni posmeh; smijala se le nij majhena deklica, ki se je držala kot se bi hotela sedaj pa sedaj zajokati. Ali je ta prizor spominjal Jerico na lastne skušnje, ali pa je izbujal le njeno občno sočutje z zatiranci, mogla nij obrniti oči od male družbe otroške. Ko je Neta ravno počela govoriti o njej tako priljubljenem predmetu, — namreč o gospodu Filipisu in njegovem nerazumljivem vedenji, — skočila je Jerica s sedeža vskliknivši: „Tega otroka ne smejo tako mučiti!“ ter je letela prek sobe, da bi ga oprostila.

Neta se je prisrčno zasmijala, da je Jerica bila tako razsrjena in jezna, in da je skusila izvršiti svoj blagosrčni namen. Ker se je zdelo vsem čudno, da je sama in nagloma

stopala preko velike in napolnene sobane, povpraševali so se po uzroku vsi v krogu, katerega je zapustila; tako je nenavzoča postala nevedoma predmet njih pogovora.

„Neta, kaj pa je,“ vprašala je gospa Grysworthova; „kje pa je Jerica?“

„Veste stara mama! šla je potegnit se za majheno, tako čudovito deklico tam le.“

„Kaj je ona, ki je delala tak šum?“

„Ne, to res ne; a zdi se mi, da je bila povod temu.“

„Ne, vsaka devojka,“ opazila je Helena, „ne bi šla preko velike dvorane tako prijetno kot Jerica.“

„Čudovito lepe postave je,“ rekla je gospa Grysworthova, „in zna hoditi; dan denašnji kaj redka prikazen.“

„Kaj dobro olikana devojka je, opazil je doktor Grysworth, ki je pazljivo ogledoval Jerico, prek sobe gredočo; sedaj pa slišavši o njej govoriti obrnil se je k družbi, da bi se vtaknil v njeno razsojanje. „A prava skrivnost da na prvi pogled izpoznamo v njej olikano

gospo, je, da se obnaša nenavadno spoštljivo; kajti še sluti ne, da jo drugi opazujejo, in tudi ne želi, da bi jo opazovali, in zato se vede popolnem naravno. Kaj ne Helena? kaj lepo se nosi; želel bi, da bi se ti ravnala po gospici Flintovej, ter se tako oblačila. Nič ne more biti okusnejše.“

„Ali bi bolj varovalo tvojo mošnjo,“ pošeptala je Neta; „Jerica se nosi jako priprosto.“

„Kot se nosi gospica Flintova, to bi se ne podajalo gospici Grysworthovi,“ rekla je novošegna gospa Petrancourtova, o pravem času pristopivši, da je slišala besede doktorjeve. „Vaša hči, čestiti gospodine! je kaj plemenita bliščeča prikazen, katerej se mnogo lišpa dobro podaja.“

„Gospa Petrancourtova! to se podaja tudi čenči kake lišparke. Vendar imate v nekojem smislu prav. Ti devojki nijsta si dovolj podobni, da bi bili enaki druga drugej, ko se bi njuna oblačila tudi vjemala s kitajsko natančnostjo.“

„Enaki biti druga drugej! vi vendar ne bodete želeli, da bi vaša hči bila popolna podobna devojke, katera nema polovice njene mičnosti?“

„Kaj vi tako natanko poznate gospico Flintovo?“

„Nikakor ne. A gospica Neta mi jo je pokazala pri čaji kot svojo dobro prijateljico.“

„Potem, gospa! mi ne zamerite, če pravim, da ne morete imeti pojma o njenej mičnosti, ki se ve da se ne kaže na površji.“

„Gospodine! vi tedaj priznate, da se vam ne dozdeva lepa?“

„Da resnico povem, nikdar nijsem mislil na to. Prašajte Petrancourta, ta zna o tem razsoditi, kar mu sploh priznavajo.“

In doktor se je prikupljivo priklonil gospe, ki je bila oni čas, ko jo je njen mož snubil, kraljica vseh lepotic.

„Prašala ga bodem pri priliki, a stoji tako blizu slepe gospe. Teta gospice Flintove, kaj ne?“

To so se pogovarjali na pol tiho, da bi ne slišala Emilija. Drugi se pa niso posebno menili za njeno navzočnost, kajti gospa Grysworthova je počela o Jerici govoriti brez ovin-
kov ter je rekla ravno ta trenotek:

„Videti jo moramo v posebnih razmerah, da smo ginjeni njene lepote, kot sem jo videla n. pr. jaz včeraj, ko se je vrnila ravno s sprehoda in je njeno lice gorelo radosti; ali kadar se živo zanima za navdušenega govornika; ali kadar je njeno srce nenadoma ginjeno in jej solze zalijejo oči, iz katerih se blišči vsa njena duša.“

„No, no, stara mama!“ rekla je Neta.
„Ti si pač popolna govornica.“

„Taka je gospica Jerica pri takih okol-
ščinah. Oh! cna je deva prav po mojem srci.“

„Po vaših besedah mora biti pač ljubeznjiva mlada gospa,“ rekla je gospa Petrancourtova, „moramo se vendar ž njo seznaniti.“

„Prepričali se bode, da nij nikakor popobna večini mladih gospe, ki jih nahajate v

novošegnih veselih krogih. Ponoviti vam moram, kar pravi Horacij Willard o njej. Ta je kaj olikan mož in imeniten učenjak; njegova sodba nekaj velja. Bival je štirinajst dni v gostilni pri Zedinjenih državah ter je po priliki prihajal sem nas obiskat. Zadnji dan, ko je zapustil Saratogo, je prišel še enkrat k meni ter je rekel: „Kje pa je gospica Flintova? Moram se še enkrat živo pogovarjati z njo, predno odpotujem. Zares prijetno je biti pri tej mladej gospe, ker se blezo prav nič ne priganja, da bi me kratkočasila, ali tudi ne pričakuje od moje strani, da bi jo jaz kratkočasil. To je ena izmed redkih devojk, ki nikdar ne govore, razen če imajo kaj povedati.“ — Kako je znala umiriti one otroke!“

Gospod Petrancourt se je ozrl za očmi gospe Grysworthove.

„Kaj je ta ona mlada gospa, o katerej ste govorili?“ vprašal je.

„Ona-le z velikimi očmi in tako krasnimi lasmi? Opazil sem jo uže pred nekaterim časom.“

„Da, ona, ki govori z majheno deklico v črnej obleki.“

„Gospa Grysworthova!“ rekel je doktor Jeremija skozi dolgo odprto okno in vstopivši je nadaljeval: „Pravim, vi znate ceniti našo Jerico. Kaj ne, da nijsem preveč hvalil njene zdrave pameti in razumnosti?“

„Doktor, na pol dovolj ne. Gospica Jerica je krasna devojka in tudi kaj blaga, dozdeva se mi.“

„Dobro!“ vzkliknil je doktor; „vedel nijsem, da dobro srce tudi cenijo tukajšnji krogi. A če se splača trud, govoriti o blagem, milem srci, povedal bi vam nekaj, kar vem o tej devojki.“

In začel je, če prav nij razkladal drobnosti, navdušeno in obširno govoriti, kako plemenito, blago in nesebično se je Jerica obnašala v žalostnih razmerah. Govoril je vedno topleje ter je ginljivo pripovedoval, kako pri srčno je bila udana staremu mrtudnemu možu, nekemu drugemu, bolnemu, bebastemu, čmernemu starčku in njegovej počasi umirajočej

hčeri. Prej ko ne bi bil pripovedoval tudi, kako se je žrtvovala Emiliji in se trudila za nje blagor, ko bi ga ne bila prejela gospica Grahamova za roko, tiho mu govorila in ga ustavila.

Hipoma je obmolčal.

„Blaga moja Emilija,“ rekel je, „ne zamerite mi! Vedel nijsem, da ste vi tukaj; a kar vi pravite, je popolna resnica; Jerica je zasobna gospica in jaz nemam nobene pravice postavljati jo pred občinstvo. Res sem pravi stari norec, a saj smo pač sami prijatelji.“ In ozrl se je nekoliko bojazljivo v krogu, malo sumljivo je pogledal Petrancourta ter je na zadnje uprl oči v gospoda, ki je stal naravnost za hrbtom Heleni Grysworthovej. Zadnja se je obrnila, ker nij bila opazila tujca blizu sebe ter je vsa začudena zagledala gospoda Filipsa.

„Dober večer, čestiti gospodine!“ rekla je, ko ga je izpoznala. On pa se je delal, kot bi je ne bil slišal. Gospa Grysworthovo pak ga še nij bila videla ter ga je jako pazljivo pogledala.

„Gospodine Filips!“ rekla je Helena, „kaj naj vas seznanim z gospo Grysworthovo? Ta je moja — —“

Predno je izgovorila stavek, šel je nagloma skozi oknasta vrata ter je korakal po veži gori in doli. Vzel je rutico iz žepa, obrisal si je znoj na čelu, pa neopazovan si je nenadoma obrisal tudi solze v očeh.

* * *

Deseto poglavje.

Bilo nij sicer tako, ko videla sva se.
Mar sta čas, in nenazočnost zabití učila te?

Jerica je črez nekaj časa izročila svojo majhen varovanko strežnici, katero je poiskala ter se je zopet pridružila svojej družbi. Bolj pozno v večer so se vsi zbrani v salonu pozorno ozirali na mlado in posebno lepo oblečeno gospo, ki je došla spremljana od par gospodov. Ko se je ozirala po dvorani po osebi, katero je iskala, šla je k gospe Petrancourtovi, ki je precej vstala ter sprejela mlado gospo. Kakor zelo nepričakovana je bila, izpoznala je Jerica vendar precej Izabelo

Klintonovo, ki pa je šla mimo Jerice in Emilije, kot da bi jih ne bila zapazila. Ker nij bilo ravno praznega stola, vsedla se je z gospo Petrancourtovo na sofo dalje gori v dvorani ter se je počela živo in prijazno ž njo pogovarjati. Tudi se nij ganila z mesta, niti se ozrla po doktor Jeremijevej družbi, dokler se nij mislila posloviti. Šla bi bila tudi potem mimo, da ne bi bila Jerice opazila, ko ne bila po naključji slišala, da je doktor Grysworth po imenu nagovoril gospico Flintovo. Obrnivši se na pol videla je Jerico, rekla jej hladno: „Kako je?“ kot pozdravljamo kaj površnega znanca, pogledala je Emilijo in nesramno radovednega lica se ozirala po drugih članovih krog Emilije zbranega kroga. Izpregovorivši ne besedice je otšla ter je svojim spremljevalcem pošeptala nekaj zbadljivih opomb o kraji in o družbi.

„Oh! kaka lepota!“ vzkliknila je Neta obrnena k gospe Petrancourtovej. Ta je povedala, kar je vedela o gospici Klintonovej. Rekla je, da je ž njo potovala po Švajci ter

jo pozneje našla v Parizu, kjer so jo v obče občudovali. Potem se je obrnila k gospici Jerici, rekoč:

„Gospica Flintova, vi jo poznate, kakor vidim.“

Jerica je odgovorila, da je poznala gospico Klintonovo, predno je šla na potovanje, da jo pa nij več videla, odkar se je vrnila.

„Še le došla je ravno,“ rekla je gospa Petrancourtova. „Prišla je s svojim očetom na zadnjem parobrodu ter je komaj dva dni v Saratogi. V gostilni pri Zedinjenih državah, kot slišim, silno oči vleče na-se, ter ima cele kupe občudovalcev.“

„Ki gotovo vedo,“ opazil je gospod Petrancourt, „da bode enkrat imela mnogo denarjev.“

Sedaj je bila opozorjena Emilija. Pogovarjala se je s Heleno Grysworthovo ter se je sedaj obrnila k Jerici in jo vprašala, ali ne govore o Izabeli Klintonovej.

„Da,“ rekel je doktor Jeremija, ki je mesto nje odgovoril; ko bi ne bila najbolj ne-

otesana devojka na tem svetu, vedeli bi že dolgo, da je tu bila.“

Emilija nij hotela izreči svoje sodbe. Čudila se nij, slišavši, da so se Klintonovi že vrnili, ker so se bili kmalu ločili od Grahmovih, ko so ti šli na potovanje; tudi nij ničesar več slišala o njih. Tudi se nikakor nij čudila o zarobljenosti te devojke, ki časih nij blezo poznala najnavadnejših pravil uljudnega obnašanja. Tudi Jerica je molčala; a gorelo jej je v srci, kot vsakrat, kadar je blaga Emilija bila le količkaj zanemarjena.

Jerica in doktor Jeremija sta vsako jutro bila prva pri studenci. Doktor Jeremija je rad pil vodo. Ker je Jerica rano vstajala ter pred zajuterkom rada hodila na izprehod, pogodil se je z njo, da ga bode izpremljala in ž njim vodo pila; potem sta skup močno peš hodila do zajuterka, katerega so uživali tako rano, kot sta se gospa Jeremijeva in Emilija dale prebuditi.

Prvo jutro po onem večeru, o katerem smo ravno pripovedovali, bila sta po svojej

navadi pri studenci. Jerica je storila doktorju ljubav, da je izpila kozarec vode, katera se jej je zdela prav malo okusna. Ko je je sam izpil sedem kozarcev, šla sta na izprehod. Kar je pogrešil svojo palico; misleč, da jo je pustil pri studenci, rekel jej je, da se misli vrniti in jo poiskati.

Jerica se bi bila vrnila. Ker se bi pa bila lahko zamudila, zahteval je doktor, naj se le dalje izprehaja ob okrožnej železnici ter jej je obljubil naproti priti od druge strani. Šla je nekoliko dalje in je korakala vsa zamišljena, kar je pri ostrem ovinku pota zapazila par, ki se jej je bližal: mlado gospo, ki se je naslanjala na roko gospoda. Velik slamnik je nekoliko zakrival obličje zadnjega, a prvo je precej izpoznala za Belo Klintonovo. Ravno tako jasno je bilo, da je tudi Bela videla in izpoznala Jerico, da pa nij mislila na to, da bi pokazala, da jo pozna; kajti po prvem pogledu je pobesila oči, in je trdovratno zrla ali v izpremljevalca ali pa v zemljo. To vedenje nij prav nič motilo Jerice. Beli nij moglo

biti znanje manj mari nego je bilo njej. Ker pa po takem nij pričakovala pozdrava od njene strani, ter jej tudi nij bilo treba odzdraviti, pogledala je mimogrede gospoda, ki je izpremljal gospico Klintonovo. Ta se je ozrl isti trenotek, pogledal jo je s sivkastimi očmi, a a vendar tako hladno, kot se pogleda tujca; obrnil se je potem enako hladno od nje ter je govoril nekaj besed svoje izpremljevalki.

Gresta mimo in sta šla uže nekoliko stopinj, — a Jerica stoji še na istem mestu. Čuti tolči svoje srce; pozna te oči, ta glas, kot bi jih bila še le včeraj videla in slišala. Ali bi mogla Jerica pozabiti Viljema Sullivana?

A on jo je pozabil. Ali naj bi hitela za njim in ga ustavila, ter ga prijela za roko in ga silila, naj jo pogleda, izpozna in govori ž njo? Stopila je par korakov v mer, v katero je sam šel. Potem je hipoma se vstavila ter se obotavljala. Občutki so občutke drevili ter so tlačili jej srce; ko pa se je borila ž njimi zavil se je krog ogla, ter jej je izginil izpred oči. Obraz je pokrila z rokama, kar je v

britkosti vselej storila, in se je naslonila na drevo.

Bil je Viljem, o tem nij mogla več domiti, a ne njen Viljem, dečko. Res čas nij dosta pristavil visokosti in širokosti njegove postave, ker je bil uže dobro rasen mladenič, ko je bil odšel; a šestletno bivanje v Vzhodnji Indiji in pa mnoga potovanja, skrbi, nevarnosti in britkosti so ga tako postarale, kot bi pri navadnih razmerah to komaj storilo dvojno število let.

Živa polt deškega obraza se je bila umaknila nekoliko bledejše, bradatej in nekoliko ogorelej zrelega moža. Vesele oči so sedaj gledale zamišljeno; gibčna hoja je bila trdnejša in bolj umerjena; bliščeče lice se je umaknilo nekeke resnobi, ki je njegov obraz značila v mirnih razmerah.

Pridobljive in prikupljive lastnosti dečka so se pa umaknile le enakim, če ne vzvišanim lastnostim moža, ki je bil še zmirom izredno lep ter se je obnašal s prirojeno si naravno ljubkostjo in lehkostjo, tako da so ga sploh

čislali in opazovali. Bil je širokega in visokega čela; črte blage, a trdne določnosti krogusten in odkritosrčnost in neboječnost so bile izražene še tako očitno, kot nekdanj. Ter so same zadostovale, da so istost njegove osebe izdale taistej, v katere spominu so bili neizbrisljivo vtisnjeni vsi ti in vsi drugi njegovi značajni znamki. Jerici pač nij bilo treba njegovega dobro znanega glasa, če prav je tudi ta zazvonil isti trenotek v njenih ušesih ter je utripajočemu njenemu srcu hipoma naznanil, da jej je Viljem Sullivan z obličja v obličje nasproti stal, da je šel mimo nje in da je ona sama ostala, neizpoznana in nepoznana. Podoba je bila, da nanjo še mislil nij ter se tudi za njo zmenil nij.

Nekaj časa jo je le prehajala grenka misel: „On te ne pozna.“ Ta misel je prešinila vso njeno domišljijo, ter je pretresla vse njeno bitje od straha in začudenja. Še časa nij imela pomisliti, da je bila še otrok, ko se je ločila od njega in da se je njena vnanjost izvenredno zelo morala izpremeniti. Še manj

pa si je mislila, da bi si sebi voščila k izpremembi, ki je njej toliko hasnila. Edina britka misel, da je pozabljena in tako rekoč izgubljena za ljubega prijatelja iz svojih otročjih let je izpodrivala in izbrisavala vse druge spomine. Ko bi oba bila še otroka kot prejšnje dneve, polna bratovske in sesterske ljubezni, bilo bi lahko in naravno, da bi tekla za njim, ga dohitela ter ga nagovorila. A čas in po času vzročene izpremembe so postavili velikansko pregrajo mej njima. Jerica je bila sedaj odrasla deklica, polna ponosa deviškega; in ženska rahločutnost in dekliška ponižnost sta jo ustavili pri početji, katero sta jej nasvetovala prvi vtis in stara ljubezen. Tudi drugi čuti so se drevili po njenem srci sem ter tja v največjem neredu. Zakaj je bil Viljem tu in zakaj se je Izabela Klintonova oprijemala njegove roke? Kako je prišel sem to stran morja in kako, da nij precej poiskal nje, najprve in kot je mislila, edine prijateljice, katero je še imel, da bi ga pozdravila pri dohodu v domovino? Zakaj jej nij pisal, ter jej naznanil

svojega prihoda? Kako naj bi si razjasnila njegovo čudovito molčanje in še bolj čudovito prikazen, da je bil precej šel v novošegno kopaljšče ter nij prej obiskal svojega rojstvenega mesta in svoje priznane sestre?

Vprašanje za vprašanjem in dvom za dvomom so se drevili v njenem duhu v tolikej zmešnjavi, da nij mogla misliti niti določiti se za nobeno reč; mogla je le čutiti in jokati se. Zmagana presilovite ginjenosti svojega srca se je počela na vso moč jokati.

Ubogi otrok! Videla sta se vse drugače, kot je sama mislila in pričakovala! Šest let, v katerih je dorasla za devojko, je sanjala o tem svoje bdeče ure in v sladkem srečnem spanji se jej je to kazalo kot lepa, če prav minljiva resnica. Težko bi bil prišel katero uro po dnevi ali po noči, težko v kakej podobnosti, katero bi ne bila naprej vedela in pričakovala; izbrati bi se ne bil mogel pozdravila, katero bi se ne bilo uže glasilo ušesu njene domišljije; pogledati bi je ne bil mogel nikakor, da bi se ne bila uže davno seznanila

s tem pogledom. Kar bi rekel Viljem, ko bi jo prvič videl; kar bi storil, da bi izrazil svoje veselje; kar bi jo popraševal, kako se bi čudil in kar bi mu sama odgovarjala; njuna obojna sreča, (katero je zadnja leta v njuni domišljiji zmanjšal le spomin na umrle drage, katere sta oba toliko ljubila) — to vse je bila Jerica vedno ponavljale in pri vsakem ponavljanju se jej je kazalo v drugej novej obliki ali se je po kakej novej okolščini močno predrugačilo.

A med vsemi njenimi sanjami nij bilo nobenih, ki bi bile le količkaj podobne britkej dogodbi, ki je prevarala vse njene nade ter srce jej napolnila žalosti. Najžalostnejše nje sanje jej nikdar nijso slikale, da bi se tako mrzlo zopet videla. Nje strašne slutnje (in zadnji čas so se pogostem ponavljale) jej nijso nikdar prerokovala kaj tako srce trgajočega, kot je bilo to na videz popolno uničenje vseh sladkih in blagih razmer, ki so jo vezale s potnikom dolgo na tujem bivajočim. —

Nij čuda, da je pozabila na kraj, čas, na vse, samo pozabila nij svoje presilovite britkosti. Stala je pri drevesu ter na njem slonela. Prsa so jej polnili in napenjali vzdihljaji, pregloboki, da bi jih izustila; debele solze so jej drle iz oči in izmed malih drobnih prstov, ki so brez vspeha skušali zakriti nje prestrašeno lice.

V tem stanji so jo preplašile bližajoče se stopinje. Planila je nagloma naprej ter še celo ozrla se nij, od koder so prihajale. Čipkast pajčolan je bil ta topli dan edino nje pokrivalo na glavi; pregrnila ga je črez obraz, da bi se zakrila. Obrisala je svetle solze ter je hitela dalje, da ne bi jo došel in opazil kateri izmed tujcev, ki so o tem času obiskavali lepi gaj.

Na pol zaslepljena od gostih gub pajčolana in še bolj po solzah, ki so še vedno polnile njene oči, je komaj zavedela se svoje neprestane in nagle hoje; kar je zaslišala blizu sebe glasno šumenje, ter se je tako prestrašila in zmotila, da nij vedela, na katero stran

bi se obrnila. Tudi nij imela časa, da bi se bila le enkrat prestopila, kajti isti trenotek jo je nenadoma zgrabila roka ter jo je vzdignila tako krepko in lahko, kot bi bila pravi otrok. Predno se je dobro zavedala, kaj se je godilo ž njo, čutila je, da jo je ista močna roka zadržavala in podpirala, mimo nje pa je ravno na vso moč hruščal mali voz z dvema človekoma. Še ena stopinja in prišla bi bila na kolovoz male železnice, kjer bi jo bil naglo drdrajoči voz lahko močno in morebiti nevarno poškodoval. Odgrnivši pajčolan je precej izpoznala, katerej nevarnosti je srečno utekla. Ker jo je tudi rešitelj izpustil iz krepkih svojih rok, obrnila mu je na pol prestrašen, na pol hvaležen obraz, čegar oparjenost so še pomnožile njene solze in njena prejšnja razburjenost.

Gospod Filips, kajti ta je bil, jo je pogledal prav milo in ljubeznjivo. „Ubogo dete!“ rekel je, pomirljivo prijemši jo za roko, „pač zelo ste se prestrašili. Vsedite se tu na klop.“ Napravil bi jo bil, da bi se bila malo

opočila, a majala je z glavo, ter mu naznanila, da bi se rada vrnila v gostilno. Govoriti nij mogla. Prijazne njegove oči in prijazni njegov obraz so le pomnožili njeno žalost, ter jeziku vzeli moč tako popolnem, da nij mogla govoriti.

Zato je šel popolnem tiho poleg nje, vendar jo je podpiral silno skrbno, ter jo bojazljivo pogledoval. Nazadnje se je silovito napela, da bi se zopet umirila, kar se jej je nekoliko posrečilo. Sedaj se je upal z nova spregovoriti, ter jo je vprašal: „Kaj sem ja z vas prestrašil?“

„Vi?“ odgovorila je tiho in nekoliko trepečega glasa. „O, ne! vi ste jako prijazni.“

„Žal mi je, da ste tako prestrašeni. Ti majheni vozovi so jako nevarna igrača; želel bi, da bi jih odpravili.“

„Vozovi?“ vprašala je Jerica raztresena. „O, da, pozabila sem jih.“

„Vi trpite, bojim se, na čutnicah. Kaj vam ne more doktor Jeremija kaj zapisati?“

„Doktor! Šel je, mislim, iskat svoje palice.“

Gospod Filips je videl, da je bila zmešana. Bebasta, to je vedel, nij bila, ker kratke zadnje dni je pogostem občeval ž njo, ter jo je prav natanko izpoznal. Nagovarjal je nij več; šla sta dalje proti gostilnici, toda spregovorila nijsta besedice. Predno jo je zapustil, rekel jej je z najbolj sočutnim glasom držeč jo za trenotek za roko: „Ali morem kaj storiti za vas? Kaj vam morem pomagati?“

Jerica ga je pogledala. Izpoznala je precej na njegovem lici, da jo je razumel in da je vedel, da je nesrečna, da pa ne trpi na čutnicah. Njene oči za solzno tenčico se bliščeče so se mu zahvalile. „Ne, ne,“ odvrnila je, ter globoko zasopla, „a vi ste predobrotljivi.“ Potem je hitela v hišo, on pa je dalje kot eno minuto ostal na mestu, kjer ga je zapustila; zrl je v vrata, skozi katera je bila izginila, kot bi mu bila še pred očmi.

Ko je bila Jerica zapustila gospoda Filipa, ter zopet bila pod streho gostilnično,

misllila je pred vsem, kako bi svojim prijateljem in zlasti gospici Grahamovej zakrila britkost, katera jo je tlačila. Dvomitij ni mogla, da ne bi pri Emiliji našla sočutja in tolažbe. A kolikor zelo je ljubila svojo dobrotnico, toliko zelo se je tudi varovala povedati jej, kar bi ponižalo spoštovanje Viljema Sullivana pri onih, pri katerih naj bi se vzdržal na visokej stopinji, na katero ga je njena lastna hvala posadila. Emilija je poznala Viljema po večjem le iz povesti Jeričinih; Jerica pa polna ljubezni za njega in ponosa na se, se je bala povedati, da je čez toliko let vrnil se, da ga je naletela na sprehajališči Saratoškem in da je šel mimo, toda za njo se še zmenil nij.

Naravno se je zmislila, da je bil morebiti v Bostonu, je tam iskal in poizvedel, kje da je; in da je potem prišel sem z namenom, da bi jo videl. Pri mirnem premišljevanji nij temu nikakor nasprotovalo, da je slučajno srečavši nij zopet izpoznal; ker priznati je morala, kako zelo se je izpremenil njen obraz in

njen život. A žarek upanja, ki ga je vnela ta misel, je vgasnil nagloma; spomnila se je namreč na list, katerega je prejšnji večer dobila od gospe Ellisove, tedanje oskrbnice doktor Jeremijeve in kateri bi bil gotovo omenil dohod tako imenitnega gosta. Se ve da je bilo še mogoče, da je gospa Ellisova pred njegovim odhodom pisala list, in da je Viljem ravno komaj došel na namenjen kraj ter še nij imel časa poizvedeti nje tadanjo bivališče. Temu pa je nasprotovalo, da je tako prijazno občeval z gospico Klintonovo ter jo izpremljal na jutranjem izprehodu. Vendar se je Jerica oprijela tega slabega upa ter se je nadejala, da bode še pred nočjo prišel iskat jo v gostilnico. Sklenila je napeti vse svoje moči, da bi ohranila navadno svojo mirnost, vsaj tako dolgo se njen strah ne bi vresničil.

Jako težko jej je bilo ohraniti svojo navadno mirnost in odtegniti se pazljivi in čutnoviti blagi in skrbni Emiliji; ta se je dobro zavedala odgovornosti zarad mlade svoje varovanke; boječa se, da bi vsled svoje

slepote ne mogla dovolj varovati tako goreče in občutljivo srce, opazila je hipoma vsak čut in vsako željo Jeričino, zlasti pa vsako omahovanje njene navadno jako vesele dobre volje.

Jerica, če prav polna zaupanja in nade, da bi bil Viljem zvest ostal svojeji stareji prijateljici, bila je vendar potlačenega srca, ker jej je vsilovala se zavest, da jej ne more več biti, kar jej je bil, in da ne moreta več tako občevati med soboj, kot sta občevala, ko sta se ločila. Vrivala se jej je misel, da je sedaj posvetnjak, ki ima nove zaveze, nove skrbi ni nove koristi, in da se je varala, goječa sladko upanje, da bodo v tem slučaju naravni zakoni izgubili veljavo in da čas ne bode imel nikakoršne moči, da bi izpremenil naravo in velikost njune medsobojne ljubezni. Celo to jej je nekoliko utrjevalo ono prepričanje, da ga je najprej videla v družbi Izabele Klintonove. Izabela je bila ravno tako popolna posvetnjakinja in skladala se nijsta skoro nikakor niti po srci, niti po duhu. Res, da je bila hči Viljemovega prejšnjega velikodušnega gospodarja,

sedanjega starejšega družnika njegove trgovinske hiše ter se je nedvomljivo štelā med njegove znance. Imela je popolno pravico do vseh vljudnosti, katere jej je morebiti naklajal. A pri vsem tem se je Jerica močno čudila ter je hladnokrvno slutila bodoče skrbi, ker ga je videla tako prijazno občevati z devojko, ki je zmirom nesramno in neuljudno ž njo ravnala.

A početi je mogla le eno, da je namreč zbrala vse svoje moči, da je celo ponos poklicala na pomoč ter hrepenela ohraniti svojo mirnost in veselost. Uže strah, da so bile dvoje bistre in razsodne oči zapazile njeno skrivnost ter videle, da jo je zadela neka neprijetnost, jo je silil, da je še bolj pazila na-se. Zato se je silila stopiti v sobo k čakajočej Emiliji, veselo jej voščit dobro jutro ter jej po navadi pomagat, da se je popolnem napravila. Nje lice je kazalo še sledi zadnjih solza, toda teh nij mogla videti Emilija in pri zajutruku so celo ti popolnem izginili.

Sedaj so jo čakale nove izkušnje. Ko je namreč doktor našel izgubljeno palico, šel jej

je naproti, kot sta se bila dogovorila. Ker je videl, da nij držala besede in jo je na izprehajališčih iskal brez uspeha, popraševal jo je neprestano, po katerem potu je hodila in zakaj ga je bila popustila.

Še le sedaj se je spomnila, da je bil doktor obljubil, da se bode vrnil in da sta se bila zgovorila, naj gre dalje po potu, po katerem je bila poprej šla. Ker pa je bila pred temi vprašanji popolnem pozabila starega gospoda, nij bila pripravljena na odgovor ter je zarudela in prišla v veliko zadrego. Ko je namreč Jerica slišala priti gospod Filipsa od iste strani, v katero se je imel obrniti, šla je ravno nasprotni pot, da bi nikogar ne srdčala. Ko se jej je ta pridružil, vrnila se je v gostilnico po iste poti, po katerej je prišla in tako jo je doktor iskal brez uspeha.

Predno se je mogla izgovoriti, pritekla je Neta Grysworthova vsa polna šal in dobre volje. Naslonivši se na Jeričino ramo, rekla je šepetaje, a vendar glasno dovolj, da jo je lahko slišal ves mali krog:

„Jerica, tako ljubeznjivo se postavljajo le na skrivnem. Čudim se, da tako ginljive prizore predstavljate ravno pred vrati.“

Te besede niso zmanjšale Jeričine zadrege, da, neizmerno so jo pomnožile, ko je doktor Jeremija zgrabil Neto za roko, ker je hotela otiti. Zahteval je, naj mu pove, kar je hotela reči z onimi besedami; rekel je tudi, da sumiči uže na Jerico ter hoče vedeti, s kom je šla.

„O, z nekim vitkim mladim čestiteljem svojim; ta je po njenem odhodu ostal na mestu ter gledal za njo, dokler se nijsem jela bati, da ga je neusmiljenka izpremenila v kamen. Gospica Jerica! kaj pa ste storili ubogemu možu?“

„Nič,“ odvrnila je Jerica; „rešil me je, da me nij povozil mali voz na železnici, ter me je potem izpremil domov.“ Jerica je odgovorila jako resno; vsakrat bi se bila lahko z Neto smijala in šalila, a sedaj jej je srce preveč težilo. Doktor vendar nij opazil njene rastoče razburjenosti ter je šalo nadaljeval.

„Jako romantično! Proteča nevarnost! Rešitev! Samoten izprehod, kjer se skrbno ogiblje starega doktorja, ki bi bil lahko motil ljubki tête à tête! — Razumem!“

Jerica je zarudela kot kuhan rak; izkušala je v svojej sitnej zadregi stvar pojasniti ter je jecljala, da nič nij vedela, da se ne more spomniti — —

Helena Grysworthova jo je bistro pogledala, Emilijo so prešinile skrbi, Neta pa, ki se je njene zadrege nekoliko veselila, nekoliko pa jo obžalovala, jo je vlekla v sobo k zajutruku, rekoč:

„Jerica! Pustivi to v miru, saj na vsem pač nij nič posebnega.“

Pri zajutruku bi bila rada zakrila svojo zadrego, a tajiti nij mogla, da jej nikakor ne diši. Zelo veselilo jo je, da je Emilijo po zajutruku smela izpremiti v njeno sobo, kjer jej je na drobno povedala, v kakej nevarnosti je bila in kako jo je rešil gospod Filips. Nje prijateljica je bila na videz zadovoljna ter jo je pustila v miru. Jerica jej je čitala iz neke

knjige, katero jima je posodil ta gospod; tega je vendar neprijazna osoda še zmirom zavrnila, da nij našel prilike, pri katerej bi se bil predstavil Emiliji.

Minol je ves dopoldan, a Viljema nij bilo nikjer. Jerica je bila polna upanja vsakrat, kadar je šel kak strežaj po prehodu; in kolikokrat je kdo trkal na duri, kar se je pred kosilom godilo po gostem, tresla se je tako, da je komaj odprla. A nikdo je nij poklical v govorilnico. Do polu dne je mrzlična razdraženost rastóčega upa in prevarane nade temno porudečila njeno lice in kar je bilo prav naravno, močno jo je bolela glava. Ker je vedela, kako krivo bi tolmačili njeno vedenje, ko bi s kakim izgovorom koli ne prišla h kosilu, trudila so je na vso moč, da se je tako skrbno kot navadno napravila. Ko je šla skozi predsobo na svoj sedež, nij bilo čuda, da so temno rudečico njenih lic in svit razdraženih, temnih njenih očij opazili še drugi, ne le gospod Filip, ki je nekoliko od nje sedel ter jo neprenehoma ostro opazoval, dokler je ostala pri mizi.

Enajsto poglavje.

S polnočnega neba, mirnega gleda samo
Na ranjeno srce usmiljeno, večno okó.

Jerica je šla precej po kosilu v svojo sobo, ko hitro je videla, da se je Emilija živo pogovarjala z gospo Grysworthovo v družbini dvorani. V sobi je našla lep šop najbolj izbranih cvetic, katerega bi bila jej hišina kot je rekla, morala sama izročiti. Precej je slutila odkod so prišle; uganila je prijazne in blage nagibe, katere so napotile darovalca, da jej je daroval tako prijetno in ugodno darilo. Čutila je, da če je sme kdo milovati, milovati je sme gotovo gospod Filips, od katerega to boljše prenaša, nego od katerega družega.

Kljubu Netinej opombi nij mislila ne trenotek, da bi jej bili drugi nagibi, ne pa gola blagost in milost naklonili lepe cvetlice. Tudi nij imela nobene pravice na to. Gospod Filips se je proti njej vedel bolj kot oče, nego kot ljubimec; in če prav ga je imela za mnogo cenljivega prijatelja, imela ga je vendar le za takega, ter nij mislila, da jo on opazuje z

druzega stališča. Dejala je cvetlice v vodo; vrnivši se v družbino dvorano se je silila govoriti o nepomenljivih predmetih, dokler je nij rešila razhajajoča družba, ki je po nekoliko hotela izjezditi, po nekoliko se voziti, po nekoliko pa malo zaspiti. Mej zadnjimi je bila tudi Jerica, ki se je Emiliji izgovarjala, da je boli glava. A spati nij mogla in počasi jej je ginil dan.

Prišel je večer in ž njim nujno povabilo, da bi Jerica izpremila doktorja Gryswortha, njegovi hčeri in Petrancourta h koncertu, ki je bil napovedan v gostilnici pri Zjedinjenih državah. Zato se je zahvalila, ter je ostala pri svojej odpovedbi, če ravno so se močno trudili, da bi jo pregovorili. Čutila je, da bi jej bilo nemogoče pretrpeti tak dogodjaj, kot denes zjutraj, — izdala bi se gotovo. Ker je minol celi dan, in Viljem nij nikakor izkušal jo najti, bilo jej je za ves svet nemogoče, nastaviti se, da bi ga srečala in da bi je Viljem morebiti v napolnenej dvorani našel in izpoznal. Ne, — hotela je čakati. Vsakakor ga

bode kmalu videla; v sedanjih okoliščinah pa bi ne vedela, kako naj bi ga sprejela. Hotela je rajši nekoliko dalje ohraniti svoj inkognito.

Šli so tedaj brez nje. Sledili so jim mnogi drugi iz gostilnice. Na pol prazna dvorana družbina je bila jako mirna, kar je Jerici zelo dobro delo, ker jo je bolela glava ter je bila nemirnega srca. Bolj pozno v večer se je predstavil Emiliji nek duhovnik, precej starikast gospod, ter se je ž njo pogovarjal. Gospa Grysworthova in doktor Jeremija sta se pogovarjala mej soboj, gospa Jeremijeva je kimala in Jerica, misleča, da je ne bodo pogrešili, se je izmuznila iz sobe, da bi nekoliko posedela pri solnčnem svitu. Kar jo je gospod Filipš našel v predvežji.

„Zakaj pa ste tu prav sami?“ vprašal je. „Zakaj pa niste šli h koncertu?“

„Boli me glava.“

„Opazil sem to pri kosilu. Kaj vam še nij odleglo?“

„Ne, zdi se mi, da ne.“

„Pojdite hodit malo z menoj v predvežji gori in doli. To vam bode delo dobro.“

Šla je ž njim. In jako jo je kratkočasil ter jej pripovedoval mnogo šaljivih dogodbic. Posrečilo se mu je, da se je zasmehljala in celo zasmijala; in videl se je jako zadovoljnega, da se mu je bilo to posrečilo. Povedal jej je mnogo veselih dogodbic, katere je videl ali slišal, odkar opazuje življenje v Saratogi; nazadnje pa jo je vprašal, ali se jej ne zdi to jako brezsrdna igrača.

Jerica se je začudila temu vprašanju. Vprašala ga je, kaj misli reči s tem.

„Kaj se vam ne zdi zelo smešno, če pride toliko tisoč ljudi sem, da bi se razveseljevali?“

„Ne vem,“ odvrnila je Jerica; „a dozdevalo se mi nij to. Mislila bi, da je nekaj izvrstnega za one, ki se res razveseljujejo.“

„In koliko je taci?“

„Menila bi, da večina njih.“

„Ne, nikakor ne. Nad polovico jih odpotuje nesrečnih in skoro vsi drugi pa nezadovoljni.“

„Kaj to mislite vi? Jaz pa sem mislila, da je mičnost kraja v tem, da se vidi toliko srečnih obrazov. Zdeli so se mi skoro vsi srečni.“

„O to je vse le na videz. In če hočete opazovati, tako so oni, ki so denes srečni, jutri nesrečni dovolj. Ubogo dete! vi sami ste bili včeraj še srečni, a denes niste več.“

Ko je na to opazil, da se je vsled njegove opombe roka, sloneča na njegovej roki, tresla, oči doslej pazljivo ozirajoče se v njegove oči, pa so se hipoma pobesile ter se skrile pod dolgimi vejicami, nadaljeval je: „Vendar upajva, da se bode vam lice kmalu zopet tako veselo bliščalo, kot poprej. Sem vas bi ne bili smeli pripeljati. Catskil bi bil ugodnejši kraj vaše živje domišljiji in vašemu mislečemu duhu. Občutljivo srce naj se nikdar ne nastavlja vsem pušicam zlobnosti, zavidnosti in zlovoljnosti, katerih gotovo najde na tem prenapolnenem zbirališči sebičnih, hudobnih in neusmiljenih ljudij.“

„O!“ vzkliknila je Jerica hipoma razumevši, da je gospod Filip mislil, da jo je razžalilo kako zanemarjenje in da trpi zlo ranjenega ponosa vsled dejanske razžalitve, „vi govorite britko; vsi gotovo niso sebični, vsi niso neprijazni.“

„Oh! vi ste mladi in polni dobrih nad. Zaupajte, komur morete in kolikor dolgo morete. Jaz ne upam nobenemu.“

„Nobenemu! Nij tedaj nobenega na svetu katerega ljubite in mu zaupate?“

„Težko. Gotovo ne več kot eden. Komu pa bi zaupal?“

„Dobrim, čistim, v resnici vzvišenim.“

„Kje pa se ti dobe? Kako naj bi jih izpoznal? Mlada prijateljica blaga! povem vam da po mojih izkušnjah — in te so bile obile, jako obile — (in zaškripal je z zobmi ter govoril jako grenko,) je tako imenovani, pošteni in odkritosrčni človek le olikan hinavec, popolnem dovršen in uglajen grešnik. Da,“ nadaljeval je bolj nizkega glasa in vedno bolj razburjen, „spominjam se moža, častitljivega

moža, enega izmed vaših najprvih mož in celo člana cerkve, čegar trdosrčnost, krivičnost in neusmiljenost so storile moje življenje, kar je sedaj, puščavo, praznoto, da še slabejše, nego to. Spominjam se tudi družega nekega starega, surovega, nezmernega pomorščaka, kateremu je minol le redkoma dan, da ne bi bil po nepotrebnem izustil imena božjega; pa pri vsem tem je imel v globočini svojega srca kapljo tako čiste, neumazane kreposti, kot bi se ne dala izcediti iz duš deset tisoč oljkanih sleparjev. Komu naj tedaj zaupam, dobrim, tako imenovanim pobožnim, ali pa nizkim, posvetnim in zavrženim ljudem?"

„Zaupajte blagim, kjer jih najdete,“ odvrnila je Jerica. „A zaupajte rajše vsem, nego nobenemu.“

„Vaš svet, vaša vera stavi ožje meje.“

„Ne imenujte tega moj svet, moja vera,“ rekla je Jerica. „Jaz ne poznam nobene take meje, ne poznam nobene vere razen vere svojega srca. Kristus je umrl za nas vse; ker je le malo duš tako zelo pogreznjenih v grehe,

da ne bi bili ohranili kreposti in resnice, — kdo bi smel reči, kolikim bode nazadnje še zasvetila luč, s katero bodo našli pot v nebesa?“

„Vi ste pač blago dete in polna upanja in krščanske ljubezni,“ rekel je gospod Filips, pritisnivši njene roko na svojo stran. Skušal bodem in zaupal na vas. A glejte, naši prijatelji so se vrnili iz koncerta, idiva noter k njim.“

Imeli so krasni večer. Alboni je prekosila samo sebe in žal jim je bilo, da nij bilo Jerice ž njimi. „A morebiti,“ zašepetala je Neta, „ste se doma še bolje razveseljevali.“ Skoro žal jej je bilo, predno je bila besede izustila; kajti Jerica, neskrbno se držeča roke gospoda Filipsa, se je videla tako nedolžna, ter celo nij bila niti v zadregi, niti zmešana, da je njeno vedenje stavilo Netine slutnje na laž.“

„Gospica Klintonova je bila tam,“ nadaljevala je Neta, „ter je bila kaj zala. Imela je krog sebe polno gospodov. Kaj pa vi niste

opazili," in obrnila se je k gospodu Petrancourt, „kako zelo se je sladkala enemu, tako da se čudim, kako da nij drugim upadlo srce? Menim visokega, zalega mladega gospoda, ki jej je pomagal v predvežji in kmalu potem šel ven. Udajala se mu je ves čas, dokler je bil navzoč.“

„Bil je oni, kaj ne,“ vprašala je Helena, „ki je pozneje proti koncu koncerta prišel noter ter nekaj minut tam stal na steno naslonen?“

„Da.“ odgovorila je Neta; „a čakal je le, da je izpela Alboni, potem se je približal gospici Klintonovej, naslonil se je k njej ter jej pošeptal par besed na uho. Na to je vstala, zapustila svoj sedež ter otšla v največo nevoljo k drugim gospodom. Videla sem jih iti mimo okna, pri katerem smo sedeli; šla sta skup skozi vrt.“

„Da, ravno med lepim kosom iz Lucije Lammermoorove“, rekla je Helena. „Kako sta mogla vendar otiti?“

„O, nij čudno v teh razmerah,“ rekel je gospod Petrancourt, „če gospica Klintonova se rajši spreha z gospodom Sullivanom, nego bi poslušala najboljšo godbo na svetu.“

„Kako to?“ prašala je Neta. „Kaj je tako prijeten? Kaj je morebiti njen izvoljen ljubimec?“

„Mislil bi, da o tem nij dvomiti,“ odgovoril je gospod Petrancourt. „Zdi se mi, da v obče mislijo na zaročbo. Spomladi je bil ž njimi v Parizu in vsi so prišli s tistim parobrodom domov. Vsak ve, da tega presrčno želi gospod Klinton; tudi gospica Klintonova nikakor ne skriva, da ga ima posebno rada.“

„O gotovo,“ pristavila je gospa Petrancourtova. „Dogovorjena reč je uže. Denes večer sem slišala tri ali štiri ljudi o tem govoriti.“

Kako pa se je godilo z Jerico ves ta čas? Ali je mogla Jerica, ki je šest let gojila najdražjo misel, da je Viljemu prav vse in bode tudi ostala, ali je mogla mirna ostati poleg in poslušati, da so tako določili ž njim ter ga drugej prisvojili.

Stala je tu, a zavedala se nij, ker vrtilo se jej je po glavi. Zgrudila se bi bila, ko bi je ne bil krepko podpiral gospod Filipš; ta jo je držal za roko tako močno, da če ravno je sam čutil, drugi vendar nijso videli, kako se je tresla. Razen njega k sreči nij nikdo mislil, da bi jo pogledal v blede lice. Ker je stala ravno v senci, zapazil je le on njeno razburjenost, krčevito izstopajoče oči, odprta otrpla ustna in lice blede kot smrt.

Tu je stala in srce jej je tolklo, kot težka tromba. Zdelo se jej je, da se jej strašno sanja, pa poslušala je pazljivo, slišala in razumela vsako besedo. Govoriti bi ne bila mogla ali se ganiti z mesta, ko bi jej bilo šlo tudi za življenje; trenotek pozneje bi bila skoro izdala svojo razburjenost, ki jo je skoro vznemirjala. A gospod Filipš je delal in govoril za njo; tako jej nij bilo treba razodeti slabosti, katere se bi bilo ustrašilo njeno mehko in občutljivo srce.

„Gospod Sullivan!“ rekel je. „Oh, kaj lep mož; poznam ga. Gospica Jerica! povedati

vam moram neko dogodbico o tem mladem gospodu;" in peljavši jo v predvežje, kjer sta hodila gori in doli, ko sta zadela na družbo, vračajočo se od koncerta, storil je, kot bi se hotela dalje izprehajati. A pri tem izprehodu je hodil sam gospod Filips, Jerico je moral prav po besedi nositi na roki, dokler se nij družba izgubila v družbino sobano. Sedaj je bil sam s svojo izpremljevalko v tem delu predvežja.

Do tja je nadaljeval svojo povest; prišel je tako daleč, da je pripovedoval, kako sta on in gospod Sullivan pred nekoliko leti skup potovala prek Arabske puščave, kjer mu je zadnji storil veliko dobroto ter ga rešil sile potujočega beduinskega razroda, ki ga je bil nenadoma napadel. Tu je opazil, da je nij mogel nikdo več zaslediti; brez premisleka je nehal pripovedovati ter jo je brez vseh ovinkov in priklonov posadil na bližnji naslonjač.

„Posedite tukaj,“ rekel je, „da grem noter in vam prinesem kozarec vode.“ Potem

jo je pogrnil s svojim plaščem ter je nagloma otšel.

O, kako hvaležna mu je bila Jerica v srci, da jo je nalašč zapustil ter jej dal časa, opomoči se! Bilo je najpametnejše, kar je mogel storiti in najprijaznejše. Vedel je, da ne bode omedlela, vedel tudi, da se bode kmalu opomogla, ko bi bila sama. Morebiti bode celo mislila, da je celo on zapazil le polovico njene razdraženosti in da njenih vzrokov prav nič ne pozna. Bil je le nekoliko minut proč in ko se je vrnil, bila je popolnem umirjena. Okusila je vodo, a silil je nij, da bi jo pila, ker je vedel, da je nij potrebna.

„Zadržaval sem vas predolgo zunaj,“ rekel je; „pojdiva, boljše storite, da greste noter.“

Vstala je; okrenil jo je zopet na roko, ter jo peljal k oknu, ki je držalo v njeno in Emilijino sobo. Tu je za trenotek obstal ter rekel s pomenljivim glasom poudarjaje, rekel bi, svoje besede z bistrim pogledom svojih očíj:

„Gospica Jerica! Vi me učite, naj verujem vsem ljudem; jaz pa vas prosim, da se tako neizkušeni kot ste, varujete, verovati jim preveč. Kjer najdete trdno podlogo svojemu zaupanju, zaupajte trdno, če morete. Ne zaupajte pa na nič, česar niste dolgo izkusili; pred vsem pa bodite preverjena, da praznemu blebetanju takega kraja, kot je ta, ne gre prav nobena vera! Lehko noč!

V katero popolnem nasprotno mer so obrnile te besede Jeričine čuti! Njej so se zdele silovite kot proroške besede ter so jej segale v globočino srca. Ka nij bil moder svet tujčev? Res mislila je, da je izrekal le taka priprosta načela, kakoršnih mu je vrivala le dolga izkušnja na svetu; a kako krepka so se pokazala, ko jih je nase obračala! Ali nij bila podajaje se slepo svojim žalostnim slutnjam in bojazni, na najglajšem poti, da bi bila poslušala preveč rada svojo samoljubno domišljijo in prelahkoverno prazno blebetanje drugih ljudij, ko je v resnici prevarala plemenito zaupnost? Kdo je bil mnoga leta mej njenimi znanci bolj

zaupljiv, nego Viljem? Kaj nij bil od svojih otročjih let pravi izgled vsake kreposti in vzvišen nad vsako malopridnostjo in vsako hudo napako? Kaj nij v prvej mladosti zapustil najljubšega, kar je imel, da bi se pod indijskim solncem trudil in delal in onim pripravil prijetno življenje, katere podpirati si je štel za največjo dolžnost? Kaj se nij vselej izkazal poštenega, velikodušnega, odkritosrčnega in resničnega? Pred vsem pa ali ga nijso od otročjih let prešinjevala in navduševala najčistejša in najbolj vzvišena načela krščanske vere?

Vse to je bila gola resnica. Ko se je Jerica spominjala na to in je premišljevala vsak odlomek njegovega življenja, sklepala je vselej, da je Viljem kot plemeniti in blagosrčni dečko, kot potujoči krepki mladenič in kot srečni, čislani od skrbi mučeni mož jej zmirom kazal isto globoko, gorečo, navdušeno udanost. Ljubil jo je za časa njenih otročjih let in za časa premnogih skrbij in težav, katere je uzročila strije Truemanova bolezen in smrt. Ta njegova

Ljubezen do nje je videzno rasla in gorečnejša postajala od dne do dne, od meseca do meseca, od leta do leta, odkar sta se bila oba ločila.

Dolgo in redoma sta si dopisovala; a Viljem jej nij poslal lista, ki ne bi bil dihal istega duha zveste ljubezni do Jerice, izključljive ljubezni, ki nij trpela nobene soljubice. Vse njegove misli na domovino in na bodoče srečne dneve so bile nerazrušljivo zvezane ž njo. Res da se je zdržavala gospa Sullivanova po nekem naravnem nagonu, da nij nikdar govorila z Jerico o tem, vendar je ž njo tako ravnala, da je to očitno pričalo, da je bodoče združenje Jerice z njenim sinom bila zgotovljena reč za njo. In v onem listu, ki ga je po smrti njegove matere prejela Jerica, jej je Viljem očitno rekel, da upa, dela in moli le za njo. Te besede so zopet preočitno pričale, kako nežno jo je ljubil; in isto je spričevalo njegovo prejšnje občevanje ž njo.

Naj bi mu tedaj Jerica ne zaupala? Kaj naj bi h kratu odstranila vse prejšnje priče o

njegovej kreposti ter ne verovala na zvestobo svojega mladinskega prijatelja? Ne! Sklenila je precej pregnati malopridno misel in gojiti še vedno trdno nado, da jej bode v kratkem poročil, kar bi zadovolilo bolno njeno srce. Do tje mu je pak hotela zaupati; pogumno in trdno mu je hotela zaupati, kajti njeno zaupanje nij bilo brez podloge.

Sklenivši to, vzdignila je nasloneno glavo ter je zrla ven v vrt. Luna je bila uže zatočila in nebo je bilo posejano z bliščečimi, svetlimi in lepimi zvezdami. Jerica je ljubila zvezdato nebo; to jo je okrepčevalo in ojačevalo; in sedaj, ko se je ozrla kvišku, je stala ravno nad njeno glavo zvezda, njej tako zelo priljubljena, — zvezda, o katerej je nekdanj menila, da ima ranjki strijc Trueman pravico prižigati jo zanjo. In kot so v davno minolih časih te nebeške luči govorile tolažljivo njenemu duhu, enako se jej je sedaj zdelo, da sliši v ušesi zvoniti znane besede ljubeznjivega starega moža: „Ptičica! le vesela bodi, ker zdi se mi, da se bode nazadnje vse dobro izteklo.“

Jerica je bila ostali čas tega večera nekako dobre volje, da, bila je, rekli bi skoro, vesela. Tako se je mogla vrniti v družbino dvorano, iti po Emilijo, reči svojim prijateljem živega glasa lahko noč; in še pred polnočjo se je mirno vlegla v posteljo.

Ta mirnost pa je le izvirala po nekem iz velike razdraženosti ter se nij mogla dolgo ohraniti. Drugo jutro je bila zopet otožna; skoro mehanično je vstala, oblekla se, ter šla zajuterkovat. Opravičila se je, da ne more po starej navadi iti izprehajat se z doktorjem; ker čuti se preslabo. Največja nje želja je bila, zapustiti Saratogo. Hrepenela je po domu, da bi bivala na mirnem kraju, kjer bi je ne opazovalo toliko oči. Ko je doktor došel z listi, ki jih je bila pripeljala jutranja pošta, pogledala jih je tako naglo, da je to opazil, ter smehljaje se rekel: „Jerica za vas nij nobenega, a jeden je za Emilijo, kar je, zdi se mi, za sedaj najboljše.“

Za Jerico je bilo to najboljše; bil je namreč dolgo pričakovan list gospoda Grahama,

ki je najbrže določil čas svojega prihoda in vsled tega tudi določil odhod Jerice in Emilije iz Saratoge.

V njih začudenje je bil uže došel v Novi Jork ter jih prosil, naj bi drugi dan tja prišli. Jerica je mogla komaj zakriti svoje veselje, kar pa so njeni prijatelji, če so opazili, pripisovali le njenej radosti, da se je vrnil gospod Graham s svojo ženo. Emilija se je zares veselila, da bode kmalu pri očetu, katerega je pristrčno ljubila; zato je hitela vse pripraviti za odhod.

Šli ste tedaj v svojo sobo in Jerica je do kosila neprestano skup spravljala in uravnavala. Ves prejšnji dan je strahoma upala, da bode Viljem prišel v njeno gostilno. Denes nasproti pa se je ravno tako strašila in bala, da bi prišel. Tako očitno sniti se ž njim, ko bi se tu neogibno morala, tega bi ne bila prenašala pri sedanjih občutkih svojega srca. Nezmerno rajša bi bila videla, da bi bila v Bostonu, kadar bi jo prvič videl. Če jo je včeraj mučil strah, da ne bi prišel, tako je bil

denašnji strah, da bi prišel, še dosta večja muka za njo.

Olajšalo se jej je srce, ko jo je po kosilu prijazno povabil gospod Filip, naj se z njim pelje k jezeru. Doktor Grysworth in ena njegovih hčeri, kot je zagotavljal, sta obljubila, da se bodeta peljala v njegovem vozu; in nadejal se je, da ona ne bode odrekla ter sprejela četrti sedež. Ker je v teh urah ne bode potrebovala Emilija in je tako tem gotovejše ogibala se Viljema, sprejela je vesela ponudbo.

Bili so skoro celo uro na jezeru. Doktor Grysworth in njegova hči Helena sta se dala pregovoriti od družbe, ki sta jo tam naletela, da sta kegljala. Gospod Filip in Jerica sta pa odrekla, vendar gledala sta nekoliko časa. Ker je bil vroč dan in sapa v dvorani soparna, šla sta iz hiše ter sta se nekoliko proč vsedla na klop, da bi pričakala konec igre. Ko sta tu sedela, ter opazovala površje vode, ki so jo sedaj žarki zahajajočega solnca porudečevali, približal se jima je par,

ter se vsedel blizu njih. Gospoda Filipa je zakrivalo deblo velikega drevesa njunim očem, Jerico pa le toliko, da je nijsta opazila. A nenadna bledica, ki je prešinila njeno lice, ko sta se približevala, je pričala očitno, da je videla in izpoznala Viljema Sullivana in Izabelo Klintonovo. Tudi besede, katere sta govorila, so zvonile razumljivo na njeno uho.

„Ali me bodo pač tako pogrešali?“ vprašala je Izabela, ter je bistro pogledala svojemu izpremljevalcu v oči, ki je resnobno zrl na vodovje.

„Pogrešali!“ odvrnil je obrnivši se k njej ter je očitaje nadaljeval: „kako more biti drugače? Kdo bi mogel nadomestiti vaše mesto?“

„A vendar sta le dva dni.“

„Kratek čas v navadnih okoliščinah,“ rekel je Viljem, „a cela večnost —.“ Tu je obmolčal ter se nenadoma zganil, da bi se sprehajala dalje.

Izabela je šla ž njim, ter je rekla: „A vi boste ostali tu, dokler se ne vrnem?“

Zopet se je obrnil, da bi odgovoril; in takrat je videla Jerica, kako grajljivo jo je pogledal, nagloma jej odvrnivši: „Gotovo; ali morete dvomiti o tem?“

Ko je Jerica poslušala ta za njo tako pomenljivi pogovor, bilo je strahovito videti njeno čudovito, nenaravno lice.

„Jerica!“ vskliknil je Filips, ko jo je za trenotek opazoval, „Jerica! Za božjo voljo! ne zrite tako strmo! Jerica! povejte mi, kaj pa vam je?“

A ganila nij očesa, ganila nij črtice svojega okamenelega lica; slišala ga nij očividno. Prijel jo je za roko; ta je bila mrzla kot mramor. Njegov obraz je izrazoval skoro toliko obupnost, kot njen. Debele solze so mu zalile oči in so drle po njegovih licih. Enkrat je iztegnil roke, kot bi jo hotel veselja pritisniti na prsa ter jo kot majhenega otroka utolažiti; a očitno napenjaje se, je ustavil svoje roke. „Jerica!“ rekel je nagnen k njej in svoje oči obrnivši v njene, „kaj sta vam storila ta dva človeka? Kaj vam je mari za

nja? Če vas je razžalil ta mladi mož — slepar! — pokoriti se mora za to.“ In skočil je po konci.

Pri teh besedah in tem dejanji se je Jerica zavedela sama sebe. „Ne! ne!“ rekla je, „to nij. Sedaj se počutim boljše. Ne gogorite o tem in ne recite nič,“ in plašljivo je pogledovala na kegljišče. „Počutim se boljše.“ Ker ga je bil strašni strmi pogled prestrašil, čudil se je, da je popolnem mirna vstala in nasvetovala, naj bi se peljali domov.

Molcé jo je spremljal; predno sta prišla do klanca, kjer so bili pustili voz, dospela sta jih druga dva in peljali so se čez malo trenutkov v Saratogo.

Na vozu in naslednji večer je bila Jerica enako otrpnena in nenaravno mirna. Predno so prišli v gostilno, vprašal jo je parkrat doktor Grysworth, ali se počuti dobro, gospod Filips pa jo je sedaj pa sedaj skrbljivo pogledoval. Celo glas njenih besed je bil prisiljen, tako da je Emilija jo precej vprašala: „Kaj pa ti je dete drago?“ A odvrnivši, da

se počuti popolnem dobro, izpolnjevala je vse dolžnosti in oblike onega večera, ter se je poslovila od mnogih svojih prijateljev. Poslovivši se od Grysworthovih se je ž njimi zgovorila, da jih bode drugo jutro še enkrat obiskala.

Neskrbnim očem se je videla Emilija nemirnejša nego Jerica; kajti Emilija se nij dala preslepiti, ter je na vsem svojem bitji kazala Jeričine bridkosti, katere je ta znala le bolje zakrivati. Jerica nij vedela, kaj se je godilo krog nje oni večer, ter se je tudi pozneje spominjala le polovico vsega. Nikdar nij mogla razumeti, kaj jo je takrat vzdržavalo in podpiralo, da je le na pol zavedaje se, občevala z družbo. Kako se jej je posrečilo zakriti srčno bolečino, katero je trpela, mogla nij nikdar razumeti. Spominjala se je le vsega tega, kot bi se jej bilo sanjalo.

Še le v tihih urah nočnih, ko se je jej zdelo, da je Emilija poleg nje trdno zaspala, upala se je za trenotek rešiti železne vezi, s katerimi se je poprej silila. Ko pa je bila predrta ograja, razlila se je reka njenih bolečin.

brez ovir. Vstala je iz postelje; in obraz zakrivši v blazine nizke zofe, blizu okna stoječe jokala in točila je blažene solze, ker vsaka njih kaplja je olajševala nje ranjeno srce. Od prvih svojih otročjih let se nij nikdar jokala tako dolgo in neprestano; in valovanje njenih persij in njeni globoki vzdihljaji, ki jih je vzdihovala, so pričali o silovitosti njene bolečine. Vse druge skrbi in težave so jo našle oboroženo s pobožnim zaupanjem, osrčeno s sveto nado in pripravljeno na vse; a ta udarec jo je udaril hipoma in nenadoma, da se je upognila, omahovala in se zgrudila, kot se nežna poletna rastlina trese in maje pred mrzlim viharjem zimskim.

Da je postal Viljem nezvest svojeje prvej ljubezni, o tem nij dvomila nikakor več; to prepričanje pa jej je izpodbilo oporo in palico njenega življenja. Strijc Trueman in gospa Sullivanova sta bila njena dobrotnika in Emilija je bila še vedno nje ljubeznjiva in zvesta prijateljica; a vsi ti so bili bolj ali menj navezani na Jerico. Čeravno se je lahko zanašala

na njih ljubezen, morala sta se dva dolgo pred svojo smrtjo popolnem opirati na njene mlade roke; tretja pa zadnja ki jej je še ostala, jej nij zaupala le svojih negotovih stopinj, ampak te stopinje so se opletale ter očitno se približavale gomili.

Na koga naj se opira potem Jerica? Katerega naj bi držala za oporo svojemu mlademu neizkušenemu življenju? Do katerega bi se smela obrniti zaupljivo, da bi jej svetoval, jo branil, podpiral in ljubil? Do katerega, če ne do Viljema? In Viljem je drugej udal srce — Jerica pa bode kmalu osamela!

Nij čuda tedaj, da se je jokala, kot se jokajo oni, katerim srce poka; jokala se je, dokler se nij vsahnil vir njenih solza in se je čutila bolno, slabotno in vpehano. Potem je vstala, šla k oknu, djala je s čela težke kite svojih las za ramo, naslonila se je ven ter je dihala okrepčevalno hladno sapo ponočno. Njeno srce se je umirjalo, ko je gledaje v svetle luči, ki so se tako sladko in mirno ozirale sem doli, blezo govorila z zvezdami. Zopet so

se te videle, kot bi jo milovale in kot o dne-
vih zapuščenih njenih otročjih let jej pošep-
taval: „Jerica! — Jerica! — uboga majhena
Jerica!“

Potolažena in ginjena od milega njih po-
gleda je padla polagoma na kolena. Njeni
kvišku obrnjeni obraz, njene sklenene roke,
sladki izraz udanosti, ki se je polagoma kazal
na njenem obličji, vse je pričalo očitno, da
kot pri prvi njenej mutastej molitvi k takrat
neznanemu jej Bogu, njena sedaj razsvetljena
duša občuje s svojim stvariteljem in zopet je
pošeptal njen duh priproste besede: „Gospod
v nebesih tu sem!“

O, blažena naj bode vera, ki o takih
urah okreпча srce! O, blažena naj bode vera,
blaženo upanje, ki povzdigujeta dušo nad vse
druge težave ter je pritisketa v naročjo božje,
kadar vse njene podzemeljske opore padajo
in naša najtrdnjša podpora omahuje kot šibki
trst v močvirji!

In sedaj se je naslonila plemenita roka
na njeno glavo. Obrnivši se, je zagledala

Emilijo, o katerej je mislila, da spi. A tej je pregnala skrb in žalost vse spanje. Sedaj je stala poleg nje polna strahu, podvojenega povzdihljajih, katerih Jerica nij mogla popolnem zatreti.

„Jerica!“ rekla je žalostnega glasa, „ti si vsa zmešana in žalostna in vendar si skušala to mi zakriti. Jerica! ne obračaj se od mene,“ in objemši jo, pritisnila je njeno glavico na prsa in jej je pošeptala: „Srce moje! povej mi vse! kaj pa je vendar ubogemu mojemu detetu?“

In Jerica je razodela Emiliji svoje srce ter je njenemu pazljivemu ušesu zaupala edino skrivnost, ki jo je kedaj imela pred njo. In Emilija se je jokala ter pazljivo poslušala. Ko pa je Jerica nehala, pritisnila jo je Emilija večkrat k prsom ter je ginjenega glasa in vedenja, kot Jerica nikdar nij videla navadno mirne slepe devojke, vskliknila:

„Čudno, čudno, da je tudi tebi usojena ista osoda! O Jerica! srčice moje! pač se lahko skup jokavi; a veruj mi, da je tvoja bolečina dosta manj grenka, nego moja!“

In potem je Emilija v temoti polnočne ure povrnila Jerici njeno zaupanje ter jej je povedala svoje trpljenje, ki jej je pred dvajsetimi leti ostrupilo njeno mladost. To trpljenje je kljubu minolemu času še zmirom živo živelo v njenem spominu ter jej je črnilo življenje. Njena slepota je bila le posamni udarec v tem trpljenji.

Dvanajsto poglavje.

Ko prišla, glej! v svetlobe krilo vila
 Ogrnena nebeška je, megle,
 Ki mi oči mračile, razsvetlila, —
 Se vera je glasilo nje ime.
 Nebeško kazen je odobrovala,
 Velela šibo poljubiti mi,
 Za srce to uporno uk dajala
 Do svojega Boga udanosti.

„Jerica! jaz sem bila mlajša od tebe,“ začela je Emilija, „ko je prišla moja izkušnja, in težko sem bila v kakem oziru taka, kot sem bila, odkar si ti me izpoznala. Morebiti veš, da mi je umrla mati, ko sem bila še premlada, da bi se nje mogla spominjati; a

kmalu se je oženil oče z nova. Ta mačeha, katere se spominjam še zmirom s toliko ljubeznijo, kot bi bila moja prava mati, me je ljubila in za me skrbela, tako da mi je izgubo popolnem nadomestila. Spominjam se nje le še, kaka je bila proti koncu svojega življenja, — nežna, vitka, slabotna gospa, kaj ljubeznjivega, a otožnega lica. Bila je vdova, ko jo je vzel oče, ter je imela sina, ki je bil precej moj edini tovariš in deležnik vsega mojega mladinskega veselja. Rekla si mi pred mnogimi leti, da si ne morem misliti, kako si ljubila Viljema, in jaz sem ti onikrat uže hotela povedati del svojega mladinskega življenja; ker hotela sem te prepričati, da me je lahko učila lastna izkušnja razumeti tako ljubezen. A premagala sem se, ker ti si bila onikrat še premlada, da bi te obtežila s tako žalostno dogodbo, in molčala sem. Kako drag mi je bil moj mladi tovariš, popisati ti ne morejo besede. V najinem položaji sva uplivala drug na drugega tako, da se je iz tega izcimila mejsobojna nagnjenost;

kajti če prav je bil samostalnega duha, trde in določene volje in sem se jaz zmirom udajala gospodstvu, ki nikdar nij težilo moje kaj ubogljive narave, vendar se je v nekem oziru nadejal mladi tovariš zmirom moje pomoči in podpore. Morala sem posredovati mej njim in svojim očetom, ker mati njegova je pač oboževala dečka, a oče moj je zmirom ravnal ž njim mrzlo in nezaupljivo. Oče nij znal ceniti mnogih njegovih plemenitih lastnostij, ampak videlo se je, da ga je vedno gledal z očmi nezaupnosti in nevolje. Milim mojim pogledom in besedam pa se je vedno rad udajal; in vsa moja zgovornost je vselej služila tovarišu, kadar je hotel kako dobroto izprositi ali pa kako napako opravičiti.

„Da je osornost mojega očeta proti mlademu tovarišu močno vzročevala nesrečo najine matere, ne dvomim nikakor. Še prav dobro se spominjam, kako skrbno je skušala zakriti njegove napake in prestopke; spominjam se še, kako pogostoma me je učila, kako naj pridobim očeta, ki je zarad mene često

prizanašal dečku. Ta je bil drznega, čudovitega in samostalnega značaja ter je bil v neprestanem razporu z možem, čegar ostrost, kadar je bila vzbujena njegova nevolja, presoditi sem sama imela priliko. Mačeha je bila kot udova posebno revna, in njen otrok, ki nij podedoval ničesar, kar bi bil imenoval svojo last, je bil popolnoma odvisen od milosti mojega očeta. To je prouzročevalo neprestano poniževanje in nejevoljnost ponosnemu dečku, kajti uže takrat je bil jako ponosen. Čestokrat sem videla, da je razdražen in razžaljen sprejemal dobrote, o katerih je dobro vedel, da nijso prihajale iz ljubeznjive očetovske roke; oče moj pa nij razumel tega čutstva ter ga je po svojih mislih dolžil velike nehvaležnosti.

„Dokler je živela najina mati, živeli smo primerno složni. A nazadnje, ko sem imela ravno šestnajst let, je nenadoma zbolela ter umrla. Še prav dobro se spominjam, kako me je zadnjo noč svojega življenja poklicala k postelji ter rekla slovesno: „Emilija!

prošnja, molitev moja na smrtnej postelji je ta: bodi angelj varuh mojemu dečku!“ — „Bog mi odpusti,“ vskliknila je sedaj jokajoča slepa devčoka, „če nijsem izpolnila njenega zaupanja.“

„On, o katerem ti pripovedujem (kajti Emilija se je skrbno ogibala, imenovati ga po imenu), imel je takrat osemnajst let. Pred kratkim je postal trgovski pomočnik pri mojem očetu in sicer močno zoper svojo voljo, kajti prerad bi bil obiskaval vseučilišče; a oče je odločil drugače in jaz pa mati sve ga pregovorili, da se je udal. Smrt mačehe je nategnila vez mej njenim sinom in menojo močnejše nego poprej. Ostal je v naši družini in midva sva skup preživela ves čas, kolikor mu ga je le ostajalo od opravil. Oče je bil mnogo z doma, in če je bil doma, zaklepal se je navadno v svojo čitalnico, ter jo prepuščal nama, kako naj se kratkočasiva mej soboj. Hodila sem oni čas še v šolo, rada sem čitala, ter sem bila kaj pridna. Kolikorkrat si ti govorila, kako ti je Viljem pomagal pri tvojih

nalogah, spominjala sem se onega časa, ko me je enako podpiral moj mladi tovariš in prijatelj, ki je bil vedno pripravljen napenjati za me glavo in roko! A srečna nijsva bila zmirom. Često je bil oče ostrega obraza, katerega sem se najbolj bala; razdraženo in jezno lice njegovega pasinka pa je očitno kazalo, da je vihral kak vihar, prej ko ne v opravnici, o katerem nijsem vedela ničesar in še le po poznejšem tvarjenji nekoliko izvedela. Moje posredovanje se je prenehalo vsled naskrižnosti, ki so izvirale navadno iz tega, da je mladi neizkušeni pomočnik ali zares ali le na videz zanemaril kako kupčijsko opravilo. In ravno takih napak nij mogel nikakor potrpeti in pregledati moj oče, ki je ves le kupec in natančni preračunjevalec, brezskrbni pregrešnik pa je bil kaj malo obrten, ter se je izvenredno rad pregrešal v takih opravilih. Tako je šlo šest mesecev; kar se je hipoma pokazalo, da mu je kdo kaj na skrivem pošepetal ter tako vplival nanj, ali da si je sam vtaknil v glavo novo in vznemirjajočo misel. Oče je, kot

veš, priprost mož, ki vselej ravna pošteno in odkritosrčno, naj nameruje, kar bodi koli, in ki celo prisiljen postopati po krivih potih nikdar ne more uspešno in dobro izvršiti kake prekanjene reči. Zato nij ostalo zakrito nama, da je sklenil omejiti dosedanje svobodno občevanje mej mladima tovarišema. V ta namen je vzel k sebi oskrbnico gospo Ellisovo, ki je od onega časa pri nas. Ta tuja oskrbnica je bila skoro neprestano poleg mene. Tudi se je nenadoma vtikal oče v stare navade, ki so pospeševale prijazno razmero mej njegovim pasinkom in menoj. Vse to je očitno pričalo, da je namenjen, če mogoče popolnem zatreti najino srčno prijateljstvo. Temu se tudi nij bilo čuditi, ker sem bila uže stopila v leta deviška in najine ljubezni nikdo nij mogel več imenovati otročje; vsako drugo ljubezen pa, kot se je bilo nadejati, grajal je moj oče, ker mu oboževani sin njegove žene nij bil nikakor priljubljen.

„Moja nejevolja o tem postopanju nij bila manjša od jeze mojega sotrpina, katerega moj

oče še nikdar nij tako zelo razžalil kot sedaj; tudi nij imela zvijača vspeha, da bi ga ločila od mene. Res je namreč ogibal se pri vsakej priliki te ogleduhinje (tako je imenoval gospo Ellisovo), vendar je njegov iznajdljiv duh vedel neprestano najti priliko, da me je videl in govoril z menoj, kadar nje nij bilo poleg; to pa je sum mojega očeta še bolj utrdilo.

„Preverjena sem, da ga je k temu naganjal globok čut o neprijaznosti in krivičnosti in pa želja, da bi mu pokazal svojo neodvisnost od nepretrpljivega samosilstva, kot je to imenoval. Tudi nemam povoda misliti, da bi mu bilo prišlo na misel igrati junaka v romanih ali me celo v bodoče vzeti za ženo. Jaz pa oni čas nijsem poznala nobene višje postave ali vsaj ne nobenega višjega vpliva nego je bila njegova volja ter sem bila brez obotavljanja pripravljena pomagati mu, da sva preslepila čuječnost, ki naju je imela ločiti. Kot se po gostem godi pri ljudeh neuljudnega vedenja in videzne toposti, videl je moj oče več o najinih zvijačah, kot sva midva vedela ter si

je domišljeval dosta več, kot je bilo res. Opa-
zoval naju je skrbno ter se zoper svojo na-
vado nekaj časa nij nikakor vtikal med naju.
Mislila sem od istega časa, da je nameraval
odvaditi naju drugega od drugega na menj
nenaravni način, kot je bil doslej poskušal.
Porabiti je hotel prvo priliko, da bi spravil
svojega pasinka v službo v trgovski hiši na
inostranskem ali pa v oddaljenem mestu naše
domovine. Dokler niso dozoreli njegovi naklepi,
hotel me nij žaliti ter je rajši trpel nevolje
in mrčnosti, ki ste v njem tlele, — kajti oni
čas je bil kot zmirom tako dobrotljiv in mil
svojemu otroku, kolikor se je to vjemalo z
njegovo očetovsko oblastjo.“

„Predno je izvršil ta naklep, dogodile
so se dogodbe in vzbudili šumi, ki so uničili
enega in drugega potopili v — —“

Tu je ponehala Emilija. Položila je glavo
Jerici na glavo ter grenko vzdihovala.

„Draga Emilija! ne povejte mi ostalega,“
rekla je Jerica. „Dovolj je meni, da vem,
kako nesrečni ste. Ne delajte si sebi nobene

žalosti, da bi zaradi mene spominjali se britkosti, ki so minole.“

„Minole!“ odvrnila je Emilija, zopet zadobivši glas in solze si obrisavši. „Ne, minole niso in samo, ker sem tako malo vajena govoriti o njih, tlačijo me sedaj tako močno, Jerica! Tudi nijsem nesrečna. Le redkoma se vznemiri mi srčni mir; in tudi sedaj bi ne bila razbrzdala svojih slabih čutnic, da pripovedujem drugemu skrivnosti tega nepozabljivega trpljenja, ko bi ne hotela tebi, dragemu svojemu detetu, tako dobro vedočemu, kako skladno in sladko hiti moje življenje k splošnemu in večnemu vzbujenju, dokazati moč nebeške vere, ki je spremila mi slepoto v čudovito svetlobo in je storila mi trpljenje za rajskega sla neskončnega veselja. A dosta ti nemam povedati in to naj ti povem s tako kratkimi besedami kolikor le mogoče.“

Potem je nadaljevala s trdnim, če prav tihim zamolklim glasom:

„Kar me je zgrabila mrzlica. Gospa Elli-sova je poprej zmirom mrzlo ravnala z menoj

in često me celo zaničevala (kajti moraš se spominjati, da sem bila jako popačen otrok), sedaj pa mi je stregla po noči in po dnevi tako skrbno in marljivo, kot se od nje nadejati pravice nijsem imela. Pri njenej skrbnej postrežbi in pri velikej spretnosti blagega našega doktorja Jeremija, ki je uže oni čas bil naš hišni zdravnik, sem črez nekaj tednov jela okrevati. Ko sem bila uže dovolj pri moči, da sem nekaj ur lahko ostala zunaj postelje, šla sem neki dan, da bi sople drugo sapo in videla druge reči, v čitalnico očetovo, ki se je držala moje sobe ter sem se popolnem sama vlegla na sofo. Gospa Ellisova je šla po svojih domačih opravilih. Predno pa me je zapustila, prinesla je iz bližnje sobe malo mizico z različnimi steklenicami, katerih bi morebiti potrebovala, predno se bi sama vrnila; mizico je pristavila k meni. Bilo je pozno nekega po polu dne v juniji, ko sem jaz tu ležala ter skozi nasprotno okno opazovala solnce zahajati. Čutila sem se žalostno osamelo, ker zadnjih šest tednov nijsem imela druge družbe,

razen svoje postrežnice; le prilično me je oče parkrat obiskal. Zato sem se kaj močno razveselila, ko je nenadoma v sobo stopil moj najdražji, a tedaj skoro pregnani prijatelj. Odkar sem bila bolna, me nij videl; zato sva se po dolgej tej ločitvi razmerno ljubo pozdravila. Poleg vse ognjevosti vroče in nebrzdane moške krvi je bil globokih čutov, toplega srca in sočutne nežnosti ženske. Še prav dobro se spominjam izraza njegovega plemenitega lica, moškega glasa njegovih besed, ko je na široki sofi poleg mene sedeč močil senci s kolinsko vodo, ki jo je vzel na bližnjej mizici, ob enem pa je izrekal svoje veselje, da me zopet enkrat vidi.

„Koliko dolgo sva tako sedela, ne morem povedati. Uže se je mračilo v sobi, ko je nenadoma vstopil oče, nagloma se približal nama, potem pa par stopinj od naju postavši je plosnil z rokami ter pasinka pogledal tako srdito in zaničljivo, kot ga še nikdar nijsem videla. Pasinek je vstal, ter se predenj vstopil, kot bi ga ponosno klical na boj. Potem je

sledil prizor, katerega popisati niti ne želim, niti ne morem.

„Zadostuje naj, da ti povem, da je razsrjen oče takrat dveh stvari obdolžil mojega prijatelja. Rekel mu je, da skuša po grdem, nesramnem in zanikernem potu pridobiti ljubezen in ž njo tudi premoženje njegovega edinega otroka. A to je majhena odpustljiva hudobija v primeri z veliko večjo in ravno odkrito sleparijo njegovo: rekel mu je, da je ponaredil menjico velikega zneska na ime svojega dobrotnika.“

„Do tega dne, kolikor vem nij nikdo oporekal tej obdolžbi, a takrat nijsem verovala tega in tudi sedaj ne verujem in nikdar ne bom verovala. Katere napake je tudi imel (in njegov silovit značaj ga je zapeljal v marsikatore), vendar očitno priznavam, da je nedolžen te črne hudobije (če ravno mi nij nikdar tega potrdil z lastnimi besedami.)

„Čudila se ne bodeš, Jerica! da sem pri svojej slabosti komaj izpregledala nasledke besedij svojega očeta, še manj sem mogla natanko ohraniti jih v spominu. Le nekateri temni

obriski, zadnji, katere so videle moje uboge oči, so vtisnjeni mojemu spominu, ter plavajo pred mojo domišljijo. Oče je imel luč za hrbtom; zato od prvega trenutka, ko je vstopil v sobo, nijsem več videla njegovega obraza. Obraz drugega, katerega je tako hudo obkri-
vil, bil je razsvitljen od zadnjih žarkov zahajajočega zlatega solnca in tega se še vedno spominjam najboljše. Glavo je držal ponosno po konci, zavestna, a razžaljena nedolžnost je govorila iz njegovega jasnega mirnega očesa, ki se nij ustrašilo najbistrejšega pogleda. Roko je stiskal v pest kot bi bil skušal brezvspešno zatreti strast, katero so kazala zaprta ustna, skleneni zobje in globoka razdraženost, izražena na njegovem obličji. Molčal je. Kot se je videlo, zavezan mu je bil jezik; a oče je nadaljeval ter mu 'očital z britkimi, ostrimi besedami, katerih se pa prav nič ne spominjam. Strahovito je bilo gledati lice mladega moža, kako je tu stal in poslušal očitaje; to je govoreči brez dvombe držal za opravičeno in zaslužno, a isto je razdražilo mladeniča

tako silovito, da je bil strašen pogledati. H kratu je stopil stopinjo naprej, ter je počasi vzdignil pest kvišku, ki je doslej bila visela doli. Ne vem, ali je t akrat hotel poklicati Boga za pričo svoje nedolžnosti pri rečenej hudobiji, ali pa je nameraval udariti očeta; kajti skočila sem kvišku, ter sem se hotela zagnati mej nju, ter ju prositi, naj odjenjata zarad mene; a moč mi je odrekla in zakričavši sem omedlela in se zgrudila.

„O, strahovito prebujenje! Kje bi našla besed, da bi ti je popisala? — In vendar moram! Poslušaj, Jerica! Oni, — ubogi, uničeni mladenič, je priskočil mi pomagat; zavedal se nij samega sebe zarad storjene mu krivice ter nij vedel, kaj počenja. Bog v nebesih mi je priča, da mu nikdar nijsem očitala tega; in če sem v bolečinah izbleknila besede, ki so se kot očitiranje glasile, zgodilo se je le, ker sem se premalo zavedala, ter nijsem vedela, kar sem govorila.

„Kaj!“ vskliknila je Jerica, „oni —“

„Ne, ne! on me nij oslepil,“ vskliknila je Emilija. „Bil je le nesrečni slučaj. Zgrabil

je po kolinski vodi, ki jo je bil ravno imel v roki. Na mizici je bilo več steklenic; v naglici je zgrabil steklenico hudičevega olja, ki jo je bila gospa Ellisova slučajno prinesla v mojo sobo. Steklenica je imela debel steklen zamašek in roka se mu je tresla in vlil mi je vse —“

„V oči?“ zakričala je Jerica.

Emilija je prikimala.

„O, uboga Emilija!“ vskliknila je Jerica „in ubogi nesrečni mladenič!“

„Nesrečen zares!“ vskliknila je Emilija. „Jerica! pomiluj ga iz vsega srca, kajti osoda njegova je bila hujša od moje.“

„Oh Emilija! kako silovita je pač bila vaša bolečina. Kako ste jo mogli pretrpeti in preživeti?“

„Ali misliš bolečino, ki so mi jo delale oči? Ta je bila zares huda, a še dosta hujša je bila srčna in dušna bolečina!“

„Kaj se je zgodilo ž njim?“ vprašala je Jerica. „Kaj je počel gospod Graham?“

„Natanko ti ne morem povedati, kar je sledilo. V svojem tadanjem stanju nisem mogla vedeti, kako je oče ravnal s svojim pasinkom. A lahko si misliš. Izpodil ga je izpred svojih očí; in lahko si misliš, da tega nij storil posebno dobrotljivo, ker je sedaj razen grdih hudobij, katere mu je očital, bil še nesrečni povod slepoti njegove hčere.“

„Kaj nikdar več niste slišali o njem?“

„Da. Po blagem doktorji, ki edini je poznal vse okoliščine, izvedela sem čez dolgo časa, da je šel v Južno Ameriko. In nadejaje se, da bodem še enkrat stopila v zvezo z ubogim prognancem, ter mu zagotovila svojo neprestano ljubezen, opomogla sem se siloma iz hude bolezni in slepote. Doktor sam je upal nekoliko, da mi bode zopet ozdravil oči, ki so se res zboljševale. Minolo je več mesecev. Blagi moj prijatelj je jako marljivo in stano- vitno poizvedoval ter nazadnje izvedel bivališče in naslov nesrečnega mladeniča. S pomočjo gospe Ellisove, katero mi je usmiljenje sedaj popolnem pridobilo, sem mu pisala, ter ga

prosila, naj se vrne. Kar so bile uničene vse moje nade na zemlji. Umrl je v tuji deželi, zapuščen, brez postrežbe in skrbi. Umrl je strahovite južne bolezni, ki zlasti tujce mori. Slišavši to, zbolela sem še hujše; in — oh izjokala sem vse nade blagemu doktorju, ki mi jih je delal, da bode polagoma mi ozdravil oči!“

Emilija je prenehala. Jerica jo je objela in obe ste se močno oklenili druga druge! Britkost in žalost ste sklenili vezi močnejše nego poprej.

„Jerica! jaz sem bila takrat posvetnjakinja, ki je hrepenela po pozemeljskem veselji ter nij poznala drugega. Počela sem zopet čutiti svoje telesne moči, ter sem pred soboj imela nekoristno in nesrečno življenje. Še misliti si ne moreš, kako nesrečno so mi minevali dnevi. Od onega časa sem si često očitala, kako nesrečo sem napravila ubogemu očetu. Ta res nij nikdar izpregovoril o tem, a globoka britkost mu je zalivala srce, kolikorkrat se je spomnil na one strahovite

dogodke v zadnjem času, katere, preverjena sem o tem, bi bil rad za ves svet zopet popravil.

„Nazadnje pa je videzni večni moji noči sledila jutranja zarja. Pokazala se je v podobi Kristusovega služabnika našega gospoda Arnolda. Ta je mojemu umu odprl oči, mojej umirjenej duši je prižgal luč vere, učil me je hoditi po poti udanosti, ter je moje slabotne stopinje vodil k večnemu miru, ki uže na zemlji miga otrokom božjim.

„Posvetnim očem sem se zmirom nesrečna deva slepa, katerej je žalostna osoda vzela vse veselje. A toliko je razsvetljenje, mi podeljeno, da mi je vse drugače pri srci; — in radostna bi vskliknila kot je vskliknil oni, ki je v starih časih skusil zdravilno moč našega zveličarja: „Slep sem bil — sedaj pa zopet vidim.“

Jerica je pozabila na pol lastne britkosti poslušavši Emilijino žalostno povest. Ko je zadnja položivši roko Jerici na glavo, molila, naj bi tudi ona s pomočjo božjo potrpežljivo

prenašala izkušnjo ter se zmirom bolj vkrepila in zboljšala, čutila je svoje srce prešinjeno srčne ljubezni in trdnega zaupanja, ki nas prevzamete le redkoma razen o času sile in težave: gotov dokaz, da le po trpljenji dospemo do popolnosti.

Trinajsto poglavje.

A v smrtnem boji deva nij

Se zapustila, umiri

Jo strah veliki; nje srce

Spoznalo strah, in del svoj je.

Gospod Graham je bil naznanil v listu, da bode prišel na ladijenico za parnike v Novem Jorku ter odpeljal hčer in Jerico po njunem dohodu. Gospodu Jeremiji se je za to zdelo od več, da bi svoji varovanki spremljal dalje kot do Albanije. Tu jih je varno in dobro odpravil ter sam z ženo svojo se lahko odpeljal po zahodnej železnici naravnost v Boston; ker gospa Jeremijeva je nestrpno silila domov ter nij bila pri volji, da bi v vročem letnem času še enkrat obiskala veliko mesto Novi Jork.

„Zdravi boditi, Jerica!“ rekel je doktor poslovivši se od njih na krovu Hudsonskega parobroda. „Bojim se, da ste v Saratogi izgubili svoje srce; vi niste več tako veseli, kot takrat, ko smo došli. Vendar se na takem kraju, zdi se mi, nij moglo izgubiti daleč; zato bodite zagotovljeni, da je bodete zopet našli, predno se vidiva v Bostonu.“

Komaj je bil odšel (manjkalo je le malo minut do odhoda), pridrvila se je množica mladih ljudij, ki so, kot se je Jerici dozdevalo, preglasno blebetali in se smijali, nego bi izobraženost od njih zahtevala. Sredi njih je bila gospica Klintonova, s katero so se njeni izpremljevalci očitno šalili in jo dražili, kar jej je bilo jako ljubo in všeč; to je pričalo njeno smehljajoče zarudelo lice, čeprav se je delala, kot bi jo to jako žalilo. Nazadnje je kazalo pomežkovanje nekaterih mladih ljudij in na pol zamolkli pst! da pride nekdo, ki nij smel slišati njihovih opomb. Ta trenotek je prišel Viljem Sullivan s potno torbo v roki in težkim ogrinjalom na komolci in kaj

resnim obrazom, kot bi se ne bil še popolnem oddahnil nevolje minolega večera. Šel je mimo Jerice, s pajčelanom prek obraza zagrnene ter stopil k Izabeli, da bi odložil reči na bližnji stol.

Izpregovoril je komaj par besed z gospico Klintonovo, ko je glasni zvonec naznanil onim, ki niso nameravali odpotovati, da naj zapuste parobrod; in hiteti je moral, da je odšel. Pri tej priliki se je približal Jerici za stopinjo, za stopinjo pa se je oddaljil od nagovorjene Izabele, tako, da je prva lahko razumljivo slišala zadnje besede: „Če hočete tedaj hiteti in se vrniti do četrтка, skušal bodem brzdati svojo nepotrpnost.“

Trenotek pozneje je plaval parobrod. Kar je prišel nek dolg človek na pristajališče, ko je parobrod ravno odhajal ter je v strah in trepet vseh gledalcev drznega srca preskočil prostor, ki je uže ločil ladijo od suhega. Potem je šel v prvo kajuto, vsedel se na klop, vzel knjigo iz žepa in je jel čitati.

Ko je parobrod dobro plaval in so se ljudje nekoliko umirili, rekla je Emilija tihoma Jerici:

„Ali nijsem ravno slišala Izabelo Klintonovo?“

„Tu je,“ odgovorila je Jerica, „in sicer na nasprotnej strani krova. A nama kaže hrbet.“

„Kaj naji nij videla?“

„Zdi se mi, da je videla naji,“ odvrnila je Jerica. „Pogledovala je sem, ko je nje družba vredovala sedeže.“

„In izvolila je potem sedež, s katerega gleda na drugo stran?“

„Da.“

„Morebiti potuje v Novi Jork, da bi našla gospo Grahamovo.“

„Prav mogoče,“ odvrnila je Jerica; „jaz na to še mislila nijsem.“

Potem sta nekoliko molčali. Emilija se je videla vsa zamišljena. Na to je vprašala bolj tiho ko mogoče šeptaje:

„Kdo je bil oni gospod, ki je prišel k njej in je govoril ž njo, predno se je odpeljal parobrod?“

„Viljem,“ odgovorila je tresočega glasa.

Emilija je stisnila Jerici roko ter je molčala. Tudi ona je slišala njegove zadnje besede ter je razumela.

Minolo je mnogo ur in prišli so precej daleč doli po vodi, ker parobrod je plaval naglo, prenaglo, kot se je zdelo Jerici, da bi plaval varno. Vsa zamišljena se nij mogla veseliti lepe pokrajine, ki jej je malo tednov prej vzbujala tolike radosti. Tu je sedela nepazujoča, kaj se godi krog nje, ter je zrla tje doli v temno modro vodo; pečala se je le sè svojim srcem. Nazadnje je vendar obračala svojo pozornost na razne reči, ki so vse razvedneže močno zanimale in nazadnje vzbudile toliko nemira in hrupa, da je popustivši svoje misli le premišljevala svoje in Emilijino stanje in njegove dozdevne posledke.

Odkar so zapustili Albani, plaval je večkrat njih parobrod mimo drugega parobroda enake velikosti, trdnosti in hitrosti, ki je tudi imel polno potnikov ter je hitel v isto mesto; a kmalu ga je ta zopet preplaval. Časih sta

pri brezozirnej vožnji prišla parobroda tako blizu drug drugemu, da se je eden spol resno vznemirjal, drug pa je neizmerno ju grajal. Jel se je rarširjati glas, da se skušata med soboj in sicer skušata obupno. Le malo jih je bilo, ki se niso zmenili za nevarnost ter so z nespametnim veseljem se zanimali za lov; ti so strastno razdraženi opazovali noro tekanje tekmajoče čestiželjnosti. A večina družbe z vsemi pametnimi so opazovali to razsrjeni in prestrašeni. Pri navadnih pristajališčih na bregu je plaval ali brezobzirno naprej, ali pa je le postajal, da je z nespodobno naglostjo oddajal ali pa prejemal potnike, ki so se pri tem tvegali svojega življenja. Pratež so brezozirno metali za njimi in parni stroj je med tem hudo rjul, da so zoper njegovo voljo ustavili njegov nagli tek. Proti polu dnevi je dospela razdraženost do vrhunca ter se nij popolnem upokojila, ko so v glavnem taboru zagotovili, da nij nobene nevarnosti.

Jerica je držala Emilijo za roko ter je opazovala vsako znamenje strašljivo in je

skušala iz obrazov in besed najpametnejših sopotnikov izpoznati, kolika nevarnost jim proti. Emilija nij sicer videla nič vsega tega, kar se je godilo krog nje, a po svojem ostrem sluhu je izpoznavala protečo nevarnost. Bila je popolnem mirna, če prav zelo bleda; in sedaj pa sedaj je vprašavala Jerico, koliko blizu je drugi parobrod, s katerim vkup trčiti so se najbolj bali.

Nazadnje je bil njih parobrod nekoliko prehitel svojega tekmeca. Z nova so jim zagotavljali, da nij najmanjše nevarnosti. Strah se je počel izgubljavati. Ker se je večina potnikov zopet umirila, razšli so se v razne družbe na krovu ter so jeli ali časnike čitati ali pa razgovarjati se. Vesela družba krog gospice Izabele Klintonove je bila krčevito razdražena in prestrašena, sedaj pa se je pomirila ter počela z nova kramljati in se smijati. Emilija pa se je videla še zmirom bleda in kot je mislila Jerica, nekoliko propadena.

„Idivi tje doli,“ rekla je; „sedaj je blezo vse mirno in varno. V kajiti so sofe, vi se lahko nekoliko vležete in pijete kozarec vode.“

Emilija je privolila; črez malo minut je ležala prijetno v kotu sobane, kjer ste ostali z Jerico nemoteni do kosila. Šli nijsta k občnej mizi; tega uže s prva nijsta nameravali in po razdraženosti jutranji sta to še manj želeli. Ostali sta pri miru, kjer sta bili. Večina potnikov pa se je od vseh stranij gnetla, da bi se po prestanem strahu okrepčali z dobrim kosilom; tega so se nadejali po pravici, ker je bilo blezo nehalo tekmanje ter se je vse mirno in redno vršilo.

Jerica je odprla svojo potno pleteničico ter je vzela iz nje zavitek, v katerem je bil zavit njen zajutrak. Ta zajutrak nij bil tak, kakoršnega skrbne matere pripravljajo svojim potujočim rodbinam, ter nij obsegal nikakoršnih sladčic in nij bil zapeljivo pripravljen; obsegal je le nekoliko suhih ostankov, katere je po nasvetu doktorja Jeremije v naglici pobrala v gostilnici ter spravila. Jerica se je ozirala od malega stisnenega kosca jezika do črnega kruha, kar je bila vsa njena zaloga. Premišljevala je, kaj bi Emiliji z dobro vestjo

najlože priporočala. Kar je prišel strežnik z veliko desko jedij in pijač, postavil jo je na mizo ter obrnivši se k Jerici vprašal, ali bi jima mogel postreči še s kako rečjo.

„To nij za naji,“ rekla je Jerica. „Vi ste se zmotili.“

„Nijsem se zmotil,“ odgovoril je postrežnik. „Naročeno je bilo za slepo gospo in za zalo mlado gospico. Jaz ravnam le po ukazu. Gospica! ali želite še kaj?“

Jerica je odpustila strežaja, zagotovivši mu, da ne potrebuje ničesar več; potem se je obrnila k Emiliji in skušavši biti vesela, jo je vprašala, kaj naj bi počeli s tem aladinskim kosilom.

„Draga moja! jej, če moreš,“ rekla je Emilija. „Brez dvoma je določeno nama.“

„Komu pa se imavi zahvaliti?“

„Mojej slepoti in tvojej lepoti, mislim jaz,“ rekla je Emilija smehljaje. Potem je nadaljevala: „Morebiti svi se smilili velikemu kuharju ali obedniku, da nijske mogle iti k velikej mizi; zato je nama sem poslal kosilo.“

Dete drago! vsakakor moraš jesti, predno bode mrzlo.“

„Jaz nijsem lačna,“ rekla je Jerica, dobro vedoča, da jej ne diši nobena reč; „a vam hočem izbrati prav okusen košček.“

Črni strežaj je bil zares žalosten, ko je vrnivši se, da bi pospravil, videl, da sta bili tako malo jedli. Jerica je segla po mošnjico, mu dala denar za vino, ter ga vprašala, komu ima plačati kosilo.

„Plačati! gospica!“ rekel je postrežnik narežaje se. „Bog mi blagoslovi mojo zvezdo! gospod plača vse!“

„Kdo? Kateri gospod?“ vprašala je Jerica začudena. A predno je mogel odgovoriti, prišel je drugi človek z belim predpasnikom ter je namignil svojemu tovarišu, ki je na to vzel desko ter nagloma odšel. Jerica in Emiliya pa sta radovedni premišljevali, kdo bi bil prijazni gospod.

Na zadnje sta sklenili, da se za to nepričakovano pozornost imati zahvaliti skrbljivemu doktorju Jeremiju, ki je moral pred

odhodom s parobroda to naročiti za nju. In velika je bila nezaslužena hvala in nezaslužena pohvala, katero je dobil doktor ta dan za uljudnost, na katero se bi pa stari gospod kljubu vsej svojej blagosrčnosti nikdar ne bil izmislil.

Po kosilu se je Emilija vlegla, ter svetovala Jerici, naj stori isto. Nadejaje se, da bode izpolnila njeno željo, spala je celo uro, njena prijateljica pa je sedela poleg, čuvala je njeno mirno dremanje in skrbno in tihoma je odgnala vsako muho, ki bi bila gospici Grahamovej motila potrebni pokoj. Njeno slabo zdravje res nij moglo dalje pogrešati spanja, brez katerega je prebila zadnje noči.

„Koliko je ura?“ vprašala je Emilija vzbudivši se.

„Dobro četrť na štiri,“ odvrnila je Jerica pogledavši na uro (kaj lepo darilo enega razreda svojih prejšnjih učenk).

Emilija se je zganila. „Ne moremo biti več daleč od Novega Jorka,“ rekla je, „kje pa smo sedaj?“

„Natanko ne vem,“ odgovorila je Jerica; „mislim, da smo prav blizu palisad (okolja). Če hočete tu čakati, bodem pa šla tja gori ter pogledala.“

Hitela je preko sobane, ter je mislila ravno iti tja gori po stopnicah, ko jo je prestrašil in vznemiril šum in naglo stopanje vmes. Šla je vendar dalje, če prav so jo parkrat sunili ljudje prestrašenega lica, ki so se gnetli naprej, da bi izvedeli vzrok tega vriša. Prišla je bila ravno na vrh stopnic ter se je strahoma ozirala krog sebe, ko je drl mimo nje nek mož, ves zasopljen, in bled kot pepel ter je zakričal strašno besedo: „Ogenj! gori!“

Trenotek pozneje nastane zmešnjava, prestrahovita, da bi se dala popisati. Sapo je napolnjevalo klicanje in kričanje obupnosti, prišedši od srca, ki je strahu za druge trepetalo ali pa pred gotovo lastno pogubo zblaznelo. Klical je drug drugega na pomoč, ko so vendar bili vsi enako brez pomoči. Mnogi, ki niso nikdar molili, so povzdignili svojo dušo s pri-srčnim vsklikom: „O moj Bog!“ Marsikateri

možgani so se vrtili v tem času nevarnosti in sile; marsikatero pogumno srce je bilo potrto strahu te strahovite ure.

Jerica je stegnila svoj vitki život ter se je ozirala na vse strani; oči so jej bile skoro izstopile iz jamic. Vse se je enako drevilo in puntalo, a pokončevalec se je kazal še le na enej strani. Proti sredi parobroda, kjer je stroj presilno razgret zažgal izsušeno in lahko vnetljivo ladijo, se je videl velikansk plamen, ki je raztegal svoje ognjene kremplje ter je celo najpogumnejša srca pretresal strahu in groze. Le pogledala je tja, potem je drla doli po stopnicah in je mislila le na to, da bi prišla k Emiliji. A komaj to poskušivši je bila že vstavljena. Po prvej stopinji so jo zgrabile močne roke in jo zopet nesle na krov, znani glas pa je izustil besede:

„Jerica! dete moje! drago dete moje! Bodite mirni! rešil vas bodem!“

Pa naj jo je še bolj prosil, naj bode mirna, branila se je z vso močjo. „Ne! ne!“ vskliknila je; „Emilija! Emilija! Pustite me umreti! pustite me umreti! A Emilijo moram najti!“

„Kje pa je?“ vprašal je gospod Filip, ker je on sam bil.

„Tam le, tam le v kajiti,“ kazala je Jerica. Pustite me hiteti! pustite me hiteti k njej!

Potem se je ozrl in je rekel mirno pa določno:

„Umirite se! dete drago! Rešim lahko obe. Pojdite z menoj!“

Poskočil je tje doli po stopnicah ter drl v kajito. V najbolj oddaljenem kotu je klečala Emilija glavo nazaj nagneno, s sklenenima rokama in angeljskim obrazom. Jerica in gospod Filip sta bila hipoma pri njej. Pri-pognivši se jo je vzel v roke, Jerica pa jej je zaklicala:

„Pojdite Emilija! pojdite! rešil naji bode!“

A Emilija se je branila.

„Pusti me, Jerica, pusti me, prosim te. Oh!“ rekla je milo pogledavši tujca v lice, „pustite mene in rešite drago mi dete!“

Predno pa je bila izustila te besede, nesel jo je prek sobane in Jerica je šla za rešiteljem.

Če lahko pridemo na pleče ladijino, zavarovani smo," rekel je gospodine Filips zamolklo.

To pa je bilo sedaj nemogoče. Gorela je vsa sreda parobroda. „Za božjo milost!“ vskliknil je, „prepozni smo, nazaj moramo.“

Trenotek pozneje so z velikimi težavami zopet dospeli v sobano; in ladija, ki so jo krmili proti bregu, ko hitro so ogenj zapazili, je sedaj zadela skalovje ter se v sredi prelomila. Pleče njeno je bilo tedaj blizu suhega, blizu dovolj, da je bilo skoro zavarovano življenje vsem, ki so bili na tej strani ladije. A gorje onim, ki so bili na zadku ladijnem, ki je molil daleč v reko. Veter je vlekel sè suhega ter je gnal in razširjal uničevalni plamen ravno v to mer. Tako je pretil vsem, ki so se še spenjali po razbiti ladiji tu z ognjem, tam pa z vodo.

Gospod Filips prišedši v sobano je najprej razbil okno, skočil na prehod ter je za soboj potegnil Jerico in Emilijo. Na prehodu je viselo nekaj vrvi. Vzel je eno ter jo mirno

in spretno kot kakov star mornar privezal za ladijo. Potem se je obrnil k Jerici, ki je mirna in neprestrašena stala na njegovej strani.

„Jerica!“ rekel je določno in mirno, „plaval bodem z Emilijo na breg. Če se ogenj približa preveč, držite se ograje. V največej sili se držite za vrv. Vihra naj vaš pajčolan; vrnil se bodem.“

„Ne, ne!“ rekla je Emilija, „Jerica! idi ti prva.“

„Pst! Emilija! vskliknila je Jerica; „obe bovi rešeni.“

„Držite se, Emilija! v vodi za mojo ramo,“ rekel je gospod Filips ne oziraje se na njen ugovor. Prijel jo je zopet, voda je plusknila in odšla sta. Isti trenotek je nekdo zgrabil Jerico za hrbet. Obrnivši se je videla, da jo je zgrabila Izabela Klintonova. Ta je klečala na odru in vsa prestrašena se je nje oprijemala, tako da obe nijsta mogli nič storiti; in žalostno je kričala:

„O, Jerica! rešite me!“

Jerica jo je izkušala vzdigniti, a brez vspeha, kar ganila se nij z mesta ter tudi sama nij nikakor skušala pomagati si. Kot blazna se je zavijala v debeli potni plašč Jeričini, kakor da bi je ta varoval plamena. Prestrašena deva je videla, kako je plamen švigal zmirom bliže in bliže ter se je še trdnejše oprijemala sopotnice in jo glasno prosila, naj jej pomaga in jo reši.

A kolikor dolgo je bila oklenena Jerica storiti nij mogla ničesar, da bi rešila sebe ali pa Izabelo. Ozrla se je v mer, v katero je bil odplaval gospod Filips, ter ga radostno zagledala vračati se. Emilijo je bil spravil na čoln, ki je bil k sreči blizu, in sedaj je prišel da bi rešil še drugo. Isti trenotek je švignil mimo plamen tako blizo mesta, kjer ste bili devojki, da je Jerica stoječa čutila žgavno vročino in je dim obe skoro zadušil.

Kar je Jerica sklenila nov junaški čin. Ena izmed njih se je lahko rešila, kajti Filips je bil le malo sežnjev od razbite ladije. Naj se reši Izabela. Ta jo je prosila pomoči in ta

naj jej ne bode odrečena. Razen tega je Viljem ljubil Izabelo. Viljem se bi jokal po njej izgubi in to se ne sme zgoditi. Po Jerici se bi ne jokal, vsaj ne močno; in če mora ena poginiti, pogine naj ona sama.

Jerica je komaj sklenila in uže zvršila.

„Izabela!“ rekla je tako ostro, kakor se ostro govori upornemu otroku, pri katerem bi kot v takem slučaju nič ne pomagale milejše besede: „Izabela, poslušajte me! vstanite in storite, kar vam pravim, in rešeni bode. Izabela! ali me slišite?“

Slišala je, trepetala, a ganila se nij.

Jerica se je pripognila, siloma zdrla jej roke, katere je krčevito držala ter je rekla osorno, kot je bila prisiljena:

„Izabela! če storite, kot vam povem, v petih minutah bode varni in zdravi na bregu. Če pa hočete biti kot brezpameten otrok, zgorili bodevi obe. Za božjo voljo, vstanite nagloma in poslušajte me!“

Izabela je vstala, pogledala Jerico v mirno stanovitno lice ter je rekla žalovaje:

„Kaj pa naj storim? Skusila bodem.“

„Ali vidite onega moža le plavati sem?“

„Da.“

„Prišel bode sem. Držite se za to vrv in jaz jo bodem polagoma spustila v vodo. A počakajte!“ — in strgala je temnomodri pajčolan raz glave, privezala ga Izabeli na vrat ter ga pregrnila črez njene svetle lase. Gospod Filipš je bil še tri ali štiri sežnje od ladije. „Sedaj pa, Izabela! brzo!“ vskliknila je Jerica, „ali pa bode prepozno.“

Izabela je prijela za vrv, a prestrašila se je vode. Ker je plamen z nova jel švigati skozi okno, osrčila se je, da je kljubovala samo dozdevnej nevarnosti; s pomočjo Jerice je prišla črez ladijino ograjo ter se je spustila tje doli na vodo. Gospod Filipš je prišel ravno o pravem času, da jo je ujel, ker bila je vsa tako prestrašena, da bi se ne bila mogla dalje držati za vrv. Jerica nij imela ozirati se za njima. Mislila je le na lastno stanje. Plamen jo je dosegal. Sopla je komaj vsa zakrita v dim, ki ga je zdaj pa zdaj razsvitljeval plamen,

švigajoč iz lukenj komaj par pedi od nje. Omaha-
hovati nij smela dalje. Zgrabila je za vrv, ka-
tero je bila izpustila Izabela, nagloma se var-
nemu kraju približujoča, držala jo na vso moč
in je poskočila raz ladijo, nagloma gorečo.
Koliko dolgo se bi bila zamogla držati za vrv,
koliko dolgo se bi bila držala vrv ograje, ka-
tere ogenj še nij bil dosegel, treba nij pre-
mišljevati. Ko je njena noga se dotaknila vode,
zavrtilo se je nenadoma velikansko bližnje kolo
zadnjikrat in je zaškripalo, kot bi umiraje vzdi-
hovalo; voda peneča se je plusnila na steno
ladijino in odbijocha se, je vzela Jeričino lahko
telo s soboj.

Štirnajsto poglavje.

Je ūma dolžnost.

Voditi in nadzorovati srce,

V počitek zazibati duše upor,

Ko motita upanje prsi in strah.

Obiščimo sedaj mirnejše prizore in obrnimo
se na tiho prijazno pristavo gospoda Grahama.
Stari gospod je sit potovanja, ter tudi neza-
dovoljen z družbo tujo. Po vrtu hodi gorí

in doli, ustavlja se tu in tam ter opazuje rast priljubljenega drevesa ali pa dragega mu bujnega grmiča, katerih viseče vejce odrezuje. Zadovoljni obraz kaže dovolj očitno, kako vesel je, da je zopet enkrat na svojem ljubem domu. Morebiti bi rad ne priznal, a pri vsem tem je gola resnica, da mnogo pripomore k njegovej zadovoljnosti, da miru in pokoja v njegovej hiši ne moti razsajajoča in jezična gospa, katero je pustil v Novem Jorku. Prijetno mu je bilo tudi, da se je lahko udajal močno svojej domišljiji, da so se povrnila stari blagi časi, ko je bil še sam svoj gospod; kajti spričajmo resnico: gospa Grahamova porablja njegovo starost in bolehnost, ter ga vodi s čudovito zmernostjo.

Tudi Emilija in Jerica ste močno zapleteni z onimi starimi časi. Še ložje se domišlja in vara samega sebe, ker je zagotovljen, da sta obe v hiši in da ju bode videl pri kosilu. Pri tem še vedno predseduje z navadnimi obredi gospa Ellisova; tudi se tega bodo drznili motiti šumeči vsiljenci.

Da, tu je Jerica kot so drugi. Rešila se je vodne smrti, ki jej je pretila in jo skoro uže pograbila, kako, vedela je sama komaj; zopet biva v mirnej, prijaznej hiši, ki jej je sedaj najljubša na svetu.

Ko je bila z nekako težavo prišla zopet k zavednosti, katero je bila v dolgem boji z življenjem in smrtjo popolnem izgubila, izvedela je bila, da so jo bili našli in ujeli ljudje, ki so nagloma odklenili čoln na bregu, ter pomagali rešiti potoplence. Izvedela je, da se je držala stola, katerega je najbrže zgrabila, ko jo je odplavilo kipeče morje; da je bila v takej nevarnosti, da bi je trenotek pozneje ne bilo mogoče rešiti iz plamena, tik katerega je blodila.

A vsega tega se nij nič zavedala. Od onega trenotka, ko je svoje lahko telo zatvegala na nestalne vrvi, do onega časa, ko je odprla oči na mirnem kraju in je zagledala Emilijo vso v skrbih nasloneno na svojo posteljo, izginilo je vse iz njenega spomina. Nekaj ur po strašnej tej dogodbi je prišel

gospod Graham na mesto in drugo jutro so šli vsi trije na dolgo zapuščeno pristavo.

Visoki bresti, ki so delali črno senco na črnozelenej gostej trati; lepi gladki pot, posut s peskom, ki je držala k vratam ter se je tu razhajala na razne strani v preobilo listnato grmičje na desni in breskov vrt na levi; stara lopa z bojnim plotnim slakom; velika vrtna hiša z grčastimi, neotesanimi, naravnimi stebri; mali ribnik in vodometa, zlasti pa cvetnjak, ki ga je zadnje poletje Jeričin srčni prijatelj Jurij zelo tako opravil, kot je bil opravljen nekdanj od nje same; vse to je bilo ravno tako prijazno in domače, kot prva ona srečna poletja, ko je Emilija, sedeča na vrtnem stolu pod velikim tulipanovim drevesom, radostna poslušala veseli glas, radostno smehljanje in lahke stopinje vesele majhene vrtnarice, ki je sprehajaje se najrajša mej cvetlicami, sama bila najslajša cvetlica svoje nežni, ljubeznjivi, dragi, slepi prijateljici.

Sedaj pa sedaj je prek poti priskakljala zapuščena šmarnica, zadnja mnogobrojne množine,

ki se je bila zbrala krog črešenj in uže davno se ločila; vzdignivši glavico po konci, ozirala se je, kot bi hotela reči: „Ali je čas tudi meni, da odidem.“ Cela rodbina veverc, starih ljubic Jeričinih, ki jih je tako rada opazovala, če so igrale na vrbi njenemu oknu nasproti, je spravljala ravno svoj pridelek ter marljivo tekala sem ter tja, vsaka je namreč nesla oreh mej zobmi; kajti v vrtu so rasli tudi orehi in bili so tudi mirni prostori, kot jih veverice rade imajo. Zadnje leto niso bile prišle ali vsaj niso ostale, kajti gospa Grahamova in novi njen vrtnar sta se zarotila, da jih bodeta pobila; to leto so pa lahko prav po starem razsajale ter si nabirale velike zaloge za bodočo zimo.

Tudi stara hiša se je videla kaj zadovoljna in mirna. Hišna vrata so bila odprta, gospod Grahamov naslanjač je stal na starem svojem mestu; Jeričini ptički, za katere je bila gospa Ellisova izvrstno skrbela, so skakljali po drobnih steblih velike indijanske kletke, viseče v prostorni veži. Stari pes se je stegnil

tja na solnce, dobro preverjen, da ga nikdo ne bode motil. Premnoge cvetlice so zopet lepšale sobe, in vse je bilo jako mirno, jako tiho in jako prijetno. In tako si je mislil tudi gospod Graham, ki je prišedši gori po stopnicah pogladil psa, zažvižgal ptičkom, vsedel se na naslanjač in vzel jutranji časnik iz roke čedne hišine, ki ga je prinesla prek dvorišča.

Ljubeznjivi stari kraj je bil še vedno isti ljubeznjivi stari kraj. Čas, tako se je vsaj videlo, mu je podelil nove mičnosti, da bi ga storil še mirnejšega, bolj odločenega in bolj pokojnega.

Kako pa je s prebivalci?

Gospod Graham, kot smo uže omenili, je preživel mnogo novih izkušenj. Res da so nekatere lastnosti njegovega značaja pregloboko vkoreninjene, da bi se katerikrat iztrebile, vendar je v mnogem oziru postal ves drug mož. Bilo je nekdanj, ko bi se bil pogumno vstavil vsakej novej naredbi, ki se nij skladala z njegovimi starimi predsodki in ugodnostmi; a starost in bolehavost ste mu potrli pogum ter

oslabili njegovo poprej nepremagljivo voljo. Ravno v tej dobi je sklenil svojo osodo z osodo žene, ki je imela dovolj pogumnosti, združene z neko blagosrčnostjo in zmernostjo in ročnostjo, da je pri vsakej priliki, če se jej je zdelo potrebno, zvršila svojo voljo. Pustila mu je svoje slabosti ter mu gojila vero, da se nikdo ne sme ustavljati njegovej volji, kadar je hotel izvršiti kako reč; toda znala jo je tako sukati, da je pri vseh važnih zadevah imela zadnjo besedo. Ugnala ga je bila tako zelo, da si je izvolil načelo, kolikor mogoče živeti prijetno, za vse drugo pa se nič meniti, naj se godi, kakor bodi.

Potem se ne bodemo čudili, da se je veselil onih kratkih tednov svojega nekdanjega življenja, kot se dijak veseli počitnic.

Emilija sedi neskrbno v svojej sobi in ima neskrbno ogrneno veliko ogrinjalo. Bledejša je nego drugikrat in njen obraz izrazuje nemirnost in skrb. Kolikorkrat se odpro duri, zgane se in trese, nenadna rudečica oblije njen obraz in dvakrat se je uže to jutro nenadoma jela

jokati. Vsako napenjanje, celo oblačenje se jej zdi težko. Jerice ne more poslušati, ko jej čita, ampak neprestano jo ustavlja, povprašuje po gorečej ladiji, po svojej rešitvi in po vseh okoliščinah, ki so se tikale strahovite dogodbe polne reve in smrti. Njene čutnice so brez dvoma strašno razdražene. Jerica jo pogleduje in joče ter se čudi, da jo je tako popolnem zapustila njena navadna mirnost in stanovitnost.

Po zajuterku ste bili ves čas skup, a Emilija neče dalje imeti Jerice pri sebi. Naj odide in se gre sprehajat, ali vsaj spremeni naj mesto. Črez uro naj se vrne pomagat jej, da se obleče ter gre h kosilu. Jerica čuti, da Emilija resno želi biti sama. Ker misli, da jej je prvikrat zoprna celo nje navzočnost, odide v lastno sobo Emilijo zapustivši samo, ki opira glavo na roko ter tretjikrat krčevito vzdihuje in joče.

Jerica je šla precej za gospo Ellisovo, ki zapre duri; na neki posebni način, ki močno vznemirja, poveljuje ta ubogej devojki še strah.

in skrb ter obširno govori o strahovitih nasledkih, s katerimi bode spomin na strašno nesrečo vplival na ubogo Emilijo. „Kar nič se ne zaveda,“ končala je oskrbnica, „in če v par dnevih ne bo de bolje, rečem lahko, da nikdo ne ve, kake nasledke bode to imelo. Emilija je slabotna in bi ne smela potovati. Jaz za se sem želela, da bi ostala doma. Jaz ne potujem rada, zlasti ne v teh strašnih, nevarnih časih.“

K sreči za ubogo Jerico so poklicali gospo Ellisovo v kuhinjo. Sedaj lahko sama premišljuje čudovite dogodbe malih zadnjih dni, — dni, ki so jej ponudili gradiva za mnogoletno premišljevanje, če bi jej bilo dovoljeno toliko časa. A isti trenotek je zopet nekdo moti. Hišina, ki je gospodu Grahamu prinesla časnik, je prinesla tudi nekaj za-njo. List! Tresóče roke ga sprejme ter se upa komaj komaj pogledati pisavo ali pa poštni pečat. Najprej misli na Viljema. Predno pa se v tem oziru udaja strahu in upu, uže je izginila omama; kajti rokopis je popolnem

tuj in neznan, čeravno je poštni pečat iz Novega Jorka in bi Viljem bil lahko tam. Druga, komaj manj imenitna misel jej šine v glavo; komaj more sopsti, tako jej vtriplje srce. Razpečati list in čita

„Draga Jerica!

„Preljubljen moj otrok! — Kajti te si ti, če prav je le očeta strah in obup mi izmecal besede, ki so te imenovalе njegovo last. Blaženost nij bila, ki me je naganjala v strašnih urah nevarnosti, da sem te pritisnil k svojemu srcu ter te imenoval moje dete. Uže desetkrat poprej sem bil enako ginjen, a vsakrat sem zatrl svoje čuti. In celo sedaj bi zakril nagnjenje naravno ter bi dalje potoval in zapuščen prejkoli svoje uborno življenje, a govoril je glas v meni in ne da se več vtišiti. Ko bi te bil videl srečno, veselo in lahkega srca, želel bi ne bil deliti s toboj veselje, še dosta manj bi bil zasenčil tvojo stezo; a ti, ubogo moje dete! si žalostno in polno skrbij; tvoja britkost naju sklepa močnejše kot sorodnost in te stori tisočkrat za mojo hčer;.

kájtí jaz sem ubog nesrečen mož ter pomi-
lujem in čutim trpljenje družih.

„Ti, drago dete moje! si dobrega blagega
srca! Enkrat si objokovala britkost neznanega
tujca, ali se bodeš sedaj ustavljala obmilovati
zapuščenega očeta, če ga ljubiti ne moreš?
Oče ti s pokajočim srcem in tresočo roko za-
piše nesrečno besedo, ki ga precej obsoja
sovraštvu in zaničevanju edinega bitja na svetu,
s katerim je zvezan po naravnej zvezi. Dvakrat
sem že skušal izreči in vsakrat sem odložil pero
straha pred grozno nalogo. A kakor težko mi
dé izreči besedo, še težje mi je utišiti bitje
nemirnega svojega srca. Zato me poslušaj, če
prav je morebiti zadnjikrat. Ali je morebiti
kako bitje na svetu, na katero misliš le tre-
petaje? Kaj se spominjaš moža, ki živi le
črnim činom nečasti in sramote? Ali si se
naučila v otročjih letih črtiti in zaničevati neko
ime? In ali si se v istej razmeri, kot ljubiš
svojo najboljšo prijateljico, naučila ustrašiti
se njenega najhujšega nasprotnika in ga za-
ničevati. Drugače ne more biti. Oh! tresem

se misleč, kako se bode moje dete prestrašilo svojega očeta, če izve skrivnost take dolgo ohranjeno in nazadnje tako britko razodeto britkost, da ta je Filip Amory.“

Ko je Jerica prečitala ta čudni in nerazumljivi list, ter pogledala kvišku, izrazovalo je njeno lice le popolno zmešnjavo. V očeh so se jej svetile debele solze. Njen obraz je zarudel začudenja in razdraženosti; a bila jej brez dvoma v največj; zadregi, kako naj bi razumela besede tujčeve.

Za trenotek je posedela ter strmela v prazni dan. Potem je hipoma skočila kvišku, ter je letela z listom v roki prek prehoda proti Emilijinej sobi, da bi jej prečitala čudoviti list ter jo povprašala za njeno mnenje o skrivnostnih njegovih besedah. A ustavila se je, ko je uže držala kljuko v roki. Emilija se nij dobro počutila — žrtva razdraženih čutnic — in ne bilo bi prav motiti jo. Ravno tako naglo kot je prišla, vrnivši se v sobo se je vsedla. Jerica, z nova prečitala posamezne besede, ter se trudila, da bi si razjasnila te skrivnosti.

Da sta gospod Filip in pisatelj lista ena in ista oseba, izprevidela je precej. Njegov vzklík in njegovo vedenje med njeno smrtno nevarnostjo na krovu parobroda sta globoko ganila Jeričino srce. Prve tri dni po nesrečnej dogodbi so besede: „Dete moje! Drago moje dete!“ neprestano zvonile v njenih ušesih ter so napolnjevale njeno domišljijo. Sedaj jo je prešinila rajska misel, da je blagi in nesebični tujec, ki se je za njeno in Emilijino rešenje tako srčno tvegá svojega življenja, res lahko njen oče. Vsaka nitka njenega života se je tresla pri tej misli, glava se jej je vrtila in možgani se jej mešali, ker to močno njeno upanje je skoro premagalo njeno mišljenje. Potem je zopet zavrnila to misel, kot da bi bila najbolj nemogoča in nespametna, ter se je silila ogledati stvar od bolj verjetne in bolj pametne strani. Silila se je misliti, da so besede in vedenje neznanega tujca le izvirale iz velike, presilovite razdraženosti ali pa so lahko znamenja nekoliko bolehašte domišljije; tako vsaj bi lahko sodila po njegovem prejšnjem vedenji.

Ko se je bila zopet zavedela, vprašala je najprej po rešitelji Emilijinem in Izabelinem; a izginil je bil, nij bilo najti več sledu za njim. Ker je bil kmalu došel gospod Graham ter ju odpeljal s kraja, prisiljena je bila nehotoma obupati, da bi ga še kedaj videla, ter se je sama udajala nedoločenim in nezadostnim do-
zdevam.

Isti razlogi, ki so jo sedaj napeljali, da nij povprašala Emilije za svet o onem skrivnostnem listu, so jo bili uže poprej zadržavali, da jej nij poročala o skrivnostnih nerazjasljivih govorih gospoda Filipsa in o njegovem čudovitem vedenji. Sama se je vendar s tem pečala ter je na skrivnem noč in dan premišljevala ne le zadnje dogodbe, ampak vse vedenje tega tujega gospoda proti njej od prvega trenutka njenega znanja.

Ko je prečitala prvikrat list, bila je le razdražena in vznemirjena. Vzbudil jej nij niti določenih mislij, niti določenih čutov, tudi nij prejšnjih mislij in čutov niti oživil niti ojačil.

Črez eno uro je sedela tu, gledala list, prečitala ga zopet in zopet, dokler niso solze, nanj padajoče, ga skoro zamazale. Spreminja-joči izraz njenega lica je pričal, kako različni občutki so jo obhajali drug za drugim. Nazadnje je vzela polo papirja ter je zapisala svoje občutke z mrzličasto urnostjo, ki je kazala, kako globoko, skoro strahovito se je pod bremenom nasprotujočih nad in bojazen ugibalo in treslo vse njeno bitje, njeno srce, njena duša in njeno telo.

„Dragi moj, predragi oče!

„Če smem upati, da ste vi moj oče, in če nijste, predragi moj prijatelj,“ — kako naj vam pišem in kaj naj vam povem, ker so mi vse vaše besede skrivnostne! Oče! O, blažena beseda! Oh, da bi bil blagi moj prijatelj zares moj oče! Vendar povejte mi, kako je to mogoče? Oh, čutim žalostno slutnjo, da so lepe sanje le omama, le zmota. Ne spominjam se, da bi bila kedaj slišala ime Filip Amory. Moja sladka, čista, blaga Emilija me je učila ljubiti vse ljudi, in črt in zaničevanje ste

neznani njenej naravi in upam tudi mojej. Vrh tega Emilija nema nobenega sovražnika na celem svetu imela nij nobenega in tudi nij mogla imeti nobenega. Ravno tako lahko bi se počela prepirati z angeljem z nebes, kot s tem tako svetim in ljubeznjivim bitjem.

„Ne pustite me tudi, da bi mislila na vas kot na grešnega in hudodelskega človeka. To ne more biti. Res bi delala krivico blagej naravi, ko bi to le mislila, in rečem še enkrat, to ne more biti. Radostna bi počivala na prsih takega očeta, radostna bi pozdravila sladko dolžnost, da bi tolažila tako požrtvovalnega, tako dobrotljivega, tako blagosrčnega moža v njegovih skrbah in težavah; kajti prostovoljno je žrtvoval svoje življenje za me in za druge, katerih življenje mi je bilo dražje od mojega. Ko ste me stisnili v naročje ter me imenovali svojega otroka, svojega dragega otroka, mislila sem, da je strašna nesreča za trenotek razdražila vaše srce ter vas tako omamila, da ste me držali za drugo, da ste morebiti mojo podobo zamenili s podobo takega ljubega oddaljenega

bitja. Sedaj mislim, da nij bila hipna blaženost, ampak da ste me držali za drugo, katere sladka dolžnost bode morebiti, da bode razveseljevala tužno življenje očetu; jaz pa останem nepoznana, neiskana sirota brez očeta in matere kot doslej. Če ste izgubili hčer, naj da Bog, da jo zopet najdete, ta vas naj tako ljubi, kot bi jaz vas ljubila, ko bi mogla biti tako srečna, biti vaša hči. In jaz — ne držite me za tujko; dovolite mi, naj bodem v srci vaš otrok; dovolite mi, naj vas ljubim, naj vas objokujem in za vas molim; dovolite mi, naj izrazim svojo srčno hvaležnost za prijazno skrb in sočutje, ki ste mi je uže izkazali. Če prav ne morem zahtevati vsega tega ter le za trenotek ne muditi se pri misli, da se ne motite, če me imate za svojega otroka, vendar mi srce nehotoma poskakuje radosti in tresem se ter sapa mi skoro zastaja, ko se mi kaže mogočnost tako rajske od Boga mi dane nade! Ne, ne! ne smem misliti na to, ker pretrpeti bi ne mogla, ko bi mi bila vzeta! O, kaj pa pišem? Ne vem tega. Dvoma ne morem dolgo prenašati;

odpišite mi nagloma ali pa pridite sami, dragi moj oče — ker tako vas čem enkrat, če prav morebiti nikdar več, imenovati

Jerica.“

Gospod Filips, ali bolje gospod Amory, ker po njegovem pravem imenu ga hočemo imenovati, je bil ali pozabil na svoj napis, ali pa je nalašč opustil pristaviti ga. Jerica nij pomislila na to, dokler nij bila lista uže zavila in mu je hotela naslov napisati. Kar se je spomnila nesrečnega opuščanja; za trenotek jo je britko peklo, ko je mislila, da nje list ne bode prišel nikdar njemu v roke. — Umirila se je zopet, ko je ogledala poštni pečat, ki je bil iz Novega Jorka; tje je brez obotavljanja napisala svoj list. Ker nij hotela izročiti lista drugim, nataknila je klobuk, vzela pajčolan, da bi zakrila svoje razdraženo lice, ter je tekla z listom sama na pošto.

Ljudem lahko razdražljive domišljije je morebiti najmučnejše stanje, ko kake reči pričakujejo mej strahom in upom. Kadar dobro vemo, kar moramo pretrpeti, navadno lahko

mirno in udano pričakujemo, kako se približuje prevažna določba. Iz nje, mislimo si, bodo izvirale dogodbe, katerih narave ne poznamo naprej, ki pa bodo neogibljivo močno vplivale na naše življenje. Ta trenotek nadvlada nada in obeča srečni uspeh. Smehljamo se, sopemo lažje in radostnejše ter preženemo vse skrbi in težave. A drugi trenotek premeni beseda, pogled ali le misel vse naše čuvstvo. Temni oblaki preženo smehljanje, prsi se vzdigujejo in znižujejo pod nenadnim bremenom, strah se vspenja kot ponočna mora in v istej meri, v katerej smo se prej veselili, smo sedaj razpeti na raztezavnici ali pa trepetu, obupu izročeni.

Jerica je bila brez dvoma v posebnem, kaj mučnem stanu. Skoro teden dnij se je tako močno borila z dvomom in skrbjo, da je bila nestrpljivo razdražena. Sedaj se jej je vzbudila nova negotovost, ki jo je s svojimi nasledki skoro ravno toliko mučila. Podoba je bila, da tako mlada, tako občutljiva in tako neizkušena devojka ne bode imela toliko moči

da bi zmagala svoje razdraženo čuvstvo, da bi je zakrila tujim očem ter se silila, da bi sama in molčé prenašala to naključbo neusmiljene osode.

Posrečilo jej se je in sicer jako pogumno. Negotovo je, ali je velika sila vzbudila jej razmerno veliko pogumnost, kot se to vsakrati zgodi pri ženski pravega srca; ali jo je zamotana nje osoda napeljala, da se je odpovedala s sklenenimi rokami in udano voljo vsemu trudu isto razvozlati; ali pa je ponižnega zaupanja, ki je postajalo tem globokejše in gorečnejše, čim bolj se je zavedala lastne slabosti in zapuščenosti, prosila pomoči onega, katerega moč okrepi slabostnega; — gotovo pa je to, da ko je oddala list poštarju samemu in se vrnila domov, so trdne nje stopinje in mirne oči pričale, da je ta trenotek storila pogumni sklep, sklep, v katerem nij le trenotek omahovala ona dva dni, predno je dobila pričakovani odgovor.

Sklenila je bila namreč, da se bode prisilila za trenotek opustiti vse brezvspešne

slutnje, vse nekoristne misli o tej ali onej mogočosti, ki bi le vznemirjale njeno srce, mešale njen razum in motile njen mir. Hotela nij več misliti na razmere, katere so se nje same tikale; z močjo obupnosti je hotela napeljati vse svoje duševne in telesne moči na drugo in bolj nesebično pot ter mirno čakati, dokler ne bode raztrgala svitloba resnice oblakov, plavajočih nad njeno osodo, dokler ne bo razjasnjenje premagalo skrivnosti.

Pozneje se je sama čudila, ko se je spominjala dolge vrste gospodinjskih, domačih in prijateljskih dolžnostij, ki jih je skoro nevedoma izpolnila te kratke dneve, ko je vendar isti čas se borila z mislimi, ki so hoteli nadvladati jej; pritiskala jih je z močno voljo, ki je bila skoro vspehana.

Osnažila in uredila je vse knjige v Grahamovej velikej knjižnici, izložila je vse svoje in Emilijine reči, ter jih zopet uravnala in spravila, pomagala je gospe Ellisovej urediti porcelanino in perilo in vravnala je še mnogo drugih prej zanemarjenih opravil.

Tako se je hvalevredno trudila zatreti vse take misli, ki so pretile njenemu miru; storila je vsaj z rokami, če prav ne s srcem vse, kar je pospeševalo zadovoljnost in zdravje drugih ljudi. A pri teh opravilih jo zapustimo za trenotek.

Petnajsto poglavje.

Z razlogi vsemi me ne boš preveril,
Da zbog gospodstva bi iskal bogastva,
Hrepenel po gospodstvu zarad slave.

V bogato opravljenej sobi gostilne prvega reda, katerih ima Novi Jork mnogo, je sedel Filip Amory in sicer sam. Bil je večer. Zagrinjala ob oknih so bila razvita in plinove luči so svetlo gorele, da so se lepo videle krasne barve, pisane preproge in prevleke (draperije); veselo so razsvitljevale sobo, katere prijetnost je bila v velikem nasprotju z bledim obličjem in obupnim stanjem njenega puščavniškega prebivalca; ta je glavo oprto na roke slonil na mizi sredi sobe.

Sedel je dobro uro na istem mestu, ter se le enkrat nij zganil ali vstal. Z desno roko,

na katerej je slonelo čelo, je navzad poravnal goste kodre svojih srebrno-svitlih las, kot da bi bile preteško breme vročemu čelu; prilično gibanje prstov, ki so polagoma gladile lepe lase, je samo pričalo, da nij bil zaspal.

Hipoma je poskočil; postavil je svojo ukazajočo postavo popolnem, ter je polagoma počel hoditi po sobi gori in doli.

Tiho trkanje na duri je ustavilo njegove počasne stopinje, obraz je izpremenil, ter je kazal nejevoljnost in čutniščno razdraženost. Vsedši se zopet je hotel na besede: „Čestiti gospodine! nek gospod,“ reči strežaju: „Sedaj naj me nikar ne moti!“ a prepozno je bilo. Obiskovalec je bil uže pri vratih, katere je strežaj nagloma zaprl, nato je odšel.

Prišlec, mladi mož, je nagloma vstopil, ter hitel k prebivalcu; silil se je k mirnosti, nekoliko osramočen, da ga je gospodar nenadno mrzlo sprejel. Ta je počasi in premišljeno vstal, a oblaki na njegovem obrazu in hladnost, s katero je prijel srčno mu ponujano roko mladega moža, pričali so, da mu njegov dohod nij bil ravno po volji.

„Gospodine Filips! ne zamerite mi,“ rekel je Viljem Sullivan, kajti ta je bil, ki je nehotoma se prisilil k samotnemu možu; „bojim se, da vas nadlegujem.“

„Ne govorite o tem,“ odgovoril je gospod Amory. „Prosim, vsedite se;“ in ponudil mu je uljudno stol.

Viljem se nij vsedel, ampak se je le z roko nanj naslonil.

„Gospodine! vi ste se izpremenili,“ nadaljeval je, „odkar sva se videla zadnji krat.“

„Izpremenil! Da, izpremenil sem se,“ odgovoril je drugi ves razmišljen.

„Vaše zdravje, bojim se, nij — —“

„Moje zdravje je izvrstno,“ rekel je gospod Amory, vstavivši ga sredi neizrečenega stavka. Potem se je blezo prvikrat spomnil, da je treba napeti vso moč in nadaljevati govor, ter je pristavil: „Dolgo se uže nijsva videla. Izpozabil nijsem, kar sem vam dolžan, ker ste bili o pravem času prišli, ko me je napadel Ali, oni izdajalski Arabec s svojimi sleparskimi Beduinci.“

„Ne spominjajte tega,“ odvrnil je Viljem. „Da sva se našla, bila je zares sreča; a pomoč, dobrota, iz tega izvirajoča je bila mejsobojna, kot je bila nevarnost, katerej sva bila oba nastavljena.“

„Tega ne morem misliti. Podoba je bila, da ste se vi izvrstno razumevali z vašimi spremljevalci in vodniki, če prav so bili tudi Arabci.“

„Se ve da. Jaz sem nekoliko izkušal potovanje po vzhodniških deželah in navadno vem, kako naj ravnam s temi lahko unetljivimi srci puščavniškimi. Ko pa sem se združil z vami, prišel sem bil sam na zemljo sovražnih razrodov, ki bi me bili kmalu napadli, ko bi se ne bili k sreči naši bojniki združili z vašimi.“

„Dragi mladi gospodine! vi le malo cenite svojo zaslugo. Vam, ki vse drobnosti dobro poznate, priznam očitno, da ste me bile le vročokrvnost in samoglavost nastavili pretečeji nevarnosti, katero ste vi tako srečno in spretno odvrnili. Ne, ne! braniti mi ne smete, da se vam še enkrat zahvalim za vašo neprecenljivo pomoč.“

„Čestiti gospodine! vi obračate,“ rekel je Viljem smehljaje, „moj pohod ravno v nasprotje temu, kar bi imel biti. Ta večer nijsem došel sprejemati zahvale, ampak došel sem po svojej moči zahvaliti se vam.“

„Zakaj, gospodine?“ vprašal je Amory kratko, skoro pusto. „Saj mi niste ničesar dolžni!“

„Prijatelji Izabele Klintonove so vam dolžni tolike zahvale, da vam je ne bodo mogli nikdar poplačati.“

„Motite se, gospodine Sullivan! storil nijsem ničesar, kar bi le količkaj bilo navezalo prijatelje te mlade gospice.“

„Ali jej niste oteli življenja?“

„Da; a ničesar nijsem manj nameraval, kot to.“

Viljem se je smehljajal.

„Slučaj nij mogel vas napotiti, da ste se tvegali svojega življenja ter sopotnici rešili življenje.“

„Res, slučaj nij rešil gospice Klintonove pogube, o tem sem prepričan, a zahvaliti se

meni ne smete. Zahvaliti se ima nekej drugej osobi, ne pa meni, da sedaj še ne spava v grobu.“

„Kaj smem vprašati, koga menite? Vaše besede se glasé skrivnostno.“

„Mislim ljubeznjivo, blago devojko; da bi to otel, plaval sem k goreči razbiti ladiji. Zgovorila sva se bila, da bode za znamenje pustila vihrati svoj pajčolan. Ta pajčolan je imela gospica Klintonova skrbno navezan in prek glave razgrnen; in našel sem jo držečo se na istem mestu, katero sem bil odkazal onej, ki sem jo iskal; tako sem prevaran varno nesel na breg breme, katero sem nevedoma rešil iz vode, tam pa pustil svojega ljubčka, ki je svoje življenje bil žrtvoval, — da — —“

„O vsaj ne, da bi bil umrl!“ vzkliknil je Viljem.

„Ne, da ga je res čudež otel. Idite in zahvalite se njej za življenje gospodične Klintonove.“

„Hvala Bogu!“ rekel je Viljem goreče, „da se lahko strahovite in pogubne dogodbe na pol poravnajo s takimi junaškimi čini.“

Čmerno lice gospoda Amorya se je nekoliko zvedrilo, ko je slišal, kako goreče je mladi mož občudoval blago požrtvovalnost Jeričino.

„Kdo pa je? Kje pa je?“ nadaljeval je Viljem.

„Ne vprašajte me,“ odvrnil je gospod Amory nepotrpnega lica. „Jaz vam ne morem tega povedati, ko bi tudi hotel. Videl je nisem več po onem nesrečnem duevi.“

Njegove besede, še bolj pa njegovo vedenje so naznanjevale neko nevoljo, več povedati o rešenji Izabele Klintonove. Viljem je to opazil ter je za trenotek molčal in bil nedoločen. Potem je za stopinjo bliže stopivši rekel: „Gospodine Filips! res da vi odrekate, da nimate najmanjše zasluge pri srečnej rešitvi gospice Klintonove, vendar čutim, da bi to svoje naročilo kaj nepopolnem izvršil, ko ne bi izrekel naročila onemu, ki je vendar

otel gospico, če prav tega sprva nij nameraval. Gospod Klinton, oče mlade gospe, me je prosil, naj vam povem, da ste mu podaljšali njegove dneve, ker ste življenje rešili edinemu njegovemu otroku, zadnjemu izmej sedmerih, ki so razen nje vsi umrli zgodnje smrti. Zavezali ste ga h hvaležnosti, katere ne more izreči z besedami; a rekel je, da ne bode nikdar nehal blagoslavlјati vašega imena in prositi Boga, naj vam in onim, ki so vam najbolj pri srci, podeli svoje izbrane darove.“

Jasne bistre oči gospoda Amorya so bile malo mokre in uljudni smehljaji so igrali krog njegovih usten, ko je Viljemu odgovoril:

„Vse to od gospoda Klintona! Prav uljudno in ravno tako odkritosrčno; o tem ne dvomim. A mladi moj prijatelj! vi mi gotovo nočete zahvaliti se le v njegovem imenu. Ali nemate ničesar reči v svojem imenu?“

Viljem se je začudil vprašanju, vendar je odgovoril brez obotavljanja.

„Se ve da, gospodine! ker se vrstim velikemu krogu prijateljev in znancev, ki čislajo

gospico Klintonovo, lahko ste preverjeni, da vas neizmerno občudujem. Zahvaljujem se vam za vaše nesebično ravnanje in ne le v imenu njenem, ampak tudi v imenu drugih se vam zahvaljujem, da ste jo tako srečno oteli strašne smrti.“

„Kaj naj vaše besede razumem tako, da govorite le kot prijatelj človeškega rodu in da se osebno nikakor bolj ne zanimate za katero mojih sopotnic.“

„Bile so mi skoro vse neznane. Gospica Klintonova je bila edina, ki jo poznam dalje časa, ne le ona dva dni v Saratogi. A nje smrt bi me bila gotovo močno bolela, ker sem jo v njenih otročjih letih prav dobro poznal, in zadnji čas bil neprestano v njenej družbi. Tudi vem, da njen oče, čestiti moj sodružnik v kupčiji, star in neprecenljiv prijatelj, katerega zdravje je sedaj jako oslabelo, bi v teh britkih okolščinah ne bil preživel tako hudega udarca, kot bi bila izguba edinega njegovega otroka, ki ga skoro obožuje.“

„Gospodine Sullivan! vi govorite jako hladno. Kaj ne veste, da svet v obče pravi, da se bolj kot goli prijatelj zanimате za gospico Klintonovo?“

Velike modre oči Viljemove so se polagoma povečale, ko je ostro pogledal gospoda Amorya. Na pol skrbni, na pol začudeni izraz njegovega obličja je dovoljno pričal, kako nepričakovano je bilo njegovo vprašanje. Ves zamišljen se je vsedel na stol, poleg katerega je doslej le stal.

„Čestiti gospodine!“ rekel je, „ali jaz vas prav ne razumem, ali pa se ljudje močno motijo.“

„Po takem še niste nič slišali o svojej lastnej zaročbi!“

„Nikdar ne, to vam zagotavljam. Kaj je mogoče, da bi se bil tak prazen glas razširjal med prijatelji gospice Klintonove?“

„Razširil se je dovolj, da je goli opazovalec življenja v Saratogi slišal ne le šepitati o tem — ampak to kot verjetno resnico očitno izreči.“

„Jako začuden sem in nevoljen zaradi tega, kar mi pravite,“ rekel je Viljem ter se je res videl zmočen in prestrašen. Kot nespameten in prazen je tudi ta glas, vendar bode gospici Klintonovej, kader bode slišala o njem, naravno izbujal nevoljo in jezo; in ne toliko zaradi sebe temveč zaradi nje obžalujem okolščine, ki so bile temu povod.“

„Ali govorite tako iz nežnočutja proti mladej gospici, ali ste pa tako skromni, da mislite, da bi nje ponos bil razžaljen, ko bi slišala tako zvezano svoje ime z imenom družnika svojega očeta, z imenom mladega moža, ki je do sedaj zares bil nepoznan v novošegnjih krogih? Pa ne zamerite mi, da sem morebiti stopil na nevarno zemljo in da se vaš ponos srdi nad odkritosrčnimi mojimi besedami.“

„Nikakor ne, gospodine! Storite mi krivico, če mislite, da je moj ponos te vrste. A odgovarjaje na vaše vprašanje se ne oziram le na ona vaša dva razloga, ampak še na druge, če vam pravim, da bi bila najbrž razžaljena gospica Klintonova, ko bi slišala

neumne in prazne besede, katere ste bili ravno omenili.“

„Gospodine Sullivan!“ rekel je gospod Amory, primaknivši svoj stol bližje Viljemu ter govoreč z naglasom, ki je izdajal, kako zelo ga reč zanima, „ali ste prepričani, da si sami sebi ne delate sence? Kaj veste, da je bila neprimerna ponižnost z napačno in pretirano ozirnostjo na poti sreči uže marsikatega mladega moža in da bode najbrž tudi vaše sreči na poti?“

„Kako to, čestiti gospodine? Vi govorite v uganjkah in jaz vas ne razumem, kaj hočete.“

„Zali mladi možje kot vi,“ nadaljeval je gospod Amory, „lahko pogostoma, kolikor vem, razpolagajo črez največe premoženje, če se le potegnejo za nje. A enemu človeku se redkoma ponudi večkrat taka sreča. Svet vam se bode smijal, če ne porabite tako lepe prilike, kot se vam sedaj ponuja.“

„Prilika za kaj? Vi mi vsaj ne mislite svetovati — —“

To mislim, ravno to. Starejši sem od vas in jaz poznam svet. Veliko premoženje se ne pridobi v enem dnevi in denarja nij zaničevati. Življenje gospoda Klintona visi na slabih nitkah in bogastvo, katero je spravljal vse svoje žive dni bode kmalu podedovala njegova hči, Ta je lepa, mlada in ponos visocih krogov, v katerih živi. Oče in hči sta vam udana. Nij vam treba biti tako zmešanemu. Jaz govorim kot se govori mej prijatelji, in vi poznate ono resnico, katero so tujci omenili in katero sem sam često slišal izreči kot nedvomljivo. Zakaj tedaj se obotavljate? Nadejam se, da vas ne bode zadržaval kak romantičen ali viteški čut, kot da bi bili vi menj od nje, ter ne vredni tako lepega dara. Nadejam se, da vas to ne bode zadržavalo porabiti priliko, ki vam jo ponuja vaše stanje.“

„Gospodine Filips! rekel je Viljem obotavlja se in v očitnej zadregi, „besede samo priličnih znancev, kot so bili vsi oni, s katerimi se je gospica Klintonova seznanila v Saratogi, nijso prav nič verjetne. Posebne

razmere, ki me vežejo z gospodom Klintonom, so bile povod, da sem zadnji čas neprestano občeval ž njim in ž njegovo hčerjo. Nema skoro nikakoršnih sorodnikov, komaj ima katerega zanesljivega prijatelja; zato svet misli, da mi je bolj udan, kot bi bil morebiti, ko bi jaz hotel snubiti njegovo hčer. Mlada gospica ima tudi toliko občudovalcev, da bi bila od moje strani največja prevzetnost, ko bi hotel misliti — —“

„Ha! ha! ha!“ vzkliknil je gospod Filips; poskočivši kvišku šel je po sobi gori in doli ter je mlademu možu srčno potrkal na ramo, „pravite to kakemu večjemu novincu od mene! Kaj lepo je od vas, da tako govorite. Če ravno pa črtim prilizovanje, vendar nekatere opombe ne bodo škodile mlademu možu, ki tako malo ceni svoje zasluge. Prosim, kdo pa bi bil oni gospod, zarad katerega je pred nekoliko večeri gospica Klintonova tako rada žrtvovala petje Albonijino, bliščobo razsvitljene in od ljudi napolnene dvorane in smehljanje in naklanjanje cele druhali svojih občudovalcev? S

katerim, pravim, je rajši se šla sprehajati pri luninem svitu po mirnem vrtu gostilne pri Zjedinenjih državah?"

Viljem se je trenotek pomislil, potem pa je vzkliknil, kot bi se bil ravno spomnil dogodbe in njenih nasledkov: „Spominjam se! To je bil tedaj prvi uzrok sumničenja. Jaz sem bil pri tej priliki goli sel, ki je poklical gospico Izabelo k postelji njenega očeta; pri tem namreč sem mnogo ur čuval. Ko se je ta probudil iz dolzega in skoro smrti podobnega spanja, ki je bil zdravnika vznemirjal, hrepenel je tako močno po svojej hčeri, da se nisem premošljal ter jo motil pri njenem večernem veselji. Poklical sem jo v hišo na vrtu, kamor jo je klicala njena dolžnost; tu je bival gospod Klinton v najskrajnejšem konci gaja, kamor sem jo bil spremil pri luninem svitu.“

Gospod Amory se je skoro naravnost zasmejati; pogledal je Viljema prvokrat prijazno in blagosrčno, kar se je njegovemu lepemu obrazu tako lepo podajalo, ter je vzkliknil:

„Toliko o blebetanji na kopališči! Ne smem, mislim, dalje govoriti o drugih znamenjih srčne razmere, katero je eden izmed vaju izdal. A ne gledé na to, dragi Sullivan! lahko mislite po vsej pravici, da brez truda pridobite srce mlade gospice in njeno premoženje, če ravno še oboje čuvata gospica in njen oče. Vi ste mlad mož, ki si je uže dobro pomagal; tudi ste zakupčijo tako spretni, da, kot slišim, stari gospod ne more shajati brez vas. Če se z zalim vašim licem, s krepko vašo postavo in duševnimi vašimi lastnostmi ne prikupite mladej gospici toliko, da bi ne mogla biti brez vas, krivi ste vi sami tega.“

Viljem se je zasmijal. „Ko bi to nameraval, ne poznam nobenega, s katerim bi se rajši posvetoval, kot z vami; a čestiti gospodine, zastonj so vse prikupljive nade, katere mi delate.“

„Brezvspešne pač ne bodo, če ste vi mož, za kakoršnega sem vas imel, odvrnil je gospod Amory. Misliti ne morem, da bi bili vi tak norec — (ne zamerite mi, prosim, da

rabim tako oster izraz) — ter ne bi videli, ni se oprijeli ponudene prilike, da bi veljali mej svetom toliko, kolikor vam gre po rodu, odgoji in osebnih spretnostih. V mladosti ste se pridno učili ter ste v Indiji pridobili si toliko bogatstva, da z velikim kapitalom, s katerim razpolagate, ste lahko v malo letih eden prvih kupcev na svetu. To vse vam res ne bode precej odprlo najvišjih krogov naše aristokracije, a zveza z gospico Klintonovo vam bi precej pripravila veljavo, katero bodele komaj dosegli po mnogoletnem trudapolnem delu. Tako bi vi s petindvajsetim letom dospeli v vsakem oziru do najvišjega vrhunca, po katerem sploh morete hrepeneti. Tudi niste živeli šest let brez vse ženske družbe, da ne bi bili razmerno občutljivi za tako nenavadno prisrčnost in lepoto, ki odlikujete gospico Klintonovo. Navadno mislijo, da moža, ki se je črez dolgo let vrnil iz tuje dežele, lahko vjame prva krasna rojakinja, v katere družbo je prišel slučajno. Komaj se bode kdo čudil, če vas vabi tako prikupljiva mičnost, ki se le

redkoma nahaja celo v tej deželi krasnih gospej. Tudi nij mogoče, da bi bili vi šest let delali pod indijskim solncem, sedaj pa bi ne znali ceniti nepričakovanega, pa srečnega in častnega konca svojih opravil, lahko pridobljen pokoj svojega truda, čegar največje plačilo bode lepa vaša nevesta.

Molčala sta za trenotek; gospod Amory je ostro opazoval Viljemovo lice ter je čakal odgovora. Kmalu je izvedel, koliko je vplivala navdušena njegova slika.

„Gospodine Filips!“ rekel je Viljem ter je govoril tako določno in močno, da ga je lahko prepričal, kako iz srca je govoril vse besede: „Res, da nijsem mnogo svojih najboljših let preživil pod žgečim solncem in v dolgem pregnanstvu od vsega, kar mi je bilo najljubšega, da ne bi bile me spodbujale in podpirale blage nade, visoko upanje in hrepenenje. A čestiti gospodine! motite se o meni, če mislite, da bi moja čestiželjnost, ki me je doslej spodbujala, se zadovoljila s plačilom, katero ste mojej domišljiji tako živo naslikali.

Ne, čestiti gospodine! če ravno le malo ljudi lahko doseže te ugodnosti, vendar hrepenim jaz, verujte mi, po nekem višjem cilji; zares držal bi največe svoje hrepenenje za nevspešno, ko ne bi moje nade in upi hrepeneli po nekem krasnejšem posestvu.“

„Od kod pa pričakujete izpolnenja tako prikupljivih nad?“ vprašal je gospod Amory zbadljivo.

„Ne od pisanih krogov novošegnega sveta,“ odvrnil je Viljem, „niti od onega denarnega plemstva, ki slehernemu določi po denarji njegovo veljavo v življenji. Jaz nikakor ne preziram častne veljave v očeh drugih ljudij; slep nisem za koristi bogatstva niti neobčutljiv za lepoto in prisrčnost, a zarad tega nisem zapustil svoje domovine in zarad tega se tudi nisem vrnil. Kakor mlad sem tudi, živel sem vendar dovolj dolgo in videl dovolj, da gojim upanje, da edini blagor, po katerem je vredno hrepeneti, je nekaj stanovitnejšega, nekaj prijetnejšega nego je dvomljiva čast, negotovo bogatstvo ali minljivo smehljanje in uklanjanje.

„Kaj pa hočete po takem, — če smem vprašati?“

„Lastno ognjišče, in sicer ne toliko za sebe samega, če prav sem dolgo vzdihoval po takem bivališči — temveč za neko drugo, s katero se nadejam deliti ga. Pred enim letom,“ in Viljemu so trepetale ustne in glas se mu je tresel ginjenosti, ko je to govoril, — „so živeli še drugi razen te drage, katere podoba popolnem sama sedaj napolnuje moje srce. O njih sem se bil poln ljubezni nadejal, da bodo uživali sad mojega truda. A nij bilo nam dovoljeno, da bi se bilo zopet videli in sedaj — a ne zamerite mi, nijsem hotel vas dalje nadlegovati z osebnimi zadevami.“

„Nadaljujte!“ rekel je gospod Amory, „nadaljujte! Vreden sem nekoliko zaupanja za nesebični svet, ki sem ga vam dal. Govorite z menoj kot s starim prijateljem. Zanima me jako, kar mi pripovedujete.“

„Uže dolgo je, odkar nijsem govoril o sebi samem; a prirojena mi je odkritosrčnost in ker želite slišati nekoliko o mojem življenji,

ne vem, zakaj bi se zdržaval. Moje stanje čestiti gospod! je bilo uže čudno v otročjih letih. Oprostite me, če se za trenotek spominjam tega. Imel sem le dvanajst ali štirinajst let, ko sem spoznal svojo silovito dolžnost. Moja mati vdova in njen kaj prileten oče sta bila edina sorodnika, skoro edina prijatelja, katera sem imel. Prva je bila slabotna, nežna, mehka in popolnem nezmožna za težka dela; drugi je bil star in ubog ter je živel le od male plače, ki jo je dobival kot cerkvenik bližnje cerkve. Vi veste, ker sem bil vam uže poprej povedal, da sta me kljubu tem razmeram več let dobro držala ter me izvrstno odgojila.“

„V onih letih, v katerih drugi dečki mislijo le na piščalke in fernikolje, želel sem jaz uže prisrčno, da bi prevzel materi in staremu očetu nekoliko dela in skrbi. S tem namenom sem iskal službe in jo našel, v katerej so dobro ravnali z menoj in me dobro plačevali. V tej službi sem ostal do smrti svojega gospodarja. Potem sem britko čutil pomanjkanje

dela, obupaval sem ter sem bil nesrečen. Žalostno moje stanje je bilo še žalostnejše, ker sem neprestano živel z možem tako otožnega in obupljivega srca, kot je bil moj stari oče. Ta je skusil mnogo v svojem življenji ter je bil mnogokrat prevaran v svojih nadah. Nikdar me nij osrčeval, ampak zmerom me le opominjal, da mi bodo najbrže spodletele vse moje namere, pomagati si k višku.“

„Obžaloval sem takrat z grenkimi besedami, da so me tako tlačile opombe starega moža; a od onega časa sem mislil, da so nekaj tudi koristile, kajti nič me nij tako zelo spodbujalo k neprestanemu delovanju kot neumirljiva želja dokazati mu, da je bilo napačno njegovo otožno prerokovanje. In malokaj me je toliko veselilo, kot da mi je kratka zadnja leta pogostem zagotavljal, da je popolnem prepričan, da je moja sreča nedvomljivo ustanovljena in da bode vsaj eden njegove nesrečne rodovine se odtegnil izkušnjam in težavam hude revščine.“

„Mati moja je bila mirna izobražena žena, male postave, kaj priprosta in tiha. Ljubila me

je kot svoje življenje; naučila me je vse dobro, kar znam; nij žrtve, katere ne bi bil žrtvoval njenej sreči. Za njo bi bil dal rad svoje življenje; a na tem svetu se ne bodeva več videla in jaz — jaz — se učim odpovedati se.

„Za ta dva in še za neko tretjo, o kateri bom precej govoril, sem bil pripravljen iti po širokem svetu delat in trpet. Prihika se mi je ponudila, poprijel sem jo in kmalu sem došel do imenitnega svrha svoje čestitželnosti. Zamogel sem zaslužiti, kolikor smo vsi potrebovali za življenje. S časom sem zaslužil toliko, da sem jima pripravil marsikaj prijetnega. In začel sem bil misliti na ne tako oddaljen dan, ko bode dolgo pričakovana vernitev popolnem dovršila našo srečo. Mislil nijsem, da je na poti bilo žalostno poročilo o smrti starega očeta in o počasni, a gotovi smrti moje matere.“

„Res je sicer, da sta oba mrtva. Bil bi sedaj tako popolnem osamljen, da si bi skoro lahko želel iti za njima, ko ne bi še živel.

devojka, katere ljubezen me priklepa na zemljo, kolikor časa mi bode ohranjena.“

„In ta je?“ vzkliknil je gospodin Amory prena gloma, kar pa Viljem ves zamišljen v svoje misli nij zapazil.

„Mlada devojka je,“ nadaljeval je Viljem, „brez rodbine, bogastva ali lepote; a ta deva je vzvišenega duha, ki jo dela imenitno; plemenitega srca, ki jo dela bogato; čiste vesti, ki jo dela lepo.“

Velika pazljivost gospoda Amorya, očitna njegova želja več slišati o njej, je osrčevala Viljema, da je nadaljeval.

„V isteji hiši, v katereji je bival moj stari oče, je živel nek star mož, prižigalec mestnih svetilnic. Bil je ubog, ubožnejši celo kot smo bili mi, a lahko rečem, da nikdar nij bilo na svetu boljšega ali blagosrčnejšega moža. Ko je neki večer opravljaj svoje delo, našel je na ulici majheno raztrgano deklico, ki jo je neka neusmiljena žena ravno vrgla skozi vrata, da bi mraza umrla ali pa počasi poginila v ubožnici. Pripeljal jo je domov. Samo požrtvovalna

skrb in postrežba od strani moje matere in strijca Truemana (tako sva zmirom imenovala svojega starega prijatelja) ste rešili slabotno, na pol izstradano bitje nasledkov tako dolgega hudega ravnanja in mučenja. Ohranila jo je vzajemna neprestana skrb, da je v poznejših letih v obilnej meri jima povrnila vso ljubezen, ki sta jej izkazovala. Onikrat je bila bolehana, suha, prstenega obraza in izvenredno neznatne zunanje postave. Razen tega je bila nagle, silovite krvi, ki je nikdar nij brzdati se učila, in zelo svojeglavna, to prej ko ne vsled tega, da je dolgo časa živela v razporu s celim svetom.“

„Vse to pa nij strašilo strijca Truemana, po čegar ljubeznjivem navodu so se kmalu jele kazati nove in doslej nerazvite kreposti in zmožnosti. V prijaznej ljubeznjivi sapi, v kateri je sedaj živela, je postala kmalu popolnem drugo bitje. Lepim izgledom in dobrim naukom, ki jih je dobivala doma, se je še pridružila božja luč, s katero je neka gospica navdihovala in razsvitljevala njeno življenje.

Ta gospica sedi sicer sama v temoti, a iz njenega duha se razširja krog nje svetlobni kolobar; ta razsvitlja vse one, ki so tako srečni, da žive v njenem obližji. Tako je ta deklica postala, kar je, nežno bitje, katero lahko vsak ljubi vse svoje žive dni in kateremu se lahko zaupa. Za me je bila kmalu brezmerna ljubezen do majhene deklice, na katero me je s prva vezalo le golo vsmiljenje.“

„Vedno sva bila skupaj: skup sva mislila in delala, veselila se skup in žalovala ter se zanimala za iste reči. Jaz sem jej bil učitelj, varuh in udeležnik vsega njenega otročjega veselja, ona pa mi je bila dobra svetovalka in tolažilka, sočutna in osrčevalna prijateljica. V tem obziru bi je ne bil mogel pogrešati, ker vedno je bila polna dobrih nad in tako veselega srca, da mi je vzbujala čestokrat nade in veselje. Prav dobro se še spominjam, kako zaupanje in kako moč mi je, kljubu svoje mladosti, yzbujala, ko je umrl moj prvi gospodar in sem bil kot neizveden dečko ves obupan. Prelepa je bila razmera med njo in

strijcem Truemanom. Res sem bil še deček, vendar pa sem občudoval požrtvovalno ljubezen starega moža proti njegovej pohčerjenki, njegovej tičici, kakor jo je navadno imenoval; občudoval sem tudi srčno hvaležno ljubezen, katero mu je sama skazovala.

„Prva kratka leta je odvisela popolnem od njega, ter mu je bila kaj ljubeznjiva, nežna hčerka; a nazadnje je prišel čas, ko se je razmera izpremenila. Stari mož, udarjen od mrtuda je bil bolan in brez vse pomoči. Takrat je zmagavno se pokazala lepota njene ženske narave. Oh! kako ljubeznjivo je vodila, če prav je bila sama še otrok, starega moža, ko se je polagoma bližal grobu! Često sem šel o polunoči v njegovo sobo, boječ se, da bi kaj potreboval, česar bi mu pri svojej mladosti in neizkušenosti ne mogla storiti. In nikdar ne bodem pozabil mlade deklice, ki je o uri, ko bi mnogi njenih let trepetali strahu pred nočjo in temoto, mirna sedela pri njegovej postelji; pred njo na mizi je brlela svetilnica, sama pa ga je držala za roko ter

mu z ljubeznjivimi besedami kratila dolge ure brez spanja, ali pa je zrla v malo sveto pismo ter mu je glasno čitala.“

„A vsa njena skrb mu nij mogla podaljšati življenja. Malo prej kot sem bil odšel v Indijo, je umrl, zahvalivši Boga za mir in pokoj, ki ga mu je navdihnila njegova ljubeznjiva postrežnica.“

„Moral sem mladej našej Jerici krotiti njene britkosti; takrat sem storil vse, kar koli sem mogel, da bi jo vtolažil. Predno sem zapustil domovino, izročil sem jo radosten izvrstnej slepej gospici, ki je uže dolgo časa podpirala njo in strijca Truemana. Pri odhodu sem slovesno izročil Jerici, ki se je bila uže v onem primerljeji pokazala tako voljno in spretno, skrb za svojo mater in za svojega starega očeta. Obljubila mi je izpolniti zaupanje ter je svojo obljubo blagosrčno držala. Kljubu neprijaznosti in nevolji gospoda Grahama, očeta slepe gospe, katerega dobrote je bila dolgo uživala, posvetila je srce in roke izpolnjevanju dolžnosti, ki so jej bile svete. Kljubu vsemu

trpljenju in delu, ponočnemu čuvanju in odpovedanju je radovoljna žrtvovala svoje veselje in svoj pokoj, ter je noč in dan potrpežljivo stregla prijateljema, katera je ljubila z večo nego hčerno ljubeznijo, ker bila je ljubezen svetnice.“

„Z najboljšo voljo bi jaz ne bil mogel na pol toliko storiti, kot je storila ona. Mogel bi bil ravno tako močno ljubiti, a le žensko srce bi bilo moglo na to misliti, le ženska roka bi bila mogla tako potrpežljivo izvršiti, kar je izmislila in izvršila Jerica. Bila mi je uže poprej več nego kaka sestra: vedno sva si dopisovala, bila je moja najljubša prijateljica, sedaj pa je zvezana z menoj z vezmi, ki niso tega sveta.“

Šestnajsto poglavje.

In priliko sem tu imel
Te skušati, preresetati,
Pa priznam, sem našel te
V poskušnji potrjenega.

„Gotovo,“ rekel je gospod Amory, ki je mirno poslušal, dokler nij Viljem končal, lahko

to razumem. Mož blagega srca je moral biti globoko in stanovitno hvaležen deklici, ki nesebično in neutrujeno streže ljubljenim prijateljem v njihovih zadnjih urah, kadar jim sam nij mogel pomagati. Gospodine Sullivan! v veliko čast vam je, da tako goreče hvalite to deklico. Ta mora biti tudi kaj izvrstna oseba, da je tako zvesto in dobro izpolnila staro obljubo, katero bi bila najbrže pozabila manj nesebična prijateljica. A prazni čut poštenja vas naj nikar ne zapelje, da bi se žrtvovali na altarju hvaležnosti. Težko mislim, da bi mlad mož, ki je bil tako častiželen, da se je odločil za ta namen, tako značajan in trden, da ga je zasledoval, in tako srečen, da ga je dosegel, težko mislim, pravim, da bi mlad mož, zdrave pameti resno bil sklenil, da bi sebe in svojo bodočnost zavezal z neznatno mlado soigralko nepoznane rodovine, brez lepote in premoženja; zlasti, če ga ne veže kaka obljuba zoper njegovo voljo, ali če ga ne veže prepričanje, da le največe, kar koli more dati namreč njegova oseba sama more rešiti

izvenredno zavezo njegovo. Kaj smem vprašati, ali vas vežejo kake obljube?“

„Ne,“ odvrnil je Viljem.

„Potem me poslušajte za trenotek. Kot prijatelj vas prosim, da se ne pre naglite v zadevi, ki bode vplivala na srečo vašega življenja. Prosim vas, poslušajte mirno, če vam je mogoče (Viljem se je kazal uže zelo vznemirjenega), moje kratke besede.“

„Jako se motite, mladi moj prijatelj! če mislite, da bi vaša sreča in sreča Jerice, kot jo imenujete (mimo gredé rečem, kaj grdo ime,) bila zagotovljena po slabo izbranej zavezi, kar bodeta oba kmalu obžalovala. Šest let je uže niste videli. Pomislite, koliko se je lahko zgodilo v tem času, in varujte se, da se ne bode pre naglili.“

„Vi ste ves ta čas živeli na tujem, ste neprestano delali, spoznavali ste svet in različne njegove družbe in šege. V vzhodnjej Indiji ste videli življenje, ki je popolnem različno od življenja v naših mestih ali pa po evropskih. A samostalnost vašega značaja in vašega

vedenja, katerega ste se tam privadili, vam je podelila čudovito spretnost za olikane kroge pariškega življenja; v te ste bili tako nenadoma vpeljani in v njih ste bili zares, lahko rečem, ne da bi se vam prilizoval, kaj zelo srečni.

„Če prav so vas po pravici predstavljali imenitnim krogom kot prijatelja možu, ki je tako znan in čislan kot gospod Klinton, vendar prezreti niste mogli, kako izvenredno so gledali na vas Amerikanci, na inostranskem živeči. Tudi dobro veste, koliko vam je koristilo, ko ste se vrnili v domovino, da so vas tako dobro poznali. Če prav nisem bil tako srečen, da bi bil vas našel v Parizu, vendar sem bil ob istem času tam ter sem imel marsikatero priliko poizvediti razne dogodbe, katerih bi vi zaradi svoje prevelike skromnosti ne hoteli priznati.

„Da je vam dopadala dobra družba, lahko sklepam, ker drugače bi se ne bili mogli odlikovati v njej ali celo ne dobiti prostora sredi nje. Enako jasno je tudi, da so se prilizovali

vašemu ponosu in da so se vaše misli o življenji morale obrniti v drugo mer, ker so vas tako ugodno sprejeli na tujem in v domačiji, ne le možki, ampak zlasti mlade in lepe devojke. Te so se vam smehljale in sladkale, mej drugim posebno ona, katere ime je svet sklenil z vašim imenom.

„Če pomislim vse to in na nade o bogastvu, katere lahko gojite in o katerih sem uže govoril; če pomislim potem, da vse to hipoma zavrnete in prav po viteško pokleknete pred kolena strežnici svoje matere, reči moram, da mi je nemogoče molčati. Nehotoma vas spominjam na bodočo nasprotno moč, ki se mora prikazati, na prevaro, ki mora slediti, če se bode videli hipoma in za zmerom izključeni od veselja, ki se je vam ponujalo in kateremu ste se prostovoljno odpovedali. — Spomnite se tudi, da po možitvi preneha dober del čislanja, ki ga naklanjajo mlademu možu z lepo bodočnostjo; nikdar ne razširjajo tega tudi črez njegovo nevesto, če nij iz izvoljenega kroga, po katerem hrepeni.

Ta uboga sirota, s katero hočete deliti svojo osodo, ta majhena, zelo potrpežljiva učiteljica — —“

„Saj vam nijsem povedal, da je bila učiteljica,“ vskliknil je Viljem, ki je sedaj nepotrpežljivo hodil po sobi gori in doli, poslušavši besede gospoda Amorya in se je hipoma vstavil. „Povedal vam nijsem nič enakega, odkod pa veste to?“

Gospod Amory je bil tako izdal, da več ve, kot je hotel vedeti. Obotavljal se je za trenotek, potem pa je hitro pomislivši se, odgovoril na videz odkritosrčno:

„Sullivan! da vam povem resnico, videl sem devojko v družbi z nekim starim doktorjem.“

„Z doktorjem Jeremijo?“ vprašal je Viljem nagloma.

„Da, ravno s tem.“

„Kedaj ste jo videli? — Kako se je to zgodilo?“

„Ne vprašajte me!“ rekel je gospod Amory objestno, kot da bi bila stvar nepomenljiva

in da neče biti vprašan. „Po naključji sem naletel na starega moža na potovanji in ta Jerica Flint ga je spremljala. Pravil mi je marsikaj o njej, vendar nič slabega. Ko sem vas opominjeval pred slabo ženitvijo, govoril sem le v obče.“

Viljem je gledal gospoda Amorya nekoliko radoveden, nekoliko pa začuden; hotel ga je z nova povprašati za njo. A gospod Amory je prijel za besedo ter je nadaljeval, tako, da Viljem nij mogel spregovoriti.

„Gospodine Sullivan! ta Jerica, kot sem vam uže rekel, bode vam v veliko nadlogo; neprestano vas bode zavirala priti v imenitne kroge, v katerih se bi sama komaj znala odlikovati. Vi sami pravite o njej, da nema premoženja in da nij lepa. O njenej rodbini ne veste ničesar in nemate res razloga nadejati se, da bi njej bila v veliko čast, ko bi za njo izvedeli. Zdi se mi tedaj, da govorim prav po zahtevah zdrave človeške pameti, če vas svarim, naj se nikar ne spuščajte sè svojo osobo v tako neenako kupčijo.“

„Čestiti gospodine! prav rad verujem,“ rekel je Viljem, ko se je zopet vsedel ter se skušal vmiriti, „prav rad verujem, da se vaši razlogi, ki ste jih tako zgovorno v tem za moje blagostanje tako imenitnem vprašanji razložili, naslanjajo na mirno premišljevanje in nesebično željo, da bi pospeševali mojo srečo. Priznam vam, da ste sodili po kratkem, a v razmeri s časom kaj natančnem znanji, zadnji mož, od katerega bi bil pričakoval takega sveta. Mislil sem, da ste tako neodvisni od mnenja ljudi in da tako malo marate za njih hvalo in naklanjanje, da se po njih nikakor ne bi ravnali, kadar bi vi hoteli vplivati na druge.“

„Če ravno vaši sveti niso nikakor vplivali na moje misli in namene ter jih niso prav nič spremenili, vendar se vam zahvaljujem za odkritosrčnost in dobro voljo, s katero ste mojo odločbo hoteli ravnati po svoje. Vašim razlogom čem odgovoriti tako očitno, da se bode, upam, prepričali, da nikakor ne ravnam po nagonih slepe domišljije ter se ne

spuščam brez premisleka v početje, katero bi pozneje obžaloval. Prepričali se bode, da me vodijo čuti, ki jih odobravata um in pamet in ki so se že obistinili v dejanskih izkušnjah.

„Resnico ste govorili, ko ste mi pri-sojevali prirojen okus za dobro družbo; okus, ki se vsled revščine in osamelosti v otročjih mojih letih nij mogel dosta pokazati, ki pa je vendar mnogo vplival na moje namene in mojo čestiželjnost v življenji. Krasne hiše, kočije in obleke bogatinov so mnogo manj mikale mojo domišljijo, kot plemenita mirnost, olikana naobraženost in pa lepo brdko vedenje, s katerimi se je odlikovalo le malo število opazovalnih ljudi. In kolikor zelo sem hrepenel po bogastvu, zarad njega sama in zarad pomočkov, katerih mi ponuja, da pospešujem drugim srečo in prijetnost, vendar bi za me izgubilo polovico svoje veljave, ko ne bi njegov posestnik imel poti odprte v olikane kroge, na katere sem se vedno z občudovanjem oziral.“

„Nij trebalo mi po takem pomanjkanju dobre družbe v Indiji, da bi bil željno vstopil v gibanje in veselje onega življenja; tudi sem kot vi, zdi se mi, dobro veste, imel po dobrotljivosti in prijaznosti gospoda Klintona precej odprt pot.

„Res je, da sem bil tje poklican o času, ko je moje srce se bojevalo mesece in mesece z otožnostjo, ki so jo uzročila žalostna poročila od doma. Zato tudi nijsem imel nikakoršne volje, da bi bil sprejel ponudbo gospoda Klintona. Njegovo slabo zdravje in njegova nezmožnost udeleževati se veselic onega mesta, ste me neprestano silili spremljati njegovo hčer, ki ljubi veselo družbo ter bi se bila le nerada jej odtegovala. Zato se je vedno držala mene ter me zamotala v vrtinec pariškega življenja; v tem sem res kmalu našel mnogo, kar mi je ugajalo ter me mamilo. Nijsem mogel, da ne bi bil čutil prednosti, ki so se mi ponudile tako nenadoma; tudi moj ponos nij mogel popolnem trdno se ubraniti napadov, od razne strani storjenih. Tudi se

nijsem tvegale le svoje močatosti, moje stanje v imenitnih visokih krogih mi je uzročilo še druge in resnejše izkušnjave. Kmalu so v nevarnost prišla moja načela in čistost mojega mišljenja in vedenja, katera so bila uže v otročjih letih vsajena v moje srce in katera sem bil doslej nepokvarjena ohranil. Ubratil sem se bil vsem surovim izkušnjavam, a moji znanci so mi na to pokazali izkušnjo v ličnej podobi in obleki; ta često vjame one, katerih bi prišedši odgrnena nikakor ne zmagala. Kozarec bi me ne bil nikdar mogel zapeljati k surovim in zopernim prizorom pijane razuzdanosti; a v roki olikanega posvetnjaka, kateremu se je trenotek poprej naklanjalo ljudstvo in so se mu gospe prijazno smehljale, se je bliščal v svetlejši bliščobi in pozabljene so bile vse njegove grenkosti. Obrtnijski igralec, najbolj izurjeni slepar bi me bil brez vspeha vabil, naj se udeležim njegove hudobije; a toliko zelo se nijsem varoval nevarnosti, ki me je na drugej strani nenadoma čakala; kajti kako bi bil mislil, da bi moji prijatelji,

prijatelji gospoda Klintona, dike onega kroga, s katerim so občevali, skušali pri igri oslepariti me za denarje, spraviti me v zadrege in pogubiti me? Čudim se skoro oziraje se na prve kratke tedne svojega bivanja v Parizu, da nijsem nazadnje zablodil v zanjko, katerih so mi premnogo nastavljali, da bi me pogubili. Vanjo bi bil tudi kaj lahko zašel, ker me naravni nagoni vabijo v družbo in ker je moja narava neboječa in nepokvarjena. Nič, o tem sem preverjen, kot spomin na čisto in čuvno mater, katere ondanja smrt je z nova oživila spomin na mnoga njena svarila v trenutku nevarnosti prebujena, nič kot zavest, da njeni plemeniti duh neprestano plava nad mojo potjo, žaluje o mojih bojih, veseleč se mojih zmag, bi mi ne bilo dalo pogumnosti in stanovitnosti, da sem se obvaroval mrež, v katere bi me bila zapeljala moja neprevidnost. Tako sem se jih ogibal ter jim na zadnje popolnem vtekel.

„Ko sem bil srečno premagal te črne nevarnosti, čakale so me druge, komaj manjše nevarnosti, od katerih je močno odvisela

bodoča moja sreča. V neprestanem vrtinci veselja, v katerem sem preživel dneve in pogostem cele noči, je bilo mnogo, kar se je prikupovalo mojemu samoljubju, ugajalo mojej častiželjnosti in uničevalo vse blajše čuti: in tu, zdi se mi, bila je moja rešitev srečni moj učinek. Ko bi se bil približal le meji novošegnega življenja, ko bi bil prisiljen čakal s hrepenečimi očmi na pragu njegovem, mudil bi se morebiti še sedaj tam, prevarjen ogledovalec veselja, katerega uživati mi nij bilo dano. Ko bi bil le nekoliko prišel v te novošegne kroge, potem bi bil napenjal vse svoje moči, da bi se bil vrinil dalje.

„Ker so mi pa bile precej razodete vse skrivnosti družbe, katerej sem se poželjivo približeval, spregledal sem kmalu ničevost, puhlost in nevrednost novošegnega življenja. Nočem reči, da ne bi bil našel v njegovih dvorinah prisrčnosti, bistroumnosti, zmožnosti in izobraženosti, katerih sem se tam nadejal, ali da bi bile te lastnosti nepremisljivo sklenjene z drugimi in manj mičnimi lastnostmi. Ne,

mislim zares, da nij stanu, ki ne bi se po-
našal s svojimi junaki in junakinjami; tudi v
krogih novošegnega življenja žive možje in
ženske, ki bi dičili celo puščavo. Tudi ne
zaničujem oblik in šeg, ki uže same za-se
povišujejo lepoto in dobro vedenje. Koli-
kor časa se kak stan odlikuje z izobraže-
nostjo in okusnim ličnim vedenjem, drugi stan
pa kaže le nevednost in surovost, je mej njima
prav naravna meja, katero preskočiti bi morda
ne želel nobeden izmej njih.“

„A ta meja nij nova šega, ki pri nas
in na inostranskem često izključi prvega, dru-
gemu pa pot odpre. Če se drznem meriti
z drugo bolj vzvišeno mero, storim to le,
ker sedanjó mero uže tako dobro poznam, da
lahko presodim, kako zanesljiva da je.“

„Vi ste za tako filozofijo še jako mladi,“
rekel je gospod Amory. „Marsikateri se je
gnjusé obrnil od plemstva, ki ga nij hotelo
sprejeti mej sé; le malokateri se mu prosto-
voljno odpové.“

„Redki morebiti,“ odvrnil je Viljem, „redki mladi možje, vsaj so imeli toliko prilik, kot jaz da bi sprevideli njegove skrivnosti. Lehko rečem, upam, brez izdaje, ker govorim le v obče, da sem našel več nevednosti, več neizobraženosti, več surovosti in več nečednosti v takozvanem plemstvu naše domovine, kot bi bil mislil, da je to le pretrpeti more. Često sem videl izglede, da sta najbolj izvršeni gizdalin ali najkrasnejša gospa v veseli družbi pokazala neodpustljivo nevednost o najnavadnejših predmetih. Videl sem, da ste denašnja obilost in zapravljenost se poravnali z zaničljivo skopostjo drugega dne. Zapazil sem, kako zelo je pomanjkovalo načel obema spoloma. To pomanjkanje načel pa spričuje, da visoko življenje na zemlji nikakor ne varuje duše napak, katere jo morajo narediti popolnem nezmožno za vzvišeno življenje na onem svetu.“

„To sem tudi jaz zapazil,“ rekel je Amory; „a izkusil nijsem le toliko, kot so drugi izkusili, in okoliščine so mi razbistrile oči. Vendar se

čudim, da ste tako dobro in bistro videli vse te reči.“

„S prva nijsem videl,“ odvrnil je Viljem, „še le polagoma sem prišel k sebi od slepilnega učinka, s katerim sta zunanja slava in bliščoba novošegnega življenja motila jasno pamet. Slutil sem, da mora biti puhlo in ničev, ker sem opazoval izglede sebičnosti, neumnosti in brezsrdnosti, ki so se kazali drug za drugim. Povedal bi vam lahko sto in sto grdih prevar in zaničljivih primerljajev spodlezovanja in surovega zanemarjenja svetih dolžnosti, katere sem neposredno sam opazoval; a nečem izdati skrivnosti posameznikov, ter vas tudi ne dolgočasiti s tako povestjo.

„Posebno sem se čudil, kako zelo vpliva neprestano hlepenje po veselju na čutstvo, na srce in nagnenje ženskega spola. Čeravno sem nosil v svojem srcu podobo ženske dobrotljivosti in čednosti, vendar bi morebiti bil s prestola pahnjen ta živeči uzor, to sladko podobo bi bilo morda spodrinilo kako prijetno lice, ki me je s prva z lepoto očaralo, ko bi

bila ta lepota zunanji izraz znamenje enako popolne duše. Blage in izvrstne ženske so morebiti tudi v najvišjih krogih človeške družbe; ne dvomim, da se nahajajo take, katerih lepota, pristrčnost in druga zunanja mičnost so manj vredne občudovanja, kot njih notranje bitje. A mej vsemi, bolj natanko mi znanimi, nij bilo jedne, ki bi se le količkaj lahko merila z ono, ki je neprestano plavala v mojem spominu, ki je še vedno pravi uzor svojemu spolu in zmirom mora biti.“

„Ne čudim se, da se drugim nij posrečilo zadostiti mojim pojmom o ženski lepoti, ker je značaj Jerice Flintove bila mera, po katerej je moja duša vsako merila. Kako bi bil mogel primerjati budalost, posvetnost in brezsrčnost krog sebe z duševno izobraženostjo požrtvovalnostjo in ljubeznijo devojke, imajoče vse lastnosti, ki dičijo življenje na zemlji? Vam se nij posrečilo prepričati me, da bi Jerica le količkaj ovirala in težila moža, ki bode tako srečen, da jo bode imenoval svojo. Jaz za-se ne želim več, zares plemenite veljave v

življenji, nego je ona, katera jej po pravici gre, in katero bode vedno najbolj dičila: veljavo in plemstvo resnične izobraženosti, izvedenosti, pristrčnosti in lepote.“

„Vi mi govorite o bogastvu. Jerica nema nikacega premoženja; a njeno srce in njena duša je čisto zlato, ki je bilo očiščeno v ognjeni peči žalosti in težav, ter se je iz nje izcedilo svetlo bliščeče in brez žlindre in nesnage. Rodovine nema in njeno rojstvo je zakrito v skrivnost; a kri, ki se pretaka po njenih žilah, bi nikdar ne osramotila rodu iz katerega izvira; tudi jo vsaka kaplja krvi iz njenega nesebičnega srca postavlja tik najplemenitejših ljudi na svetu.“

„Vi govorite tako zgovorno o lepoti. Ko sem se ločil od Jerice, bila je razen svojega značaja še pravi otrok, kajti imela je le dvanajst ali trinajst let. Če prav se je sebi v korist močno spremenila, odkar je bila prišla k nam, vendar se mi zdi, da je težko imela mnogo tega na sebi, kar svet imenuje lepoto. Meni je bilo to nekaj, na kar sem redkoma mislil;

in če bi ne bil tudi tako malo maral za to, bila mi je tako priljubljena, da bi nikakor ne bil mogel v tem oziru nepristransko soditi o njej. Vendar se še prav dobro spominjam, kako razsrjen sem bil, ko je enkrat eden mojih tovarišev, ki je naji slučajno videl na sprehodu, zasmehljivo nje postavo primerjal z lepo hčerjo najinega gospodarja, z isto gospico Klintonovo, o katerej sva govorila. Spominjam se pa tudi še dobro, kako radosten sem bil, ko sem pri nekej priliki (bile so ravno šolske izkušnje) slišal njeno izvrstno učiteljico gospico Brownovo reči nekej gospe, kako izvenrednega se o Jerici nadeja v telesnem in duševnem oziru. Ali se je prvi del te nade izpolnil ali ne, ne morem presoditi. A če se spominjam njene spoštljive in nežne postave, gorečih njenih čutov, kateri so razsvitljevali vse njeno obličje, mirnega in veličastnega izraza, katerega je čista nje duša podelovala njenemu še otročjemu obrazu, tako stoji pred mojim spominom kot vtelesenje vsega, kar mi je najdražje na svetu.“

„Šest let jo je lahko telesno močno premenilo, a tega jej nij oropalo, kar jaz cenim najvišje. Jerica je take mičnosti, črez katero čas nema nobene moči, take prisrčnosti, ki je dar božji in take lepote, ki je večna. Ali bi smel in mogel še več zahtevati?“

„Ne mislite tedaj,“ nadaljeval je po kratkem prenehljeji, „da je moja zvestoba proti soigralki goli čut hvaležnosti. Res je, dolžan sem jej mnogo, mnogo več, kot jej morem povrniti; a moja ljubezen do blage devojke izvira iz najbolj istinite ljubezni do čistega značaja in priprostega srca, katerih nikdar videl nijsem v toliki obilosti.“

„Kaj ponujajo dolgočasne in nespametne steze novošegnega življenja, zunanja bliščoba in slava bogatstva, čislanje lene in malovredne druhali, kar bi moje srce tako širilo, mojega duha tako vzviševalo in me k zmirom novemu delu navduševalo, kot misel na mirno, srečno, domače ognjišče. Na tem ognjišču vlada duh, ki je kot nalašč ustvarjen za zaupanje, ljubezen in skupno življenje, katerega čas ne more razdreti; večnost pa je more le utrditi.“

„Ali ste pa zagotavljeni, da ona, ki jo tako močno ljubite — —“ vprašal je Amory očitno ginjen; in beseda se mu je ustavila, predno je izgovoril svoje vprašanje.

„Ne,“ odgovoril je Viljem, ki je slutil vprašanje. „Vem, kaj hočete vprašati. Tega nijsem zagotovljen. Nemam nobenega razloga udajati se nadam, s katerimi se tako rad pečam. A obžalujem ne, da sem govoril tako odkritosrčno in pošteno; ker ponosen bi bil še zmirom, da sem jo ljubil, ko bi tudi moje srce razžalila z mrzloto. Do denes so me (odkar sem se vrnil v domovino) vezale dolžnosti, ki so svete, in mi mučile srce, ki je hrepenelo po svobodi, da bi sledilo lastnim nagonom. Čestiti gospodine! s tem pohodom pri vas,“ to rekoč je vstal, da bi otšel, „sem izpolnil zadnjo dolžnost, ki mi jo je naložil moj izvrstni prijatelj: jutri bodem lahko šel, kamor precej hiteti me je le dolžnost zavirala.“

Ponudil je gospodu Amoryu roko, ki jo je prisrčno stisnil; ta prisrčnost se je jako ločila od one mrzlotte, s katero ga je bil pozdravil pri dohodu.

„Ostanite zdravi!“ rekel je. „Iz srca vam voščim najboljšega uspeha pri zadevi, ki se blezo tako močno tika vašega srca; neki dan se bodele gotovo spomnili vsega tega, kar sem vam povedal ta večer.“

„Čuden mož!“ mislil si je Viljem gredoč v svojo gostilno. „Kako srčno mi je pri slovesu stiskal roko in kako prijazno mi je rekel: „Srečni bodite!“ Bil je tako srčen in prijazen, če prav me je sprejel tako hladno in če prav sem ves čas najinega govora trdovratno zavračal njegove besede in zametal njegov svet.“

Sédemnajsto poglavje.

Težko delo je srce brzdati,
Predno ubrzdala bridka leta
Duh ognjeni mu v potrpnost jakost,
Mirno, ki uči se le v trpljenji.

„Gospica Jerica!“ rekla je kuharica Prime, ko je odprla duri in glavo pazno noter pomolivilši, pogledala po sobi; potem je tihoma vstopila kot priljubljena mačka, ki se upa stopiti čez navadno mejo. „Moj Bog! kako

pridni ste! Zares, vi hočete sneti še ta zagrinjala v sobi gospe Grahamove, da bi jih oprali! Gospica Jerica! jaz bi se za to še zmenila ne! Gospe Grahamove še ne bode pred štirinajstimi dnevi in gospa Ellisova bode imela dovolj časa.“

„Drugega dela nemam,“ veste kuharica, in to gotovo nij težavno.“ Potem je pogledavši staro kuharico pristavila: „Zdi se nam vsem prav dobro, da smo zopet doma.“

„Lepo je,“ odgovorila je kuharica z naglasom; „in upam, da nij krivica, če pravim, kar nehotoma včasih mislim, kako lepo bi bilo, ko bi mi vsi mogli ravno tako dalje živeti, kakor sedaj in da bi se nobeden drug ne vrival vmes.“

Jerica se je smehljala in rekla: „Sedaj je ravno tako, kot je bilo v starih časih, ko sem prišla prvikrat sem. Takrat sem bila še otrok,“ nadaljevala je vzdihnivši.

„Za Boga, kaj pa ste sedaj?“ rekla je kuharica. „Za božjo milost! gospica Jerica! ne mislite, da ste stari. Nič ne de tako

dobro, kot da se človek čuti mladega, če hoče ostati mlad. Tu na primer gospica Marta Pačeva — —“

„Mislila sem vprašati po njej,“ vzkliknila je Jerica vzemši škarjice in zopet počenši parati drugo zagrinjalo. „Ali še živi in se počuti dobro?“

„Gospica Marta!“ odvrnila je kuharica. Za Boga, ta ne bode umrla nikdar! Stare deve, ki se čutijo kot mlade deklice, živé večno. Prišla sem ravno sem, vam nekaj povedat o njej. Pekovski fant je denes s kruhom prinesel tudi pozdrav od nje in naj bi jo obiskali, ko hitro morete. A veste gospica Jerica! meni se bi nikamor ne mudilo, dokler se ne bi opočila; kajti zdi se mi, da se ne počutite dobro; vidite se mi tako oparjeni in zbegani.“

„Kaj me je prosila, naj jo obiščem?“ vprašala je Jerica. „Uboga stara žival! Obiskala jo bodem precej denes popoldne in veste draga kuharica! naj vas ne skrbi za me, počutim se prav dobro.“

„In Jerica je šla. Bil je drugi dan, ko je živela mej upom in obupom; zato je šla radostna, kot se je radostna poprijemala vsakega opravila.“

Našla je gospico Marto sključeno vsled trganja v članovih. Oblečena nij bila tako skrbno kot navadno in čepela je pri ubornem ognji, v katerem so gorele trske in drug drobiž. Videla se pa je dovolj vesela ter je pozdravila Jerico jako prisrčno.

Bila je sicer zmirom zelo radovedna, a njena radovednost je blezo rastla s slabostjo starosti. Premnogokrat je povpraševala Jerico o osebnih njenih izkušnjah v minolem poletji in o družbah, v katerih je živela. Posebno se je zanimala za življenje v Saratogi, za najnovejšo nošo, ki se je tam odlikovala, in za prilike kraja skleniti koristne zaveze.

„Ali še niste zbrali nobenega tovariša za življenje?“ vprašala je, ko jej je bila Jerica potrpežljivo odgovorila na vsa vprašanja. „To je vredno močnega obžalovanja. Ne ravno,“ nadaljevala je namuznivši se in malo roko

pregibivši, „da bi bilo v življenji kedaj prepozno misliti na možitev; saj se čestokrat prav dobro omožé petdesetletniki in še starejše osebe; vi pa ste v cvetji svojih let, zato nikar ne obupajte, da ne bi dobili mladostnega tovariša v življenji. Lehko pa rečem, da se živi dvakrat, če se življenje deli z ljubljnim možem. Mislila sem tudi, gospica Jerica, da bove obe, jaz in vi, uže davno sklenili tako zavezo. Vem po izkušnji, če pravim, da je varstvo zakonskega življenja največja korist zakonskega življenja.“

„Upam, da vi niste trpeli škode, ker je vam manjkalo tega varstya,“ rekla je Jerica.

„Gospica Jerica! neizrečeno sem trpela. Pa naj vam rečem, da najbitkejšé bolečine so bile bolečine čuvstva, da čutstva, najlepšega dela našega bitja, katerega ne razžali nikdo, da ne bi bil kaznovan.“

„Žal mi je slišati, da ste trpeli take bolečine,“ rekla je Jerica. „Mislila bi bila, da ste vi, prav za se živeči, bili rešeni te izkušnje.“

„Oh! gospica Jerica!“ vskliknila je stara gospa stegnivši roke in govorivši tako žalostno, da bi bila poslušalki se močno smilila ko bi bila nekoliko menj smešna. „Oh! da bi imela perute golobove, da bi utekla svojim sorodnikom! Mislila sem, da sem se jih iznebila; a zadnja leta so zasledili moje bivališče in dalje se ne morem odtegniti njihovej čuvnosti. Komaj okrevam straha pred obiskovalcem, ki je bil prišel, o tem sem prepričana, popisat moje premakljivo premoženje ter premerit dneve mojega življenja, uže plavajo drugi jastrebi nad mojim bivališčem. A,“ vskliknila je stara gospa, povzdignivši glas in kihitaje, „naj se ujamejo v lastne zanjke; vsem čem še kazati osle.“

„Vedela nijsem, da imate sorodnikov,“ rekla je Jerica; „a ti sorodniki so vam, kot je podoba, le sorodniki po imenu.“

„Le po imenu!“ rekla je gospica Marta Pačeva krepko. „Veselim se misli, da nemajo častnega imena, čegar nobeden izmed njih vreden nij. Ne, imena so drugega, imena, ki je tako

prostašk, kot so njih srca. Med temi so trije, ki so med soboj pravi bratje, a vsi trije so mi enako odurni. Prvi, zaničljiv gizdalin, prihaja sem ter se dela imenitnega in zelo veljavnega; imenuje me teto ter so s takimi besedami lasti krvne sorodnosti, o katerej v svojej lepoti misli, da mu daje kako posebno pravico do mojega premoženja.“ Stara gospa se jeze skoro nij zavedala in je kričala zadnje besede. „Druga dva,“ nadaljevala je v istej jezi, „sta berača, bila sta vedno berača in vedno bodeta berača. Pa vendar, veselim se tega. Gospica Jerica! poslušajte me. Vi ste devojka nagle razsodnosti in jaz porabim vašo navzočnost, katero, če prav tajite, v kratkem lahko moti goreč ljubimec; prosim vas za ljubav, o katerej bi ne bila mislila, da bodem vas kedaj prosila za njo. Želela bi, — in za to sem poslala po vas, da bi vi,“ in gospica Marta je govorila zamolklo in skoro šeptaje, „pisali oporoko — in zadnjo voljo gospice Pačeve.“

Prepreči glas uboge osebe je pričal, kako zelo se je smilila samej sebi. Jerica jo je

nehotoma obmilovala ter jej rekla, da je pripravljena izpolniti njeno željo, kolikor jej je mogoče; rekla pa jej je tudi, da prav nič ne pozna vseh zakonitih oblik.

Jerica se je čudila, ko jej je gospica Marta odvrnila, da popolnem dobro pozna postavo, kolikor je jej potrebna pri tem. Potem jej je narekala besede tega imenitnega pisma tako pravilno, da so je primerno podpisano, poverjeno in zapečateno črez nekaj mesecev, ko je bila gospica Marta poklicana iz posemeljskega življenja, priznali brez vseh pomot in napak in je odobrili kot dostojno zadnjo njeno voljo o dedščini.

Tu je primerno omeniti, da edini imenovani dedič njenega zares dragocenega premoženja nij nikdar prevzel dedščine, ampak je le skrbel, da se je razdelila med najvrednejše in najpotrebnejše njene sorodnike. Res, da so razne poštene osebe, ki so bili navzoči pri izročitvi oporoke, zagotovljale, da je bila gospica Marta do zadnjega trenutka popolnem zdrave pameti, vendar dedič nij mogel verovati,

da bi bila pri pameti onikrat, ko je tako nespametno razpolagala o težko zasluženem in tako skrbno varovanem prihranilu premnogih dolgih let.

Ta edini dedič njenega premoženja je bil Viljem Sullivan, vitez cvetočega lica. In isti viteški duh, ki je bil pridobil deviško srce gospice Marte in njeno stalno ljubezen in udanost, ga je napotil odreči se darilu, ki ni bilo v nikakej razmeri z majheno dobroto, skazano starej gospe. Če prav se je nehotoma smijal, čutil se je vendar jako ginjenega po uvodu k zadnji volji gospice Marte; v tem je razjasnila jako pomenljivo in dobročute in razloge, ki so jo vodili pri izvolitvi dediča njenage premoženja.

„Gospa jako priletna, ki se je krepko oprijemala življenja in njegovih nad in ki se kljubu raznim prevaram nekako bridko loči iz življenja, je bila po svojih sorodnikih siloma opomnjena, da bode umrla, predno se bode smehljala nova spomlad, in da se bode pridružila umrlemu rodu Pačevemu, — rodbini,

ki bode z njenim odhodom popolnem zamrla. Z najvljudnejšim poklonom in minljivim gibanjem roke svoje rada prizna gospica Marta skrbljivost svojih sorodnikov iz druge rodovine, rada prizna, da so se spomnili, predno je prepozno, kako dobro bi bilo zaznamovati osobo, katerej hoče v oporoki izročiti premoženje.

„Ogledala se je po svetu, opazovala vse ljudi v zrcalu svojega spomina ter je nazadnje izbrala dediča. Mladenič sam, najbolj viteški mladi mož svojega časa, bode začuden debelo gledal in rekel: „Čestita gospa! jaz vas ne poznam.“ A čestiti gospodine! gospica Marta, kakor je tudi stara, grda in bolehana, ima srce, ki čuti tako globoko in goreče kot v njenej mladosti. Ona nij pozabila rudečeličnega mladeniča, ki jo je enkrat vzdignil na ledeni zemlji, prijel jo za vpadlo roko, držal jo pod pazduho in sladko se smehljaje in veselo prigovarjaje spremljal prehlajeno sključeno staro gospo v približevališče pred zimskim mrazom. Z zadnjo voljo hoče pokazati, kako živo se spominja njega. Gospici Marti je

prirojena ljubezen do vljudnosti in prijaznosti in ljubav, ki jo je ta lepi mladenič izkazal zapuščeni in zaničevani starki, je ganila čutenjenega srca. Gospica ima — to nij nikakoršna skrivnost, — nakopičenih nekaj zakladov; ker ne more biti poleg, da bi nadzorovala njih porabo, določila se je po nekolikem boji varovati jih oskrunjenja. Za to voli prihranila svojega življenja možu, ki je tako plemenitega srca kot gospod Viljem Sullivan. Za trdno je preverjena, da ne bode nikdar delal nečasti prejšnji lastnici premoženja, tudi nikdar privolil, da bi se napravilo njeno bogastvo.“

Potem je sledil popis njenega premakljivega premoženja, kaj zanimivega premoženja, ki je obsegalo vso mogočo staro šaro; na zadnje pa je sledilo skrbno in popolnem zakonito sestavljeno pismo, ki vso čudovito sodrgo voli brez posebnih volil glavnemu dediču ter mu jo izroča v razpolaganje.

Jerici nij bila lahka naloga razumeti in zapisati vse misli, katere je stara gospa hotela izraziti z narekanimi besedami. Minolo je

več ur, predno je potrpežljiva pridna pisateljica izvršila pismo ter otšla.

Nebo se je bilo polepilo in padal je droben dež, ko se je odpravila domov. A daleč nij bilo in edina škoda, ki je je trpela, je bila, da je nekoliko zmočila svojo obleko. A Emilija je to precej zapazila.

„Tvoje oblačilo je popolnem mokro,“ rekla je. „Moraš iti tje doli in se v skupni izbi vnesti k ognju. Jaz ne bodem šla tje doli pred čajem, a oče je doli ter se bode radoval v tvojej družbi. Bil je ves po polu dne popolnem sam.“

Jerica je našla gospoda Grahama, sedeti pri prijetnem ognji, kjer je malo čital, malo pa dremal. Vzela je knjigo in stol ter se vsedla k njemu. Ker jej je bilo hitro prevroče, šla je kmalu na sofo na drugej strani sobane. Komaj je to storila, pozvonil je nekdo pri hišnih vratih. Hišina grede mimo vrat, je odprla ter nemudoma vpeljala obiskovalca.

Bil je Viljem!

Jerica je vstala, a tresla se je od glave do nog, tako, da se nij upala prestopiti se. Viljem je šel sredi sobe, pogledal je potem Jerico, priklonil se in obotavljal ter počasno rekel:

„Ali je tukaj gospica Flintova?“

Jerici je šinila kri v lice. Hotela je govoriti, a mogla nij.

Tudi nij bilo treba. Zarudenje je govorilo dovolj. Viljem jo je izpoznal in hité k njej prijel jo je srčno za roke.

„Jerica! Ali je mogoče?“

Popolna naravnost in mirnost njegovega vedenja, srčnost in gorečnost, s katero je prijel in stiskal njeno roko, so umirile razdraženo devojko. Čari so nekoliko izginili. Za trenotek je bil njenim očem stari Viljem, ljubi prijatelj in soigralec; jezik se jej je odvezal, da je mogla vzklikniti: „O Viljem! prišel si vendar enkrat! Kako zelo se veselim videti te!“

Njen glas je probudil gospoda Grahama iz spanja, iz katerega ga nij bil vzbudil niti zvon na vratih, niti prihod tujca. Obrnivši se

▼ svojem naslonjači je vstal. Viljem je izpustil Jeričino roko in je stopil pred njega.

„Gospod Sullivan,“ rekla je Jerica skušavši ga predstaviti.

Ko sta si stisnila za roke, vsedli so se vsi trije.

Sedaj je bila Jerica zopet v največjej zadregi. Če se najboljši prijatelji po dolgej ločitvi zopet vidijo, zgodi se pogostem, da se pozdravijo in objamejo, potem pa ne vedo povedati nič imenitnega, če ravno se v njih duhu drvi tako obilo gradivo, da bi morebiti cele tedne lahko o njem govorili; navadno nekoliko časa molče, dokler kdo ne vpraša prav po navadno o poti prišleca ali pa o njegovej prateži. A na to zadnje vprašanje ali na kako enako nij pričakovala Jerica odgovora. Uže je videla Viljema; vedela je za njegov dohod; vedela je celo, s katerim parobrodom je prišel, a skriti je hotela, da ve uže vse to. Nij mu hotela povedati, kar blezo sam nij vedel, da sta bila se uže videla. Lahko si mislimo, da je v tacih okoliščinah bila v

največjej zadregi, kaj naj bi storila ali govorila. Ta zadrega se je prijela tudi Viljema in ker sta se zaradi gospoda Grahama morala siliti, bila je njuna zadrega še hujša.

Viljem je prvi zopet spregovoril: „Jerica! komaj bi te bil izpoznal; izpoznal te nissem zopet. Kako —“

„Kako pa ste prišli?“ vprašal je gospod Graham in podoba je bila, da nij vedel, da je Viljemu presekala besedo.

„Z Evropo,“ odvrnil je Viljem. „Došla je pred osmimi dnevi v Novi Jork.“

„Mislil sem,“ rekel je gospod Graham precej suhoparno. „Ali ste prišli s prevozno kočijo?“

„O, čestiti gospodine! ne zamerite,“ odvrnil je Viljem; „vas nissem bil razumel. Ne, iz Bostona sem se pripeljal s kolesljem.“

„Ali je vam kdo izpregel konja?“

„Privezal sem ga pred vratmi.“

Viljem je pogledal skozi okno (bilo je uže precej temno), ali je konj še na svojem mestu. Gospod Graham se je vsedel na svoj

naslonjač, ter je zrl v ogenj. Sledil je drugi pomolčaj, ki je bil še sitnejši od prvega.

„Tudi ti si se izpremenil,“ rekla je nazadnje Jerica, odgovarjaje na neizgovorjen stavek Viljemov. Ker pa se je bala, da bi se čutil razžaljenega po teh besedah, ki so, kot je moral vedeti, v marsikaterem oziru izrekle resnico, zalila jej je kri z nova lica.

„A podoba je bila, da se nij čutil razžaljenega, ampak je odgovoril:

„Da, vzhodno podnebje uzročuje velike izpremembe. A komaj bi veroval, da sem se bolj izpremenil kot ti. Pomisli le, Jerica! da si bila še otrok, ko sem bil odpotoval. Vedeti bi bil moral, da te bodem našel kot mlado gospo, a sedaj začenjam spominjati se, da tega nijsem nikdar dobro pomislil.“

„Kdaj si pa zapustil Kalkuto?“

„Zadnjo polovico svečana. Pomladanske mesece sem preživel v Parizu?“

„In pisal nijsi?“ rekla je Jerica z nedoločnim glasom.

„Ne; mislil sem priti sem s prvim parobrodom in te iznenaditi.“

Ker se je zavedala, da se je videla najbrže manj iznenadena, kot je sam pričakoval, kazala se je v velikej zadregi ter je odgovorila:

„Neljubo mi je bilo, da nijsem prejela nobenega lista; a sedaj, Viljem! me jako veseli, da te zopet vidim.“

„Toliko te ne more veseliti, kot mene,“ rekel je z zamolklim glasom in jo je jako ljubeznjivo pogledal. „Vsako minuto, ki te gledam, zdiš se mi zopet podobnejša samej sebi. Začenjam pa misliti, da bi ti imel pisati in poročiti, da pridem.“

Jerica se je smehljala. Viljem se je vedel tako po starem, njegove besede so bile tako ljubeznjive, da se jej zdela krivica dvomiti nad njegovo prijaznostjo, če prav je čutila, da si ne more več osvojiti njegove cele ljubezni.

„Ne,“ odgovorila je, „meni je ljubo iznenadenje. „Kaj se ne spominjaš, da sem te jaz vedno iznenadovala?“

„Ali se še spominjam! gotovo,“ odvrnil je. „Izpozabil nijsem ničesar, kar si ti rada storila.“

Ta trenotek so malo zažvrgoleli Jeričini ptički v kletki na oknu, pri katerem je Viljem sedel. Ozrl se je.“

„Tvoji ptički,“ rekla je Jerica; „ptički, katere si mi poslal.“

„Ali še vsi žive in se počutijo dobro?“ vprašal je.

„Da.“

„Bila si dobra gospodinja malim živalicam. Jako občutljivi so.“

„Imam jih jako rada.“

„Draga Jerica, ti strežeš onim, ki jih ljubiš tako skrbno, da jim gotovo ohraniš življenje, dokler je le mogoče.“

Njegov glas je izdal še bolj kot njegove besede globok pomen tega, kar je rekel. Jerica je molčala.“

„Ali se gospica Emilija počuti dobro?“ vprašal je Viljem.

Jerica mu je povedala, da je strahovita zadnja dogodka močno razdražila nje čutnice. Tako je jela govoriti o ondanjej nesreči, vendar nij omenila, da je bila sama poleg.“

Viljem je govoril ginljivo o strahovitej nesreči; ostro je grajal brezobzirnost, ki jo je uzročila, ter je končal z opombo, da je imel čislane prijatelje na parobrodu, vendar nij vedel, da je mej njimi bila gospica Emilija, ki jo zarad Jerice toliko ljubi.

Jerica in Viljem sta se pričela zopet pri-
srčno pogovarjati mej soboj. Viljem se je vsedel k njej na zofo, da bi ložje mej soboj se pogovarjala; če ravno je namreč zopet zaspal gospod Graham, kot je bila podoba, vendar nijsta mogla pozabiti njegove nazočnosti. Bilo je mnogo reči, o katerih bi bila lahko govorila, ko bi ne bila Jerica teh se nalašč ogibala. Zakaj se je Viljem nenadoma vrnil, kako dolgo misli tu ostati, kaj namerava v bodočem življenji, zlasti pa zakaj je nij obiskal tako dolgo, ko je bil vendar uže teden dni v deželi, — to so bila sama vprašanja, katera

bi bila opravičila gola radovednost in navadno sočutje. A Jerica jo je tiščala za zobmi. Čutila se nij pripravljena, da bi jej bil lahko zaupal, niti nij hotela se vrniti v njegovo zaupanje o zadevah, na katere je neogiblivo vplivala njegova zaročitev z gospico Clintonovo. Zato je neprestano molčala o teh rečeh; da, silila se je celo ogibati se jih. Viljem je britko čutil to očitno majhno nje sočutje ter jej nij ničesar omenil o teh na videz pozabljenih ali pa prezrtih razmerah.

Pogovarjala sta se o življenji v Kalkuti, o novostih pariških, o šoli Jeričinej in o mnogih drugih rečeh; a izpregovorila nijsta besedice o rečeh, ki so bile obema najbolj pri srci. Nazadnje se je prikazala deklica pri durih; ker nij videla, da je bil tu ptuj obiskovalec, naznanila je, da je pripravljen čaj. Gospod Graham je vstal ter se s hrbtom obrnil proti ognju; tudi Viljem je vstal, da bi se poslovil. Gospod Graham ga je s hladno uljudnostjo povabil, naj ostane; tudi Jerica se nij obotavljala ter je podpirala njegove besede. A

Viljem je tako odločno odrekel, da je zadnja očitno videla, da ga je hudo zbadalo, da se je gospod Graham tako brezobzirno obnašal, pri prvem njegovem pohodu. Stari gospod v obče nij ljubil mladih ljudi; tudi mu je bil Viljem motil redko srečo, da je bil zopet sam, redko to srečo, ki jo je tako radosten užival; spominjal se je dalje, da je bila Jerica tako nehvaležno (tako je imenoval vestno izvolitev med nasprotnima dolžnostima) zapustila njega in Emilijo; zapustila ga je bila ravno zaradi rodbine, katere edini član jo je obiskal; ta spomin pa nij ravno pospeševal, da bi se bil vtolažil in umiril trdovratni in nanj nekoliko razsrjeni mož.

Jerica je spremljala Viljema do vrat. Dež je bil nehal, a veter je piskal skozi vežo. Podoba je bila, da bode mrzlo; Viljem si je zapenjal suknjo rekoč, da bode drugi dan Jerico zopet obiskal.

„Vršne suknje nemaš,“ rekla je, „večer je mrzel in ti si vaje vročega podnebja. Stori mi to ljubav ter ogrni to ogrinjalo;“ in

izsnela je raz kljuke debelo škotsko ogrinjalo, ki je vedno tam viselo, da so jo prilično, kot denes, rabili. Zahvalivši se, vrgel jo je čez ramo. Potem jo je prijel za roke ter je za trenotek uprl oči v njene oči, kot da bi bil rad govoril. Ko je zapazil, da se je zganila pred njegovim milim in ljubeznjivim pogledom, izpustil je njene roke, rekel jej ves v zadregi „leško noč!“ ter je hitel doli po stopnicah.

Jerica je drže kljuko v roki stala pri vratih tako dolgo, dokler je slišala podkve konja, ki ga je peljal tje doli po cesti; potem je nagloma zaprla vrata ter je hitela v svojo sobo. Res dobro je bila prestala prvi shod, katerega se je toliko nadejala in vendar toliko bala; res mirno in naravno se je obnašala pri tej priliki, a sedaj je popolnem onemogla njeno srce. Mislila je, da bode dneve, tedne in mesece občevala ž njim, pa čutila, da je še čaka najbitkejši del njenega boja.

Ko bi se bil Viljem popolnem izpremenil, ko bi bil prišel kot brezmiselni posvetnjak, kot novošegni mož visoke družbe, kot brezsrčni

trgovec — in zadnji čas si je domišljevala, da bode prišel v takej podobi, — ko bi jo bil pozdravil s hladnim vedenjem, z brezsrčno malomarnostjo ali z neotesanim molčanjem, učila se bi ga bila manj ljubiti, ker bi ga ali zaničevala, ali obmilovala ali pa grajala. A vrnil se je, kot je bil odšel, odkritosrčen, blagodušen, ponosen in ljubeznjiv. Bil je istega naravnega, toplega srca, iste globokomiselnosti ljubeznjivosti kot nekdanj, s kratka, bil je Viljem, na katerega je mislila, o katerem je sanjala in katerega je ljubila. Očitno je bilo, da je nij popolnem pozabil, če prav je drugo ljubil. Ljubivši Izabelo je vendar Jerici udan še prijateljsko, skoro bratovsko. Bolj nego tako jej biti udan, to mu še nij prišlo na misel.

Privaditi se je morala neusmiljenej sili, da ga bode videla vsak dan, slišala povest njegove ljubezni do druge ter mu voščila srečo, kot se spodobi sestri nasproti blagemu in ljubečemu bratu. Morala se je učiti zatreti ljubezen, katere globokost in gorečnost je doslej

bila komaj sama poznala; in ta ljubezen se je morala izpremeniti v prijateljstvo. Premišljuje vse to zdelo se jej je nemogoče utolažiti in umiriti divje bitje bolnega svojega srca. Vlegla se je na posteljo, zakopala glavo v zglavje ter je jokala se.

Kar je nekdo tihoma potrkal na duri. Mislila je, da jo kličejo k čaju ter je, ne vstavši, rekla:

„Jovanka, kaj si ti? Ne bodem nič večerjala.“

„Saj nijsem prišla za to,“ odvrnila je dekla, „ampak prinesla sem vam list.“

Jerica je skočila s postelje ter je odprla duri.

„Mali deček ga je prinesel ter je potem odtekel kakor naglo je mogel,“ rekla je dekla izročivši jej zavitek. „Rekel mi je, naj ga vam izročim.“

„Prinesi mi luč!“ rekla je Jerica.

Dekla je šla po svetilnico; Jerica pa je med tem premišljevala, kaj vendar bi bilo v tako velikem in debelem zavitku. Zdelo se jej

nemogoče, da bi bil tako nagloma odgovoril gospod Amory. Drugo jutro je bil najzgodnejši čas, o katerem je pričakovala odgovora. Kdo bi jej bil poslal list? Ko se je tako čudila, prinesla je Jovanka svetilnico. Pri luči je Jerica precej spoznala njegov rokopis. Razlomivši pečat je potegnila iz zavitka več gostopisanih listov. Čitala jih je silno strastna in razdražena, ker so jo toliko zanimali.

Osemnajsto poglavje.

So v življenji nagle ure — ure hude,
Ki vrše neviht nalogo v svojej moči!

List se je glasil tako-le:

„Ljuba hči!

Drago, ljubeznjivo moje dete!

„Sedaj, ko so mi lastne tvoje besede zagotovile, da je bil prazen najhujši moj strah, strah, da so tvojemu mlademu ušesu uže ogrenili moje ime in da je tvoje mlado srce uže k sramoti obsodilo svojega očeta, sedaj, ko se lahko sklicujem na te, kot na nepristransko pričo, ti čem popisati svoje življenje. Spričujé,

da sem res tvoj oče, hočem upati, da bode njegov otrok brez presodkov vsaj veroval svojemu očetu, ga ljubil ter mu zaupal kljubu krivičnosti tega sveta.

„Ničesar nečem zatajiti. Precej ti čem razjasniti skrivnosti, katere razjasniti se najbolj bojim; pozneje ti bodem marsikaj pojasnil, kar bode zmanjševalo otožnost moje povesi.

„Gospod Graham je moj očem in ranjka že davno zamrla moja mati je bila razen krvi Emiliji v vsakem oziru prava mati. Tako sem v najbližjeji zvezi z onimi, katere ti najbolj ljubiš, in vendar sem ločen od njih po hudej zakletvi. Moja roka je bila tako nesrečna — (o, Jerica! ne črti me še!), da je Emilijo zakrila v temoto; razen tega strahovitega dejanja so me obdolžili pred ljudmi drugega zločina, črnega sramotnega zločina. Če prav pa sem živel v prekletstvu in pregnanstvu ter sem kot nesrečni mož, preganjan od osode, blodil po svetu, vendar sem vsega tega tako nedolžen, kakor otrok. To bodeš izpoznala,

če moreš verovati na resnico povesti, katero ti čem povedati.

„Narava mi je podelila upornega duha in odgoja ga je gojila. Oboževala me je bolehana mati; res me je ljubi a goreče, zaradi česar blagoslavljam njeno ime, a moči nij imela, da bi bila brzdala in zatirala strastnost in svojeglavnost svojega dečka. Če prav nijsem bil ugnati, vendar nijsem bil nagnjen niti hudobnosti niti neusmiljenosti; če prav sem nesporbijano gospodoval doma in v šoli, vendar sem imel mnogo prijateljev in ne le enega sovražnika. Kar so meje nastavili mojej svobodi. Moja mati se je omožila drugikrat; in kmalu sem moral britko izpoznati, kako silo bode delal njen mož mojej otročjej neodvisnosti. Ko bi bil blago ravnal z menoj, ko bi bil pridobil mojo ljubezen in udanost (kar bi bil prav lahko, ker vroča moja kri je bila zmožna vsakateri ljubezni in hvaležnosti), nemogoče je povedati, kako zelo bi bil vplival na razvijanje mojega, onikrat še nerazvitega značaja.

„A godilo se je nasprotno. Njegovo vedenje proti meni je bilo ledeno in mrzlo.

Zaničljivo se je obrnil od mene, ko sem ga po prigovarjanji svoje matere prvikrat nagovoril oče; delal se je razžaljenega in s to besedo ga nijsem nikdar več razžalil. Ko pa je na enej strani blizu preziral vso sorodnost, lastil se je na drugej strani njene pravice in oblasti, razžalivši moje čute in moj ponos in vzbudivši v meni upornost proti njegovim ukazom.

„Dvoje je ogrenilo moje čuti in pomnožilo rastočo mojo nevoljo proti očmu. Prvo je bilo zavest, da sem popolnem odvisen od njegove dobrotljivosti; drugo je bilo neka opomba napačnega prijatelja postrežnika, ki je rodovino uže dolgo poznal. Ta mi je rekel, da nevolja gospoda Grahama proti meni izvira iz starega sovraštva mej njim in mojim očetom, kateremu sem bil, kot so mi rekli, zelo podoben, kar pa je bilo zmirom največji moj ponos.

„Kolikor velik je bil tudi upor v mojem srci, moč je imel vendar le gospod Graham; ker bil sem še otrok ter sem potreboval vodnika;

tudi nijsem mogel prezirati prošenj svoje matere, naj se zarad nje učim udajati se mu. Zgodilo se je le prilično, kadar sem mislil, da je silno krivično ravnal z menoj, da sem se očitno mu uprl; in celo takrat je vplivalo marsikaj na me, da se je vsaj na videz ohranil mir v hiši. Tako je minolo mnogo let; če prav se nijsem več učil ljubiti gospoda Grahama, delala mi je vendar moč navade, učenje, ki me je živo zanimalo, in rastoča oblast nad samim soboj življenje manj zoperno, kot mi je bilo s prva.

„Kar me je močno spravljaló z mojimi skušnjavami in težavami, bila je ljubezen, s katero sem bil udan Emiliji in katero je ta povračala z enako gorečo ljubeznijo. Ljubila se nijsva, ker je ona prijateljsko posredovala mej menoj in svojim očetom; ljubila se nijsva, ker se je potrpežljivo udajala mojemu vodstvu in me podpirala pri vseh namenih; ampak ljubila sva se, ker sva bila ustvarjena drug za drugega. Ko pa se je najina narava razvila in okrepila, sklenena sva bila mej

soboj z vezmi, katere je mogla razdreti le surova roka. Nečem govoriti o gorečnosti in globokosti te najine ljubezni, dovolj je, če pravim — da je bila življenje mojega življenja.

,Nazadnje je umrla mati. Jaz sem takrat zoper svojo voljo delal v kupčijskej pisarni gospoda Grahama, ter sem bival še vedno v njegovej hiši. Na to je počel očem postopati z menoj toliko neprevidno, kolikor neusmiljeno ter me še posvaril nij; dražil je tako močno moj ponos, mučil je tako zelo moje srce in je razburil tako močno mojo vročo kri, da bi bil skoro zdivjal in zblaznel. Skušal me je oropati jedinega, kar je življenje mi sladkalo in osrečevalo — ljubezni Emilijine. Tu ti ne bom našteval razlogov, katere sem mu podtikal, niti sredstev, katera je porabljal. Zadostuje naj ti, če rečem, da so bili taki, da so mojo prejšnjo nevoljo spremenili v grenko črt in jezo, mojo neprostovoljno pokornost pa v očitno in premišljeno upornost.

„Udal se nijsem temu, kar sem držal le za samovoljno vtikanje od njegove strani, temveč iskal sem pri vsakej priliki priti v Emilijino družbo; pregovoril sem blagosrčno devojko, naj pospešuje moje namere ter naj prezira očetove naredbe. Pogovarjal se nijsem z njo o ljubezni, skušal jo nijsem z obljubami navezati na sebe, mislil nijsem na ženitev; moj čut poštenja mi tega nij privolil. A z deško neukrotljivostjo, ki je bila, kot sem pozneje sprevidel, jako nespametna in neprevidna, sem skušal pri vsakej priliki, celo vpričo njenega očeta, pokazati svoje sklepe ter ohraniti vsako svobodo in zaupnost v našem občenju. Ta zaupnost je izvirala iz okoliščin, ter se nij dala brez surove sile vklemiti v verige.

„Nazadnje je zbolela Emilija in šest tednov nijsem mogel k njej. Ko hitro je toliko okrevala, da je šla iz svoje sobe, iskal sem neprestano prilike, da bi jo videl in govoril z njo; nazadnje sem jo našel. Bila sva črez jedno uro skup v čitalnici, ko je nenadoma

vstopil gospod Graham in se nama približal z obrazom, čegar razdraženosti in ostrosti ne bodem nikdar pozabil. Bal se nijsem biti nikakor iznenaden, da ne bi bil na to pripravljen. A pripravljen nijsem bil na to, kakor me je on napadel.

„Da me bode obdolžil nepokorščine zoper svoje želje, katere mi je kolikor le mogoče naznanil, in da bode še očitnejše nego poprej mi izrekel svoj sklep višjo mejo postaviti mej menoj in Emilijo, pričakoval sem ter sem bil pripravljen na odgovor. Ko pa je počel kričati ter mi nekrivično in nespodobno zabavljati, ko se je togotil in razsajal, ter mi podtikal grde, sebične in nesramne nagibe, katerih nikdar še zmislil nijsem; obmolknil sem začudenja in jeze.

„A to še nij bilo vse. Obdolžil me je tudi vpričo nedolžne devojke, ki sem jo oboževal, grdega, strašnega zločina, — zločina goljufije, ter je trdil, da so sicer ravno zasledili to mojo hudobijo, a dvomiti nij o njej. Moje srce je poprej le divjalo, sedaj — je

gorelo. Vzdignil sem roko ter stiskal pest. Kaj bi bil storil, ne vem. Ali bi bil našel bese, ter živo trdil svojo nedolžnost, zavrnil zločinstvo in odbil krivičenje, ki je bilo toliko nenadno, kolikor napačno; ali pa bi bil, ker mi je togota zavezala jezik, pomahal gospoda Grahama na tla, ter bežal iz hiše, da bi se na prostem zopet vmiril, sedaj povedati ne morem, ker pri glasnem zakričanju Emilije sem se zopet zavedel in obrnivši se zagledal Emilijo, ki je omedlela in se zgrudila na zofo. Tu sem izpozabil vse ter sem samo videl, da je strahu pred dogodbo hotela umreti. Skočil sem jej v pomoč. Tik nje je stala mizica z nekajimi steklenicami. Nagloma sem zgrabil steklenico, o katerej sem mislil, da ima priprosto okrepilo; in ves razburjen sem tekočino polil jej po obrazu. Ne vem, kaka mešanica je bila, a to nič ne de. Učinek se je kmalu strahovito pokazal. Čin je bil storjen, — nesrečni čin, — in moja roka ga je storila!

„Vsled nestrpljive muke se je uboga devojka h kratu zavedila, skočila je raz zofe ter

kričala, nezavedoma je sklepala roke nad glavo, letala je kot besna po sobi ter je nazadnje počepnila in se stiskala v kot. Šel sem za njo v smrtnem strahu; a odbila me je ter je jela strahovito kričati. Gospod Graham je bil s prva ves omamljen, potem pa se je zaglaval v mene, kot bi bil besen. Ne da bi mi bil pomagal vzdigniti ubogo Emilijo, ne da bi me bil miloval, ker moje stanje nij bilo manj vredno milovanja kot njeno, napadal me je silovito ter mi očital, da sem mu umoril otroka njegovega. Z besedami, ki mi še brne po ušesih, izgnal me je iz sobe in hiše, izgnal me je v prognanstvo, kateremu se nikakor nijsem niti želel niti mogel upirati ves potrtn kesanja in obžalovanja.

„Oh! kako strašna noč in kako strašen dan sta sledila! Popisati ti ne morem, kako minola. Hodil sem po krajini, prebil celo noč pod milim nebom, skušal zbrati svoje misli in vmiriti svoje srce; in jutro je prišlo, a bil sem še zmirom mrzličasto razburjen in gorečega čela. Ko je solnce posijalo, počel sem

razumevati, da je neobhodno potreba, da vravnjam svoje bodeče življenje.

„Emilijino žalostno stanje in moja srčna skrb, da bi izvedel nasledke nesrečnega slučaja, ste me napotili prerano zjutraj, da bi ali očitno ali na skrivnem prišel v Grahamovo hišo. Tudi je bilo vse moje premoženje, ves moj denar, kar mi ga je ostalo od zadnje četrtletne plače, moja obleka in nekateri darovi moje matere, tam v sobi, kjer sem bival. Zdelo se mi je, da sem primoran vrniti se vsaj enkrat še tja. Sklenivši to sem hitel nazaj v mesto s trdnim namenom upreti se, če bi bilo treba tudi Emilijinemu očetu, da bi le pozvedel zaželjena poročila o njej. Prišedši blizu hiše sem se obotavljal ter se nijsem drznil vstopiti. Gospod Graham mi je v jezi uže vse očital, protil mi je celo s silo, ko bi se drznil še enkrat prestopiti njegov prag; bal sem se tudi, da bi moja vroča kri toliko ne zavrela, da bi se očitno uprl možu, katerega sem uže tako močno razžalil. S strašnim činom storjenim prejšnji dan, — s činom,

čegar nesrečne nasledke sem uže takrat nekoliko slutil, — ostrupil sem življenje ljubljenega njegovega deteta ter potegnil črni pajčolan črez najslajše njegove nade. Bilo je dovolj. Za ves svet bi se ne bil še zakrivil greha, da bi bil roko vzdignil zoper moža, ki je bil tako krivičen nedolžnemu mladeniču, toda tudi uže preostro kaznovan.

Če ravno sem vedel, da mu jeza še nij odlegla, če ravno sem vedel, da bi bil lahko vročo mojo kri razgrel do besnosti, in če ravno sem bil sklenil, da mu ne bodem več prišel pred oči, moral sem ga vendar poiskati, da bi mu ovrgel krivo krivičenje, katero mi je izustil. A ne v ozidji njegovega bivališča, na domu trpeče hčere, ampak v kupčijski pisarni, kjer se je blezo zgodilo zločinstvo ponarejanja, in priča svojih tovarišev sem hotel očitno zavrniti čin od sebe in ga pozvati, naj mi ga dokaže. A prej sem moral Emilijo ali viditi ali pa slišati o njej; predno bi naletel na očeta, moral sem pozvedeti, kako in kako močno sem mu storil zelo v osobi njegovega otroka.

Na to pa sem moral čakati, da sem pri temi druge noči prišel nepazen v hišo.

„Zato sem blodil celi dan okrog ter nijsem ničesar ne okusil niti za trenotek se umiril, ker mi je pred očmi neprestano plavala moja uboga, ljubeznjiva, mučena Emilija. Ure, zdelo se mi je, se nijso nikdar stekle. Spominjam se še tega dneva čakanja, kot bi bilo celo leto nesreče. A nazadnje je prišla noč z gosto meglo. Približuje se ulici, v katerej je gospod Graham bival, ustavil sem se nasproti njegovej hiši ter sem trepetal zagledavši voz doktorja Jeremija pred vrati; vedel sem namreč, da doktor uže teden dnij nij več obiskaval Emilije in da so tedaj bili poslali ponj, da bi jo lečil vsled nove nesreče. Ker sem ga našel tam ter mislil, da je gospod Graham o tej uri najbrže tudi doma, nijsem šel noter, ampak sem ostal zakrit v meglo ter sem čakal ugodnejše prilike.

„Parkrat je šla oskrbnica gospa Ellisova po stopnicah gori in doli, kar sem natanko videl skozi oknice v vratih; potem je prišel

po časi doktor Jeremija z gospodom Grahamom. Doktor je hotel nagloma otiti, a gospod Graham ga je ustavil, da bi ga vprašal za bolnico, kar sem sklepal iz srčne žalosti, ki jo je izrazoval obraz mojega očma; položil je roko na ramo staremu prijatelju rodbine ter bi bil rad v lici mu čital njegove misli. Doktor mi je molil hrbet in sklepal sem na njegove besede le po včinku, ki so ga delale na vprašalca: njegov oparjen obraz je postajal vedno strahovitejši z vsakim zlogom, ki ga je izustil blagi zdravnik, čegar besede so bile vsem njegovim znancem pravi mališki izreki.

„Treba mi nij bilo drugega spričevala, da bi se bilo prepričalo, da je določena Emilijina osoda. Ko sem pomiluje gledal nesrečnega očeta in trepetaje mislil, koliko sem se jaz zakrivil te nesreče, čutil sem, da me očem nij mogel bolj zaklinjati, kot sem se sam zaklinjal. Močno sem tugoval in nikdar nijsem nehal obžalovati, da sem se tudi nekoliko zakrivil viharja, v katerem se je ubogi devojki tako grozovito razbila ladija. Pri vsem tem

pa nijsem mogel pozabiti, kako se je gospod Graham obnašal proti meni; pri vsem tem mu nijsem mogel odpustiti krivice in razžalitve, ki ste me toliko omamile, da je moja roka ugonobila Emilijo. Precej po odhodu doktorjevem sem zagledal očma priti doli po stopnicah ter otiti; žalost je bila izginila raz njegovega lica ter se umaknila navadnej njegovej mirnosti, samozadovoljnosti in prevzetnosti. Iz vsega tega in ker je glasno redoma bíl s palico na tlak, sem sklepal, da nikakor nij tako skesanega, ponižnega srca, kot sem bil jaz. Zato sem ga nehal milovati, ker je bil tako malo potreben ali vreden milovanja. Milujé le samega sebe, sem zrl v otrpreno njegovo lice s srcem, ki razen neizpravljivega črta nij poznalo drugega čuta do njega.

„Jerica! ne prestraši se pred mano, kadar bodeš čitala to očitno izpoved moje strasti in moje oni trenotek premočno razburjene narave. Ti morebiti ne veš, kaj se pravi črtiti; ali pa si bila uže kedaj tako izkušena, kot jaz?“

„Ko se je gospod Graham zavil krog uličnega ogla, približal sem se hiši, vzel glavni ključ, odprl sem vrata ter šel noter. Bilo je vse tiho in ničesar nijsem videl v nekej sobi pri tleh. Šel sem tihoma tja gori ter stopil v malo sobico konci prehoda, ki je bila v zvezi s sobo Emilijino. Tu sem čakal dolgo, a slišal in videl nijsem nikogar. Nazadnje se boječ, da bi gospod Graham se kmalu vrnil, sem sklenil iti v svojo sobo v drugem nastropji po svoje denarje in nekatere dragocene reči, katerih nijsem hotel zapustiti; potem sem mislil iti v kuhinjo povprašat kuharico Primovo, kaj blagosrčno ženo, kako je Emiliji.

„Prvi namen sem srečno izvršil in šel sem tja doli po zadnjih stopnicah, da bi prišel h kuharici; kar me je srečala gospa Ellisova, ki je bila prišla iz kuhinje s čašo polno ovse-nega soka. Ta žena je bila prišla komaj pred malo tedni v hišo ter je imela nadzorovati moje počenjanje; zato je nijsem mogel trpeti. Poznala je vse malenkosti nesrečne dogodbe ter je bila priča mojemu pregnanstvu iz hiše.

Zagledavši me, se je ustavila, nekoliko zaklicala, izpustila je skledico z ovsenim sokom na tla ter je hotela bežati kot pred divjo zverjo, katerej sem moral pač biti podoben; ker nesrečnost in obupnost ste bili pač izraženi na mojem obličji.

„Ustavil sem jo ter jo prisilil, da me je poslušala. A predno sem izgovoril svoja vprašanja, počela je besedovati, kar je potrdilo moj najhujši strah.

„Pustite me iti!“ vskliknila je. „Vi hudobnež! ali bi pač radi tudi mene oslepili?“

„Kje je Emilija?“ vprašal sem. „Dovolite mi, da jo vidim!“

„Da bi jo videli!“ odvrnila je. „Vi strahoviti nesrečnež! Ne! dovolj je trpela od vas. — Dovolj ima sama, za to jo le pustite v miru.“

„Kaj menite s tem?“ vskliknil sem, treseč oskrbnico za rame, kajti njene besede so me užalile globoko v srce in bil sem kot bi bil zblaznil.

„Kaj menim?“ nadaljevala je. „Menim namreč, da Emilija ne bode nikdar več videla nikogar; in ko bi imela tudi sto in sto oči, bili bi vi zadnji, katerega bi želela videti.“

„Ali me črti tudi Emilija?“ vskliknil sem bolj govoreč s samim soboj, nego vprašajoč. A odgovorila mi je precej.

„Vas črtiti? Da, — več nego to; nema primernih besedij, ki bi bile dovolj hude za vas! Celo v bolečinah svojih šepa: ne usmiljeno, zlobno! itd. Trepeta celo pri glasu vašega imena in nikdo ga ne sme izgovoriti pričo nje.“

„Čakal nissem, da bi bil še več slišal, ampak obrnil sem se ter tekel iz hiše.

„Ta trenotek je določil moje življenje. Strela me je zadela ter me razbila. Moje nade, moja sreča, moje pošteno ime so bila izgubljena; a svetila mi je še jedna luč v temoti. Bila je ljubezen Emilijina. Samo na njo sem še zaupal. Ta pa je sedaj izginila in ž njo moja mladost, moja vera, moje zaupanje v Boga. Bil sem brez veljave na zemlji in

bilo mi nij nič mari, kam da grem in kaj bode iz mene.

„Od tega trenutka sem nehal biti jaz sam. Potem se je vlegla na mene megla, ki me zakriva od onega časa; pod njeno senco si me ti videla in me spoznavala. Ta trenotek je bila nastopila zmrzav, vsled katere je otrpnila moja narava in veselo smijanje je postalo grenko smehljanje. Moj odkritosrčni in veseli govor se je spremenil v besede očitega zbadanja in pikanja; lasje so se mi prezgodaj posivile in moje obličje je postalo ostro in čestokrat celo trdo. Moji bližnji, katerim sem mislil biti neki dan blagi dobrotnik, so bili le oborožene čete, s katerimi se imam neprestano bojevati. In Bog, katerega sem molil in katerega sem držal za pravičnega in zvestega prijatelja in maščevalca, — kje je bil? — in zakaj nij sodil moje zadeve? katere strahovite in premišljene hudobije sem se pa bil zakrivil, da me je mogel tako zapustiti? Oh! najstrašnejša vseh nesreč, — izgubil sem bil vero in zaupanje v Boga!

„Ne vem, na katero stran sem se bil obrnil zapustivši hišo gospoda Grahama. Ne spominjam se, po katerej ulici sem šel, če prav so mi bile vse dobro znane; a vstavil se nisem prej, dokler nisem prišel konci zidane obrežine do vode. Pogledal sem tja doli v globočino ter sem besen uže mislil skočiti v vodo, da bi se zakopal v večno pozabljivost.

„Brez zadnjega tega vdarca, ki mi je vzel vso možato pogumnost, bil bi ljubil svoje življenje, vsaj dokler ne bi bil rešil svoje česti in poštenosti pred ljudmi; zapustiti bi ne bil hotel osramotenega imena, pri čegar spominu bi bila jokala Emilija. A kaj so mi sedaj bili mari drugi ljudje! In Emilija! nehala je ljubiti me in bi se ne jokala za menoj; zato sem hrepenel po poginu in grobu.

„V človeškem življenji so trenotki, o katerih uže beseda, pogled ali misel podere ravnotežje ter lahko določi človeško osodo.

„Tako je bilo sedaj pri meni. Nezmožen sem bil določiti o samem sebi, a slučaj je nekako določil za me. Iz svoje nemarnosti me

je predramilo veselo plahitanje v vodi pred mano; in drugi trenotek se je ustavil čoln tik zidane obrežine, le malo stopinj od mesta, kjer sem stal. Isti trenotek sem slišal naglo stopati po zidani obrežini in obrnivši se, sem zapazil pri svetlobi lune ravno izzad črnega oblaka stopajoče, trščastega pomorščaka z debelim rokavačem pod pazduho in staro potno mavho v levi roki. Bil je blagosrčnega obraza. Ko se je približal ter imel iti mimo mene in skočiti v čoln, kjer sta ga dva mornarja z vesli v rokah čakala, potrkal mi je srčno na ramo ter vskliknil: „No, zali moj dečko! ali se hočete z nami odpeljati?“

„Odgovoril in pritrjeval sem mu brez pomisleka. Pogledal mi je v lice, potem pa v obleko, ki ste ga vmirili zaradi mene; mislé, da imam skoro gotovo toliko, da bodem plačal voznino, rekel mi je smehljaje: „No, potem takem noter z vami!“

„Pokazalo se je, da ladija gre v Rio Janeiro; tega pa nijsem izvedel prej, ko smo bili uže par dnij na morji; a tudi potem mi

to nij bilo dosta mari. Razun mene, je bil še drugi potnik na ladiji: Lucija Greyeva, hči kapitanova, katero sem prvi teden komaj zapazil. Bila je tako vajena in domača v kajuti in na krovu, kot da bi bila celo svoje življenje na morji. Potoval bi bil morebiti ves čas in še mislil ne na mlado deklico, ki je bila na pol otrok, na pol pa devojka; a moje čudovito in skrivnostno bitje jo je napotilo, da se je proti meni tako vedla, da sem se s prva jej čudil, pozneje pa za-njo zanimal. Mojej razburjenosti, mojej neprestanej nemirnosti, mojej navideznej nemarnosti za vse, kar se je godilo krog mene, se je močno čudila in močno me je milovala. S prva je mislila, da sem besen, in je tako tudi ravnala z menoj. Vsedala se je na krovu meni ravno nasproti, gledala me po celo uro v lice, toda vedela nij, niti se zmenila za to, da sem jo opazoval; potem je odhajala globoko vzdihnivši. Časih je prišla tudi k meni in ponudivši mi kak slastni kosček me je prosila, naj ga okusim. Ko sem ginjen njene dobrotljivosti iz njene roke hrano

rajši jemal kot od drugih, zanimala se je redoma za me ter mi prinašala jedi. Ko sem se nekoliko vpokojil ter me je obšla otožnost, ki je bila ravno tako velika, le manj strahovita, nego krčevita prejšnja muka, postala je bolj zdržna in mrzla. Ko sem nazadnje bil kot drugi ljudje, redoma hodil k mizi in nijsem več celo noč po krovu hodil gori in doli, ampak vsaj nekoliko mirno jo prebil v svojej kajuti, izginila je Lucija popolnem od onega dela ladije, kjer sem jaz po večem bil črez dan, in le redkoma sem spregovoril kako besedo ž njo če nijsem šel naravnost k njej.

„Imeli smo po gostem viharo vreme; to me je preganjalo s krova v kajuto, kjer je navadno sedela na poprečnem tramu in čitala, ali pa je opazovala nemirne valove. Ker je bila pot zelo dolga, prišla sva po gostem skupaj. Kapitan Grey, isti mož, ki me je povabil, naj se peljem ž njim, se je zmerom močno zanimal za me in za moje zdravje. Ta blagosrčni mož je pospeševal celo najino tovaršijo, nadejaje se najbrže, da me bode rešil moje

otožnosti, ki je veselega pomorščaka blizo ravno tako zelo žalostila kot njegovo blagosrčno živočutno dete.

Lucijina plašljivost je tako polagoma izginila; in predno smo preplavali dolgočasno pot, silila se nij nikakor več meni nasproti. Odkritosrčno se je pogovarjala z menoj, ali bolje, govorila je meni. Čeravno je prilično bila zelo radovedna, molčal sem zmerom o svojej minolosti, na katero sem smel komaj misliti in nikakor ne govoriti o njej. Pri vsem se je trudila na vso moč, da bi mi delala kratek čas ter mi je s priprosto odkritosrčnostjo povedala skoro vse dogodbe prejšnjega svojega življenja. Časih sem jo poslušal pazljivo, časih, ves zamišljen v lastne bitke misli, nijsem slišal nje glasa ter sem popolnem pozabil njene navzočnosti. V zadnjem primerljaji sem zapazil čisto, da je nenadoma nehala govoriti; in prebudivši se iz svojih sanjarij in nagloma se ozrivši, zapazil sem, kako močno so mi očitale njene oči, tako, da sem skušal premagati se in pazljivo poslušati njene priproste

povesti. To se mi je po gostem tudi posrečilo. Povedala mi je, da je do štirinajstega svojega leta bivala z materjo na mali pristavi na ertu Kodu (Cape Cod) in da se je hiša le sedaj pa sedaj nekoliko oživila, kader se je bil oče vrnil z dolgih svojih pomorskih potov. Potem ste navadno obiskali mesto, kjer je stala njegova ladija, vživali ste nekaj tednov neprestano veselje ter ste se nazadnje vrnili domov in obžalovali odhod veselega živega kapitana ter potrpežljivo šteli tedne in mesece, kedaj se bode zopet povrnil.

„Pripovedovala mi je, kako je nazadnje umrla mati, kako bitko je obžalovala njeno izgubo in kako je tugoval in se jokalo oče, ko je prišedši domov izvedel žalostno novico. Pripovedovala mi je, kako je od onega časa živela zmirom na ladiji in kako žalostno in zapuščeno se je čutila o vihnem vremenu, ko je sama posedala v kajuti ter poslušala divjanje vetra in valov, kapitan, nje oče, pa je bil vedno na mestu svoje dolžnosti.

„Solze so jej zalile oči, kader je o tem govorila, jaz pa sem jo gledal in pomiloval, ker jo je storila britkost za mojo sestro. Te hude izkušnje jej pa še niso bile vzele njenega gibčnega veselega duha. Če se je pet minut pozneje, ko je končala tako kratko povest svojega trpljenja, neopazen približal kapitan ter jo je iznenadil z nepričakovano šalo, z vzklikom ali jednako burko ter jo dražil, naj povrača enako z enakim, bila je vedno pripravljena šaliti se, veselo smijati se, ali celo kake druge burke uganjati. Ko je bila pozabila svoje britkosti in obrisala svoje solze, razveseljevale so očeta njene radostne besede in njeni veseli glasovi; in v kajiti ali pa nakrovu se je zopet odmevalo njegovo veselo smijanje, mene pa je prestraševala radost, ki je bila v takó žalostnem nasprotju z mojo otožnostjo in katere glasovi so bili zoperni mojim občutljivim čutnicam. Tedaj sem se odtegoval ter sem premišljeval svojo nesrečo, katero čutiti se nijsem smel od nikogar nadejati, katere nikdo z menoj deliti nij mogel in katero sem moral sam trpeti.

„Nesreča me je storila sovražnika ljudi. Vesele šaljive besede kapitana in njegove žive hčere in lepoglasno smijanje, s katerim je odgovarjala priličnim bistrournim besedam dveh privilegiranih mornarjev, so se glasile mojim ušesom skoro kot osobno razžaljenje. Skoro nijsem veroval, da bi bilo mogoče, da bi moje britkosti odkritosrčno milovala deklica, ki je na videz tako malo razumevala njih globokost; a parkrat sem bil srčno ginjen, zapazivši, kako se je njena nedolžna radost hipoma umaknila resnobi in žalosti na njenem lici, ko so njene oči nenadoma srečale moj otožni obraz, ki je bil še na pol bolj otožen, kader ga je primerjala z lastno veselostjo in radostjo svojih zvestih tovarišev.

„A predolgo se ne smem muditi pri manenkostih našega življenja na naši ladiji; ker povedati ti imam dogodbe, ki obsegajo mnogo let ter moram prisiljen le našteti gole dogodbe. Poročati ne morem o strahovitem viharji, ki nas je napadel. Mej tem je bila uboga Lucija dva dni in jedno noč na pol znorela strahu;

meni pa niso bile mari te zunanje dogodbe ter se še zmenil nijsem za osobno nevarnost; porabil sem to priliko, da sem jo varoval in miril ter jej njeno prijaznost po svojej najboljšej moči povračal. Ta dogodba in razne druge na potu so jej navdihnile posebno zaupanje v mene, tako da sem bil prišedši v pristan v največi zadregi.

Devetnajsto poglavje.

Ne odbij mi
Prošnje moje!

Potovanje vedno dalje, vedno več je
Vzelo mene,

In ne vem, na katerem bregu
Naj ostal bi brez obupa.

„Kapitan Grey je umrl. Bili smo še osem dñij pota od namenjenega mesta, ko je zbolel in tri dni prej, ko smo se vstavili v pristanišči Rio-Janeiroskem je izdihnil svojo dušo. Z Lucijo sem stregel bolniku, zatisnil nazadnje mu oči, ter sem nesel omedlelo devojko na rokah v drugi del ladije. S prijaznimi besedami in prigovarjanjem sem jo zopet pripravil k

zavednosti. Ko se je pozneje čutila popolnem zapuščeno, prevzela jo je nemudoma strahovita obupnost, ki je bila pogledati še žalostnejša, nego njena prejšnja popolna nezavednost. Kapitan Grey nij nikakor poskrbel za svojo hčer. Bilo bi mu tudi nemogoče, kot se je pozneje pokazalo. Po pravici je obžalovala uboga devotka svojo žalostno osodo, kajti imela nij nobenega sorodnika na svetu, imela nij nič denarja ter je prišla na tuji breg, ki nij ponujal siroti nobenega pribežališča! Njenega očeta smo zakopali v morje. Ko je bila izvršena ta žalostna naloga, poiskal sem Lucijo, ter sem se trudil, kot sem to uže večkrat brez uspeha skušal, da bi jej prebudil zavednost o njenem stanju in da bi govoril ž njo o njenej bodočnosti; kajti približali smo se bili pristanu takozelo, da smo bili črez malo ur primorani zapustiti ladijo in iskati bivališča v mestu. Poslušala me je, toda odgovorila mi nij ničesar.

„Nazadnje sem jej opomnil, da sem prisiljen zapustiti jo, ter sem jo vprašal, ali nij sklenila še ničesar, kaj bode v bodoče počela.

Odgovorila mi je s preobilimi solzami. Srčno sem obmiloval njene britkosti ter jo prosil, naj se nikar ne joče. Močno vzdihuje in pogostem se zajokavši in vzkliknivši v svojej siloviti britkosti se je izročila mojemu vsmiljenju, ter me je z naravno prostosrčnostjo prosila, naj je nikar ne zapustim, ali kot se je izrazovala, naj jej nikar ne bodem nezvest. Spomnila me je, da je popolnem zapuščena na svetu, da bode oni trenotek, ko bode stopila na suho, v tujej deželi, in prosila je moje milosti, naj je nikar ne pustim zapuščene umreti.

„Kaj bi bil storil? Na svetu nijsem imel ničesar, za kar bi bil živel. Oba sva bila zapuščeni siroti. Ločila sva se le po enej reči. Jaz sem lahko delal in jo varoval; ona nij mogla niti enega niti družega za se. Bilo bi nekaj, za kar bi živel; za njo bi bilo to res le ubežališče lakoti in revšine, vendar dosta bolje od nevarnosti in bolečin, ki so jej drugače pretile. Povedal sem jej odkritosrčno, kako malo jej morem ponuditi. Celo moje

srce je razdrobljeno in uničeno, a pripravljen sem, delati za njo, varovati jo nevarnosti, milovati jo in s časom morebiti učiti se ljubiti jo.

„Neizkušena devojka nij bila nikdar mislila na zakon. Želela je le varstva dobrega prijatelja, ne pa zakonskega moža; a rekel sem jej, da jej je zadnje edina vez, vsled kateri ne bi bilo treba, da bi se ločila. In vsa žalostna je nazadnje sprejela mojo malo prikupljivo ponudbo.

„Edina priča najine nenadne zaročitve, edina priča najine poroke, ki se je malo ur pozneje vršila, je bil star mornar, rujavi pomorščak, ki je poznal Lucijo od otročjih let ter jo je ljubil; morebiti ti je znano njegovo ime: — Benjamin Grant. Spremil je naji na breg in v cerkev, kamor sva najprej šla. Šel je z nama v malo bivališče, s katerim sva se morala zadovoljiti oni trenotek. Udan je bil Luciji z največjo požrtvovalnostjo, ki se je le v enem primerljej, kot bodeš precej

zvedela, spridila v nespametno in nesrečno gorečnost.

„Po mnogih težavah sem dobil službo pri moži, katerega sem slučajno izpoznal za starega in čislanega prijatelja svojega očeta. Bil je uže mnogo let v Rio Janeiru, imel je živahno kupčijo ter me je rad vzel za pomočnika. Po priliki me je pošiljal na potovanje, da sem daleč od doma zanj kupčeval. Ker je bil moj zaslužek reden in obilen, kmalu nijsva več trpela pomanjkanja, temveč lahko sem pripravil mladej svojej ženi marsikaj, kar jej je delalo prijetnost, če to nij bila uže nagizda.

„Njena prisrčnost, veselost, s katero je trpela pomanjkanje, in goreča skrb, da bi me storila srečnega, nijso bile brez vspeha. Polagoma sem se iznebil otožnosti. Čmerno lice se mi je izgubilo, in zgornji grbanci, katere je nje roka skušala uglasiti, se nijso več povrnil. Jerica ! kratki meseci, katere sem preživel s tvojo materjo, so sladki odlomek v spominu na moje viharo življenje. Posrečilo se mi je,

da sem jo srčno ljubil, — ne tako, kot sem ljubil Emilijo; tega se nij bilo še nadejati. A kot osamela cvetica, ki je cvetela na gomili vseh mojih mladostnih nad, je razširjala prijetno vonjavo po mojej stezi; in nje otrok mi nij bil blag le kot kri moje krvi, ampak tudi kot spomenik ljubljene cvetice, ki mi je bila tako nagloma vzeta in od ostre osode razdrobljena.

„Dete drago! blezo dva meseca po tvojem rojstvu in predno so se bile tvoje oči privadile zasvetiti se vpricho tvojega očeta, ki je bil prisiljen mnogo biti od doma, gnala me je kupčija v mesto od Rio-Janeira precej oddaljeno. Bil sem dober mesec dnij od doma in podaljsal sem svojo pot zoper svoj prvotni namen; redoma sem dopisoval Luciji, ter jej naznanjeval, vsa svoja pota, čeravno sem pozneje misli, da nij dobila mojih listov. Kar se je začela huda bolezen v onej pokrajini, kjer je bila moja staja. Zarad rodovine sem se na vso moč varoval, da bi se ubranil nalezljive bolezni; a vse zastonj. Zgrabila me je strahovita

vita mrzlica in ležal sem več tednov bolan za smrt. Mej boleznijo sem bil neusmiljeno zanemarijen, kajti imel nijsem nobenega prijatelja krog sebe, in tenka moja mošnja je vabila le malo, da bi mi stregli zarad dobička. A duševne moje bolečine in slutnje glede na Lucijo in tebe so bile dosta britkejše, nego moje telesne bolečine, če prav so tudi te bile zelo velike. Mučila so me vsa strašila, katere je mogla moja domišljija le izmisliti. Pa oh! še nikakor primerne nijso bile resnici, ki me je čakala, ko sem se po skoro neskončni bolezni vrnil v Rio-Janeiro, oslavljen, razcapan in shujšan. Poiskal sem prejšnje svoje bivališče. Bilo je zapuščeno in svarili so me, naj bežim s kraja, ker je strahovita bolezen pomorila skoro vse ljudi v teh ulicah in v sosednjih.

Popraševal sem povsodi na vso moč, a ničesar nijsem mogel izvedeti o ženi in otroku. Tekel sem v strahovito kostnico, kjer so bili mej razsajajočo kužno boleznijo razstavljeni nepoznani mrlič; a mej spačenimi in trohnečimi mrlič je bilo nemogoče ločiti sorodnike

od ptujcev. Mudil sem se mnogo tednov v mestu, nadejaje se, da bodem kaj slišal o Luciji; a nikogar nijsem mogel najti, ki bi bil o njej slišal. Cel dan sem hodil po ulicah in po zidani obrežini, ker ta kraj je pogostem obiskaval Benjamin Grant, čegar zvestemu varstvu sem bil izročil Lucijo; a od nikogar nijsem mogel poizvedeti besedice, ki bi se bila vjemala z mojim popisom.

„Naj prej mi je prišlo na misel, da je bila pač poiskala mojega gospodarja, da bi izvedela, zakaj se tako dolgo ne vrnem. Ko sem tedaj našel prazno svoje stanovališče, hotel sem k njim; a zadnji čas ga je bila zgrabila občna bolezen ter ga umorila. Njegova prodajalnica je bila zaprta in kupčija njegova je nehala. Popraševal sem dalje, dokler nijsem izgubil vsake nade. Prepričal sem se, da je bil komaj kaki stanovalec nesrečnega kraja, kjer sem pustil rodbino, utekel smrti; prepričal sem se, da me razsrjena osoda še vedno preganja brez usmiljenja; zadnji udarec je bil le posamezni mahljej, katerega bi bil

lahko previdel in ga pričakoval. Ves besen sem sklenil odpeljati se s prvo ladijo, da bi utekel kraju, ki je imel za-me toliko britkih spominov.

„Tako se je v resnici začelo moje nesrečno blodenje po svetu, ki je brez reda in namena polnilo moje življenje. Z najbolj različnimi nameni, v najbolj nasprotnih razmerah in z vrtečo se srečo sem prehodil celi svet. Noga moja je stopila skoro v vsako deželo. Preplovil sem vsa morja in sopel sem sapo vseh podnebnih pasov. Poznaval sem dobro mesta in puščave, občeval sem z izobraženci in divjaki. Izkusil sem žalostno izkušnjo, da nikjer ne biva mir in da je prijateljstvo po večem le prazna beseda. Če sem se naučil ljudje sovražiti, zaničevati in ogibati se jih, zgodilo se je to, ker jih dobro poznam.

„Blode po svetu sem enkrat obiskal domovino svojih otročjih let. Nezapažen in neizpoznan sem stopil na domača tla ter sem zopet videl znane mi če prav prerano obledele obraze. Stal sem pri oknu gospod Grahamove

čitalnice, gledal sem zadovoljno srečno obličje Emilijino — srečna je v svojej slepoti in ker je pozabila minolost. Mlada deklica je sedela pri levi in je skušala čitati pri migajoči svetlobi. Takrat nijsem vedel, kaj je delalo njeno obličje tako mično in zakaj so moje oči tako posebno radostno njo ogledovale, kajti nobeden glas nij povedal srcu očetovemu, da ima svojega otroka pred soboj. Ne vem, ali bi ne bil čut, ki me je onikrat naganjal vstopiti, dati se izpoznati in prositi Emilijo odpuščanja, premagal strah, da bi jej to bilo jako nevšeč; a tisti trenotek je prišel gospod Graham, hladnokervn in neizpravljev kot vselej. Gledal sem ga za trenotek, potem pa sem bežal od hiše in drugi dan sem se odpeljal z ladijo v drugo deželo.

„Lotil sem se sedaj tega, sedaj onega dela, da sem si prislužil za življenje. Večkrat sem bil tako srečen, da sem nekaj lahko živil za-se ter potrosil mnogo denarja za potovanja. Pri vsem tem si nijsem nikdar nabiral premoženja, da celo nameraval nijsem tega, ker sem le

potreboval denarjev, da sem se oskrboval največe potrebščine. Slučajna sreča pa mi je nazadnje pribavila bogastvo, katerega nikdar nijsem iskal.

„Ko sem celo leto preživel v divjotah zahodnih in doživil toliko čudovitih dogodb, katerih povest se bi ti zdela neverjetna, vrnil sem se polagoma po suhem. Brez števila težav sem pretrpel na potovanji, ki nij imelo drugega namena, kot da je ugajalo mojim nestanovitnim navadam. Nazadnje sem prišel v deželo, ki so jo zadnji čas krstili obljubljena dežela, ki pa se je marsikateremu zlata lačnemu naselniku izkazala kot dežela slepivna. Meni pa, ki nijsem iskal zlata, vsipala ga je v preobili meri. Bil sem med prvimi najditelji njenih zlatih rudnikov ter sem bil eden najsrečnejših, če prav sem najmanj hlepel po dobičku. Tudi mi nij ugajala sreča le ali tudi le posebno v zlatnikih. S prvim zaslužkom svojega dela sem kupil po naključji velik kos zemlje ter takrat nijsem mislil, da so ta pusta zemljišča določena, da bodo enkrat ulice in trgi velikemu in cvetočemu mestu.

„Pa zgodilo se je to; in brez vsega truda, skoro nevedoma sem dospel do veljave, ki izvira iz velikanskega bogastva.

„A to še nij bilo vse. Blaženi slučaj, ki me je peljal v to zlato deželo, mi je pomagal najti dragocen biser, zaklad, v primeri s katerim so za-me Kalifornija in vsi njeni zlati rudniki nepomenljivi. Saj veš, kako se je širil hrup o vojski po vseh deželah in možje vseh imen in narodov so hiteli z orožjem na polje krvave časti. Potem je nastala lakota in bolezen in smrt ste jej sledili; in marsikateri, ki je bil prišel nabirat zlate žetve, je umrl na cesti in še videl nij valovanja zlatega klasja. Če prav sem zaničeval zlata lačno druhal, vendar se o tem času svoje sreče nijsem mogel zdržati, da ne bi pomagal onim, ki so me prosili pomoči; in prvikrat je moje vsmiljenje našlo svoje plačilo.

„Bolehen, razcapan, na pol izstradan in na videz mrjoči mož je prišel k durim mojega šatora, (kajti bilo je prve dni, ko ona dežela nij imela boljših bivališč) ter me je

slabega glasu prosil milosti. Odrekel mu je nijsem; vzel sem ga v svoje bivališče ter sem mu na vso moč olajševal njegove bolečine. Pokazalo se je, da ga je bila bolj tlačila lakota kot bolezen. Ko je utolažil lakoto, pokazala se je grda surovost njegove narave: kazal je brezsrdno nemarnost nasproti dobrotam, katere mu je izkazoval tujec, in grdo nehvaležnost nasproti mojej gostoljubnosti, katero je celo rabil v zelo. Dovolj je bilo malo dni, da je zadobil svojo popolno moč. Ker bi se bil rad iznebil obiskovalca, čegar vedenje je bilo uže probudilo moj sum zoper njegovo poštenost, rekel sem mu, naj otide; izročil sem mu tudi dovolj denarjev, da bi se bil lahko preživil do zlatih rudnikov, kamor je bil, kot je rekel, namenjen.

„Videl se je nezadovoljen ter me je prosil, naj bi smel ostati do drugega jutra, ker bode kmalu noč in si nij preskrbel nobenega prenočišča. Temu se nijsem branil, a še sanjal nijsem, kako grdo kačo prenočujem. O polu noči sem se probudil iz lahkega in naglo

motenega spanja ; zagledal sem, kako je moj gost kradel mojo lastnino ter se pripravljaj, da bi se brez vseh okolščin poslovil od mojega bivališča. Ta sleparija mu nij bila dovolj. Ko sem ga zgrabil ter mu očital njegovo krajo, zgrabil je za bližnje orožje ter je hotel umoriti svojega dobrotnika. A na to sem bil pripravljen ; odbil sem mahljej in ker sem bil močnejši, sem v malo trenutkih premagal obupanega nasprotnika. Vil se je pred mojimi nogami tako zaničljivo ponižno, kot se to le more pričakovati od nesramnega sleparja. Po pravici je trepetal strahu, ker postava o smrti na mestu je onikrat še veljala ter je ravnala počez in je hitro kaznovala take hudodelnike, kot je bil on. Morebiti bi bil izročil izdajalca njegovej osodi ; a predno sem mogel to storiti, pokazal je mojej radovednosti tako zapeljivo reč, da sem v naglici za njo mu dal svobodo ter sem pozabil, kar je zaslužil moj sleparski gostač.

„Na moj ukaz je izpraznil svoje žepe ter mi je vrnil zlato, čegar izgubo bi bil komaj

obžaloval. Ko je malovredna kovina žvenkljala pred mojimi nogami, zasvetil se je mej cekini drag kamen, ki je bil tako gotovo moj, kot vse drugo. Komaj sem ga zagledal, začudil sem se mu ter se ga zveselil bolj, kot bi bila zvezda mi padla iz neba.

„Bil je prstan posebnega umetnega dela, ki je bil nekdanja last mojega očeta. Po njegovi smrti ga je nosila mati, dokler nij bila vzela gospoda Grahama; pri tej priliki ga je izročila meni. Vedno sem ga kot dragoceno dedščino visoko cenil; in bil je tudi mej dragotinami, katere sem beže iz hiše očma vzel soboj. Ta prstan, eno uro in nekatere druge dragotine sem bil pustil Luciji, ko sem se bil v Rio Janeiru poslovil od nje; in pogled tega prstana zdel se mi je glas iz groba. Skušal sem zvedeti od vjetnika, kako ga je dobil; a molčal je trdovratno. Sedaj sem se jaz pogajal ž njim; obljubivši mu, da ga bodem izpustil in ne izročil sodniji, če mi pove, kako je prišel do prstana, sem mu nazadnje izvil skrivnost, ki je bila za-me največe vrednosti.

Povedati ti hočem s kratkimi besedami, kar sem izvedel iz njegovih, uže čestokrat nevezanih izrekov.

„Ta človek je bil Štefan Grant, sin starega mojega prijatelja Benjamina. Iz ust svojega očeta je izvedel življenje tvoje matere; ker se je bil pri dohodu mlade tujke Benjamin hudo razprl s svojo hudobno ženo, utisnilo se je bilo ono njegovemu spominu. Iz njegove povesti sem sklepal, da je pošten in nezaupljivi svetovalec in prijatelj moje Lucije mislil, da sem jo zlobno zapustil, ker se zaradi bolezni nijsem mogel tako dolgo vrniti. Ubogi ženi je bilo neznano moje prejšnje življenje; tudi jej nijsem nikdar nič omenil. Vsled tega nij mogla razumeti mojega značaja in vedenja, ter se je dala kmalu prepričati bojazljivim besedam in slutnjam starega mornarja. Obrnila se je bila do mojega gospodarja, ter ga je povprašala po meni. Ta je slišal o mojej bolezni, ter me je vrstil uže mej mrtve. Da bi je ne prestrašil s svojo mislijo, odgovoril jej je jako skrivnostno, kar

jej je potrdilo njene negotove slutnje. Branila pa se jo odločno, zapustiti najino bivališče; in nadejaje se še vedno, da se bodem pač vrnil, ostala je, kjer sem jo bil zapustil, dokler nij počela strahovita mrzlica razsajati. Do tja je bila porabila male denarje, ginila jej je telesna in duševna moč; nazadnje jo je pregovoril Benjamin, vsak dan trdnejše prepričan, da je bila Lucija nezvesto izdana, da je prodala pahišje ter z izkupljenim denarjem zapustila okuženo deželo, predno bi bilo prepozno. Šla je v Boston in sicer z isto ladijo, na katerej je bil Benjamin za mornarja. Ko je prišla v pristanišče, vzel jo je njen varuh precej pod edino streho, katero jej je mogel ponuditi.

„Tu se je žalostno končala tužna osoda tvoje matere; in ti ubogo dete! si bila prepuščena milosti neusmiljene žene, ki bi te bila brez dvoma precej izpodila iz svojega ubornega bivališča v tvojej hiši, ko bi se ne bila zavedala svoje krivnje, ter se ne bala biti izdana. Ta krivnja je bila, da sta Nani in njen

uže onikrat zanikrni sin okradla tvojo mrzlično in nesrečno mater, katerej je pri njenej slabosti lakomnost lahko vse vzela. Sadu tega ropa pa Nani nikdar nij uživala. Nadepolni njen sin je uže takrat tako zelo prekosava njeno zvitost in prekanjenost, da se je polastil dragotin, rekši, da jih če prodati, a obdržal je one, ki so mu dopadale, za druge skupljeni denar pa je porabil za se. — „Starinski prstan, ki je sedaj moja last, dragocena ostalina žalostne tragedije, bi bil imel osodo druge dragotine, ko bi ne bil na videz tako malo vreden. Nesrečni Štefan pa se je nazadnje odkupil ž njim osodi hudodelnika, katera pa mora na zadnje pač doteči tega otrpnenega grešnika. Meni — oh! meni — je še neznano, ali bode znanje skrivnosti, katere mi je prstan razkril, blagoslavljal bo doče moje življenje ali pa je bode omračilo s še hujšo zakletvijo. Kljub temu poročilom in kljubu tej spodbudivnej misli, da moj otrok še živi ter mi je lahko povrnen, zagotovljen še nijsem bil nikakor, da bi ne moral

precej opustiti drznih teh nad in da bi se komaj najdeni moj zaklad zopet ne izgubil mojemu skrbnemu iskavanju. Ko sem ga prašal po tebi, Jerica! rekel mi je Stefan, ki nij imel več uzroka tajiti resnico, da mi nikakor ne more povedati nič o naslednjem času razen tega, da si živela pri Truemanu Flintu. Vedel je, da te je vzel prižigalec svetilnic k sebi; tudi je nekaj mesecev pozneje bil izvedel slučajno, da si še vedno bivala v onem pribežališči. Povedal mi je namreč, da je bil stari mož (da se izrazim z besedami svojega poročevalca) tako trapast norec, da je prišel k njegovej materi ter jej prostovoljno poplačal škodo, ker si jej pri svojej otročjej maščevalnosti ubila okno.

„Druzega nijsem mogel izvedeti; a zado-
stovalo je, da je izbudilo vse moje moči ter mi srce polnilo le z eno željo: — da bi našel svojega otroka. Hitel sem v Boston. Težko mi nij bilo najti tvojega dobrotnika. Če prav je bil uže umrl, našel sem vendar mnogo prič dobroznanih njegovih kreposti; in

ko sem tudi popraševal po njegovej pohčerjenki, pozabljena še nij bila v onej strani mesta, kjer je preživela svoja otročja leta. Mnogo hvaležnih glasov je odgovarjalo mojim prašanjem. Pripovedovali so mi, zakaj so se deklice tako dobro spominjali. Ko je nam reč poskusila mnogo uboštva, bila jej je potem sveta dolžnost in največe veselje, da je žrtvovala svoje življenje in zdravje blagru svojih bližnjih, katerih trpljenje je poprej sama videla in ž njimi delila.

„Pa oh! da bi se dopolnile žalostne dogodbe, katerih je bilo nesrečno moje življenje uže tako bogato, zadela me je nova nesreča. Oni trenotek, ko sem bil zagotovljen, da moja hčerka še živi, in ko je moje uho radostno srkalo sladko hvalo, ki je spremljala imenovanje njenega imena, so mo kot strela zadele strašne besede: Ona je sedaj pohčerjenka Emilije Grahamove, slepe gospice!

„O, čudovit slučaj! O pravično povračilo! to me je isti trenotek, ko sem naslikaval izpolnjenje najslajših svojih nad, znova vklonilo

roki železne osode, ki si nij pustila iztrgati svoje žrtve.

„Moje dete, moje edino dete navezano po hvaležnosti in mnogoletni ljubezni na dekliča, kateremu sem se drznil komaj pogledati v obličje, da me ne bi razdrobila zakletv, katero bi njegovemu licu izrazila gola zavest o mojej navzočnosti.

„Dežele in morja, ki so doslej naji ločila, se niso zdela mučeni mojej domišljiji tako neprelazljiva ograja mej menoj in mojo dolgo izgubljeno hčerjo, kot ta strahovita misel: jedino pozemeljsko bitje, čegar ljubezen sem se bil nadejal s časom pridobiti, je vzgojeno od otročjih let v hiši, v katerej je golo moje ime celo vzbujalo strah in grozo.

„Srce mi je močno mučila misel, da bi jej vse moje molitve, prošnje in besede ne izbrisale mladinskih utisov; mučila me je misel, da bi vse moje prizadevanje in vsa moja ljubezen le izbudili mrzlo in obredno priznanje moje hčere, ali kar bi bilo še hujše, le hinavsko otroško ljubezen. Zato sem bil

pustil svojega otroka v nevednosti o njegovem rojstvu. Rajši ne bi bil nikdar več videl njegovega obličja, kot da bi ga postavil v strahovito silo, da bi volila mej prijateljico, katero je ljubila, in očetom, o čegar zločinu je slišala le s strahom in trepetom.

„Ko sem se dolgo boril z nasprotnimi čuti, sklenil sem, draga Jerica! poskusiti, da bi te videl in spoznaval; se ve da sem tudi sklenil varovati se, da me ne bodo izpoznali. Zaupal sem, in kot se je pokazalo ne brez razloga, na velikansko spremembo zunanje svoje postave. Mislé, da bodem neznan vsem ljudem, ki me niso posebno natanko poznali, približal sem se gospod Grahamovi hiši ne boječ se, da bi bil izdan. Našel sem jo prazno in kot je bila podoba zapuščeno.

„Šel sem potem v dobro znano mi kupčijsko pisarno, ter sem izvedel od nekega trgovskega pomočnika, da je cela rodbina s teboj vred preživela zadnjo zimo v Parizu in da je sedaj v nekem nemškem kopališči. Pozneje sem sprevidel, da je oni trgovski

pomočnik jako slabo poznal pot, katero je potovala rodbina njegovega gospodarja. Brez obotavljanja sem šel z ladijo v Liverpool, ter sem od tod hitel v Baden-Baden, — nepomenljiv izlet za potnika moje izkušnje.

„Ne drznivši se blizu svojemu očmu, porabil sem prvo priliko, ter se predstavil gospé Grahamovej. Izvedel sem iz njenega brezobzirnega poročila, da ste vidve, Emilija in ti. ostali v Bostonu, in da ste ta trenotek pod varstvom doktorja Jeremija.

„Nemudoma vrnivši se, sem se seznanil z doktorjem Grysworthom in njegovo hčerjo; to znanjo mi je bilo slučajno jako drago, ker sem se po tem ložje seznanil s teboj.

„Zopet sem prišel v Boston, a hiša je bila zapuščena, kot bi bila za ta čas zaprta. Slučajno sem našel moža, ki je popravljajal stopnice pred vratmi; ta mi je povedal, da je rodbina na potovanji. Vedel nij, na katero stran je odpotovala; a služniki so doma in ti, mi bodo brez dvoma vedeli povedati, na katero stran so odšli. Na te besede sem srčno

pozvonil. Vsled zvonjenja se je prikazala gospa Eilisova, ista ženska, ki je pred skoro dvajsetimi leti tako grozovito in neusmiljeno pokopala vse nade mojega življenja. Videl sem precej, da me nij izpoznala; kajti pogledala je v moje ostre in bodeče oči, toda zakričala nij, niti strahu izbežala, kot bi bila storila brez dvoma, ko bi bila videla le senco moje prejšnje podobe.

„Odgovarjala je na moja vprašanja tako mirno in mrzlo, kot je bila najbrž uže odgovarjala desetim in desetim bolnikom doktorjevim: rekla mi je, da je isto jutro odpotoval v Novi Jork in da se ne bode vrnil pred štirnajstimi dnevi ali tremi tedni.

„Ničesar bi mi ne bilo ljubše nego mogočnost, ki se mi je ponudila, da dotečem vašo potujočo družbo, ter se kot potni tovariš polagoma seznanim z vami.

„Ti dobro veš, kako se je to zgodilo; kako sem bil jaz, sedaj pred vami, sedaj za vami in vendar zmirom blizu vas. Da sem količkaj koli ugajal tebi in Emiliji, da sem

izvedel vajine namere in vajine želje, da sem vama preskrbel najboljše sobe ter storil, da so vama strežaji bolj skrbno ko mogoče stregli, gledal nijsem niti na trud niti na denarje.

„Da sem se vam tako neprisiljeno približal ter se prilično celo pridružil vašej družbi, zahvaliti sem se imel nekoliko Emilijni slepoti; kajti dvomil nijsem, da bi bila čas in prememba zadostila, da bi bil mogel jej zakriti svojo osobo, in da bi bil prezgodaj izpoznan. Ko je nam vsem protila smrt ter se nijsem mogel več zakrivati, drznil sem se še le v zadnjem dejanji tragedije pričo nje glasno spregovoriti.

„Kako pazljivo sem kratke te tedne opazoval in pretehtoval vsako tvojo besedo in vsako tvoje dejanje, da, kako sem skušal celo tvoje misli čitati na tvojem lici, povedati ne more nikdo, čegar bistrosti ne vodijo nagibi tako vse obsegajoči, kot so bili moji. In kdo bi mogel presoditi skrbi ljubečega očeta, ki se je od dne do dne učil svoje dete vedno

bolj čislati in je oboževati, ki pa se vendar nij drznil pritisniti ga k svojemu srcu.

„Zlasti ko sem videl, da so te bolečine srčne trle, hrepenel sem pridobiti tvoje zaupanje. In več ko enkrat bi bila premagana moja moč nad soboj, ko bi se ne bil bal Emilije, ki je dobra vsem, le meni ne. Strpeti nijsem mogel misli, da bi s svojim spoznanjem nehal biti zvesti ti prijatelj in moral biti črteni zaničevani oče. Rajši sem bil tudi dalje nepoznani varuh svojemu otroku, da ne bi le videla v meni strahovitega samosilnika, ki bi jo lahko iztrgal hiši, iz katere je bil sam pregnan, in jo izvodil srcem, ki njo res goreče ljubijo, a proti njemu so led in kamen.

„Zato sem tedaj molčal; in časih pred tvojimi očmi, še večkrat pa skrit tvojim očem sem plaval nad tvojo stezo do strašnega dne, katerega se bodeš dolgo spominjala. Ta trenotek je moje srce vse pozabilo ter mislilo le na tvojo in Emilijno varnost, izreklo se je ter izdalo svojo skrivnost.

„No, sedaj pa veš vse, moje neumnosti, mojo nesrečo, moje bolečine in tudi moje napake.

„Jerica! ali me moreš ljubiti? To je vse, kar želim. Nočem te oropati tvoje sedanje domovine, nočem Emilije oropati deteta, katero morebiti ljubi ravno tako močno, kot jaz. Jedino hladilo, katerega išče ranjeno moje srce, je priprosto odkritosrčno priznanje, da hočeš vsaj skusiti, da bi ljubila svojega očeta.

„Na tem svetu nemam razen tebe nobenega upa in nobenega na onem. Ko bi ti sedaj slišala moje srce biti na njegovo ograjo, slutila bi, kar slutim jaz, da bode čez malo časa počilo, če ga ne vpokojiš. Ali je hočeš umiriti s svojim usmiljenjem, drago, ljubljeno moje dete! ali jo hočeš osrečiti s svojo ljubeznijo? Če ti je ljubo, pridi, objemi me s svojimi rokami in govori mi besede miru. Pred tvojimi okni čakam v stari lopi konci vrta ter nastavljam ušesa, da bi slišal tvoje stopinje.“

Dvajseto poglavje.

Na stezi jej prikazen v sanjah zablišči,
 Nje izgubljenec v barvi jutra vrača se!
 Za njo je brezdno polno, črna noč beži,
 Katere tajnosti življenje smrt dele.

Ko je Jerica skoro požrši rokopis, prečitala končne besede, skočila je po konci. Drugi trenotek je bila uže prazna nje soba in pod nastlan s polami, ki so padle z njenega naročja, ko je vstala. Frčala je tje doli po stopnicah, smuknila skozi vrata. Leté prek trate za hišo, ki se sedaj blišči večerne rose, približuje se vrtni hišici od druge nasprotne strani, kot jo je pričakoval gospod Amory s sklenjenimi rokami in strmečimi očmi.

Stopa tako gibčno in tiho, da mu plane uže na prsa, predno jo je zapazil. Po celem životu se je tresla silovite, dolgo zatirane, a ne več omejene nemirnosti in razburjenosti; močno se je počela jokati in često globoko vzdihovati. Jok jej je jemal tako nagloma moči, da skuša oče držé jo objeto in tako

močno jo k srci pritiskaje, da je čutila njegovo neredno tripanje, umiriti vihar srčnih britkosti rekoč jej milo kot otroku: „Pst! pst! dete drago! ti me strašiš!“

Počasi jo je upokojilo njegovo milo ljubkanje; njena razburjenost se je plegla, tako da zamore vzdigniti glavo in pogledati ga v obličje ter solzami se mu posmehljati. Tako stojita mnogo minut ter molčita, a njuno molčanje je govorilo dosta bolj nego besede. Oger- nena z njegovim debelim plajščem, da jo je varoval večernega hlada, in še zmirom objeta je čutila Jerica, da ste se tudi njuni duši popolnoma združili. Dolgo pregnani mož, ki nij leta in leta užival globokega vpliva prijaznega smehljanja, pa gori topeče se ljubezni, katere tudi otrpivna samota nij mogla zatreti.

Sedaj pa sedaj pogleda luna skozi oblak ter jih vidi še v istem stanji, kot jih je videla zadnjikrat. Ko je luna prešla oblak ter jasno svetila sem doli, obrnil je gospod Amory hčeri glavo po konci, pogledal jej v bliščeče oči in razmedene lase si polagom glade raz

čelo, prašal jo milega glasa: „Ti me tedaj hočeš ljubiti?“

„O! ljubim vas! ljubim vas!“ vskliknila je Jerica ter mu je usta zamašila s poljubi.

Njegov nepremagljiv obraz je izgubil pri tem gorečem zagotavljanji svojo napetost. Glavo nasloni na njeno ramo in močni ostri mož se joče. Vendar ne dolgo. Vide ga tako ginjenega zadobila je Jerica zopet vso svojo moč in položivši svojo roko v njegovo, zdramila in vzdignila ga je s trdnim in določnim glasom rekoč mu: „Pojdite!“

„Kam?“ vskliknil je ter ves začuden jo pogledal.

„K Emiliji.“

Na pol trepetaje in žalostno glavo majaje umikal se je ter nij stopal v mer, kamor ga je hotela peljati. — „Jaz ne morem.“

„A Emilija vas pričakuje. Tudi ona joče in hrepeni in moli, da bi prišli.“

„Emilija! — Ti pač ne veš, kaj praviš, dete drago!“

„Da, zares, da, oče dragi! vi ste se varali. Emilija vas ne črti. Črtila vas nikdar nij. Mislila je, da ste uže davno mrtvi; a glas vaš, če ravno ga je le enkrat slišala, zmešal jej je skoro glavo, tako močno vas še ljubi. Pojdite, pojdite! in povedala vam bode, bolje, kot zamorem jaz vam povedati, kako strahovita zmota je vaju naredila mučenika.“

Emilija je slišala glas Viljema Sullivana, ko se je na pragu poslovil od Jerice; ker je vganila popolnem prav, da je bil Viljem, vprašala nij pri čaji po nenavzoči devojki. Ker se jej je zdelo, da bi Jerica najbrže bila rada sama in nemotena, šla je po večerji v družbino sobano. Tu je črez eno uro ostala sama, ker je gospod Graham bil otšel v čitalnico. Bila je lepa prijazna soba, ogenj je svetlo gorel v lopi ter je razširjal rudečkast odsvit. Ker je bil večer neprimerno hladen za oni letni čas, bila je jako prijetna sapa v veliki, po starem opravljeni sobani. Pod zrcalom so gorele luči, a svetile nijso dovolj svetlo, da bi razdrle lepe senčne podobe, katere je slikal

odsvit ognja na stene in sofo; na tej je počivala Emilija.

Bolehava devojka, če bi jo smeli tako imenovati, je ohranila kljubu svoje bolehavosti še zmirom mnogo živosti in vso ljubeznjivost in nežnost svoje mladosti. Slučajno je na sofi počivala obrnena k živemu ognju, tako, da je trpoleča njegova svetloba igrala na njenem lici ter kazala rudečico, katero je bila notranja razdraženost vzbudila na njenem drugače navadno bledem obrazu. Olikan posebni okus je z Emilijno nošo zmirom spričeval čistost in krepost njenega značaja. Nikdar pa se ta okus nij kazal tako zelo kot, kadar je, kot pri sedanji priliki, nosila dolgo krilo iz belega kašmira. To je bilo črez život pripeto s svilnatim pasom ter je imelo široke nagubane rokavce: njih naročke in svilnate robce, bele kot sneg, je prekosivala le bela roka, ki je molela iz gub. Nekako nemirno je igrala s težkimi karmezinastmi resami ogrinjala, katero je imela ogrneno v hladni obednici, sedaj pa ga je bila položila na naslonilo sofino.

Tu je počivala naslonjena na komolec in glavo nekoliko naprej nagnena. Opazovala je podobe, ki so se odsevale od zrcala njenega spomina. Kdor je nij poznal ter nij vedel za njeno slepoto, mislil bi bil, da gledaje izpod dolgih navzdol nagnenih vejic išče sanjarskih podob v tlečem ognji; tako pazljivo je imela obrnene oči vanj.

Ko je prilično poletni veter vzdihnil v vejah bližnjega drevja ter so vejice polagoma plahitale po oknicah, vzdignila je glavo iznad roke, na katerej je slonela, in prijetno pripognivši tenki vrat, je poslušala. Ko se jej je izdal nepomenljiv glas, vzdihnila je globoko ter se je z nova nekako nezadovoljna naslonila. Enkrat je odprla kuharica Primova duri in je pogledala po sobani po oskrbiteljici. Ker je nij našla, vrnila se je prek veže ter je rekla sama za-se: „Moj Bog! želela bi, da bi imela oči ter videla, kako močno je podobna nekej podobi!“

Nazadnje je naglo lajanje domačega psa na-se obračalo še enkrat njeno pozornost in

trenotek pozneje je slišala stopati po veži. Predno sta ona dva dospela do duri, poslušala je Emilija na vsako posamezno stopinjo. Ko sta vstopila Jerica in gospod Amory, podobna je bila bolj kipu, kot živemu bitju; tako je molče pričakovala njunega dohoda s sklenenimi rokami, odprtimi ustnami in z eno nogo nekoliko naprej pomakneno.

Jerica se je ozrla enkrat v Emilijo. potem pa v razburjeno lice svojega očeta, in odšla je. Videla je, da sta se mej soboj popolnem izpoznala, ter je z naravnega, nežnega čuta se odtegnila, da bi njena navzočnost ne motila svetosti tako rajskega pozdrava.

Ko so se zaprle duri za njo, razklenila je Emilija roke, jih stegnila mu nasproti, ter je zašepetala: „Filip!“

Prijel jih je in stopivši stopinjo naprej padel je na kolena pred njo.

Ko je to storil, spustila se je na pol omedlela devojka na sedež za njo stoječ. Gospod Amory je pripognil svojo glavo na njeno roko, katero je še vedno stiskal in ki je sedaj

slonela na njenem naročji. Zakrivši si obraz z njenimi nežnimi prsti je izustil s tresočim glasom njeno ime.

„Gomila je izpustila svoje mrtve!“ vzkliknila je Emilija. „Milostljivi moj Bog! hvala tebi.“ Izvila je svojo roko, ki jo je krčevito stiskal, ter ga je objela krog vrata, glavo je položila na njegova prsa in šepetala je ginjenosti na pol zadušenega glasa: „Filip! dragi, predragi Filip! Ali sanjam, ali si se ti res vrnil?“

Oblik vsakdanje šege, silovitih mej, ki često omejujejo izraze naravnega čutstva, nij poznala naravno odgojena Emilija. Ona in Filip sta se ljubila uže v otročjih letih, ločila sta se, predno so ta otročja leta popolnem minola, ter sta se sedaj zopet našla kot otroka. Mnogo let je bila odločena od sveta, ter je živela le blagim spominom minolosti. Svet je nij bil okužil in ohranila je bila vso nedolžnost prostosrčne devojke, vso živost in čvrstost svoje spomládi; Filip, ki se nikdar rad nij dal vezati z drugimi vezmi, kot s katerimi so ga

bile vezale okoliščine in sile, je čutil, da se mu še enkrat povrača mladost, ko je Emilija položivši mehko svojo roko na njegovo glavo, slavila Boga zaradi njegove vrnitve. Videti nij mogla, kako mu je čas posivil lase in z otožnostjo obsenčil lice, katero je ljubila. Ali je prišel v podobi gorečega mladeniča, kot ga je bila zadnjikrat videla, ali v podobi moža srednjih let in sivih las, čegar starost so radovedneži težko uganili, ali pa v podobi nebeškega angelja, kot si ga je v svojih sanjah o nebesih slikala, to je bilo vse jedno za njo, katere svet je bil svet duhov.

Ko pa je videl Filip lice slepe devojke, katero pogledati se je bil skoro bal, da se je svetilo svete ljubezni, zdelo se mu je obdano z nebeško svitlostjo. In ravno zato je to združenje bilo bolj nebeško nego pozemeljsko. Ko bi se bila probudila onostran groba, ko bi se bili našli njuni duši v rajski deželi, kjer se dolgo ločeni zopet vidijo, njuna radost bi bila komaj čistejša, njuna sreča komaj jasnejša.

Ko je bil slišal Filip iz Emilijinih ust povest njenih nad, njenega strahu, njenega obupanja; ko je Emilija, poslušavši žalostne dogodbe njegovega življenja mnogokrat poljubila roko, ki jo je še vedno stiskala, in je prelila marsikatero solzo sočutja in usmiljenja, zavedala sta se le še popolnem dolgo zadrževanega daru: ta jima je bil sedaj popolnem podeljen, ter je obečal, da bode še na zemlji venčal njune dneve.

Emilija se je jokala slišavši povest o Lucijinih skušnjah in težavah in o njenej zgodnej smrti. Ko pa je izvedela, da je Jerica Lucijin in Filipov otrok, katerega je bila vzela v skrb svojega srca, ter ga z najzvestejšo ljubeznijo odgojila, zahvalila je na tihem Boga, da je pripustil njenej, na videz tako zapuščeni in žalostni osodi izvršiti tako sveto blagoslovljeno nalogo.

„Dragi Filip! ko bi jo mogla bolj ljubiti,“ vzkliknila je in debele solze so jej drle po licih, „ljubila bi jo zarad tebe in zarad njene sladke, nedolžne in trpeče matere.“

„In ti, Emilija! mi odpustiš?“ rekel je Filip, ko sta končavši žalostne povesti o minolosti, se vsa udajala sladkim mislim na sedanje svoje veselje.

„Odpustiti? — O Filip! kaj naj bi ti odpustila?“

„Čin, ki te je zagrnil v temno noč,“ odgovoril je Filip žalostno.

„Filip!“ vzkliknila je Emilija grajljivo, „ali si mogel le za trenotek misliti, da bi tebe bila zarad tega krivila, da bi tebi bila to očitala le za trenotek celo v najskrivnejših mislih?“

„Predraga Emilija! ne rada, o tem sem prepričan. A ti si pozabila, kar jaz nikdar, nikdar ne morem pozabiti, da v tvojih bolečinah se nij le izrekla mučilna misel, ampak izustila so se tudi usta, da tvoje srce nikdar ne bode izpozabilo in odpustilo neusmiljeni roki, ki ti je uzročila toliko bolečino.“

„Filip! ti neusmiljen! Nikdar, celo v najhujši mrzlici tebe nikdar nijsem tako obrekovala in ti storila toliko krivice. Če se je moje

neotroško srce pregrešno uprlo neusmiljeni krivičnosti mojega očeta, vendar se nikdar nij zakrivilo take izdaje proti tebi.“

„Peklenska baba je tedaj lagala, rekši mi, da trepetáš celo pri mojem imenu.“

„Če sem trepetala, dragi Filip! trepetala sem, ker se je vsa moja narava uprla in mrmrala pri misli na storjeno ti krivico; in oh! veruj mi! če ti je govorila o čem drugem, kot o mojej neprestanej ljubezni, motila se je nesrečno.“

„Milost božja!“ vzkliknil je Filip; „kako zlobno sem bil prevaran!“

„Ne zlobno, ne,“ odvrnila je Emilija. „Gospa Ellisova z vsemi svojimi okamnelimi oblikami je bila v tem primerljeji žrtva okolščin. Bila je nama tuja in držala te je za nekoga drugega. A naj bi jo ti bil videl nekaj tednov pozneje, kako je objokovala nesrečno dogodbo, ki te je gnala v obupnost in kot so mislili, v smrt; potem, Filip! bi bil čutil, da sva jo bila sodila jako napačno in da je imela mehko milo srce pod kamenitim zastorom.

Onikrat sem se čudila grenki njeni britkosti, ker še le sedaj slutim, da je tudi obžalovala svojo trdosrčnost. Pa naj pozabiva žalostne dogodbe minolosti in upajva, da je ljubeznjiva roka, ki je najino življenje tako umerila, le iz milosti naložila nama toliko trpljenja.

„Iz milosti?“ vskliknil je Filip. „O kaki milosti priča moja izkušnja ali tvoje življenje, ki je zakrito v večno temoto? Kaj moreš imenovati roko milostljivo, ki je mene storila za nesrečno orodje, tebe pa za trpinko vse tvoje žive uni in sicer za trpinko trpečo najstrašovitejšo nesrečo, ki jo človek more misliti?“

„Ne govori o mojej slepoti kot o nesreči,“ odvrnila je Emilija.

„Meni se uže dolgo ne zdi nesreča. Samo skozi temo ponočno mi spoznavamo luči nebeške in samo pregnani z zemlje stopamo skozi vrata raja nebeškega. Če prav sem imela oči, da bi bila videla čudovita dela božje narave, vendar sem jih zapirala pred pričami vsega-mogočne ljubezni, ki so me obdajale krog in krog. Veselivši se lepih in krasnih darov,

padajočih na mojo stezo sem pozabila zahvaliti se daritelju in ga slaviti. Nehvaležnega srca sem potovala pregrešljivo in sebično stopaje, ter še mislila nijsem na varljive in go ljufive zanjke, ki preté stopinjam mladosti; zato je oni, ki vedno nam v največjo korist čuje nad nami, varoval z očetovsko roko otroka, ki je bil zašel z edine steze držeče k pokoju in miru. Če prav me je hudo in nenadoma zadela njegova pokorivna šiba, vendar je njegova milost omečila njegovo pravičnost. Iz groba mojega veselja so pognale nade, ki bodo večno zelenele. Iz za temnega oblaka je izšla krasna svetloba. Kar je bilo zakritega zunanjemu mojemu očesu, odkrilo se je mojej razburjenej duši, in uže na zemlji je našel moj iznemirjen duh nebeški mir. Za to, dragi Filip! ne toži moje osode, ki zares nij prav nikakor žalostna; temveč veseli se z menoj misle na rajsko in ne preveč oddaljeno prebujenje, ko bodem z zveličanim obrazom stala pred prestolom božjim. Tam bodem zamakneno gledala njegovo veličanstvo, s katerega bi bila morebiti

izključena za večno, ko ne bi se bila mojemu duhu skozi zagrinjalo pozemeljske temote pokazala zvezda vodnica.“

Ko je bila izgovorila Emilija in je Filip zrl spoštljivo v njeno zamakneno obličje, videl slavno zmago neumrjočega duha in je premišljeval močni in velečasten vpliv priproste pobožnosti, odprle so se nenadoma duri in gospod Graham je vstopil.

Glas dobro znanih stopinj je obema motil in ustavil misli; rudečica ginjenosti, ki je bila polila Emilijina lica, se je spremenila v večo, nego navadno bledost, ko je Filip polagoma se vzdignivši, stopil pred njenega očeta.

Gospod Graham se je videl v zadregi. Zamišljen mož se je približeval kot prisiljen gospodar, da bi pozdravil obiskovalca, ki je bil na videz pač tujec, a vendar bi lahko zahteval, da ga zopet spozna. Pogledaval je hčer kot da bi se nadejal, da bi ga predstavila ter v okom prišla njegovi zadregi. A ginjena Emilija je le popolnoma molčala, na Filipovem

obličji pa je okamnela vsaka raza, ko se je gospod Graham mu polagoma približeval.

Približal se je bil le za malo stopinj od mesta, kjer je stal Filip ter pričakoval njegovega pozdrava; a presunile so ga Filipove strmeče oči in njegova postava in hipoma se je ustavil. Za trenotek je zrl svojemu pasinku v bistre oči, omahoval je, zgrabil se za lovino poličico ter bi bil padel, ko bi mu Filip ne bil priskočil na pomoč ter ga peljal k stolu, stoječemu nasproti sofi.

In vendar niso spregovorili besedice. Gospod Graham je na stolu še vedno zrl gospoda Amorya v obličje ter je nazadnje ves začuden in ginjen vskliknil:

„Filip Amory! O moj živi Bog!“

„Da, oče!“ odvrnila je Emilija nenadoma vstavši in očeta za roke prijemši. „Da, Filip je; katerega smo tako dolgo imeli za mrtvega, nam je zopet dan, zdrav in krepek!“

Gospod Graham je vstal raz stol in opiraje se na ramo Emilijino se je zopet približaval gospodu Amoryu, ki je tu stal s

sklenenimi rokami in kot mramor otrpnen. Njegove noge so omahovale slabosti, kot je nijso nikdar opazovali na krepkem starem moži, in roka ponujena Filipu se je tresla nenavadno.

A Filip nij hotel prijeti ponudene roke niti besedice odgovoriti na zavrmeno pozdravilo.

Gospod Graham se je obrnil k Emiliji in pozabivši, da ta nij mogla videti one zavrnitve, vskliknil je na pol grenko na pol pa žalostno:

„Karati ga ne morem! Bog ve, da sem storil krivico ubogemu mladeniču!“

„Storili krivico!“ zaklical je Filip s tako debelim glasom, da se je skoro strašno glasilo. „Da, zares da, storili krivico! Ostrupili ste mu življenje, pogubili mu mladost, srce mu na pol uničili in oskrunili mu poštenje.“

„Ne,“ vskliknil je gospod Graham, zgrudivši se pri tej zatožbi, dokler nij prišel do zadnje. „Ne tega, Filip! ne tega! tega se nijsem nikdar zadolžil. Zasledil sem svojo pomoto, predno sem te bil pred očmi katerega človeka obsodil k sramoti.“

„Vi tedaj priznate zmoto?“

„Da, da, priznam jo! Pripisoval sem tebi sleparijo, katero je, ko se je bilo kmalu pokazalo, storil moj najbolj zaupljivi pomočnik trgovski. Izvedel sem bil resnico skoro precej po tem, a oh! prepozno, da bi te bil poklical nazaj. Potem je prišlo poročilo o tvojej smrti in čutil sem, da nijsem mogel zopet poravnati krivice. Filip! vendar se bi nikdo ne čudil, to mi bodeš pač priznal. Arhar je služil črez dvajset let pri meni. Po pravici sem ga lahko držal za zaupljivega.“

„Ne! o, ne!“ odvrnil je Filip, „čudim se ne, da ste meni pripisovali vsaki storjeni zločin. Mislili ste, da sem zmožen le hudega.“

„Filip! bil sem krivičen,“ odgovoril je gospod Graham, skušavši zopet zadobiti svojo častitljivost; „a imel sem mnogo razlogov.“

„Morebiti,“ odvrnil je Filip. „To rad priznam.“

„Podajva si tedaj roke,“ rekel je gospod Graham, „in skušajva pozabiti minolosti.“

Te prošnje nij več odbil Filip, če ravno mu nij posebno toplo in uljudno stisnil roke.

Gospod Graham je blezo mislil, da je stvar poravnana; čutil je srce olajšano ter se je videl, kot bi bil otresel breme, ki je leta in leta težilo njegovo vest, (kajti imel je vest, če prav ne posebno občutljivo). Vsedel se je na naslonjač ter je prosil Filipa, naj mu pove dogodbe zadnjih svojih dvajset let.

Po vrhu so bile kmalu naštete glavne njegove dogodbe; gospod Graham jih je pazljivo poslušal; povpraševal je jako skrbno po malenkostih. To zanimanje njegovo je pričalo, da so se v dolgi dobi kesanja mu jako omečili čuti proti pasinku, čegar se spominjaje je vedno si jih očital.

Gospod Amory nij mogol dovolj razjasniti glasu o svojej smrti, katero je doktorju Jeremiju neki dopisnik iz Rio Janeira kot verjetno potrdil. Primerjaje dneve in tedne zdelo se mu je verjetno, da je doktorjev dopisnik dobil to poročilo od gospodarja, ki je nekaj tednov pred svojo smrtjo razložno

mislil, da je mladi mož umrl nalezljive bolezni; kajti ta je hudo razsajala po onih globokih in nezdravih pokrajinah, kamor je bil poslan.

Skoro enako zelo se je čudil Filip, da so njegovi sorodniki slišali o njegovem pobegu in njegovej osodi. To si je razjasnil lažje, ker se je ladija, s katero se je bil prepeljal, vrnila naravnost v Boston; mej njenimi mornarji jih je bilo mnogo, ki so obširno lahko odgovorili na vprašanja, od blagega doktorja pred nekoliko meseci priobčena. Ona vprašanja so bila močno vzbudila pozornost ljudstva, ker je bil vsakemu obljubil lepo darilo.

Mej mnogimi čudovitimi dogodbami, o katerih je pripovedoval, pa je gospoda Grahama skoro najbolj ganila čudovita primera, da je otrok, ki je bil pod njegovo streho odrejen, in se je bil kljubu nekaterim različnim mislim pridobil njegovo ljubezen, hči Filipova. Ko je proti konci povesti zapustil sobano ter šel v samotno svojo čitalnico, mrmral je pogostem sam pri sebi: „Čudna naključba! kaj čudna!“

Komaj je bil odšel, odprla je Jerica plašno druge duri, ter je previdno pogledala noter. Njen oče je šel nagloma k njej in prijemši jo krog života peljal jo je k Emiliji, ter je obe skup objel.

„Filip,“ vskliknila je Emilija, „ali še smeš dvomiti nad milostjo in ljubeznijo, ki nas je tako združila?“

„O Emilija!“ odgovoril je, „srčno sem hvaležen. Uči me, kje in kako naj poplačam dolg svojega srca.“

Ne bomo se mudili pri uri sladkega druženja in občevanja: pri mirni radosti gospice Emilije, pri strastnem veselji gospoda Filipa in pri ljubeznjivih nadepolnih pogledih, s katerimi se je Jerica ozirala na oba.

Bilo je skoro polnoči, ko je ustal gospod Amory, ter rekel, da misli oditi. Emilija nemisleča, da bi zapustil kraj, katerega kot se je nadejala, naj bi imel za svojo domačijo, ga je prosila, naj ostane; tudi Jerica je z očmi podpirala njeno prošnjo. A držal se je svojega sklepa tako trdno in resnobno, da ste

bili prepričani, da jima je nemogoče pregovoriti ga.

„Filip!“ rekla je Emilija nazadnje položivši svojo roko na njegovo ramo, „ti še nisi odpustil mojemu očetu.“

Vganila je bila njegove misli. Zganil se je pri njenem grajlivem glasu, ter je molčal.

„A ti, dragi Filip! ti mu bodeš odpustil, bodeš mu —,“ nadaljevala je milega, prosečega glasa.

Omahoval je; potem jo je še enkrat pogledal ter je odvrnil:

„Bodem mu, predraga Emilija! hočem mu — s časom.“

Ko je odšel, mudila se je Jerica še za trenotek pri vratih, ter je gledala za gredočim, ki ga je ravno še videla pri svitu blede lune.

Potem se je vrnila v sobo, globoko je zasopla, ter rekla: „O, kak dan je bil ta!“ A precej je obmolčala, ko je videla Emilijo, da je pri zofi klečala s sklenjenimi rokami in v nebesa obrnenim obličjem; v njenej beli

obleki je bila pogledati vtelesenje čistosti in molitve.

Objemši jo z eno roko je pokleknila Jerica tik nje in skupaj ste pošiljali k prestolu božjemu prijetno dišeče kadilo hvale in zahvale.

Enoindvajseto poglavje.

Tebe ljubil sem uže otroka, blaga ti!

Tvoj obraz soboj sem nesel prek morja, —

V srcu glas mi tvoj govori, da živiš za me!

Ko je umrl strijc Trueman, pokopal je gospod Cooper starega svojega prijatelja na starinskem pokopališči tik cerkve, pri katerej je bil dolgo časa za cerkvenika. Bil je zapuščen prostor, čegar na pol razsuti in z mahom zaraseni kameni so pričali, da je bil v najnovejšem času zanemarjen in zapuščen. Predno pa se je bila razpokana cerkev umaknila po novi šegi zidanemu velikanskemu poslopju, našle so svete kosti strijca Truemana mirnejše počivališče.

Olikani okus in blagi čuti, ki so v novejšem času svetim mrtvecem odločili nekaj najlepših prostorov na svetu, so pripravili tudi lep kos gozda blizu Grahamove pristave za pokopališče. In v najprijetnejšem kotu tega prijaznega in častitljivega prostora so našle kosti starega prižigalca mestnih svetilnic svoje zadnje počivališče.

Ta kot je kupil blagosrčni Viljem, izbrala pa ga je bila Jerica ter olepšala s poletnimi cvetlicami in zimskim bršljinom; oklepal je sedaj tudi ostanke gospoda Cooperja in gospe Sullivanove. Na te tri gomile je vsadila Jerica marsikatero cvetico, ter jo močila s svojimi solzami. Zlasti jej je bila sveta dolžnost in posebna predpravica, da je smrtne dneve posameznih odlikovala z darilom ravno natrganih cvetic, v vence spletenih. S tem pobožnim namenom je zapustila Grahamovo hišo nek lep popoldan, zelo teden dni po dogodbah, o katerih smo poročali v zadnjem poglavju.

Na roki je nesla pleteničico s svojim darilom cvetlic; ker je bila nje pot precej dolga,

hitela je nagloma tja. Sledimo jej in opazujmo njene misli, ki so jo na poti spremljale. Očeta je bila pustila pri Emiliji: nij ga hotela prositi, naj bi jo spremil na potu, če ravno je bil enkrat izrekel željo, da bi obiskal grob strijca Truemana. Nekaj trenotkov je Jerica premišljevala njih mirno, tiho srečo. Mislila je tudi na se in svoje razmerje k obema. Mislila je na prisrčno in mnogoizkušeno ljubeznjivo Emilijo in na mile izraze ljubezni svojega najdenega očeta, s katerimi jo od dne do dne, od ure do ure posipa. In bilo jej je pri srci, kot da bi njuno ljubezen komaj povrnila s požrtvovanjem svojega življenja.

Njene misli so se mudile pri sladkih vezih, ki so jo vezale z Emilijo, ter so se bile od leta do leta vkrepile, potem pa pri ravno tako ozkih in ljubeznjivih vezih mej očetom in otrokom, katere če prav popolnem nove, bode zamogel čas komaj bolj napeti. Zdaj pa zdaj so se obračale njene misli zoper njeno voljo k nič manj ljubeznjivemu prijateljstvu, ki je bilo skleneno v prvi mladosti, a sedaj

se je tako žalostno prenehalo, če nij bilo uže popolnem iskoreninjeno in razdrto. Skušala je držati se svojih ondanih sklepov, da bode izpozabila najbritkejšo dogodbo svoje minolosti, ter ostale svoje dneve posvetila sreči svojega očeta in blage Emilije.

A neče se jej posrečiti. Nadležna in britka misel se jej neprestano z nova uriva, če prav se sama sili, da bi jo zatrla; nazadnje je ponehal boj in precej se je udala srčnim in otožnim sanjarijam.

Od zadnjega časa jo je bil Viljem še dvakrat obiskal; a drugi pohod je bil zelo jednak prvemu pohodu, in pozneje se je siljenje še pomnožilo, ne pa da bi se bilo zmanjšalo. Viljem se je večkrat očitno prizadeval, da bi predrl to nenaravno ograjo ter govoril in ravnal tako priprosto in odkritosrčno kot prejšnja leta. A Jerica je nenadoma zarudela ter se je videla zmočena in v zadregi; to ga je strašilo daljnih poskusov, da bi pregnal hladnost in nezaupnost, ki je mej njima vladala. Jerica se je bila pred njegovim zadnjim

pohodom namenila, da ga bode sprejela priprosto in odkritosrčno. Prišlec se je potem tako prijazno nasmehljala, ter mu roko podala s tako sestersko neprisiljenostjo, da se je osrčil, jo prijel in stiskal. Nameraval je očitno, da bi bil izustil težavno skrivnost svojega srca, kar se je Jerica nenadoma obrnila, počela neko nepomenljivo delo in na videz vsa zamaknena vanj je vprašala Viljema po nekej prav nepomenljivej reči. — Tako vedenje je podrlo vse njegove namere in misli, ter mu je vzelo vso pogumnost za ostali čas njegovega pohoda.

Premišljevši vse te nesrečne in mučilne razmere vsakega njegovega pohoda, nadejala se je Jerica nekoliko, da jih bode kmalu popolnem opustil. Mislila je, da bi srci obeh bili manj žaljeni, ko bi bili popolnem ločeni; vsaki shod pa njima vtisne zmirom večo mučilno odtujenost.

Kolikor čudno se nam tudi zdi, Viljemu še vendar nij povedala, da je našla ljubljenega očeta. Enkrat je nameravala govoriti o

tem, a uže gola misel, da bi ljubljenu pri-
jatelju svojih mladih let povedala dogodbo, na
katero je sama smela komaj misliti, da ne bi
bila globoko ginjena, jo je tlačila tako, da je
to opustila. Bala se je tudi, da ko bi jo pri
kakem predmetu prevladale čuti, bi izgubila
vso oblast nad njimi ter bi Viljemu odkrila vse
svoje srce.

Nekaj posebno jo je spravilo v veliko
zadrego. Ko je Viljem pri svojem prvem po-
hodu skušal biti odkritosrčen, govoril jej je o
svojej nesreči. Predno je mogla napeljati be-
sedo na drug predmet in zavrniti zaupanje,
na katero se nij čutila pripravljeno, segel je
bil tako daleč, da je govoril z žalostnim gla-
som o svojih bodočih nadah v življenji. Jerica
si je to izpoved razjasnila, da je ž njo ome-
nil svojo zavezo z Izabelo; prebudilo jej je
precej sum, da je očaran po njenej lepoti po
prvem vtisu lehkomišno se zaročil z devojko,
ki ga nikdar ne more popolnem osrečiti. Maj-
heni prizori, katerim je bila sama priča, po-
trdili so jej to misel; ko je namreč pri teh

prilikah opazovala ljubeča se, ter poslušala njune besede, videl se jej je Viljem jako neševoljen.

„Ljubi jo,“ mislila je Jerica, „ter je tudi kot poštenjak navezan na njo, a čuti uže, da se njuni naravi ne skladati. Ubogi Viljem! Nemogoče je, da bi bil srečen z Izabelo.“

In Jeričino usmiljeno srce nij močnejše žalovalo zarad lastne britkosti kot zarad Viljema, ki se je moral hudo prevariti, če je kedaj se nadejal, da bode našel mir in zadovoljnost v zavezi s tako ošabno, muhasto in brezpametno devojko.

Vsa zamišljena v te in enake misli, hitela je tako naglo, da je sama to komaj zapazila; kmalu je prišla pod visoke jelke, ki so stale pri vhodu na pokopališče. Tu je postala zatrenotek ter dihala okrepčalni hlad, ki je vel pod visokimi drevesi. Potem je vstopila skozi vrata ter se obrnila po stezi na desno in je šla počasi tje gori po hribci polagoma vzpote. Kraj, sicer zmirom tih in miren, se jej je

zdel denes nenavadno miren; razen priličnega petja tičjega nij motil nikak glas popolne tihote. Jerica je opazovala krasote svetega kraja, ki je bil leta in leta pogostem njeno pribežališče; šla je med gredicami cvetic, dihala je sapo polno prijetnih vonjav in čutila je svečane duhove, ki so plavali nad svetim krajem; tu so jej izginili vsi občutki, ki se nijso zlagali z okolico; občutila je le ono sladko, na pol veselo otožnost, katero jej je izbujala misel na zveličane ranjke.

Črez nekaj časa je zapustila široki pot, po katerem je doslej šla, ter ukrenila na ozko stransko stezo. Po tej gredé nekoliko časa se je potem obrnila na drugo še ožjo stezo ter je prišla na senčnati samotni kraj, ki je Jerici zarad oddaljenosti od ceste in zarad naravne svoje lepote toliko dopadal, da ga je bila izbrala svojim mrtvecem. Ta prijazni kraj se je naslanjal na podnožje nizkega hribca. Velika skala ga je na enej strani zakrivala očem mimogredočih, na drugej strani pa ga je obsenčeval

lep star hrast. Železna ograja priprostega dela je bila skoro zarasena z zelenim beršljinom, ki ga je bila Jerica tam vsadila; in njegove prijetne ročice so objemale tudi skalo z mahom oblečeno. Na visoko skalo ravno tik gomile strijca Truemana se je Jerica vsedla po svojej navadi ter je z glavo operto na roko nekoliko trenotkov premišljevala; potem je vstala, stegnila se, globoko vzdihnila, posula svoje cvetlice na gomilo ter je z gibčnimi prsti jela plesti venec, ki ga je spletenega položila na gomilo pred soboj. Ostale cvetke je posula po drugih dveh grobovih; potem je vzela par vrtnarskih rokavic in malo vrtnarsko lopatico ter je delala dobro uro med cvetlicami in ovijačami, s katerimi je bila kraj obsenčila. Ko je opravila delo, vsedla se je zopet tik stare skale, izsnela je rokavice, raz čela je navzad vrgla priproste, a težke kite svojih las in je blezo počivala od dela.

Ta dan je bilo ravno sedem let, ko je umrl strijc Trueman, a za Jerico še nij bil prišel čas, da bi bila pozabila priprostega

blagega starega moža. Često je v sanjah videla njegovo prijazno smehljanje in često je slišala njegove tolažljive besede; noč in dan jo je osrčevala podoba onega, ki jo je otroka razveseljeval in osrečeval, da je posnemala njegovo ponižnost in potrpežljivost. Zrla je na gomilo, ki ga je pokrivala, in spominjala se na vse dogodbe zaporedoma, pri katerih sta sama in njeni prejšnji prijatelj skupaj preživela srečne ure. Da bi jej ta blagi spomin ogrenil, prišel jej je na misel tudi tretji in le redkoma oddaljeni, ki je še popolnil spomin na njeno domače veselje. Ko se je popolnem udajala tem mislim, vskliknila je nevedoma glasno:

„O, blagi strijc Trueman! ti in jaz še nijsva ločena; a Viljem nij več najin!“

„O, Jerica!“ rekel je nek grajljiv glas tik nje; „ali smeš Viljema grajati zaradi tega?“

Zganila se je, obrnila se ter zagledala osobo svojih misel, kako jo je milo in otožno pogledoval. Na njegovo vprašanje nij odgovorila besedice, ampak zakrila je obraz sè svojima rokama.

Pokleknil je na tla k njenim nogam in kot prvokrat, ko sta se še otroka videla, jej je polagoma vzdignil pripogneno glavico ter jo je prisilil, da mu je pogledala v oči, in rekel jej je z milim glasom:

„Povej mi, Jerica! povej mi, zakaj si me izključila iz svojega srca?“

A Jerica mu nij odgovorila nikakor razen s solzami, ki so jej drle po licih.

„Ti me storiš nesrečnega,“ nadaljeval je silovito. „Kaj pa sem storil, da mi odrekaš svojo ljubezen? Zakaj me pogleduješ tako mrzlo ter trepetiš celo pred mojimi očmi?“ pristavil je, ko nij mogla gledati mu v bistre strmeče oči ter se je ozrla na drugo stran in je skušala izviti svoje roke iz njegovih rok.

„Mrzla nijsem -- mrzla nečem biti,“ rekla je in glas jej je zastajal vsled srčne ginjenosti.

„O, Jerica!“ odvrnil je, izpustivši njene roke ter se obrnivši od nje, „vidim, da si popolnem nehala ljubiti me. Tresel sem se, ko sem te prvokrat videl tako nežno, tako lepo

in vsem tako priljubljeno; bal sem se, da bi bil srečen soljubimec ukradel tvoje srce prejšnjemu njegovemu varuhu; a celo takrat nijsem mislil, da bi mi ti odrekla svojo sestersko ljubezen.“

„Saj ti te ne odrekam,“ vskliknila je Jerica nagloma. „O, Viljem! ne huduj se nad menoj! Naj bodem tvoja sestra!“

Viljem si je silno žalostno zasmehljajal. „Imel sem tedaj prav,“ nadaljeval je; „ti si se bala, da bi ne zahteval preveč, ter si odbijala moje zahteve, ko mi nijsi ničesar priznala. Naj bode tako. Morebiti je bila tvoja previdnost nama v korist; a meni, o, Jerica! strla si srce.“

„Viljem!“ vskliknila je Jerica vsa ginjena; ali veš, kako čudno govoriš?“

„Čudno?“ odvrnil je Viljem z na pol razžaljenim glasom. „Ali se tebi zdi čudno, da te ljubim? Ali nijsem leta in leta gojil spomin na najino prejšnjo ljubezen ter se veselil najinega združenja, ko svoje edine sreče v življenji? Ali me nij ta srčna nada krepila pri

delu, tolažila v težavah in nadlogah in mi pri-
ljubovala življenje kljubu vsemu pomanjkanju?
In ali moreš pričo teh hladnih gomil, pod ka-
terimi počivajo oni, ki sem jih ljubil na zemlji,
brez vsmiljenja uničiti to edino nado, katera
vse — — —“

„Viljem!“ ustavila ga je Jerica, ki se je
bila nenadoma umirila, ter je govorila s pri-
jaznim toda resnobnim glasom: „Ali je po-
šteno od tebe, da mi tako govoriš? Ali si po-
zabil — — —“

„Ne, pozabil nissem,“ vzkliknil je silo-
vito, „pozabil nissem, da nimam pravice ti
delati skrbi in te mučiti; tudi tega ne bom
več storil. Pa o Jerica, draga moja sestra!
ker se je izgubila vsa nada, da bi se ožje
zvezal s teboj, grajaj me nikar in čudi se
nikar, če se mi ne posreči še, da bi se vedel
kot tvoj brat. Jaz ne morem ostati v tem
kraji. Jaz ne morem biti nesrečna priča
sreče nekoga družega. Razpolagaš lahko čez
mojo pripravljenost, moj čas, moje življenje.
Tudi v bodočej svojej domovini ne bom nikdar

nehal moliti, da bi bil mož, katerega koli si izvolila, vreden moje plemenite Jerice in da bi jo vsaj na pol toliko ljubil, kakor jo jaz ljubim.“

„Viljem!“ rekla je Jerica, kako brezumje je to? Jaz nijsem nikakor tako vezana, kot praviš; a kaj naj mislim o tvojej nezvestobi proti Izabeli?“

„Proti Izabeli?“ vzkliknil je Viljem, ter se je zganil, kot bi ga bila prešinila nova misel. „Ta neumni glas je tedaj dospel tudi do tebe? In ti si verjela laž?“

„Laž!“ vzkliknila je Jerica vzdignivši doslej naklonene trepalnice in ga bistro pogledavši skozi mokre vejice.

Viljem jo je mirno pogledal v oči, katerih se nikdar nij ogibal, ter je odgovoril nemudoma z glasom nekoliko začudenim nekoliko grajljivim: „Laž? Da. Kot poznaš mene in njo, ali si mogla samo trenotek dvomiti, da je laž?“

„O, Viljem!“ rekla je Jerica, „ali sem smela dvomiti pričo svojih čutil? Ko bi bila

verovala manj zanesljivim pričam, lahko bi bila prevarjena. Ne skušaj mi zakrivati resnice, ki jo lahko spričam z lastno osobo. Viljem ravnaj z menoj odkritosrčno! Zares tega sem vredna od tebe.“

„Odkritosrčno, Jerica! Le ti nijsi odkritosrčna, temveč skrivnostna. Ko bi mogel tvojim očem razgrniti svoje srce, prepričana bi bila o njegovej zvestobi proti prvej ljubezni. Kar pa se tiče Izabele Klintonove, če meniš to, napačno so ti poročala tvoja čutila, če —“.

„O, Viljem! Viljem!“ ustavila ga je Jerica, „ali si tako naglo izpozabil svoje ljubavi pri krasotici v Saratogi, svoje nevolje, da bi morala oditi za nekaj časa, svoje britkosti, katero ti je uzročevalo golo omenjenje poti, in svoje nepotrpnosti, ki ti je pretila kratke dneve podaljšati v večnost?“

„Stoj! Stoj!“ vzkliknil je Viljem in nova misel mu je šinila v glavo. „Povej mi, kje pa si izvedela vse to?“

„Na istem mestu, kjer si ti govoril in ravnal. Pri gospodu Grahamu se nijsva videla

prvikrat. Na sprehajališči Saratoškem, ob bregu ondotnega jezera in na krovu parobroda v Albaniji sem te videla in izpoznala, toda ti me nijsi izpoznal. Tam so me morale lastne tvoje besede prepričati o resnici, česar nijsem verovala drugim ustam.“

Svitlo solnce, ki jutro zlati, je komaj jasnejše in bliščeješe nego novooživljeni up, ki je sedaj porudečil Viljemovo lice.

„Jerica! poslušaj me,“ rekel je z navdušenim, skoro slovesnim glasom, „in veruj mi, da vpričo gomile svoje matere, vpričo čistega duha,“ pri teh besedah se je ozrl spoštljivo k nebesom, „ki me je učil ljubiti resnico, govorim tako resnično in odkritosrčno, da bi me angeli lahko poslušali. Nikakor ne tajim, da si prav dobro slišala moje besede in prošnje glede potovanja gospice Klintonove in glede moje nepotrpnosti, ki sem jo izrazil poslovivši se od nje. Nečem se muditi s tem in vprašavati, kje pač je onikrat bila osoba vsega mojega mišljenja, da se je kljubu spremembam mnogih let izmuznila mojim hrepenečim

očem; najprej se čem očistiti tvojega očitanja in potem si bodeva lahko razjasnila vse druge reči.“

„Res, da me je žalilo, da je gospica Clintonova nenadoma odpotovala v Novi Jork in sicer z izgovorom, ki bi njej ne bil smel le trenotek nič veljati. Res sem skušal na vso moč, da bi jej odsvetoval potovanje. Ko se mojej izgovornosti nij bilo posrečilo izpodriniti jej njeni sklep, porabljal sem vse razloge, ki bi morebiti vplivali na njo, da bi čas njene nenavzočnosti bolj, ko mogoče prikratil. Tega pa nijsem storil za to, kot da bi družba sebične devojke bila neobhodno potrebna mojej sreči ali jej tudi le vgajala. — To nikakor ne, ampak ker je njeni izvrstni oče, ki svojega edinega otroka tako čisla in obožuje, da ne bi mu bila nobena žrtva prevelika, ki bi jo razveselila, oni čas v hrupu in neprijetnosti prenapolnenega kopališča omahoval med življenjem in smrtjo; zato, ker se mi je studila brezsrčnost, ki je samovoljno odtegnila najbolj ljubečemu očetu vsako žensko postrežbo ter

ga hotela prepustiti postrežbi neolikane strežnice in neizkušnemu če prav jako postrežljivemu mlademu možu kot meni. Da bi bolezen lahko umorila njenega očeta, med tem, ko bi gospica Klintonova potovala, to misel sem hotel v svojej nevolji izraziti. A brzdal sem se, ker se nijsem hotel spuščati predaleč v reč, ki me nij posebno dotikala in bi bila Izabelo morebiti po nepotrebnem vznemirjala. Draga Jerica! če se je sebičnost uže vtikala v moje besede ter storila, da sem nepotrpežljivo pričakoval, da bi se hči vrnila na mesto svoje dolžnosti, izvirala je iz družega namena. Hotel sem se namreč znebiti svoje skoro neprestane službe pri postelji bolnega prijatelja in hiteti k onej, od katere sem se nadejal tako toplega pozdrava, kot sem sam jo nameraval pozdraviti. Ali se bodeš še čudila, da je tvoj ledeni sprejem živo zbodel moje vroče trpeče srce?"

„A ti razumeš sedaj vzrok moje hladnosti,“ rekla je Jerica, pogledavši ga skozi obile srage, ki so se kot tople poletne kapljice dežne odsevale v mavričnem smehljanji srečnega

njenega obličja. „Sedaj veš, zakaj si moje srce
nij upalo govoriti.“

„In to je bilo vse?“ vskliknil je Viljem;
„in ti si še prosta in jaz te smem še ljubiti?“

„Dragi Viljem! prosta vseh vezi, razen
onih, s katerimi si me ti oklenil in ki so me
vezale s toboj od otročjih let.“

In prsa na prsih sta si pošeptala na uho
svojo medsobojno ljubezen, ki je bila v otroč-
jih letih vsajena, gojena v mladosti, utrjena
po ločenji in oddaljenosti in zboljšana po trp-
ljenji, da je osrečevala in posvečevala vsako
leto njunega poznejšega življenja.

„A Jerica!“ vskliknil je Viljem, ko sta
po oživljenej zaupnosti sedela drug tik drugoga
ter neprisiljeno govorila o minolosti, „kako si
vendar mogla le za trenotek misliti, da bi znala
Izabela Klintonova tebe izriniti iz mojega srca?
Jaz se nijsem zakrivil tolike krivice proti tebi;
kajti celo misle, da me je neki drugi izpod-
rinil, držal sem tega za junaka tako bliščečih
lastnosti, da bi ga komaj kdo prekosil.“

„In kdo bi prekosil Izabelo?“ vprašala je Jerica. „Kaj se bodeš čudil, da sem se tresla za tvojo zvestobo, kadar sem mislila na njeno lepoto, njeno novošegno vedenje, njeno rodovino in njeno bogastvo ter se spominjala, kako prikupljivo se je vse to ponujalo tvojim očem?“

„A Jerica! kaj je vse to onemu, ki jo tako pozna, kot jo poznavala midva? Ali ne uničijo ošabne oči in posmehljiva ustna močne lepote? Ali novošegno vedenje opraviči zarobljenost ali imenitna krv zakrije naravne napake? In kar se tiče denarja, koliko sem ga kedaj potreboval, če nissem ravno nameraval osrečiti tebe in njih?“ in ozrl se je na gomili svoje matere in starega očeta.

„O, Viljem! ti si tako nesebičen!“

„V tem primerljaji nikakor ne. Ko bi bila Izabela krasna kot Venera in modra kot Minerva, izpozabil bi ne bil, kako malo se je nadejati od devojke, ki hiti le za veseljem, otrpnena pa je za naravne čuti in nagone ter nikakor ne mara za najsvetejše dolžnosti.

Videl sem jo, kako je zapuščala posteljo svojega bolnega očeta, da se je udajala nečimernemu veselju ter srkala priljizljive besede malovredne druhali; videl sem jo, kako je zoper svojo voljo poklicana k postelji, prestrašila se truda in ponočnega čuvanja, katerih je zahtevala njegova slabost. Kako bi bil vse to videl in vendar mislil, da bi taka žena osrečevala in olepševala domače ognjišče? Ali bi bil mogel prezreti nasprotje mej njeno brezsrčno nemarnostjo, njeno brezkončno lehkomiselnostjo, njeno slabo zakrito spogledljivostjo in njeno nespoštljivostjo, na drugej strani pa sladko in ljubeznjivo udanostjo, sveto potrpežljivostjo in srčno gorečo pobožnostjo svoje Jerice? Postati bi bil moral nezvest tebi in sebi, ko bi take lastnosti, kot jih je gospica Klintonova neprestano kazala, bile zmanjšale mojo ljubezen do tebe. In sedaj vidim, da je majhena soigralka, katere podobo sem tako ljubeznjivo in varno nosil v svojem srci, dorasla v ljubeznjivo in pristrčno žensko, katere sladka mičnost je tako zelo olepšana, da jo komaj zopet izpoznam;

in vendar še smem njeno srce svoje imenovati!
— O, Jerica! to je preobila sreča! Želel bi,
da bi mogel nekoliko te sreče podeliti onim,
ki so naju oba tako močno ljubili.“

„In kdo bi rekel, da niso delili njune
sreče? — Da bi ne bil priča duh strijca True-
mana, kako so se izpolnila premnoga njegova
nadepolna proročanja? Da bi ne bil priča
stari oče, kako so se umaknili vsi njegovi
dvomi in bojazni veseli resnici? Da bi ne bila
priča duša plemenite matere, katere sanje v
življenji so naznanovale tako združenje. Ta
plemenita mati je učila otroka in dečka, sva-
rila ga v poznejših letih; njeni breztelesni duh
je vodil mladeniča, ter ga pripravljajal za boj z
zapeljivimi skušnjavami, podpiral ga je pri
skušnjah in radosten ga zopet izročil sladkej
prijateljici njegovih otročjih let. — Kdo bi
rekel, da ravno sedaj ne plava z razpetimi
perutami nad njima ter ne uživa veselja, ka-
tero se je naznanjalo v onih sanjah. Te sanje
so jej pred smrtjo slikale združenje sina in
hčere. Prvega je njena srčna skrb varovala

vsake nevarnosti ter ga odtegovala najmočnejšim zapeljivim izkusnjavam, nazadnje ga je z nova izročila rokam druge, ki je po dolgem potrpežljivem življenji, v katerem je delala le dobro, našla tako obilo dostojno plačilo.

Dvaindvajseto poglavje.

Skoz noč k svetlobi — na vsakem prizorišči,
Od dni otroških, do starosti častite,
Kaj potovanje razsvitljevalo bode

Po stopnicah človeških?

Tu žarek čisti, in žarek je nebeški,
Ki sveti svetlo pri najtemnejšem dnevu,
Ko luči zemlje očesu ne gorijo;

In sam prižge ga večni.

Solnce je delalo dolgo senco in približevala se je ura solnčnega zahajanja, ko sta vstala Jerica in Viljem, ter odšla. Zapustila sta pokopališče skozi druga vrata, ravno nasproti onim, skozi katera je bila Jerica prišla. Tu je našel Viljem voz, s katerim se je bil pripeljal. Konj pa se je bil snel iz uzde, s katero je bil privezan; na strani ceste je pojedel toliko trave, kolikor se mu je ljubilo.

ali kolikor je je našel; sedaj pa je vohljaj okrog po sapi, pogledaval je po cesti gori in doli, ter je blezo mislil oddirjati, ker je dvomil, da bi se vrnil gospodar. Dal se je vendar ujeti brez težave in kot bi se veselil, da se po dolgem počitku sme zopet gibati, pripeljal ju je v pol ure pred vrata gospod Grahamove hiše.

Zagledavši hišo, opazila je Jerica, ki je predobro poznala navade in šege Grahamovih, da se v njej godi nekaj nenavadnega. Svetilnice so prenašali na vse strani, prednja vrata so bila odprta na stežaje, skozi okna najlepše sobe je zapazila Jerica odsvit svitlega ognja, kar še nikdar nij videla; ko sta se še bolj približala, opazila je, da je bila veža polna kovčegov.

Vse te prikazni so naznanjale, kot je precej slutila, da je došla gospa Grahamova in morebiti še druga družba. Morebiti bi bila obžalovala neprilичni dohod ropotajoče gospe ravno ta trenotek, ko je želela po mirnej priliki, da bi Emiliji in njenemu očetu predstavila

Viljema, ter jima naznanila svojo srečo; a če jej je bila prišla ta misel, izginila je tudi hipoma. Njeno veselje je bilo prepopolno, da bi se bilo dalo motiti s tako nepomenljivo prevaro.

„Peljiva se tja gori k stranskim vratom, kjer naji bode videl Juri in spravi bode konja v stajo.“

„Ne!“ rekel je Viljem vstavši se pred glavnimi vrati; sedaj ne morem iti noter; hiša je blezo polna obiskovalcev; tudi se moram z nekom sniti v mestu ob osmih in obljubil sem, da pridem točno.“ Pri teh besedah je pogledal na uro, ter je pristavil: „Skoro je uže toliko, in mislil nijsem, da je uže toliko; a jutri te zopet obiščem. Ali smem?“

Pritrdila mu je z ljubeznjivim pogledom. Toplo jej je stisnil roko pomagavši jej raz voza in s posmehljaji zaupanja in ljubezni sta se ločila.

Viljem se je peljal naglo v Boston; Jerica pa je odprla duri in je vstopila. Tu jo je objela Francika Brusova, ki je nepotrpana

čakala, da se je odpeljal Viljem; rada bi objela svojo ljubo gospico Jerico, ter jej s poljubi in solzami častitala in se jej zahvalila, da je srečno rešila se z onega strašnega parobroda; kajti videli ste se prvikrat po onej nesreči.

„Francika, ali je došla gospa Grahamova?“ vprašala je Jerica, ko ste po prvej radosti šli skup v hišo.

„Da, prišla je gospa Grahamova, Katinka in Izabela in neka mala deklica in neki bolehen gospod, — zdi se mi, gospod Klinton; in še neki gospod, — pa ta je odšel.“

„Kdo je odšel?“

„O, neki visok gospod častitljive postave, črnih oči in lepega lica in tako belih las, kot bi bil star, — a star še nij.“

„In ti praviš, da je odšel?“

„Da, prišel nij bil z drugimi. Bil je tu, ko sem prišla in odšel je pred jedno uro. Slišala sem, ko je rekel gospici Emiliji, da se mora sniti z nekim prijateljem v Bostonu, da bode morebiti vrnil se še ta večer. Rada bi gospica Jerica! da bi ga vi videli.“

Prišli ste do hiše. Skozi odprte duri je Jerica lahko razločila glas gospe Grahamove, ki se je slišal iz družbine sobe na desnici. Govorila je k možu in Emiliji, ter je rekla jima, ko je vstopila Jerica: „O, bilo je najstrašnejše, kar sem slišala svoje žive dni! in misliti si, da si ti Emilija! bila na ladiji in tudi naša Izabela! Ubogo dete! po tem strahu še nij zopet dobilo svoje barve. In tudi Jerica Flintova! Pri tej priliki pravijo, se je Jerica jako lepo obnesla. Kje pa je deklica?“

Obrnivši se, je zagledala Jerico, ki je ravno stopila v sobo. Šla je k njej, ter jo poljubila jako prisrčno in odkritosrčno; če ravno je namreč bila gospa Grahamova malo zarobljena in priprosta, vendar nij bila brez čutstva, kadar je je prilika ravno vzbudila.

Jeričin vstop je vstavil vzklike in besede, katere je občutljiva gospa izrekala deset minut ali pa še dalje. Sedaj je pomislila, da je treba odložiti klobuk in vrhnjo obleko, katera se jej je nekoliko vlačila po tleh, ker jo je bila odpela.

„No!“ vskliknila je, „storila bodem pač prav, da se ravnam po devah, ter si nekoliko stepem obleko. Na pol mrtva sem od prahu. A bolje je, kakor da bi se peljala na strašnem parobrodu, kot je bil nespametno nasvetoval moj brat Klinton. Kje je Brigita? Naj mi nese moje reči tja gori.“

„Vam bodem jaz pomagala,“ rekla je Jerica, vzemši malo potno torbico in naloživši debelo zagrinjalo, ki je ležalo na tleh, na ramo, ter je šla naravnost za gospo Grahamovo in je držala težko krilo, ki je gospej na pol viselo z ram. Na prvem odstavku stopnic je nena-doma našla Katinko, ki jo je toplo objela. Jerica je odložila svoje breme ter se je nekoliko trenotkov ljubkovala ž njo.

Vrh stopnic je našla Izabelo v spodnjem krilu z velikim vrčem v roki in jako nezadovoljnega in nevoljnega lica. Vendar je postavila vrč na tla in je prijazno pozdravila Jerico. „Veseli me, da vas vidim,“ rekla je, „če ravno ne morem vas pogledati brez groze in trepetu. Tako močno me spominja na strahoviti

dan, ko sve bili v tako groznej nevarnosti. Kolika sreča, da sve se rešili, ko jih je toliko vtonilo! Čudila sem se zmirom, kako ste bili vi tako mirni. Ne vedela bi bila, kaj naj storim, ko bi vas ne bilo poleg, da ste mi povedali. Pa, za Boga! ne govorivi o tem. Jaz komaj smem misliti na to," in potrese se in z ramami zganeča je ustavila Izabela svojo besedo, ter je rekla nekoliko čmerno Katinki: „Mislila sem, da bodeš ukazala prinesiti vrč vode.“

Katinka je bila na klicanje svoje tete tekla k njej v sobo, ter jej nesla malo torbico, ki jo je Jerica odložila na stopnicah. Vsa zasopljena se je vrnila rekoč: „Pozvonila sem dvakrat, ali še nikdo nij prišel?“

„Ne!“ odvrnila je Izabela; „rada bi si, ko bi bilo mogoče, umila obraz in poravnala lase, predno gremo čaj pit.“

„Dajte mi vrč,“ rekla je Jerica, „jaz ravno grem tja doli, ter vam čem Jovanko poslati z vodo sem gori.“

„Hvala vam,“ rekla je Izabela precej tiho, Katinka pa je vzkliknila: „Ne, Jerica! ne, bomdem uže jaz sama šla.“

A prepozno je bilo; Jerica je bila uže odtekla.

Jerica je doli našla gospo Ellisovo, katera je imela mnogo opraviti, ter je bila v velikej zadregi.

„Mislite si samo, rekla je zbegana oskrbnica, „pride jih kar pet glav in ne naznanijo nikomur nič. V hiši nemam ničesar k čaju, ne koščka potice, ne koščka mrzlega pleča. In se ve da so vsi lačni po dolgem potu ter bodo radi imeli kaj dobrega.“

„O, gospa Ellisova! če so zelo lačni, jedo lahko suho meso in mehek kruh; če mi daste ključe, grem po vkuhano sadje in po srebrno pripravo, ter pripravim mizo.“

Ta večer nij bilo nič Jerici pretežko. Česar koli se je dotaknila, vse se je dobro izvršilo. Jovanka se je od nje navzela ter je bila čudovito pridna. Ko je gospa Ellisova ogledala dobro in obilo napravljeno mizo, našla

vse v najlepšem redu, pogledala srečni devojki v bliščeče oči ter opazila njena gorečica in njeno srečno smehljanje, vskliknila je v svojej nevednosti:

„Za milost božjo, Jerica! mislila bi skoro, da se vi veselite iz celega srca, da zopet vidite to družbo!“

Manjkalo je le malo minut do večerje. Jerica je šla po čiste rutice v omaro v sobi za porcelanino, kar je skozi duri pokukala Katinka Rajeva ter je na zadnje pripeljala tje noter majheno deklico v črni obleki. S prva se je smehljala; ko pa je hotela govoriti, zajokala se je in objemši Jerico jej je pošeptala na uho:

„O Jerica! tako srečna sem! prišla sem vam to povedat!“

„Srečni?“ odvrnila je Jerica: „po takem se ne smete jokati.“

Potem se je smehljala Katinka, na to se zopet jokala, in potem se je še enkrat smehljala. Mej tem jej je povedala, da je zaročena — da je uže teden dnij zaročena z najboljšim

možem na svetu — in da je otrok, ki ga drži za roko, njegova sirota sestranka, katero je pohčeril. „In mislite si le,“ nadaljevala je, „za vse to se imam vam zahvaliti!“

„Meni?“ rekla je Jerica vsa začudena.

„Da; bila sem namreč tako nečimerna in neumna ter sem ljubila ljudi, ki niso bili vredni moje ljubezni, in se tudi nijsem dosta menila za blagostanje drugih. Ko bi me vi ne bili učili biti boljše, kot sem bila in ko bi mi vi ne bili dajali dobrega izgleda, katerega sem poslej zmirom skušala posnemati, ne bil bi zmislil se na me, nikdar me pogledal, še manj pa bi me bil ljubil in se nadejal, da bi bila majheni Graciji dobra mati,“ in ljubeznjivo se je ozrla na otroka, ki se je radosten pritiskal k njej. „Jerica! Zaročenec moj je duhovnik in jako dober. Mislite si le, tako otročje bitje kot sem jaz, žena duhovnika!“ Pričakovano sočutje Katinki nij bilo odrečeno. Jerica jej je zagotovljala s solznimi očmi, da se presrčno veseli njenega veselja.

Katinka se je veselila slučajne dogodbe. Jerica je opazila, da je otrok se jako srečno spremenil; bil je boljšega lica in okusnejše oblečen. Prepričala se je, da je bilo malički manjkalo ženskega nadzorstva in da je mladi duhovnik jako modro izbral svojo nevesto.

— Katinka bi bila rada Jerici popisala svojega ljubimca, a poklicali so jih k čaju in odložiti je morala to poročilo za drugo priliko.

Prijazna govorilnica gospod Grahamova se nikdar nij videla tako prijazna kot ta večer. Sapo je bilo topla, a majhen ogenj podneten zaradi gospoda Klintona, nij preveč ogreval sobane. Mlade ljudi je vendar pregnal v oddaljen kot, blizu love so pa sedeli gospa Grahamova in Emilija, gospod Klinton in gospod Graham, ta dva na naslanjačih, oni dve pa na sofi.

Tako je gospod Graham nemoten se lahko pogovarjal s svojim gostom o nekej imenitnej zadevi, njegova zgovorna žena pa je kratkočasila sebe in Emilijo ter jej popisovala svoje potovanje. Na mizi v najbolj oddaljenem kotu

sobane je bila velika zbirka bakrorezov, ki jih je pred kratkim kupil gospod Graham ter prinesel domov; kazali so lepe uglede iz Evrope. Jerica in Katinka sta jih pazljivo pregledovali, majhena Gracija, sedeča Katinki v naročji, in pa Francika, ki je gledala Jerici črez ramo, ste radovedni poslušali pojasnila mladih gospej. Sedaj pa sedaj se je Izabela, edina nemirna osoba brez dela v sobani, naslonila na mizo, da je pogledala podobo kakega njej znanega kraja, ter je vskliknila:

„Katinka! tu je prodajalnica, v katerej sem kupila svoje krilo iz modre svilenine!“ ali: „Katinka! tu je slap, katerega smo obiskali z ruskimi častniki!“

Ko se je družba tako kratkočasila, odprle so se duri in nenapovedana vstopita gospod Amory in Viljem Sullivan.

Ko bi bil prišel eden sam, večina zbrane družbe bi ga bila začudena gledala. Ker sta pa prišla skup in kot se je videlo jako dobro razumevala se mej soboj, kazali so razen otrok vsi obrazi največe začudenje.

Gosp. Graham in njegova gospa sta vendár bila preveč vajena družbe, da bi svoje začudenje izdala s kakim drugim izrazom, kot z minljivim pogledom. Vstala sta ter primerno uljudno sprejela obiskovalca. Prvi je neprisiljeno pokimal gospodu Amoryu, katerega je bil uže na jutru videl, ter ga je predstavil gospodu Klintonu, toda omenil mu nij svoje razmere ž njim. Potem ga je enako odlično hotel predstaviti svojej gospe, a ta mu je prihranila trud, ne pozabivši, da sta se uže videla v Baden-Badenu.

Ker je Viljem poznal zbrane, truditi se nij bilo treba staremu gospodu, da bi ga bil razen Emilije kateremu drugemu predstavil; a to je slučajno opustil. Viljem je muhljavo pogledal Jerico, vsedel se je na ponuden stol poleg Izabele ter je počel pogovarjati se ž njo. Enako se je godilo gospodu Amoryu, ki se je pogovarjal z gospo Grahamovo.

„Gospica Jerica!“ zašeptala je Francika, ko hitro se je bila družba zopet vmirila, in je pogledavši Viljema rekla: „Ta je oni gospod,

s katerim ste se denes po polu dne peljali. Jaz vem, kdo je,“ nadaljevala je. Jerica je spreminjala barvo ter se je trudila na vso moč, da bi jo utišila; skrbno je pogledovala krog sebe, kot bi se bala, da je kdo slišal one besede. „Jerica! Viljem je, kaj ne, — gospodin Sullivan?“

Jerica je bila zmirom bolj v zadregi, ker jo je objestna Francika še dalje mučila s vprašanji; tudi Izabela je bila ljubosumna zapazila, da so Viljemove oči večkrat zašle za mizo, in pogledala je tako bistro v Jerico, da je ta bila zares v nestrpljivej zadregi.

Pa slučaj jej je pomogel iz zadrege. Hišina z večernim časnikom je skušala odpreti duri, pri katerih je stal Jeričini stol. Ta je porabila priliko ter je vstala in sprejela list in še neko neimenitno naročilo. Med tem je vstal gospod Klinton, kot bolnik počasi šel prek sobe ter je na tihem nekaj vprašal Viljema, kar mu je ta pritrdil. Na to je prijel Izabelo za roko in približavši se gospodu Amoryu je vskliknil globoko ginjen:

„Čestiti gospodine! gospod Sullivan mi pravi, da ste vi mojej hčeri oteli življenje; tukaj je, da se vam zahvali.“

Gospod Amory je vstal ter je prek pasa objel Jerico, ki je šla mimo njega, da bi gospodu Grahamu izročila časnik. Ker nij slišala besed gospoda Klintonu, nasmehljala se je prijazno svojemu očetu ter ga pristrčno pogledala.

„Tu je,“ rekel je gospodu Klintonu, „tu je rešiteljica življenja vaše hčere. Res je, da sem jaz plaval ž njo na breg; a storil sem to misle, da bodem drago svoje dete otel. Oni trenotek še pač nijsem mislil od hčere, da bi bila prostovoljno prepustila drugej po vsem edino mogočo priliko rešena biti.“

„Jerica! to vam je vse podobno,“ vskliknili ste Katinka in Francika skoro v istej sapi ter ste skušali preriti mali krog, ki se je bil zbral krog nje.

„Plemenita moja Jerica!“ šeptala je Emilija, naslonjena na roko gospoda Amorya in Jeričino roko pritisnivši k svojim ustnom.

„O, Jerica!“ vskliknila je Izabela s solznimi očmi, „jaz nijsem vedela — jaz nijsem mislila —“

„Vaše dete! Vaša hči!“ vskliknila je gospa Grahamova glasno presekavši Izabeli neizgovorjeni stavek.

„Da, hvala Bogu! moje dete,“ rekel je gospod Amory slovesno. „Nazadnje je vendar povrnena nesrečnemu svojemu očetu in — — dete drago! ti pač nemaš nobenih skrivnostij?“

Jerica je majala z glavo ter je pogledala Viljema, poleg sebe stoječega.

„In izroči jo radostno njenemu zvestemu ljubimcu, ki jo je bolj ko zaslužil,“ in položil je njeno roko v roko Viljemovo.

Za trenotek so vsi molčali. Vsi so bili ginjeni slovesnega čina. Potem je stopil gospod Graham pred mlada zaročenca, stisnil jima je srčno roke in s komolcem nagloma potegnivši prek svojih oči bežal je po svojej navadi v čitalnico.

„Jerica!“ rekla je Francika, pocukavši Jerico za krilo, da bi jo na-se opozorila ter

jej je glasno pošeptala: Kaj ste zaročeni? Kaj ste zaročeni z njim?"

„Da,“ pošepetala jej je nagloma Jerica, da bi utolažila Francikino radovednost ter v okom prišla njenim vprašanjem.

„O, kako vesela sem! kako vesela sem!“ ukala je Francika in od veselja se vrtila po sobi z raztegnenimi rokami.

„In jaz se tudi veselim!“ rekla je Gracija, ki je okužena drugih voščil Jerici molila mala ustica, da bi jo poljubila.

„Tudi mene veseli!“ rekel je gospod Clinton položivši svojo roko v roko Viljemovo in Jeričino, ki ste bili še vedno sklenjeni, „da je plemenita in požrtvovalna devojka, katerej se ne morem zahvaliti niti z besedo niti z dejanjem, našla dostojno plačilo z ljubeznijo jednega onih redkih mož, kateremu skrben in ljubeč oče z veseljem lahko zaupa srečo svojega otroka.“

Vpehan od velike ginjenosti je jel gospod Clinton tožiti o nepričakovanih slabostih. Viljem ga je peljal v odločeno mu sobo, ter je ostal

toliko časa pri njem, da se je popolnem zopet opomogel. Potem se je vrnil k družbi, kjer je Emilija blagoslavljala njegove nade; z začudenjem in radostjo je tudi poslušal vse malenkosti, kako je Jerica našla svojega očeta.

Res je bil dogovorjen z gospodom Amoryjem, da se je bil vrnil v Boston. Temu je bil pri shodu tudi povedal, da je srečno odstranil vse dvome in Jerico pridobil za se, vendar mu gospod Amory do oznanila pri Grahamovih nij namignil le z najmanjšo besedico ne, kako veliko iznenadenje ga čaka. Bil je res nekoliko iznenaden, ko je bil njegov prijatelj izrekel željo, naj ga spremi pri njegovem pohodu pri Grahamovih. Ker pa je slišal, da je ta bil uže na Nemškem seznanil se z gospo Grahamovo, sklepal je da bi gospod Amory rad ponovil svoje znanje z Grahamovimi; mislil je tudi, da ga žene radovednost, da bi poznal izvoljeno njegovo deklico.

Tako so se spominjali minolosti, hvalili so Boga za prijetno sedanost in izražali so

nade in želje za bodočnost; in naglo jim je minol večer.

* *

„Pojdi sem, Jerica!“ rekel je Viljem; „pojdi sem k oknu in poglej kako lep večer je.“

Bil je zares lep večer. Sneg je pokrival zemljo. Sapa je bila zunaj jako mrzla, kar je lahko sklepal iz nagle hoje ljudi in iz ledenih sveč, s katerimi so bili vsi viseči robovi in konci obdani. Tudi zvezde so se bliščale, kot se le blišče o najmrzlejših zimskih večerih. Luna je ravno jela kukati iznad stare zamazane hiše. Bila je ista stara hiša na oglu, katero sta Viljem in Jerica na pragu svojega bivališča videla in iznad katere sta tako pogostoma opazovala vzhajati isto okroglo luno.

Naslonjena na Viljemovo ramo je zrla Jerica tja, dokler nij videla polne plošče plavati v jasnem čistem ohlipji. Oba sta molčala a njuni srci so prehajali isti občutki, ko sta se spominjala dnevov, kateri so uže davnaj minoli.

Ravno ta trenotek je gori po ulici nagloma prišel prižigalec mestnih svetilnic ; prižgal je kot z električno iskro svetle svetilnice, ki so v gosti vrsti stale ob obeh straneh tlaka, ter je trenotek pozneje izginil jima izpred oči.

Jerica je vzdihnila. „Ubogemu strijcu Truemanu,“ rekla je, „delo nij bilo tako olajšano. Od njegove smrti sem so močno izboljšali svetilnice in druge reči.“

„Močno so jih izboljšali, zares!“ rekel je Viljem. Ozrl se je po dobro razsvitljeni, topli in prijetno opravljeni sobi v svojej in Jeričini hiši, ter je nazadnje oči uprl v ljubico na svojej strani, katere bliščeče lice je bilo le zrcalo njegove lastne sreče. — „Jerica! izboljšali so jih toliko, da se namaj o tem še sanjalo nij. Jaz bi le želel, ljubi starček naj bi bil tukaj, da bi jih videl in z nama užival!“

Jerici se je zasvetila solza v očeh. Stisnivši ga za roko mu je pokazala spoštljivo lepo svitlo zvezdo, ki se je ravno zabliščala iznad srebrnega oblaka doslej jo zakrivajočega. Bila je ista zvezda, o katerej se je Jerici

vedno zdelo, da vidi v njej smehljanje starega moža.

„Ljubi strijc Trueman!“ rekla je „glej Viljem! njegova svetilnica še jasno sveti na nebu in njena luč na zemlji še nij ugasnila.“

*

*

*

V nekem mestu, blizu trideset kilometrov od Bostona in na bregu jezera s hribci ograjenega, katero bi bili v deželah manj bogatih takih modrih prozornih zrcal vodnih, pesniki proslavljali, je stala pristava močne, če prav starinske zidave. Bila je last pradedov Filipa Amoryja in bivališče in jedina dedina njegovega očeta. Ta je kraj tako ljubil, da je silno nerad in le po revščini primoran prodal ljubljeno posestvo.

Filip je uže od nekdaj nameraval kupiti častitljivo hišo in jo primerno ponoviti, zemljišča krog nje pa zboljšati in olepšati. Ker mu je obilo bogatstvo to dopuščalo, obota vljalo se nij prav nič, ter je šel na delo. Uže prva spomlad po dokončanem njegovem potovanju križem sveta je videla, da je delo nagloma napredovalo, ter se bližalo izvršitvi.

Mej tem se je bila Jerica omožila. Grahamovi so se bili vrnili v mesto in njih hiša je bila zarad Izabele, ki je čez zimo živela pri svojej teti, bolj nego navadno obiskovana. Nikdar ne ugnana gospodinja je uže delala načrte, katere je hotela izvršiti na pristavi svojega moža.

Dasiravno je bila Emilija ločena od svojega najdražjega zaklada, ter je živela v ozračji, ki se nikakor nij skladalo z njeno duševno izobraženostjo, mrmrala vendar nij, ampak zadovoljna je bila s svojo osodo ; o kakej zunanjej premembi se jej še sanjalo nij, še manj pa je mislila na njo. Kar je prišel nekega dne Filip k njej, prijel jo za roko ter jej prijazno rekel :

„Emilija ! ta dom pač nij za te. Ti si toliko tu osamljena, kot sem jaz osamljen v svojej pristavi. Ljubila sva se še otroka, najini srci so bili združeni v mladosti in združeni ste do denašnjega dne. Zakaj bi bila ločena še dalje ? Oče tvoj ne bode nikdar ugovarjal najinim željam ; predraga ! ali se bodeš

ti branila osrečevati in razveseljevati življenje svojemu sivolasemu ljubimcu?“

Emilija je pomajala z glavo, ter je neizrekljivo prijazno se posmehljaje odgovorila:

„O, ne, dragi Filip! ne govori o tem. Pomisli le moje slabo zdravje in mojo onemoglost.“

„Predraga Emilija! tvoje zdravje se močno zboljšuje. Cvetke se povračajo uže na tvoje lice. Kar se tiče tvoje onemoglosti, katera naloga bi mi bila sladkejša od te, da bi s svojo udanostjo skušal izpodriniti jo iz tvojega spomina? Emilija! nikar me ne pusti prevarjenega oditi. Neusmiljena osoda je naji ločila mnogo let; nikar z lastno krivnjo ne podaljšuj te dolge ločitve. Veruj mi, da združenje z mojo mladinsko ljubico je moja najlepša, moja jedina nada srečne bodočnosti.“

In nij mu izvila roke, ki jo je držal v svojej roki, temveč prepustila je še drugo roko njegovej srčnej sili.

„Predragi Filip! edina moja misel je bila,“ rekla je, „da bodem uže davno poklicana v

domovino svojega nebeškega očeta; tudi sedaj čutim marsikatero znamenje, da ne bodem več posebno dolgo na zemlji. A kolikor časa sem še tu, naj bode daljše ali krajše, naj se zgodi po tvojej želji. Nobena beseda od moje stran naj ne loči src, ki se tako resnično vjemate, in tvoja domovina naj bode tudi še moja domovina.

In ko je trava zelenela in so cvetlice izsapale svoje vonjave in so tički popevali po vejah in so pomladanski vetriči hladili in na jezeru male valove delali, prišla je Emilija, da je s Filipom bivala na podnožji prijetnega hribea; prišla je tudi gospa Ellisova, da je nadzorovala vse, zlasti pa mlečnico, na katero je bila najbolj ponosna. Uže davno je s solznimi očmi Filipa, ne po zaslugah cenjenega, prosila odpuščanja; rad jej je odpustil. Ponizna in svobodovoljna njena izpoved je pričala, da nij bila brez milega ženskega srca.

Kuharica Primova bi bila tudi rada se preselila v njegovo pristavo, a Emilija jej je to prijazno izgovarjala rekši:

„Vsi pač ne moremo zapustiti mojega očeta. Kuharica draga! kdo bi potem mu opokal kruhek in skrbel za ogenj v čitalnici njegovi?“ In blaga stara žena je reč prav premislila ter se je udala.

Ali je pač pregnanec, ki je tako dolgo okrog blodil in toliko britkosti pretrpel, sedaj srečen? Da, srečen je. A njegova sreča, njegov mir ne izvira iz lepega njegovega bivališča, iz velikih njegovih posestev, iz čestitljive njegove veljave mej ljudmi ali celo iz ljubezni blage Emilije.

Vso to srečo zna Amory dobro ceniti; a zbegana njegova duša je našla še trdnejšo podlogo, še varnejše pribežališče pred viharjem in pišem: po živi veri je namreč dosegla večno življenje. Neprestana molitev slepe devojke je vslišana, nje zadnje, nje najblažje delo je dovršeno. Žark rajskega njenega duha je prešinil in razsvetel zamračeno njegovo dušo; in ko bi bila tudi sama kmalu poklicana iz tega sveta, zapustila bode nekoga, ki bode sledil

njene stopinje, nadaljeval njena dela krščanske ljubezni ter bode na zemlji dobro delal, dokler ne dospe čas, ko bode tudi on poklican, da se v nebesih zopet združi ž njo.

Kader se o počletnih večerih zunaj sprehajata, dihata prijetno dišečo sapo, poslušata krilate pevce v zelenih gajih ter se radujeta solnčnega zahajanja, govori vse o svetem miru k novorojenemu srcu, katero so tako dolgo preganjale britkosti.

Kader solnce zahaja za krasne oblake, kader izgine večerni svit ter luna in zvezde vzhajajo v svojej veličastnej lepoti, oznanjajo nauke prebudenej njegovej duši in glasovi vse prirode krog in krog in tihi slabotni glasovi v v njegovem srci šepetajo v najsvetejšem soglasji:

„Solnce naj tebi več ne sije po dnevi in bliščoba lune naj tebi več ne sveti, ampak gospod naj bode tvoja večna luč in tvoj Bog naj bode tvoja slava.“

„Tvoje solnce ne bode več zašlo, niti tvoja luna več izgubila svetlobe; kajti gospod bode tvoja večna luč in dnevi tvojega življenja na zemlji se bodo končali.“

K o n e c.

Naznanilo knjig.

V založbi „Národne tiskarne“ v Ljubljani so izšle pod naslovom „Listki“ in se dobivajo sledeče slovenske lepoznavske knjige :

- I. zvezek. Mnogovrstnega zapopadka.
 - II. „ *Ivan Erazem Tatenbah*“. Izviren roman, spisal J. Jurčič.
 - III. „ *Prvi poljub*“ in „*Na črni zemlji*“, izvirne slovenske novele, spisal J. Skalec.
 - IV. „ Mnogovrstnega zapopadka.
 - V. „ *Meta Holdenis*“, roman iz francoskega, poslov. Dav. Hostnik.
 - VI. „ Mnogovrstnega zapopadka.
 - VII. „ *Kantorčiča*“, roman iz češkega, poslov. Fr. Tomšič.
 - VIII. „ *Pomladanski valovi*“, roman iz ruskega od Turgenjeva, posl. Dr. Samec.
-

Potem se dobivajo tudi :

Fr. Ser. Cimpermanove pesni.

Naznanilo knjig,

ki se dobivajo pri knjigarjih in pri založniku :

Jesenko : „Občna zgodovina“, I. del.

„ „Občni zemljepis“, (30 tiskanih pol.

„ „Mali občni zemljepis“.

V „Narodnej tiskarni“
v Ljubljani se dobiva :

Jurčičeva „Slovenska knjižica“ (6 zvezkov), in sicer : 1. „Doktor Zober“, roman ; 2. „Kalifornske povesti“ ; 3. „Tugomer“, tragedija ; 4. „Na Žerinjah“, roman ; 5. „Župnik Wakefieldski“, roman ; 6. „Mej dvema stoloma“, roman.

Potem :

„Trije javni govori“.

Govorili prof. F. Šušlje, Iv. Tavčar in
prof. F. Wiethaler.

